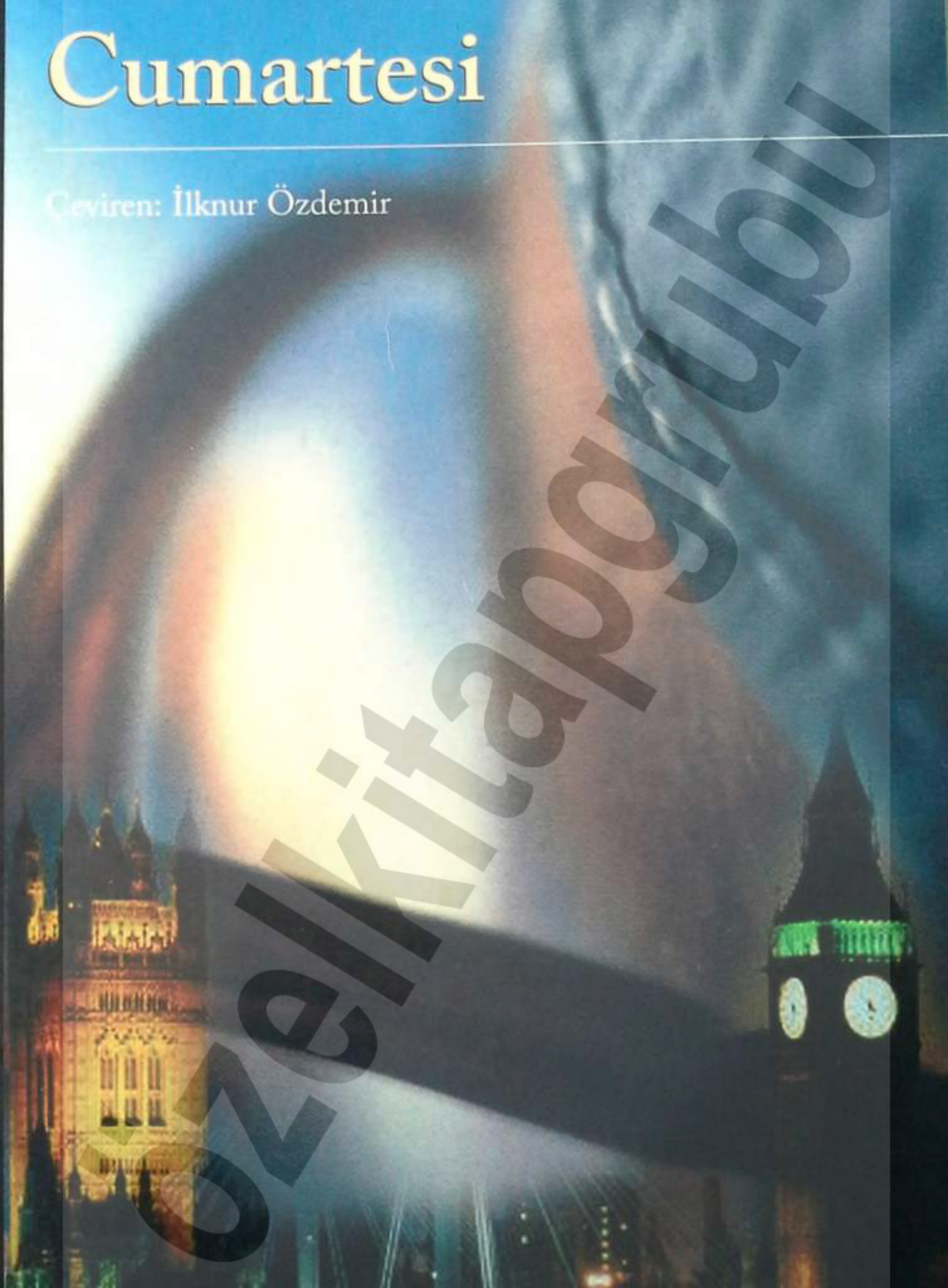

Cumartesi

Çeviren: İlknur Özdemir

CUMARTESİ

Ian McEwan 1948'de İngiltere'de doğdu. Sussex Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı eğitimi gördü. East Anglia Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı üzerine yüksek lisansını yaparken romancı Malcolm Bradbury'den yaratıcı yazarlık dersleri aldı.

İlk öykü kitabı *First Love, Last Rites* (1976; *İlk Aşk, Son Törenler*, çev. Ahmet Deniz Özsoylu, Ayrıntı Yayınları, 2004) ile Somerset Maugham Ödülü'nü kazandı. Üç kere Booker Ödülü'ne aday gösterildi, 1988 yılında *Amsterdam* (1988; *Amsterdam'da Düello*, çev. Ülkem Gürpınar, Can Yayınları, 2000) ile bu ödülü kazandı. Ayrıca 1983 yılında *Or Shall We Die?* adlı bir oratoryonun sözlerini yazdı. 2006'da *Saturday* (2005; *Cumartesi*, çev. İlknur Özdemir, Yapı Kredi Yayınları, 2007) adlı romanıyla James Tait Black Anı Ödülü'nü kazandı. Son olarak *Sahilde* adlı romanıyla İngiliz Kitap Odülleri Yılın En İyi Kitabı ve Yılın En İyi Yazarı ödüllerini kazandı. Diğer önemli eserleri arasında *The Cement Garden* (1978), *The Comfort of Strangers* (1981; *Yabancı Kucak*, çev. Pınar Kür, Ayrıntı Yayınları, 2004), *The Child in Time* (1987), *Enduring Love* (1997; *Sonsuz Aşk*, çev. Ülkem Gürpınar, Can Yayınları, 2002) ve *Atonement* (2001; *Kefaret*, çev. Püren Özgören, Can Yayınları, 2003) sayılabilir.

İlknur Özdemir İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi'ni ve Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bitirdi. Almanca ve İngilizceden çok sayıda çevirisi ve *Senin Öykün Hangisi* adlı bir öykü kitabı vardır.

Başlıca Çevirileri: Paul Auster: *Yalnızlığın Keşfi, Yanılsamalar Kitabı, New York Üçlemesi*; Gabriel Garcia Marquez: *Şili'de Gizlice*; Nadine Gordimer: *July'nın İnsanları*; Heinrich Mann: *Mavi Melek*; Max Frisch: *Stiller*; J. M. Coetzee: *Ulanç, Petersburglu Usta*; Michael Cunningham: *Saatler*; Günter Grass: *Yengeç Yürüyüşü, Soğanı Soyarken*; Hermann Hesse: *Klingsor'un Son Yazı*; Maria Public: *Mozart, Bir Bilincin Öyküsü*; Arundhati Roy: *Küçük Şeylerin Tanrısı*; Stefan Zweig: *Günlükler*; Bruno Schulz: *Tarçın Dükkânları*; Ian McEwan: *Cumartesi, Sahilde*; Jay Parini: *Son İstasyon*; Ingeborg Bachmann-Paul Celan: *Kalp Zamani*; Edith Wharton: *Keyif Evi*; Umberto Eco: *Genç Bir Romancının İtirafı*; Virginia Woolf: *Mrs. Dalloway, Kendine Ait Bir Oda, Dalgalar*; Pascal Mercier: *Lizbon'a Gece Treni*.

İlknur Özdemir Michael Cunningham'ın *Saatler* adlı kitabının çevirisiyle Dünya Kitap Dergisi Çeviri Ödülü'nü almıştır. Halen bir yayınevinde genel yayın yönetmeni olarak çalışmaktadır.

Ian McEwan'ın
YKY'deki kitapları:

Cumartesi (2010)
Masumiyet ya da Özel İlişki (2012)
Bir Parmak Bal (2014)

IAN McEWAN

Cumartesi

Çeviren:
İlknur Özdemir

Roman

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 2448
Edebiyat - 761

Cumartesi / Ian McEwan
Özgün adı: Saturday
Çeviren: İlnur Özdemir

Kitap editörü: Betül Kadioğlu
Düzeltili: Korkut Tankuter

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı ve Cilt: Ertem Basın Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Başkent O.S.B. 22. Cad. No: 6 Malıkoy / Ankara
Tel: (0312) 640 16 23
Sertifika No: 26886

Çeviriye temel alınan baskı: Jonathan Cape 2005
1. baskı: İstanbul, Şubat 2007
3. baskı: İstanbul, Şubat 2014
ISBN 978-975-08-1190-6

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2010
Sertifika No: 12334

© Ian McEwan 2005

Bu kitabın telif hakları Kesim Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Örneğin mi? Eh, örneğin, insan olmak ne demek. Bir kentte. Bir yüzyılda. Geçiş döneminde. Bir kütlenin içinde. Bilimin dönüştürdüğü. Organize güç altında. Müthiş denetimlere tabi tutularak. Makinleşmenin neden olduğu bir durumda. Radikal umutların son zamanlarda boşa çıkmasının ardından. Cemaat olmayan ve kişiye değer vermeyen bir toplumda. Kişiyi önemsiz kılan sayıların çoğalan gücü sayesinde. Yabancı düşmanlara karşı askeri alanda milyarlar ödeyip kendi ülkesinde düzeni sağlamak için hiçbir şey harcamayan. Kendi ülkesinin büyük kentlerinde vahşete ve barbarlığa göz yuman. Aynı zamanda ortaklaşa çabaların ve fikirlerin neler yapabileceğini keşfetmiş olan milyonlarca insanın baskısı. Megatonlarca su okyanusun dibinde organizmaları biçimlendirirken. Yükselen sular taşları yalarken. Rüzgârlar kayaları oyarken. Sayısız insanın önünde yeni bir hayat açan mükemmel üstün makine. Yaşama hakkını esirgeyebilir misin o insanlardan? Sen modası geçmiş değerlerin tadını çıkarırken çalışmalarını ve aç kalmalarını isteyebilir misin onlardan? Sen – sen kendin bu kitlenin bir çocuğusun ve ötekilerin de kardeşi. Ya da bir nankörsün, amatörsün, budalasın. İşte, Herzog, diye düşündü Herzog, örnek sormuştun, durum bu.

Saul Bellow, *Herzog*, 1964

Bir

Henry Perowne, bir sinir cerrahı, gün doğmadan birkaç saat önce uyandığında kendini çoktan harekete geçmiş buluyor, oturduğu yerde örtüleri kenara itiyor, sonra ayağa kalkıyor. Tam olarak ne zaman uyandığını bilemiyor, bunu önemsemiyor da. Daha önce hiç böyle bir şey yapmamış, ama paniğe kapılmıyor, hatta en ufak bir şaşkınlık geçirmiyor, çünkü hareketi çok rahat, uzuvlarında hoş bir duygu bırakıyor, sırtıyla bacaklarını da hiç olmadığı kadar güçlü hissediyor. Yatağın yanında çıplak olarak duruyor –hep çıplak uyur– ve boyunun uzunluğunu tam anlamıyla hissediyor, karısının düzenli soluklarının ve odadaki kışa özgü havanın tenine değişimin de farkında. Bu da hoş bir duygu. Başucundaki saat üç kırk gösteriyor. Yatağın dışında ne yaptığı hakkında hiçbir fikri yok: tuvalete gitmesi gerekmiyor, ne gördüğü bir rüya ne de bir gün önceki bir olay ya da dünyanın hali rahatsız etmiş onu. Sanki orada, o karanlıkta dururken yoktan varolmuş, eksiksiz, engelsiz. Sabahın erken saatine, ya da ağır bir çalışmayı ardında bırakmış olmasına karşın yorgunluk hissetmiyor, son günlerdeki bir hastası dolaşısıyla vicdanında bir rahatsızlık da yok. Aslında cin gibi, kafasının içi boş, anlatılmaz derecede mutlu. Herhangi bir kararı olmadan, içinden herhangi bir dürtü gelmeden, yatak odasının üç penceresinden en yakındakine doğru yürüyor, öyle rahat ve hafif adımlarla yürüyor ki aynı anda düş gördüğünden ya da uykusunda yürüdüğünden kuşkulanyor. Eğer durum böyleyse hayal kırıklığına uğrayacak. Düşlerle pek ilgilenmez; içinde bu-

lunduğu durumun gerçek olması olasılığı daha fazla. Ve tamamen akli başında, bundan emin, uykuyu arkada bıraktığını da biliyor: uykuyla uyanıklık arasındaki farkı bilmek, onların sınırlarını bilmek, akıl sağlığının temeli.

Yatak odası geniş, eşyası az. Neredeyse gülünesi bir ustalıkla odanın içinde süzülürken bu yaşadığının sona ereceğini bilmek bir an üzüyor onu, sonra siliniyor bu düşünce. Ortadaki pencerenin önünde duruyor, katlanır, uzun ahşap panjurları Rosalind'i uyandırmamak için dikkatle açıyor. Bunu yaparken hem bencil hem de özenli. Ne yapıyorsun, diye sorulmasını istemiyor kendisine, nasıl bir yanıt verebilirdi ki, hem tam işe girişmişken neden vazgeçsin ki? İkinci panjuru da açıyor, körüklerinin kıvrılıp menteşelerine oturmasını sağlıyor ve sürme pencereyi sessizce kaldırıyor. Pencerenin boyu kendisinin boyundan epeyce uzun, ama kolayca yukarı kayarak açılıyor, kuruşundan yapılma gizli karşı ağırlık pencereyi yukarı çekiyor. Şubat havası içeri dolup Perowne'u kuşatınca cildi geriliyor, ama soğuğa aldırıyor. Evin ikinci katından geceyi, buz gibi beyaz ışıklı kenti, meydandaki kuru ağaçları ve on metre aşağıda, bir dizi mızrağa benzeyen sivri uçlu siyah parmaklıkları seyrediyor. Hafif bir don var ve hava tertemiz. Sokak lambalarının ışığı henüz bütün yıldızları sönmükleştirmemiş; meydanın karşı tarafındaki Regency'nin cephesinin üstünde, göğün güneyinde, takımyıldızlardan geriye kalanlar havada asılı duruyor. O cephe yeniden yapılmış, bir pastiş –savaş sırasında Fitzrovia, Alman Hava Kuvvetleri'nin uçaklarından isabet almış– onun tam arkasında Postane Binası'nın kulesi var, belediyeye ait bina gün ışığında köhne görünüyor, ama geceleyin, yarı saklı durumda ve doğru dürüst aydınlatılınca, daha iyimser günlerin anısına dikilmiş değerli bir anıt oluyor.

Şimdi, nasıl günler bu yaşadıkları? Şaşkın ve korku dolu günler, diye geçiriyor içinden çoğunlukla, haftalık nöbeti sırasında düşünmek için vakit ayırınca. Ama şimdi düşünmek gelmiyor içinden. Öne eğiliyor, ağırlığını pencerenin pervazına dayadığı avuçlarına veriyor, boş ve sakin manzaranın tadını çıkarıyor. Görme gücü –ki hep iyidir– sanki daha da bilenmiş. Trafikçe kapatılmış meydanın parke taşlarının mikası parlıyor, yük-

sekligin ve soğugun sertlestirdigi guvercin disklari neredeyse guzel bir seye donusuyorlar, sanki kar serpiştiriyor. Siyah dökme demirden direklerin simetrisi ve kendilerinden daha koyu renkli gölgeleri hoşuna gidiyor, taş döşeli su yollarının ızgaraları da. Dolup taşan çöp kutuları sefaletle değil de bolluğa işaret ediyorlar; daire şeklindeki bahçelerin çevresindeki boş banklar, iyimserlik içinde her günkü konuklarını bekler gibiler – öğle yemeği saatinde bürolardan çıkıp gelen neşeli kalabalık, Hint öğrenci yurdunda kalan ciddi yüzlü, çalışkan delikanlılar, sessizce kendilerinden geçen ya da bunalıma giren sevgililer, alacakaranlıkta ortaya çıkan uyuşturucu satıcıları, vahşice, insanı ürküterek bağırarak sefil görünümlü yaşlı kadın. Defol git! diye haykırıyor saatlerce, arka arkaya, hırçınca cıyaklıyor, sesi tıpkı bataklık kuşları ya da hayvanat bahçesindeki yaratıklar gibi.

Mermer bir heykel gibi soğuga aldırmadan burada dururken, gözlerini dikmiş Charlotte Sokağı'na, birbirine girmiş, üst üste yığılmış bina cephelerine, inşaat iskelelerine ve ziftli çatılara doğru bakarken, Henry kentin bir başarı, parlak bir icat olduğunu düşünüyor, bir biyoloji başyapıtı; yüzyıllar boyunca tabaka tabaka birikmiş başarıların çevresinde, bir mercan kayalığının çevresindeymiş gibi kaynaşan milyonlar, uyuyorlar, çalışıyorlar, eğleniyorlar, çoğunlukla uyum içindeler; hemen herkes o başyapıtın d üzgün işlemlerini istiyor. Ve Perowne'ların evinin olduğu köşenin orantıları çok başarılı; Robert Adam'ın tasarladığı kusursuz meydan, kusursuz bir bahçeyi çevreliyor – modernizme bulanmış, modernizmin sarıp sarmaladığı bir onsekizinci yüzyıl düşü, üstten sokak lambaları, alttan ise fiber optik kablolar; borularından serin, temiz sular akıyor, lağım pisliği ise akıp gidiyor ve hemen unutuluyor.

Kendi ruh halindeki değişimleri izlemeye alışkın biri olarak, bu uzun süren ve değişikliğe yol açan mutluluk duygusu şaşırtıyor Henry'yi. Belki uykudayken içeride, moleküler seviyede bir kimyasal kaza olmuştur – bir tepsideki içkiler nasıl dökülürse, dopamin benzeri reseptörler, hücrelerin içinde, birtakım şeylerin çağlayan gibi akmasını sağlamışlardır; ya da cumartesi beklentisidir bu; ya da aşırı yorgunluğun çelişkili sonucu. Doğru, bu hafta sona erdiğinde son derecede bitkindi. Eve

döndüğünde kimseyi bulamamış, eline bir kitap alıp küvete girmiş, hiç kimseyle konuşmak zorunda kalmadığı için memnun olmuştu. Ona Darwin'in biyografisini gönderen, okumuş, fazla okumuş kızı Daisy idi, ki bu kitap, Daisy'nin onun okumasını istediği, Conrad'a ait bir romanla ilgiliydi, oysa Henry henüz başlamamıştı o romana; ahlaki açıdan ne kadar dolu olursa olsun gemicilik onu pek ilgilendirmiyordu. Birkaç yıldır Daisy, onun, hayret verici olduğuna inandığı cahilliğini diline dolamıştı, Henry'nin edebiyat eğitimini yönlendiriyor, zevksiz ve duyarsız diye azarlıyordu onu. Bir bakıma haklıydı da –okuldan çıkıp tıp fakültesine gitmiş, stajyer olarak köle gibi çalışmış, sonra da sinir cerrahisinin insanın bütün zamanını alan eğitimi gelmişti, bir de buna eklenen titiz bir babalık – ne-redeyse tam on beş yıldır eline tıp kitabı dışında bir kitap almamıştı. Öte yandan, yarım düzine romanı dolduracak kadar ölüm, korku, cesaret ve acı gördüğünü düşünüyor. Yine de Daisy'nin okuma listelerine boyun eğiyor, kız ailesinden uzaklaşıp Paris'in bir banliyösünde ne olduğunu bilmediği kadınlığa geçerken onunla bağlantısını korumanın tek yolu bu listeler; altı aydır ilk kez bu gece evine dönecek kızı – bu da Henry'nin kendini mutlu hissetmesi için bir başka neden.

Daisy'nin verdiği ödevleri tamamlayamamıştı. Küvete yeniden akıttığı sıcak suyu ayak parmaklarının biriyle ara sıra kontrol ederken Darwin'in *Türlerin Kökeni*'ni tamamlamak için nasıl koşuşturduğunun hikâyesini, ve daha sonraki baskılarda değiştirilmiş son sayfaların özetini gözleri kızarak okudu. Bir yandan da radyodaki haberleri dinliyordu. Vurdumduymaz Bay Blix yine Birleşmiş Milletler'de konuşuyordu – herkes onun savaş konusunun altını oyduğuna inanıyor. Dinlediklerinin hiçbir yararı olmadığına kanaat getiren Perowne radyoyu kapattı, sayfaları geriye çevirip baştan okudu. Zaman zaman bu biyografi, yeşillikler içindeki, atlı arabaların dolaştığı, sevgi dolu bir İngiltere'nin özlemini çektiyordu ona; kimi zaman da koca bir hayatın birkaç yüz sayfaya sığdırılabilmesinden –ev yapımı salça gibi kavanoza doldurulmasından– biraz karamsarlığa düşüyordu. Ve bir insanın, tutkularının, aile ve arkadaş bağlarının, sevdiği ve sımsıkı sarıldığı her şeyin bu kadar ko-

layca ve tümden yok olabilmesinden de. Banyodan sonra, akşam yemeğini düşünmek üzere yatağına uzandı, sonrasını hatırlamıyor. Rosalind işten döndüğünde örtüyü üzerine çekmiş olmalı. pmştr de. Kırk sekiz yaşında olup bir cuma akşamı saat dokuz buçukta derin uykuya dalmak: modern meslek hayatı bu işte. Çok çalışıyor, çevresindeki herkes çok çalışıyor, bu hafta hastane personeli arasında patlak veren bir grip salgını nedeniyle daha da yoruldu, ameliyatlarının sayısı her zamankinin iki katıydı.

Dengeyi sağlayıp kurup iki işi birden yaptı, ameliyathane- nin birinde önemli bir ameliyata girdi, bir başkasında kıdemli bir asistana nezaret etti, bir üçüncüsünde de küçük müdahale- lerde bulundu. Ekibinde şu anda iki tane asistan sinir cerrahı var – neredeyse yeterli olan ve tam anlamıyla güvenebileceği Sally Madden, bir de iki yıldır asistan olan Guyanalı doktor Rodney Browne, yetenekli, çalışkan, ama hâlâ kendinden emin değil. Perowne’un klinik şefi anesteziisti Jay Strauss’un kendi asistanı var: Gita Syal. Perowne, Rodney’i yanından ayırmadan üç gün boyunca üç ameliyathane arasında mekik dokudu; kori- dorun clalı zeminindeki ayak sesleri ve ameliyathanenin sallan- nan kapılarının çıkardığı çeşitli gıcırtilar ve iniltiler, kendisine eşlik eden orkestranın sesleri gibiydi. Cuma gününün listesi ti- pikti. Sally ameliyatı biten bir hastaya dikiş atarken, Perowne yana geçip yaşlıca bir hanımı üçlü nevrolojiden, yüz nevroloji- den kurtarıyordu. Bu küçük ameliyatlar ona hâlâ zevk verebili- yor, seri ve kesin çalışmayı seviyor Perowne. İzleyeceği yolu anlamak için eldivenli işaretparmağını kadının ağzına sokup arka tarafına kaydrdı, sonra, byteçli aynaya hiç göz atma- dan uzun bir iğneyi kadının yanağına dıştan batrdı, ta üçlü lenf bezine kadar uzandı. Jay yan odadan gelerek, Gita’nın ka- dını kısa süreli ayltmasını izledi. Elektrikli iğne ucunun uyarısı kadının yüzünü karncalandrdı, yarı baygm durumundaki hasta, doğru yerin tutturulduğunu onayladıktan sonra –Perowne ilk seferde tutturmuştu bunu– yeniden yatırıldı, sinir dokusu, yüksek frekans akımıyla phtılaştırılıyordu. Işın püf noktası, kadının acısını ortadan kaldırırken hafif dokunuşlara karşı du- yarlı bırakılmasıydı, hepsi on beş dakika içinde olup bitmişti;

kadının üç yıldır çektiği işkence, dayanılmaz, yakıcı acılar sona ermişti.

Perowne, orta beyin damarındaki bir anevrizmanın ucunu kırptı –bu konuda uzman sayılırdı– ve talamustaki bir tümöre biyopsi yaptı, burası ameliyat edilemeyen bir bölgeydi. Hasta yirmi sekiz yaşında bir tenisçiydi, akut bellek kaybı başlamıştı. Perowne iğneyi beynin derinliklerinden çekip alırken dokunun anormal olduğunu bir bakışta gördü. Radyoterapi ya da kemo-terapiden sonuç alınacağından umudu yoktu. Laboratuvarın sözlü raporu kanısını doğruladı, aynı gün öğleden sonra genç adamın yaşlıca ana-babasına haberi verdi.

Bir sonraki vakası ilkokul müdürü olan 53 yaşındaki bir kadındı; meninks tümörü için kafatasını delecekti. Tümör, hareket şeridinin hemen üstündeydi ve keskin hatlıydı, Perowne'un elinde sondalayarak ilerleyen –tamamıyla iyileştirici bir işlemdi bu– Rhoton dissektörünün önünde yuvarlanıyordu. Sally ameliyat yerini kapatırken Perowne yan odaya geçti, Hyde Park'ta bahçıvanlık yapan 44'lük, obez bir adamın bel bölgesine çok katlı laminektomi uyguladı. Omurga görünene kadar derinin altında tam on santimlik yağ tabakasını yarması gerekti, Perowne ne zaman kemiği kesmek için basınç uygulasa adam masada devriliş duruyor, onun işini zorlaştırıyordu.

Eski bir arkadaşı, bir kulak burun boğaz uzmanı için Perowne on yedi yaşında bir delikanlının kulağını açtı, tuhaftır ki bu KBB'ciler kendi konularında zorluktan kaçınırlar. Perowne kulağın arkasındaki kemikte geniş, dikdörtgen bir yer kesti, iş uzayıp bir saati geçince Jay Strauss sinirlendi, kendi bölümlerinin listesindeki işleri bitirmek istiyordu. Sonunda tümör ameliyat mikroskobunun altında göründü, kokleanın ancak üç milimetre uzağındaki boşlukta küçük bir schwannoma. Tümörü kesip çıkarmayı uzman arkadaşına bırakan Perowne bir başka ufak vakaya geçti, ama bu biraz oyaladı onu; şamatacı, her zamanki gibi incinmiş tavırlar takınan bir genç kadın, belkemiğindeki uyarıcının arkadan alınıp öne geçirilmesini istiyordu. Bu kadın daha geçen ay, otururken rahatsız oluyorum diye yakınıp onun yerini değiştirtmişti. Şimdi de uyarıcının yatakta yatmasını zorlaştırdığını söylüyordu. Perowne kadının karnın-

da uzunca bir yarık açtı ve epeyce zaman harcayarak, dirseklerine kadar kadının içine girerek pilin kablolarını aradı. Yakında kadının yine karşısına dikileceğinden emindi.

Öğle yemeğinde hazır alınmış ton balıklı ve salatalıklı sandviç yedi, bir şişe de maden suyu içti. İçindeki kızarmış ekmek ve mikrodalgada pişirilen makarna kokusu kendisine hep büyük ameliyatlara hatırlatan tıka basa dolu kahve salonunda Heather'in yanına oturdu; iki ameliyat arasında ameliyathaneyi temizleyen, herkesin sevdiği Cockney hanımdı Heather. Perowne'a, damadının, polisin teşhis için sıraya dizdiklerinin arasından yanlışlıkla seçilip silahlı soygun suçlamasıyla tutuklandığını anlattı. Ama çocuk nerede bulunduğunu kanıtlayabiliyordu, olay sırasında dışıdaydı, akıldışını çektiriyordu. Salon-da grip salgını konuşuluyordu, ameliyathane hemşirelerinden biriyle İdari Bölüm'de Jay Strauss'a bağlı çalışan stajyerlerden biri o sabah evlerine gönderilmişlerdi. On beş dakika sonra Perowne ekibiyle birlikte işine döndü. Sally yan odada, iç kanamasını -kronik bir subdural hematom- durdurmak için emekli trafik komiseri olan yaşlı bir adamın kafatasına delik açarken Perowne ameliyathanenin en yeni ekipmanını -bilgisayarlı görüntü yönlendirme sistemi- kullanarak alnın sağ arkasındaki gliyomu yarmak için kranyotomi yaptı. Sonra kronik bir subdural için delik açsın diye yerini Rodney'e bıraktı.

Bugünün listesinde doruk noktası, teyzesi ve İngiliz kilisesi rahibi olan eniştesiyle birlikte Brixton'da oturan on dört yaşındaki bir Nijeryalı kızın pilositik astrositomasının alınmasıydı. Tümöre ulaşmanın en iyi şekli, anestezi verilen hastayı oturur konumda tutarak, kafanın arkasından, tentoryum altı suprase-reberal yoldan girmekti. Bu yol Jay Strauss'a önemli sorunlar yaratıyordu, çünkü damarlardan birine hava girebilir ve emboliye neden olabiliyordu. Andrea Chapman sorunlu bir hasta, sorunlu bir yeğendi. İngiltere'ye on iki yaşındayken gelmişti -umutsuzluk içindeki rahiple karısı Perowne'a kızın fotoğrafını göstermişlerdi- elbisesi, başında sımsıkı bağlanmış kurdelesiy-le utangaç, bodur bir kız. Nijerya'nın kuzeyindeki kırsalda, köy yaşamının frenlediği bir şey, kız Brixton'daki geniş çevresine girince kendini koyuvermişti. Müziği, giysileri, konuşmaları,

değerleri – kısacası sokakları benimsemişti. Karısı, Andrea'yı koğuşa yerleştirmeye çalışırken rahip de Perowne'a, bir duruşu vardı, diye sır verdi. Kız hap kullanmış, sarhoş olmuş, mağazalardan mal çalmış, okulu kırmış, otoriteden nefret etmiş ve sokak serserisi gibi küfür etmişti. Acaba tümör onun beyninin bir yerine baskı yapıyor olabilir miydi?

Perowne'un elinden bir şey gelmiyordu. Tümör, frontal loplara uzağındaydı. Beyinciğin orta lobunun üst tarafına gömülüydü. Kız sabahları baş ağrısı çekmiş, kör noktalar ve atak-siden şikâyet etmişti. Bu belirtiler, durumunun bir tuzak olduğu yolundaki kuşkularını gidermiyordu kızın –ona kalırsa hastane, velileri, okul ve polis işbirliği yapıyordu– kulüplerde geçirdiği geceleri engellemek amacıyla kurulmuştu bu tuzak. Hastaneye yatmasının üzerinden birkaç saat geçmeden hemşirelerle, koğuş hemşiresiyle ve kullandığı yakışsız sözleri hoş görmediğini söyleyen yaşlıca bir kadın hastayla tartışmıştı. Perowne zaten hastasını bekleyen sıkıntıları anlatmakta zorlanıyordu. Andrea sakinken bile, MTV'deki rapçiler gibi konuşmayı beceriyor, yatakta doğrulup oturuyor, belden yukarısını sallıyor, avuçlarını yere çevirip dairesel hareketler yapıyor, önündeki havayı yumuşatıp fırtına koparmaya hazırlıyordu. Ama Perowne onun enerjisine hayrandı, delici siyah gözlerine, kusursuz dişlerine ve kullandığı sözcüklerin çevresinde kırbaç gibi saklayan tertemiz pembe diline. Öfkesini belli ederek bağırırken bile neşeyle gülümsüyordu kız, sanki yaptığıının yanına bu kadar kâr kalması onu eğlendiriyordu. Onu hizaya getiren Jay Strauss oldu, bu İngiliz hastanesinde hiç kimsenin gösteremeyeceği sıcaklığı ve dürüstlüğü gösteren bir Amerikalı.

Andrea'nın ameliyatı beş saat sürdü ve iyi geçti. Oturur konumunda yerleştirilmişti, kafa mengenesi kızın önündeki bir çerçeveye tutturuldu. Damarlar kemiğin tam altından geçtiği için kafanın arkasını açarken son derece dikkatli davranılması gerekiyordu. Rodney, Perowne'un yanından uzanıp delinen yere antiseptik serpti ve kanayan yeri bipolarla dağladı. Sonunda tentoryum –çadır– açığa çıktı, sertzarm toplanıp yeniden ayrıldığı yer solgun, narin yapılı bir güzellikteydi, peçe takmış bir dansöz orada hafifçe dönüyor gibiydi. Beyincik tentoryumun

altındaydı. Perowne dikkatle kesip açarak yerçekiminin beyinciği aşağı çekmesine fırsat verdi –retraktöre gerek yoktu– beyin epifizinin bulunduğu yer artık açıkça görülebiliyordu, tümör yayvan bir kırmızı kütle olarak onun tam önünde yayılmıştı. Astrositomanın hatları belliydi ve çevresindeki dokulara pek fazla nüfuz etmemişti. Perowne, öteki bölgelere zarar vermeden hemen hemen tümörün tamamını kesip alabildi.

Rodney'e mikroskop ve emicinin başında birkaç dakika tanıyarak ameliyat yerini kapamasını bekledi. Perowne kafaya sargıları kendisi koydu, her şey bitip ameliyathaneden çıktığında en ufak bir yorgunluk hissetmiyordu. Ameliyat onu hiçbir zaman yormaz, ekibinin, ameliyathanenin ve orada geçerli usullerin kurduğu dünyanın içinde çalışırken, açılan geçitte arzuladığı yere doğru ilerlerken, ameliyat mikroskobunun inandırıcı küçültmesine daldığında çalışmak için insanüstü bir güç hissedirdi, daha doğrusu bir özlem.

Haftanın geri kalanında, sabahları klinik her zamankinden yoğun değildi. Perowne, yaşadığı çeşitli sıkıntılardan etkilenmeyecek kadar deneyimli – görevi yararlı olmak. Tuttuğu nöbetler ya da çeşitli haftalık toplantılar da yormadı onu. Ama canına okuyan, cuma günü öğleden sonra halletmesi gereken şeyler oldu, kendisine havale edilen hastalarla ilgili birikmiş belgeler, havalelere yanıtlar, iki konferans için özet, meslektaşlarına ve editörlere mektuplar, tamamlanmamış bir inceleme yazısı, idarenin girişimlerine ve Fon'un yapısında hükümetin yaptığı değişikliklere katkılar, ayrıca eğitim uygulamalarında daha da fazla revizyonlar. Hastanenin Acil Planı da değişiyor – her zaman değişir zaten. Sadece tren kazaları gelmiyor akıllara, "felaket" ve "kitle ölümleri", "kimyasal ve biyolojik savaş" ve "büyük saldırı" da, son zamanlarda yinelene yinelene bayatladı. Perowne geçen yıl, yeni komitelerin ve alt komitelerin oluştuğunu fark etmişti, genişleyip hastanenin dışına taşan, tıp hiyerarşisinin ötesine geçen, devletin en uzak noktalarından geçip İçişleri Bakam'ın bürosuna kadar uzanan bir emir-komuta zinciri vardı.

Perowne tekdüze bir sesle dikte etti, sekreteri gittikten çok sonra da hastanenin üçüncü katındaki aşırı sıcak odacığında

yazmayı sürdürdü. Onu yavaşlatan, her zamankinin aksine, kendisini akıcı bir biçimde ifade edememesiydi. Aslında hızlı olmasıyla, düzgün, iğneleyici üslubuyla gurur duyar. Asla uzun uzun düşünmez, düşündüğü anda yazıya döker. Şimdiyse tökezliyordu. Mesleki jargon konusunda zorluk çekmese de -onun ikinci kimliği- yazısı acemice ilerliyordu. Her bir sözcük aklına, yolunun üzerine serilmiş kaba cisimleri -bisikletleri, şezlongları, elbise askılarını- getiriyordu. Kafasında bir cümle tasarlıyor, yazıya dökerken onu unutup ya da dilbilgisinde çıkmaz bir sokağa giriyor, çıkana kadar kan ter içinde kalıyordu. Bu halsizliğin, yorgunluğun nedeni mi sonucu mu olduğunu durup düşünmüyordu. İnatçıydı, sonuna kadar gitmeye zorluyordu kendini. Akşamın sekizi olduğunda bir dizi e-postanın sonuncusunu tamamladı ve saat dörtten beri oturduğu masasından kalktı. Dışarı çıkarken yoğun bakımdaki hastalarını yokladı. Bir sorun yoktu, Andrea iyiydi, uyuyordu, her şey yolundaydı. Yarım saate kalmadan eve varmış, banyoya girmişti, çok geçmeden uykuya daldı.

Koyu renkli pardösüler giymiş iki kişi meydanı çaprazlama geçiyorlar, Perowne'un bulunduğu yerden uzaklaşıp Cleveland Sokağı'na doğru giderlerken tıkr tıkr sesler çıkaran yüksek ökçeleri uyumsuz bir kontrpuan oluşturuyor; evlerine dönen hemşireler olmalı bunlar, oysa nöbet değişme saati değil pek. Konuşmuyorlar, adımları uyumlu olmasa da yan yana yürüyorlar, omuzları birbirine neredeyse samimice, kardeşçe bir tarzda dokunuyor. Perowne'un hemen altından geçiyorlar, gözden uzaklaşmadan önce bahçelerin çevresinde çeyrek tur atıyorlar. Yürürlerken soluklarının birer buhar bulutu halinde arkalarında yükselmesi nedense insana dokunuyor, buharlı trenleri taklit ettikleri bir oyun oynar gibiler. Meydanın karşı ucuna doğru ilerliyorlar; Perowne, yüksekte olmanın avantajından yararlanarak ve o tuhaf ruh hali içinde, onları seyretmekle kalmıyor, gözlüyor da, uzaktan uzağa sahiplenilen bir tanı gibi onların yürüyüşlerini gözlemliyor. Durgun soğukta gecenin içinden geçiyorlar, boğum boğum bir kemik kılıfın içine gömülen ve sayısız dallara

ayrılan sinir sistemleriyle donanmış, her türlü araziye uyan iki ayaklı becerileriyle sıcak, küçük biyolojik makineler bunlar; binçleri görünmez bir parıltıyla ışıldayan gizli elyaflar, sıcak lifler – bu makineler kendi yollarını kendileri çizerler.

Birkaç dakikadır pencerede, heyecanı geçiyor, üşümeye başlıyor. Yüksek çitlerle çevrili bahçelerde, çınar ağaçlarının çizdiği sınırın ötesindeki çimenlikte, şekil değiştirmiş çukurlarda ve tümseklerde hafif bir don var. Mavi ışıkları yanıp sönen bir ambulansın, siren çalarak Charlotte Sokağı'na sapıp güneye doğru hızını artırarak gittiğini görüyor, belki de hedefi Soho'dur. Pencereden çekilip, bir sandalyenin arkasında duran kalın yünlü ropdöşambrunu almak üzere elini arkasına atıyor. Arkasına dönerken bile dışarıda bir değişiklik olduğunu fark ediyor, meydanda ya da ağaçların arasında, parlak ama renksiz; başını çevirirken o şey görüş alanına kenardan giriyor. Ama hemen bakmıyor arkasına. Üşümüştü, ropdöşambrını giymek istiyor. Onu alıyor, kolunun birini sokuyor, ropdöşambrın ikinci kolunu bulup kuşağını beline dolarken pencereye yaklaşıyor.

Ne gördüğünü hemen anlayamıyor, oysa anladığını sanıyor. Bu ilk anda, hevesli ve meraklıyken, orantıları gezegensel bağlamda algılıyor: Londra semalarında bir göktaşı yanmakta, soldan sağa kayıyor, alçakta, ama yüksek binaların oldukça uzağında. Oysa elbette göktaşları ok gibidir, iğne gibi. Kendi ısılarının içinde yok olmadan önce onları bir görüp bir kaybedersiniz. Buradaki ise yavaş hareket ediyor, hatta zarafet içinde. Bir an sonra, Perowne dışı olan perspektifini, güneş sisteminin ölçeğine göre değiştiriyor: bu nesne, yüzlerce değil milyonlarca mil uzakta, uzayın derinliklerinde, güneşin çevresinde zaman dışı bir yörüngede salınıyor. Ateşten örtüsünü peşi sıra sürükleyen, bildik parlak çekirdeğiyle sarı renkte bir kuyruklu yıldız bu. Rosalind ve çocuklarla birlikte Hale-Bopp'u seyretmişti Göller Bölgesi'ndeki çimenlik bir tepelikten; dünyevi çerçevenin dışında, gerçekten kişisel olmayana bir göz atabildiği için yüreği yine öyle minnetle çarpıyor. Ve buradaki daha iyi, daha parlak, daha hızlı, beklenmedik olduğu ölçüde etkileyici de. Gazetelerdeki haberleri kaçırmış olmalılar. Çok fazla çalışıyorlar. Rosalind'i uyandıracak, manzarayı görünce çıldıracağını

biliyor onun, ama kuyruklu yıldız kaybolmadan pencereye yetişip yetişemeyeceğini bilemiyor. O zaman kendisi de kaçırması olacak. Öte yandan öyle harika bir şey ki paylaşmadan olmaz.

Tam yatağa doğru giderken boğuk bir gümbürtü duyuyor, sesi git gide yükselen, yaklaşan bir gök gürültüsü, kulak vermek için duruyor. Her şeyi anlıyor. Omzunun üstünden arkaya, pencereye bakıyor düşündüğü doğrulanacak mı diye. Elbette, kuyruklu yıldız o kadar uzaktadır ki hiç yerinden oynamıyormuş gibi görünür. Dehşet içinde pencerenin yanına dönüyor yeniden. Perowne ölçeği yeniden ayarlarken ve bu kez içeriye, güneş tozundan ve buzdan geriye, kendi bulunduğu yere doğru zum yaparken, ses aynı düzeyde kalıyor. Gökteki bu yangını görmesinin üzerinden üç ya da dört saniye ancak geçmiş, ancak o arada iki kez fikir değiştirmiş Perowne. Kuyruklu yıldızın çizdiği rotayı o da yaşamı boyunca pek çok kez izlemiş, izlerken de genelgeçer uygulamaya sadık kalmış, oturduğu koltuğun arkalığını dikleştirip saatini ayarlamış, kâğıtlarını kaldırmış, bunları yaparken de aşağıdaki uçsuz bucaksız, güzel sayılabilecek turuncu-gri alanlarda kendi evini tanıyabilir mi diye bakınmış; doğudan batıya, Thames Nehri'nin güney kıyısı boyunca, altmış üç bin metre yükseklikte, Heathrow Havaalanı'na iyice yaklaşmışken.

Uçak şimdi Perowne'un bulunduğu yerin tam güneyinde, olsa olsa bir mil kadar uzağında, çok geçmeden çıplak çınar ağaçlarının en tepesine ulaşacak, sonra da Postane Kulesi'nin arkasına, en alttaki çanak antenlerin seviyesine inecek. Kentin ışıklarına rağmen uçağın silueti sabah karanlığında fark edilemiyor. Yangın, sol kanatta olmalı, kanatla uçağın birleştiği yerde, ya da belki alt tarafta asılı motorlardan birindedir. Yangının ön ucu, yassı, beyaz bir küre gibi, arka tarafı sarılı-kırmızılı bir koni gibi uzuyor; göktaşına ya da kuyruklu yıldızla değil de bunların bir sanatçıda bıraktığı parlak izlenimlere benziyor. Her şeyi normalmiş gibi göstermek istercesine iniş ışıkları yarıp sönüyor. Ama motorun sesi durumu ele veriyor. Alışıldık boğuk ve hafif uğultunun yerine gitgide yükselen, zorlanan, boğulur gibi, şeytansı bir ses çıkıyor – hem bir çığlık bu hem de süregiden bir haykırış, sertleştirilmiş çeliğin gücünün ötesinde,

sürdürülemeyen mekanik çabaya işaret eden, yukarıya, bir son noktaya doğru döne döne giden, lunaparktaki ürkütücü bir eğlenceye eşlik edencesine sorumsuzca yükseldikçe yükselen kirli, pis bir gürültü. Bir şey çökmek üzere.

Artık Rosalind'i uyandırmayı düşünmüyor. Bu karabasanın içine neden uyandırır ki? Aslında gördüğü manzara, sürekli yinelenen bir düş kadar tanıdık. Hava yolculuğunun sıkıcılığına görünürde boyun eğen çoğu yolcu gibi kemerini bağlamış, tepside gelen yemeği önünde uysalca otururken o da sık sık düşüncelerinin olasılıklar arasında dolaşmasma izin verir. Dışarıda, ince çelik ve keyifle gıcırdayan plastikten oluşan bir duvarın gerisinde, hava sıcaklığı eksi altmış derece, yerden de on iki bin metre yüksekeler. Saniyede on beş bin metre hızla Atlas Okyanusu'nun öte yanına doğru fırlatılırken sen de bu çılgınlığın eline teslim edersin kendini, çünkü herkes eder. Sen ve çevrendekiler sakın görüldüğünüz için öteki yolcuların içi rahatlar. Belli bir açıdan bakıldığında –kilometreye düşen yolcu başı ölüm– istatistikler insanın içini rahatlatır. Hem Güney Kaliforniya'daki bir konferansa başka nasıl katılabiliriz? Hava yolculuğu bir borsadır, benzeşen algıların oynadığı bir oyundur, bir havuzda toplanan inançların kırılğan birliğidir; sınırlar bozulmadıkça, uçakta bomba ya da saldırgan olmadıkça herkes mutludur. İşler ters giderse yarım önlem diye bir şey olmaz. Başka bir açıdan bakıldığında –yolculuk başına düşen ölüm– rakamlar pek de iyi sayılmaz. Pazar çökebilir.

Plastik çatalı elinde tutarken, nasıl olabileceğini sık sık merak eder – o kulakları sağır eden akustik, kabin içindeki çıgıllıkları kısmen bastırır, çantalarda telefon aramalar ve son sözcükler, dehşet içindeki uçak personeli akıllarında bölük pörçük kalan talimata tutunurken, dışkının berbat kokusu. Ama dışarıda, bu kadar uzakta kurulan sahne de tanıdık. Görünmeyen rehinelere gökyüzünde kıyıma götürülmesini gezegenin yarısının defalarca izlemesinin üzerinden neredeyse on sekiz ay geçmiş bile, o günlerde herhangi bir jet uçağının masum silüetinin çevresinde garip bir birlik oluşuyordu. Dev uçakların bugünlerde havada farklı göründüklerinde herkes hemfikir, yağmacı ya da ölüme mahkûm gibiler.

Henry şu anda bir siluet, karanlığın içinde simsiyah bir cisim gördüğünü sanmasının bir göz aldatmacası olduğunu biliyor. Yanan motorun iniltisi gitgide tizleşiyor. Kentte ışıkların yanması hiç şaşırtmayacak Perowne'ı, hatta halkın sabahhklarıyla meydanı doldurması. Arka tarafta Rosalind yan dönüyor, kentin geceleri yaşadığı sorunları uykusundan uzak tutmakta usta o. Herhalde bu ses, Euston Yolu'ndaki bir sirenden daha çok rahatsız etmiyor onu. Alevli beyaz çekirdek ve renkli kuyruğu daha da büyümüşler – uçağın orta kısmında oturan yolculardan hiçbirini kurtulamaz. Bu da öteki tanıdık öğe, göremediklerinin verdiği dehşet. Güvenlikli bir mesafeden seyredilen felaket. Ölümü geniş ölçekli gözleyip ölenleri görmemek. Ne kan, ne çığlık, ne de bir tek insan, ve yardımsever hayalgücü bu boşluğun içine serbestçe giriyor. Kokpitte ölümle mücadele, çılgınlara son bir umutla karşı koymadan önce bir araya gelen bir avuç cesur yolcu. O yangının alevlerinden kaçmak için uçağın ne tarafına koşardınız? Pilotun bulunduğu yer nedense daha az tenha görünebilir. Çantanızı almak için yukarıdaki dolaba uzanmak hazin bir çılgınlık mı, yoksa gerekli bir iyimserlik mi? Size kibarca çörek ve reçel ikram etmiş olan ağır makyajlı hanım şimdi sizi durdurmaya kalkar mı?

Uçak, ağaçların tepelerinin arkasından geçiyor. Bir an yangın inceli kalınlı dalların arasında neşeyle göz kırpar gibi oluyor. Perowne'un aklına yapması gereken bir şey olduğu geliyor. Ama acil servis onun telefonunda söylediğini not edip ilettiğinde, her ne yaşanacaksa geçmişte kalmış olacak. Eğer pilot sağsa zaten telsizle durumu bildirmişti. Belki şu anda iniş pistini köpüklerle kaplıyorlardır bile. Bu aşamada aşağıya inip hastaneye gitmek için hazırlanmasının bir anlamı yok. Hastanenin Acil Plan'ında Heathrow Havaalanı onun bölgesinde değil. Başka bir yerde, daha batıda, karanlık yatak odalarında doktorlar, neyle karşılaşacaklarını bilmeden giyiniyorlardır. Uçağın inişine daha on beş mil var. Yakıt depoları patlarsa doktorlara yapacak bir şey kalmaz.

Uçak ağaçların arasından çıkıyor, bir boşluğu geçiyor ve Postane Kulesi'nin arkasında gözden kayboluyor. Perowne dini duyguları güçlü biri olsaydı, ya da doğaüstü açıklamalara

inansaydı, kendisinin de çağrılmış olduğu düşüncesine kapılabilirdi; tuhaf bir ruh durumunda uyanmasının, nedensizce pencereye gitmesinin, kendisine önemli bir şey göstermek ya da söylemek isteyen gizli bir emrin, kendi dışındaki bir beynin işi olduğuna inanırdı. Ama bir kent, kendi doğasından uykusuz insanlar yetiştirir; kendisi de uykusuz bir bütündür, telefonları asla susmaz; milyonlarca kişi içinden, normal olarak uyumaları gerekirken pencereden dışarı bakanlar da çıkacaktır elbette. Hem her gece aynı insanlar da değil. Dışarı bakanın, başkası değil de kendisi olması rastlantısalıdır. İnsan bilimiyle ilgili basit bir ilkeye dayanır bu. Doğaüstüne eğilimli kişinin asli düşüncesi, psikiyatriyle ilgili meslektaşlarının başvuru sorunu ya da düşüncesi dediği şeydir. Aşırı öznellik, dünyanın kendi ihtiyaçlarınıza göre düzene sokulması, kendi önemsizliğinizi düşünecek yetenekte olmamanız. Henry'ye göre bu akıl yürütme, öbür ucunda ıssız bir tapınak gibi yükselen akıl hastalığının bulunduğu bir düşünceler dizisinde yer alır.

Uçaktaki yangına da böyle bir akıl yürütme neden olmuş olabilir. Ayakkabısının ökçesinde bomba taşıyan inançlı bir adam. Dehşete düşen yolcuların pek çoğu kendi tanrısına dua ediyordur belki -bir başka başvuru sorunu- bunlara engel olsun diye. Ve eğer ölen olacaksa, bunu takdir eden tanrıya ölümlere huzur vermesi için yakarılacaktır çok geçmeden. Perowne bunun hayret edilesi bir konu olduğunu düşünüyor, insanın içine düştüğü ve ahlaki açıdan değerlendirilemeyecek bir karmaşa. Mantıksızlık ve kıyım dışında dürüst insanlar ve iyi işler de çıkıyor buradan, harika katedraller, camiler, kantatlar, şiir. Bir zamanlar bir rahibin, tanrıyı inkâr etmek bile manevi bir icraattır, bir tür duadır, dediğini duyunca hem şaşırmış hem de kızmıştır: inananların pençelerinden kurtulmak pek kolay değildir. Uçağın, basit, dünyevi bir mekanik bozukluğa uğramış olmasını umut etmekten başka yapılacak bir şey yok.

Uçak, Kule'nin arkasından geçiyor, batıda gökyüzünün boş bir bölümünde alçalıyor, hafifçe kuzeye yöneliyor. Yavaşça değişen perspektifle birlikte yangın da azalır gibi oluyor. Perowne'un görüş açısında şimdi çoğunlukla kuyruk ve yanıp sönen ışığı var. Güç durumundaki motorun sesi hafifliyor. İniş takımı

açıldı mı acaba? Perowne bunu merak ederken bir yandan da açılmış olmasını diliyor, ya da istiyor. Bir tür dua mı bu? Hiç kimseden lütuf istemiyor. İniş ışıkları iyice küçülünce bile gökyüzünün batısını gözlemeyi sürdürüyor, bir patlama görmekten korkuyor ama gözlerini de oradan alamıyor. ropdöşambra rağmen hâlâ üşüyerek soluğundan buğulanan pencere camını siliyor ve kendisini yataktan kaldırmış olan o içgüdüsel, heyecanlı ruh halinden şimdi ne kadar uzak olduğunu düşünüyor. Sonunda sırtını dikleştiriyor, gökyüzünü görmemek için panjurları sessizce indiriyor.

Pencereden çekilirken çok eskiden bir fizik dersinde öğrenmiş olduğu ünlü düşünce deneyi geliyor aklına. Kapaklı bir kutuya konularak gözlerden gizlenen bir kedi, Schrödinger'in Kedis'i, ya hâlâ yaşıyordur ya da rasgele harekete geçirilen ve ufak bir zehir şişesine çarpan bir çekiçle öldürülmüştür. Gözleyen kişi, kutunun kapağını kaldırana kadar her iki olasılık, kedinin canlı ya da ölü olma olasılığı, birlikte mevcuttur, paralel evrenlerde, eşit gerçeklik payıyla. Kapağın açıldığı ve kedinin incelendiği anda önemli bir olasılık dalgası çöker. Bütün bunların Perowne için hiçbir zaman bir anlamı olmamıştı. İnsani bir anlamı. Kesinlikle bir başka başvuru sorunu örneği. Fizikçilerin bile bundan vazgeçmekte olduklarını duymuştu. Henry'ye kalırsa bunu kanıtlamaya bile gerek yoktu: bir sonuç, bir oluşum, dünyada kendi başına vardır, Henry'den bağımsızdır, başkaları tarafından bilinir, onun tarafından da keşfedilmeyi bekler. O zaman çökecek olan, kendi bilgisizliğidir. Oyunun sonucu ne olursa olsun, çoktan yazılmıştır tahtaya. Yolcuların gidecekleri yer neresi olursa olsun, korksalar da güvenlikte de olsalar, ya da ölü de olsalar, şimdiye kadar o hedefe varmışlardır.

Çoğu insan, ilk kez muayene olduğunda, emin olmak amacıyla cerrahın ellerine gizlice göz atar. Doktorun müstakbel hastaları o ellerde incelik, duyarlılık, sağlamlık, hatta lekesiz bir beyazlık ararlar. Bu açıdan, Henry Perowne her yıl birkaç hasta kaybeder. Genellikle böyle bir şeyin olacağını hastasından önce o bilir: aşağıya doğru tekrar tekrar bakmalar, önceden hazırlanmış

soruların teklemesi, kapıya doğru gerilerken abartılı teşekkür etmeler. Kimi hastalar da gördüklerinden hoşlanmazlar ama başka doktora gitme hakları olduğundan habersizdirler; kimi-leri onun ellerinin farkına varır, ama ünü rahatlatır onları, ya da gördüklerine aldırılmazlar; öyleleri de vardır ki hiçbir şeyin farkına varmazlar, hiçbir şey hissetmezler, ya da doktora zaten idrak eksikliği nedeniyle geldiklerinden meramlarını anlata-mazlar.

Perowne umursamaz bunu. Kaçan kaçsın koridora, ya da kentin öteki ucuna. Nasıl olsa onların yerine başkaları gelir. Si-nir hastalıklarının denizi geniş ve derindir. Bu eller yeterince sağlam, ama iri. Eğer gerçek bir piyanist olsaydı –amatör uğra-şıcıdır bu– on notaya uzanabilen karışı işe yarardı. Elleri yumru yumru, eklem yerlerinde kemikleri ve veterleri dışarı fırlamış, her bir parmağının başlangıç yerinde bir tutam kızıl kahve tüy – parmak uçları düz ve enli, tıpkı bir semenderin emici uzuvla-rı gibi. Geriye doğru kıvrılan başparmakları ahlaksız bir uzun-lukta, muza benziyorlar, kımıldamazken bile çifte eklemli gibi-ler, sirkteki palyaçoların ve trapezcilerin yanına daha çok yakı-şıyorlar. Perowne'un geri kalan yerleri gibi elleri de ta en üstte-ki boğumlarına kadar, turunculu kahverengili leke kaynıyor. Bazı hastalar bunu tuhaf bulurlar, hatta sağlıksız: böyle ellerin, eldivenli bile olsalar, beyinleriyle oynamasını istemezler.

Bu ellerin sahibi, son birkaç yılda biraz kilo alan ve kendi-ne güveni artan uzun boylu, dinç bir adam. Yirmili yaşların-dayken tüvit ceket, birbirine yakın iki direğe asılıymış gibi sar-kardı üzerinden. Sırtını dikleştirdiği zaman boyu bir doksanı buluyor. Hafifçe kambur duruşu ona özür dileyen bir hava ve-riyor ki pek çok hastası bunu cazibesinin bir parçası olarak gö-rüyor. İddiasız tavrı ve kenarlarında gülümsemekten kaynakla-nan kırıksıklar olan yumuşak bakışlı yeşil gözleri de hastalarını rahatlatıyor. Kırklı yaşlarının başına kadar yüzündeki ve alnün-daki çocuksu çiller de aynı rahatlatıcı etkiyi bırakırdı, ama san-ki terfi etmesi sonunda onu böyle saçma sapan şeyler sergile-mekten vazgeçmeye zorlamış gibi son zamanlarda çillerin rengi açılmaya başlamıştı. Kendilerine her zaman kulak vermediğini bilselerdi hastaları pek de mutlu olmazlardı. Kimi zaman hayal

kurar Henry. Araba radyosundaki trafik uyarıları gibi, bir konsültasyon sırasında bile, ansızın ve habersizce, hayali bir hikâye zihnine dolabilir. Yaptığını örtbas etmekte ustadır, başını sallamaya, kaşlarını çatmaya ve dudaklarını sımsıkı kapayıp bıyık altından gülümsemeye devam eder. Birkaç saniye sonra kendine geldiğinde sanki oradaki olaydan hiç kopmamış gibidir.

Bir ölçüde, kamburu aldatıcıdır. Perowne'un her zaman bedensel tutkuları olmuştur ve onlardan vazgeçmeyi istemez. Hasta vizitleri sırasında koridorlarda öyle sabırsız adımlarla yürür ki yanında çalışanlar ona zor yetişirler. Sağlıklı sayılır. Duştan çıkınca banyodaki boy aynasında kendini incelemeye zaman ayırdığında bel çevresinde hafif bir kalınlaşma, kaburgalarının altında neredeyse kösnül bir kabarma görür. Dik durduğunda ya da kollarını kaldırdığında bu kabarıklık kaybolur. Bunun dışında, kasları –karın, göğüs– fazla gelişmiş olmasa da, makûl bir boyuttalar, özellikle de tavandaki lamba söndürülüp ışık yandan vurduğunda. Henüz iş var onda. Saçları seyrelemeye başlasa da kızıl kahve rengini koruyor. Sadece kasıklarındaki tüylere ilk beyazlar düşmüş.

Çoğu hafta hâlâ Regent's Park'ta koşuyor, William Nesfield'in yenilenmiş bahçelerinden ve Lion Tazza'dan geçerek Primrose Hill'e kadar gidip dönüyor. Ve squash'da hâlâ kendinden genç doktorlardan bir kısmını yeniyor, uzun pasını sahanın tam ortasındaki "T"ye indiriyor, oradan da gurur kaynağı olan gösterişli hava atışlarını yapıyor. Cumartesi günü maçlarının neredeyse yarısında klinik şefi olan anesteziisti yeniyor. Ama rakibi onu sahanın ortasından kaçtırtıp koşturacak kadar iyiye o zaman yirmi dakikada işi bitiyor Henry'nin. Sırtını duvara vererek rahatça nabzını sayar ve 48 yaşındaki bedeninin gerçekten de yüz doksanlık bir nabız atışına dayanıp dayanamayacağını düşünür. Boş olduğu nadir günlerden birinde Jay Strauss'a karşı iki sıfır öndeydi ki hastaneye çağrıldılar –Paddington tren kazasıydı, herkesi çağırılmışlardı– ve eşofmanlarıyla şortlarının üzerine yeşil önlüklerini giyerek on iki saat aralıksız çalıştılar. Perowne her yıl hayır dernekleri yararına yarım maraton koşusuna katılır, altındaki herkesin, eğer terfi istiyorlarsa, onunla birlikte koşmaları gerektiği söylenir ki yanlıştır

bu. Geçen yılki derecesi –bir saat kırk bir dakika– en iyi derecesinden on bir dakika daha düşüktü.

Alçakgönüllülüğü yanıltıcı, karakterden çok tarz – beyin cerrahı olup da alçakgönüllü olmak mümkün değil. Doğal olarak, öğrencileriyle yardımcılarının gözünde hastalarının gözünde olduğu kadar sevimli değil. Perowne'un yanında bir bilgisayarlı tomografiden söz eden öğrencinin, "sol tarafta, iyice aşağıda" demesiyle birlikte Perowne birden parlayıvermiş ve mesleki terimleri yeniden öğrenmesi için çocuğu dışarı atmıştı. Perowne'un ekibi onun ameliyathanede pek konuşkan olmadığını söyler, güçlükler ve riskler arttıkça ağzından küfür çıkmaz, beceriksiz birini dışarı atmak için ağzının içinden tehdit savurmaz, gerginliği azaltmak için o yaman erkek laflarına da –*ohho, keman dersleri başlıyor*– başvurmaz. Tam tersine, Perowne'un gözünde, işler zorlaşınca gerginliği korumak daha iyidir. Ağzının içinde birşeyler geveler ya da susar. Asistanlardan biri, retraktörü yerleştirmek için uğraşırsa ya da ameliyathane hemşiresi hipofiz forsepsini eline ters açıdan verirse, ve eğer Perowne kötü bir günündeyse, bir tek kısa ve sert "Siktir" sözcüğü çıkar ağzından, nadiren söylediği ve vurgulamadığı için daha da can sıkıcıdır bu, sonuç olarak ameliyathanedeki sessizlik pekişir. Aslında ameliyathanede çalışırken müzik dinlemeyi sever, çoğunlukla da Bach'm piyano eserlerini – Goldberg Varyasyonları, Eşit Düzenlenmiş Klavye, Partisyonlar. Angela Hewitt'ten hoşlanır, Martha Argerich'den, bazen de Gustav Leonhardt'tan. Keyfi yerindeyse Glenn Gould'un daha serbest yorumlarını dinler. Komite toplantılarında titizdir, bütün maddelerin verilen süre içinde görüşülüp bitirilmesini ister, bu bakımdan başarılı bir başkandır. Çoğu kişi, yaşça büyük meslektaşların açıklayıcı düşüncelerini ve anekdotlarını mesleki tehlikelerden biri sayıp hoş görse de Perowne sabırsızlanır; fantezi tek başına yapılacak bir iştir. Önemli olan kararlardır.

Özür diler yapıda olmasına, uysal tavrına ve ara sıra hayal kurmaya yatkın olmasına rağmen Perowne'un böyle heyecandan yerinde duramaması pek görülmüş şey değil, –yatağın ayak ucunda dikiliyor– Rosalind'i uyandırıp uyandırmamaya

karar veremiyor. Aslında çok anlamsız. Görecek bir şey yok. Tamamıyla bencilce bir dürtü. Rosalind'in çalar saati altı otuza ayarlı, Perowne ona olanları anlattıktan sonra kadının tekrar uyuması olanaksız. Zaten her şeyi duyacak. Onu zor bir gün bekliyor. Şimdi, panjurları indirdikten ve yeniden karanlıkta kaldıktan sonra, ne kadar sarsıldığını anlıyor Perowne. Düşünceleri baş döndürücü, dağınık, bir anlam çıkaracak kadar kalamıyor hiçbir aklında. Nedense kendini kabahatli hissediyor, ama aynı zamanda çaresiz de. Bunlar zıt kavramlar, ama tam olarak değil, onun anlamaya ihtiyaç duyduğu şey, bunların ne kadar örtüştüğü, aynı şeyi değişik açılardan nasıl anlattıkları. Çaresizliği içinde kabahatli Perowne. Çaresizce kabahatli. Kafası karışıyor ve yeniden telefonu düşünüyor. Sabah olunca, acil servise telefon etmemiş olması ihmalkârlık olarak mı görünecek? Yapılacak bir şey olmadığı, buna zaman olmadığı anlaşılacak mı? Onun suçu, yünlü ropdöşambrına sarınıp kıpırdamadan, ses çıkarmadan, odasının güvenliğine sığınması, insanların ölmesini seyrederken hayalle gerçek arasında gidip gelmesi. Evet, telefon etmeliydi, konuşmak için, sesini ve duygularını bir yabancınkilerle kıyaslamak için bile olsa.

İşte bu yüzden uyandırmak istiyor Rosalind'i, sadece haber vermek için değil, kafası karıştığı için, düşüncelerinden sürekli uzaklaştığı için. Gördüklerini ayrıntılı olarak aklında tutmak, karısına bunları somut bir biçimde, onun hukukçu kafasına, gözlerini kaçırmadan dinlerken nakletmek istiyor. Karısının dokunuşundan hoşlanıyor – onun elleri küçük ve pürüzsüz, kendisinininkilerden hep daha serin. Beş gündür sevişmediler, pazartesi sabahından beri; sabah altı haberlerinden önceydi, yağmur vardı, banyodan vuran hafif ışıktaki, işin yırtıcı dişlerinden –böyle takılırlardı birbirlerine– yirmi dakika çalmışlardı. Eh, hırslı orta yaşlarda bazen hayatta sadece iş varmış gibi gelir insana. Saat ona kadar hastanede kalabilir, sonra sabahın üçünde yataktan çıkarabilirler onu, saat sekizde yine işine dönebilir. Rosalind çalıştığı gazeteyi mahkeme salonlarından kurtarmaya çalışırken işi, peş peşe gelen kreşendolar ve ani bitişlerle sürer. Bazen günlerce, hatta haftalarca, işleri hayatlarının her ânını biçimlendirir; işleri, hayatlarını ona göre ayarladıkları bir gelgit

olur, ayın halleri olur; işleri olmazsa hiçbir şey olmazmış gibi gelebilir onlara. Henry ve Rosalind Perowne birer hiç olurlar.

Henry, eline önemli bir vaka geldiğinde karşı koyamaz, ya da kendi yeteneğinden duyduğu bencilce sevinci, ya da ameliyathaneden, mutlu haberler –ölüm değil, hayat– getiren bir tanrı, bir melek gibi çıktığında hastanın akrabalarının ferahlamasından aldığı keyfi yadsıyamaz. Rosalind'in en iyi anları mahkeme salonu dışındaki anlarıdır, güçlü bir davacı tartışılmaz tanıtılar karşısında geri adım atarken; ya da, daha nadir olarak, kendi lehine bir hüküm verilip hukukta bir ilke sayıldığında. Haftada bir kez, genellikle pazar akşamları, ajandalarını, küçük uyumlu yaratıklar gibi, yan yana koyarlar ve randevularını kızılötesi ışınla birbirlerinin ajandalarına geçirirler. Sevişineye zaman ayırdıklarında telefonu fişten çekmezler. Sapkın bir zamanlamayla, telefon genellikle onlar tam başlarken çalar. Rosalind'i de, onu aradıkları kadar ararlar. Giyinip odadan fırlaması gereken Henry ise –belki anahtarları ya da bozuk paraları unuttuğu için küfrederek geri döner– özlem dolu bir bakış atar arkasına, ve bu yüküyle, sevişmeyle ilgili düşünceleri silinirken, evden çıkıp hastaneye doğru –hızlı yürünürse on dakika– yola koyulur. Ama çift kanatlı sallanan kapıdan ve kare desenli muşamba zemini yıpranmış Acil'i geçer geçmez, asansöre binip üçüncü kattaki ameliyathaneye çıkıp, hazırlanma odasına girer girmez, sabun elinde, asistanın çektiği sıkıntılara kulak verirken, son arzu kırıntıları da terk eder onu ve o bunu fark etmez bile. Pişmanlık duymaz. Hızıyla, başarı oranıyla ve hasta sayısıyla ünlüdür, yılda üç yüz vaka geçer elinden. Kiminin şansı yoktur, pek azı sağlıklarını biraz yitirseler de dayanırlar, ama çoğu hastası iyileşir, ve pek çoğu da bir biçimde işine geri döner; iş: sağlığın kesin işareti.

Rosalind'i uyandıramamasının nedeni, iş. Sabah saat onda acil bir duruşma için Temyiz Mahkemesi'nde olmak zorunda. Çalıştığı gazetenin, bir başka gazeteye uygulanan haber yasağının ayrıntılarını yazması engellenmiş. Yasağı çıkarttırmayı başaran güçlü taraf, görevli yargıcın karşısında, yasak konduğunun bile ifşa edilmemesini savunup istediğini elde etmişti. Konu basın özgürlüğüydü, akşam olmadan bu ikinci emri kaldırt-

mak Rosalind'in göreviydi. Duruşmadan önce mahkeme odalarında kısa toplantılar, sonra –böyle olacağını umuyordu– karşı tarafı yoklamak için koridorda sohbet. Daha sonra seçenekleri yaym yönetmenine ve yönetime sunacaktı. Bir önceki gece, toplantılardan geç dönmüştü eve, Henry yemek filan yemeden uyuyakaldıktan çok sonra. Rosalind mutfakta çay içip dosyalarına göz atmış olmalıydı. Belki de uyumakta zorlanmıştı.

Henry kendini kararsız ve mantıkh düşünemez durumda hissediyor, karısıyla konuşma ihtiyacı duyuyor, yatağın ayakucundan ayrılmadan yorganın altındaki karısının bedenine bakıyor. Dizlerini karnına çekerek çocuk gibi uyuyor Rosalind. Neredeyse zifiri karanlıkta o kocaman yatağın içinde nasıl da küçücük görünüyor. Onun soluk alıp vermesini dñnliyor Henry, soluğunu içine çekmesi neredeyse duyulmuyor, verirken ise sakin ama sesli. Diliyle bir ses çıkartıyor, damağından gelen ıslak bir şap sesi. Yıllar önce, terör günlerinde, bir hastane odasında âşık olmuştu Rosalind'e. Rosalind onu fark etmemişti bile. Üst dudağının iç tarafındaki dikişleri almak için yatağına yaklaşan beyaz bir önlüktü. Henry o dudakları öpene kadar aradan üç ay geçmişti. Ama, ileride Rosalind'in sevgilisi olabilecek herhangi birinden çok daha fazla tanıyordu onu, ya da hiç değilse çok daha fazla görmüştü.

Şimdi yatağı yaklaşıyor, eğiliyor ve Rosalind'in başının sıcağın arkasını öpüyor. Sonra çekiliyor, yatak odasının kapısını sessizce kapatıyor, radyoyu açmak için mutfağı iniyor.

Ana-babaların, çocuklarının kişilikleri üzerinde pek az ya da hiçbir etkileri olmadığı, çocuk yetiştirmenin ve modern genetiğin bir klişesidir. Nasıl birine sahip olacağınızı asla bilemezsiniz. Fırsatlar, sağlık, beklentiler, şive, görgü kuralları – bütün bunları biçimlendirecek güce sahip olabilirsiniz. Ama sizinle yaşayacak insanın nasıl biri olacağını asıl belirleyen, hangi spermın hangi yumurtayı döylediğı, iki destedeki kartların nasıl seçildiğı, sonra nasıl karıldıkları, kesilip yeniden bir araya getirilme ânında nasıl birleştikleridir. Neşeli ya da sinirli, nazik ya da açgözlü, meraklı ya da sıkıcı, açık sözlü ya da çekingen

ve ikisi arasında bir yerde; işin ne kadarının yapılmış olduğu, ana-babaların özsaygısına oldukça büyük bir hakaret sayılabilir. Öte yandan, sizi sorumluluktan da kurtarabilir. Birden fazla çocuğunuz varsa ne olacağı bellidir; aşağı yukarı benzer fırsatlar sunulur onlara ve ortaya birbirinden tamamen farklı iki insan çıkar. Burada, bodrum katındaki, mağaraya benzeyen bu mutfakta, sabahın saat 3.55'inde, sahnedeymiş gibi bir tek ampulün ışığında, on sekiz yaşında, zorunlu eğitimini çoktan geride bırakmış, eğik arkalıklı bir mutfak sandalyesinde arkaya yaslanarak oturan, üzerinde dapdaracak siyah kot pantolonu, (kendi parasıyla aldığı) yumuşak siyah deri çizmeler içindeki ayaklarını masanın kenarına dayayıp üst üste atmış Theo Perowne var. Kız kardeşi Daisy'den, ne kadar olabilirse o kadar farklı. Büyük bir bardaktan su içiyor. Öteki elinde okumakta olduğu müzik dergisi var, sayfalarını kıvrımış. Zımbalı bir deri ceket yere atılmış. Kılıfındaki gitarı bir dolaba dayalı duruyor. Kılıfın üzerinde, daha şimdiden, buharlı gemilerin uğradığı birkaç limanın etiketi var: Trieste, Oakland, Hamburg, Val d'Isère. Başka etiketlere de yer kalmış. Yemek kitaplarının durduğu rafın üst tarafındaki küçük bir stereo radyodan, incecik yağın çisenti gibi, sabaha kadar pop müzik yayınlayan bir istasyonun sesi geliyor.

Bazen Perowne, acaba gençken, bir blues müzisyeninin babası olacağını tahmin edebilir miydim, diye düşünüyor. Kendisi, soru sormadan, yakınmadan, liseden sonra hiç ara vermeden parlak bir ardıllık içinde tıp eğitimi almış, Londra'da, South-end-on-Sea'de, Newcastle'da, New York'taki Bellevue Acil Bölümü'nde, ve sonra yeniden Londra'da hastane deneyiminden geçmişti. Nasıl oluyordu da kendisi ve Rosalind, bu kadar vazifeşinas, geleneklere bağlı iki kişi, böylesine özgür ruhlu birini dünyaya getirmişlerdi? Kendi esprisini de katarak bohem ellilerin tarzında giyinen, kitap okumayan, okuluna devam etmesi yolundaki telkinlere kanmayan, öğle yemeğinden önce yataktan çıkmayan, Delta, Chicago, Mississippi gibi blues geleneğinin bütün farklılıklarında, kendi açısından bütün sırların anahtarını içeren birtakım olanaklarda ustalaşmaktan ve grubu New Blue Rider'ın başarısını sağlamaktan başka bir tutkusu olma-

yan birini? Theo annesinin yüzünü daha geniş biçimde almış, bir de yumuşak bakışlarını, ama gözleri yeşil değil, koyu kah-verengi – egzotik biçimde hafifçe çekik, badem gözler. Annesi gibi açık yürekli, iyiniyetli bir görünümü var, babası gibi de iri kemikli, ince uzun boylu, ama yapısı ondan daha güçlü, daha sıkı. Elleri de babasınınmkiler gibi, bereket mesleğine çok uygun. İngiliz blues'cuların dar sınırlı, dedikodulu dünyasında Theo'dan umut vaat eden biri olarak söz ediliyor, üslubu olgunlaşmış, hatta gün gelip tanrıların yanında yer alabilir, İngiliz tanrı-larının yanı – Alexis Korner, John Mayall, Eric Clapton. Biri bir yerlerde Theo Perowne'un melek gibi çaldığını yazmıştı.

Bu tarzın sınırları hakkında kuşku duysa da doğal olarak onaylıyor onu babası. Blues'dan oldukça hoşlanıyor Henry – aslında dokuz yaşındaki Theo'ya bu işin nasıl yapıldığını gösteren kendisiydi. Ondan sonra büyükbaba devraldı. Ama insan üç kaba akordun on iki ölçüsünden ömür boyu zevk alabilir mi? Belki de bir mikrokosmosun size bütün dünyayı vermesi gibi bir şeydir. Tıpkı bir Spode yemek tabağı gibi. Ya da tek bir hücre. Ya da, Daisy'nin dediği gibi, bir Jane Austen romanı gibi. Çalanla dinleyen birlikte rotayı böylesine iyi bildikçe zevk, yol-dan sapmakta yatar, mizaca ters düşen beklenmedik dönüşler-de. Bir kum taneciğinin içinde bir dünya görmek. Bir anevrizmayı kesmek de böyle bir şeydir, diye kendini inandırmaya çalışıyor Perowne: değişmeyen bir temaya çeşitleme katmak.

Theo'nun ustaca çahşında öyle bir şey var ki, o basit çalış-manın açıklanması olanaksız cazibesini yeniden tadıyor Henry. Theo, gözü açık transa geçerek çalan türde bir gitarist, ne bedeni ni oynatıyor ne de ellerine bakıyor. Sadece ara sıra düşünceli düşünceli başını sallıyor. Bazen de, orkestrayla çalışırken, yeniden "gezineceğini" ötekilere belli etmek için başını arkaya attığı oluyor. Sahnede de sohbetlerinde olduğu gibi, sakın, resmi; sevimli bir kibarlık kabuğuna gizlenerek mahremiyetini koruyor. Annesiyle babasını kalabalığın arkalarında görürse, çekin-gence ve özel bir selam vermek üzere sol elini gitarından çekip havaya kaldırır. O zaman Henry ile Rosalind okulun spor salo-nundaki karton kulübeyi, ciddi bakışlı beş yaşındaki Yusuf'u hatırlarlar, başına dolanıp lastik bantlarla tutturulan peçeteyi,

onun talihsiz Meryem'i elinden tutuşunu ve sonunda annesiyle babasını ikinci sırada görünce aynı gizli, sevgi dolu hareketle onları selamlamasını.

Bu çekingenlik, bu mesafeli serinkanlılık, blues'a uygun düşüyor, ya da Theo'nun blues kavramına. *Sweet Home Chicago*'da olduğu gibi fazla hızlı olmayan, gevşek ve uzatılmış bir ölçü tutturduğunda -bu eskimeyen blues'lardan artık bıkmaya başladığını söylüyor oğlu- tıpkı yorgunluğunu üstünden atarak, açık savanalarda millerce yol alan besili, yırtıcı bir hayvan gibi rahat, sert vuruşlarla alt notalardan başlar. Sonra eli tellerde yükselir, ve çekingenliği tehlikeli olmaya başlar. Dönüşte küçük bir sinkoplu vuruş, uzatılmış bir notanın ansızın kesilmesi, yükselen uyuma karşı tutulan bir nota, akılcıca donuklaştırılmış bir beşinci, kösnül mikrotonlarda bükülen bir yedinci. Sonra geçici, duygulu bir akortsuzluk. Beklentileri ritmik biçimde tersine çevirme becerisi var Theo'nun, iki ya da dört notalık kümelere karşı trioletler kullanmayı beceriyor. Ses geçişlerinde, *bebop* eğimi ve vurgulaması var. Bir tür hipnoz, hiç uğraşmadan baştan çıkarıyor. Henry, West End'deki bir barın dip tarafında müziği dinlerken, onun etkisinde kaşp kendinden geçmişken, oğluyla gurur duyduğunu -müzikten aldığı zevkten ayıramıyor bunu- ve bunu göğsünü sıkıştıran bir duygu, neredeyse sancı olarak hissettiğini hiç kimseye, Rosalind'e bile söylemedi. Soluk almak güç. Blues'un merkezinde hüznün değil, tuhaf, dünyevi bir neşe var.

Theo'nun gitarı Henry'nin içine saplanıyor, çünkü o gitar aynı zamanda kınıyor onu, kendi hayatından alttan alta duyduğu tatminsizliği, eksik öğeyi hatırlatıyor. Program bittiğinde, klinik şefi sinir cerrahı, Theo'yla arkadaşlarına sevgiyle el sallayarak veda edip sokağa adım atarken, eve yürüyerek gidip yolda düşünmeye karar verirken bu duygu büyüyebilir. Kendi hayatında bu yaratıcılığı, bu tür özgürlüğü içeren hiçbir şey yok. Müzik, ifade edilmemiş arzulara ya da hayal kırıklığına hitap eder; Henry kendisine açık bir yol tanımadığı, kalbine şarkılarda kutlanan bir hayat vermediği duygusunu yaşıyor. Hayat, hayat kurtarmaktan öte bir şey olmalı. Tıp mesleğinin disiplini ve sorumluluğu, yirmili yaşlarının ortasında bir aile kurmakla

birleşmişti – bu hayatın büyük kısmının üzerine bir yorgunluk pusu serilmişti; tahmin edilemeyişi ve sınır tanımayan arzulara kadar genç henüz, ve fırsatların azaldığını bilecek kadar da yaşlı. Öyle biri mi olmak üzere, hani şu saksofonlara ya da motosikletlere bakmak üzere vitrin camlarında duran ya da kıızı yaşında birini metres tutmaktan çekinmeyen, belli bir yaşa gelmiş o modern budalalardan biri mi? Kendine zaten pahalı bir araba aldı. Theo'nun çalışı, bu pişmanlık yükünü babasının kalbine yerleştiriyor. Ne de olsa, *blues*.

Theo sandalyesini dört ayağı üzerinde öne kaykılıp elini kaldırıyor, onun selamı bu. Şaşkınlık göstermek tarzı değil.

“Erken mi gidiyorsun?”

“Az önce yanan bir uçak gördüm, Heathrow yönünde gidiyordu.”

“Şaka ediyorsun.”

Henry müzik setine doğru gidiyor, amacı istasyon değiştirmek, ama Theo uzaktan kumanda aletini mutfak masasından alıyor, bu gibi durumlar, yani sıcak gelişmeler için ocağın yanında bulundurdıkları küçük televizyonu açıyor. Saat dört haberlerini duyuran tantanalı başlangıcın bitmesini bekliyorlar, zonklayan sentetik bir müzik, döne döne yükselen, dört bir yana fışkıran bilgisayar grafikleri, Wagner ölçütünde bir ses ve ışık düzeninde bir araya getirilmiş; aciliyete, teknolojiye, evrensel içeriğe dikkat çekiyor. Sonra Perowne'un yaşlarındaki sert çeneli sunucu, saat başı verilen ana haberleri sıralamaya başlıyor. Yanan uçağın gezegenler matrisine henüz girmediği ânında belli oluyor. Güvenilmez, kişiye özel bir olay olarak kalıyor. Yine de listedeki haberlerin bir kısmını dinliyorlar.

“Hans Blix – bir savaş nedeni mi?” diyen sunucunun, Birleşmiş Milletler toplantısında alkışlanan Fransa Dışişleri Bakanı M. De Villepin'in fotoğraflarının eşliğinde, trampetleri bastırmaya çalışan sesi duyuluyor. “Amerika ve İngiltere evet diyorlar. Çoğunluksa hayır diyor.” Sonra, bugün geç saatlerde Londra'da ve dünyadaki sayısız kentte savaş karşıtı gösteri hazırlıkları; Florida'daki bir tenis şampiyonluk maçını elinde ekmek bıçağıyla yarıda bıraktıran bir kadın...

Perowne televizyonu kapatıp, "Kahve içsek mi?" diye soruyor, Theo hazırlamak üzere ayağa kalkarken Henry olayı anlatıyor, kendince önemli saat başı haberini. Anlatacak pek fazla bir şey olmamasına şaşırmmamalı: uçak, Henry'nin görüş açısından geçen ışıklı ucu, soldan sağa, ağaçların arkasından, Postane Kulesi'nin arkasından, sonra batıya doğru alçalması. Ama o bundan çok daha fazlasını yaşamış olduğunu hissediyor.

"Ama peki, senin camda ne işin vardı?"

"Söyledim ya. Uyuyamamıştım."

"Ne tesadüf."

"Haklısın."

Göz göze geliyorlar –bir an süren gizil bir meydan okuma– sonra Theo gözlerini çevirip omuz silkiyor. Kız kardeşi ise zıtlasmaktan hoşlanır, Daisy ile Henry hararetli tartışmalara bayılıyorlar – Theo ile Rosalind buna acınası bir bağımlılık diyebilirler. Theo'nun yatak odasının kemâle ermiş yeniyetme çöplüğünün içinde, gitar dergileri, giyilmiş tişörtler, çoraplar ve gazoz şişeleri arasında UFO'larla ilgili, Theo'nun neredeyse elini sürmediği kitaplar var – bugünlerde UFO sözü, uzaylıların sahip olup kullandığı uzay gemileri anlamına geliyor. Henry'nin anladığı kadarıyla, Theo'nun dünya görüşü şöyle bir tahmine yer veriyor: her nasılsa her şeyin birbirine bağlı olduğunu düşünüyor, ilginç bir biçimde bağlı olduğunu, ve bazı yetkili makamların, özellikle uzayla ilgili habermalarda özel ayrıcalığı olan Amerikan hükümetinin, bu harika haberi, yavan ve aşırı iffetli çağdaş bilim anlayamaz diye dünyanın geri kalan kısmından sakladığına inanıyor. Bu bilgi, Theo'nun elini sürmediği öteki karton kapaklı kitaplar da da yer alıyor. Sahtekârlar, Theo'nun pek de derin olmayan merakını kamçılamayayı başarmışlar. Ama gitar çaldığında melekler çan çalıyor gibi olan birinin, en azından harika bilgilere inancını sürdürürken, fikrini değiştirmesi için önünde onca zamanı varken, bunu gerçekten uydurmuş olup olmamasının bir önemi var mı?

Tatlı bir çocuk – o uzun kirpikler, Doğu esintisi taşıyan siyah kadife bakışlı gözler; kolay kolay tartışmaya giren biri değil. Gözleri buluşuyor ve Theo, düşünceleri değişmeden başını

çeviriyor. Evren, babasına bir bağlantı, bir alamet gösteriyor olabilir, ama babası bunu okumamayı yeğliyor. Elden ne gelir?

Oğlunun da kendisi gibi bir hayal gördüğünü varsayan Henry onu kendine getirmek için, "Gözden kaybolduğunu gördüm, aradan birkaç dakika geçmeden yere çakıldı," diyor. "Bunun haber kanallarına ulaşması sence ne kadar sürer?"

Tezgâhın başında kahve hazırlamakta olan Theo, omzunun üstünden arkasına bakıyor ve parmağıyla alt dudağına dokunuyor, koyu kırmızı, dolgun bir dudak bu, herhalde son günlerde pek öpülmemiş. Son kız arkadaşını da, kızlara hep yaptığı biçimde terk etmiş, fazla bir şey söylemeden, ilişkinin kendiliğinden, olay yaratmadan bitmesini bekleyerek. Az konuşmak, selamlaşmalarda, tanıştırmalarda, vedalarda, hatta teşekkürlerde minimalizm sınırlarında kalmak, günümüzde görgü kuralı sayılıyor. Telefondaysa susmak bilmiyor gençler. Theo'nun çoğu kez tam üç saat telefonu elinden bırakmadığı oluyor.

Mızıldanan bir çocuğa konuşur gibi çıkıyor sakinleştirici sesi, elektronik çağın bir vatandaşı, hatta resmi bir görevlisi gibi otoriter. "Bir sonraki haberlerde verirler baba. Buçukta."

Hak etti bunu. Ropdöşambrının –yaşlıların ve hastaların üniforması– altında çıplak, seyrelmekte olan saçları uykusuz geçen bir gecenin ardından karmakarışık, klinik şefinin dengeli bariton olan sesi şimdi yaşadığı karmaşa yüzünden incelmış – Henry yatıştırılacak ideal aday. İşte böyle başlıyor, çocuğunun çocukluğu olmanın uzun süreci. Sonra günün birinde onların şöyle söylediklerini duyabilirsiniz: Baba, yine ağlamaya başlasan seni eve götürürüz.

Theo oturuyor, masanın üzerindeki kahve fincanını babasının yakınına itiyor. Kendine kahve yapmamış. Bunun yerine, yarım litrelik bir maden suyu şişesinin daha kapağını açıyor. Gençlerin masumluluğu. Yoksa akşamdan kalmalığını mı gidermeye çalışıyor? Henry'nin soru soracağı ya da görüşünü açıklayacağı dönem çoktan geride kalmış.

Theo, "Sence teröristlerin işi mi?" diyor.

"Olabilir."

Theo'yu uluslararası sorunlarla tanıştıran Eylül saldırıları olmuştu, arkadaşlarının, evinin ve müzik ortamının ötesindeki

olayların kendi hayatı üzerinde etkisi olduğunu o zaman kabullenmişti. On altı yaş, ki o sıralarda o yaşıyordu, bunu anlaması için pek geç sayılırdı. Süveyş Kanalı krizinden bir yıl önce doğan ve Küba füze krizi, ya da Berlin duvarının inşası, ya da Kennedy suikasti için çok genç olan Perowne, altmış altı yılında Aberfan konusunda gözyaşı döktüğünü hatırlıyor - kendisi gibi yüz on altı öğrenci, yarıyıl tatilinden bir gün önce, okuldaki dini toplantıdan çıkmışlar, bir çamur ırmağının altına gömülmüşlerdi. Okul müdürünün yücelttiği çocukları seven, iyi yürekli tanrının var olmayabileceğinden ilk kez o sırada kuşku duymuştu Henry. Sonunda, dünyadaki önemli olayların pek çoğunun aynı şeye işaret ettiği ortaya çıktı. Ama Theo'nun gerçekten tanrısız kuşağı için böyle bir soru gündeme gelmedi. Onun parlak, kaliteli camlı, ileri görüşlü okulunda hiç kimse dua etmesini istemedi ondan, ya da ne dediği anlaşılmaz, neşeli bir ilahî söylemesini. Kuşku duyacağı bir varlık yok Theo'nun. Televizyonun, çöken kulelerin karşısında sorunlara girişi yoğun oldu, ama çabuk alıştı. Bugünlerde, yeni gelişmeleri izlemek için gazeteleri tarıyor, tıpkı istatistik dergilerini tarar gibi. Yeni bir şey olmadığı sürece kafası rahat. Uluslararası terör, güvenlik kordonları, savaş hazırlıkları; bunlar sabit durumu, hava durumunu temsil ediyorlar. Yetişkin bilincine geçerken böyle bir dünya buldu karşısında.

Bu durum, babasını olduğu kadar kaygılandırmıyor onu, babası aynı gazeteleri marazi bir dikkatle okur. Körfez'de toplanan birliklere ya da perşembe günü Heathrow'da biriken tanklara, Finsbury Park Camisi'ne yapılan saldırıya, ülkedeki terör hücrelerinin raporlarına, Bin Ladin'in kasette Londra'ya intihar saldırısı yapacağı açıklamalarına rağmen Perowne, bir süre bütün bunların sadece doğru yoldan ayrılma olduğu, dünyanın sonunda durulacağı ve çok yakında değişeceği, çözümler bulunabileceği, güçlü bir araç olan mantığın kaçınılmaz ve tek çözüm yolu olacağı düşüncesine bağlı kaldı; ya da her kriz gibi bunun da çok geçmeden zayıflayıp bir sonrakine yer açacağına, Falkland Adaları ve Bosna, Biafra ve Çernobil örneklerini izleyeceğine inandı. Ama son zamanlarda bu, iyimser bir düşünce olarak kaldı. Buna pek yatkın olmayan Perowne, uyum sağlı-

yor, tıpkı hastaların ani görme kaybına ya da kol ve bacaklarındaki felce uyum sağlamaları gibi. Geri dönüş yok. Doksanlı yıllar masum bir döneme benziyor, o günlerde bunu kim düşünebilirdi? Artık farklı bir hava soluyoruz. Perowne, Fred Halliday'in kitabını aldı ve ilk sayfalarda hem bir sonuca hem de lanete benzeyen şeyi okudu: İkiz kulelere yapılan saldırı küresel krizi öylesine hızlandırdı ki, eğer şansımız varsa yüz yılda ancak çözebiliriz. *Eğer şansımız varsa*. Henry'nin hayatı süresince ve Theo ile Daisy'nin. Onların çocuklarının hayatı süresince de. Yüz Yıllık Savaş.

Beceriksiz Theo kahveyi çok koyu yapmış. Ama tam bir baba gibi davranan Henry içip bitiriyor onu. Şimdi artık gerçekten hazır güne.

Theo, "Hangi havayolu olduğunu görmedin, değil mi?" diye soruyor.

"Hayır. Çok uzaktaydı, çok da karanlıktı."

"Chas bu sabah New York'tan gelecekti de."

Chas, New Blue Rider'ın saksofoncusu, St. Kittsli, iri yarı, ışıltı ışıltı bir delikanlı, Branford Marsalis'in sözde gözetimini yaptığı bir haftalık bir ustalık sınıfı için New York'ta. Bu çocukların seçkinlere yakışan içgüdüleri, unvan duygusu var. Ry Cooder, Theo'yu Oakland'da gitar çalarken dinlemişti. Theo, ustanın dostça bir-iki söz çiziktirdiği bir bira altlığını yatak odasındaki aynaya ilıştirmişti. Yüzünüzü iyice yaklaşıtırsanız, bir bira lekесinin altında, mavi mürekkeple, kıvrımlı harflerle atılmış bir imza görebilirsiniz, bir de "Devam et oğlum!" yazısını.

"Ben olsam merak etmem. Gece uçuşları saat beş buçuktan önce inmiyorlar."

"Evet, öyle galiba." Şişeden su içiyor. "Sence El Cihad mı?"

Perowne'un başı dönüyor, ama rahatsız edici değil. Neye baksa, oğlunun yüzü dahil, küçülmeden uzaklaşıyor kendisinden. Theo'nun ağzından daha önce böyle bir sözcük çıktığını duymamıştı. Doğru sözcük mü bu? Onun hafif tenor sesinden duyulunca kulağa zararsız geliyor, hatta bir tuhaf. Oğlunun çocuk sesinin böyle kalınlaşmasını Henry hâlâ benimseyemiyor, değişmeye başlayalı beş yıl olsa da. Theo'nun dudaklarında -"c" harfini kendini zorlayıp değişik bir biçimde çıkarıyor- bu

Arapça sözcük, zararsız geliyor kulağa, grup yaylı bir Fas çalgısını alıp elektro yapsa ne kadar zararsız olursa o kadar. İdeal İslam devletinde, katı Şeriat yasaları altında, cerrahlara epey iş düşer. Blues çalan gitarcıların başka işler bulmaları gerekir. Ama belki de böyle bir devlet isteyen yoktur. Hiçbir şey istenmemektedir. Sadece nefret ve katıksız nihilizm. Bir Londralı olarak IRA'ya özlem duymaya başlayabilirsiniz. Bacaklarınız bedeninizden koparken bile amacın birleşmiş bir İrlanda olduğunu hatırlamak isteyebilirsiniz. Rahip Ian Paisley'e göre, bebek arabasının gücü sayesinde şimdi bu zaten gerçekleşecek. Aradan sadece otuz yıl geçtikten sonra albümlere yapıştırılan gazete kesiklerinde kalıp unutulmuş bir kriz daha. Ama tam olarak doğru değil bu. Radikal İslamcılar nihilist sayılmazlar – onlar dünya üzerinde kusursuz bir toplum istiyorlar ki bu da İslam'dır. Bu insanlar lanetlenmiş bir geleneğe atlar, Perowne da bu konuda çoğu kişi gibi düşünüyor, ütopyanın peşinden gidilirse sonunda her türlü aşırılığa izin verilir, ki hepsi de bu ütopyanın gerçekleşmesinin acımasız yollarıdır. Eğer sonunda herkes sonsuza kadar mutlu olacaksa şimdi bir ya da iki milyonu katletmek neden cinayet sayılsın ki?

"Ne düşündüğümü bilmiyorum," diyor Henry. "Düşünmek için çok geç şimdi. Haberleri bekleyelim."

Theo rahatlamış görünüyor. Kendi nazık tarzı içinde bu konuları babasıyla tartışmaya hazır, eğer gereken buysa. Ama sabah dördü yirmi gece az konuşmak daha mutlu ediyor onu. Birkaç dakika gergin bir sessizlik içinde bekliyorlar. Son birkaç aydır bu masanın başında oturup her konuda konuştular. Daha önce hiç bu kadar çok konuşmamışlardı. Theo'nun yetişkinliğe geçiş ayını olması gereken o ergenlik öfkesi, kapıları çarpmalar, sessiz hiddet nerede? Bütün o duygular bluesların içine mi gömüldü? Irak konusunda konuştular elbette, Amerika ve güç, Avrupalıların güvensizliği, İslam –çektiği acılar ve kendine acıması, İsrail ve Filistin, diktatörler, demokrasi– ve sonra erkek çocuk konuları: kitle imha silahları, nükleer yakıt çubukları, uydu fotoğrafları, lazerler, nanoteknoloji. Bu yirmibirinci yüzyıl başı mönüsü, günün spesiyali, mutfak masasında. Yakınlar da bir pazar akşamı, Theo bir aforizmayla çıkageldi: ne kadar

büyük düşünürsen o kadar saçma görünür. Açıklaması istenince şöyle demişti: "Önemli konuların üzerinde durursak, politik durum, küresel ısınma, dünyadaki yoksulluk, gerçekten korkunç görünüyor, hiçbir şey iyiye gitmiyor, umut beslenecek hiçbir şey yok. Ama küçük düşünürsem, daha dar alanda, yani yeni tanıştığım bir kız ya da Chas'la hazırladığımız şu şarkı ya da gelecek ay kayağa gitmemiz, o zaman önemli görünüyor bana. Öyleyse benim sloganım bu olacak: küçük düşün."

Şimdi bunu hatırlayınca haberlere de birkaç dakika varken, Henry, "Program nasıldı?" diye soruyor.

"Gerçekten temel, kafa şişiren şeyler, neredeyse hep Jimmy Reed şarkıları çaldık. Bilirsin ya, şöyle işte..." Gülünç biçimde vurgulayarak küçük bir boogie bas numarası söylüyor, sol eli kapanıp açılıyor, farkında olmadan akort basıyor. "Deli oldular. Başka şey yapmamıza izin vermediler. Aslında biraz moral bozucu, çünkü aslında tarzımız bu değil." Ama bunu hatırlamak onu gülümsetiyor.

Haber saati. Bir kez daha radyo zonkluyor, elektronik biplemeler, uykusuz sunucu ve güvenilir çenesi. Ve işte orada, uçak orada, sonunda gerçekleşti, pistte yan yatmış, görünüşte hasarsız, hâlâ köpük sıkan itfaiyeciler çevresinde, askerler, polis, yanıp sönen ışıklar, geride ambulanslar, hazır durumda. Olayı anlatmaya geçmeden önce acil servislerin hemen yanıt vermelerine düzülen gereksiz övgüler. Ancak ondan sonra açıklama geliyor. Bir kargo uçağı, Riga'dan Birmingham'a giden Rus malı bir Tupolev. Londra'nın doğusuna ulaştığı sırada motorların biri yanmaya başlamış. Uçuş ekibi telsizle iniş izni istemiş ve yanan motora yakıt akışını kesmeye çalışmış. Batıya dönüp Thames Nehri boyunca gitmişler, Heathrow'a yönlendirilmişler ve düzgün bir iniş yapmışlar. Ekipteki iki kişi de yara almamış. Nasıl bir yük taşıdığı belirtilmiyor, ancak bir kısmı, ki çoğunlukla posta olduğu düşünülüyor, zarar görmüş. İkinci sıradaki haber yine savaş karşıtı protestolar, başlamasına birkaç saat kalmış. Dünün adamı Hans Blix ise üçüncü sırada.

Schrödinger'in ölü kedisi sonunda canlı yine de.

Theo ceketini yerden alıp doğruluyor. Tavrı iğneleyici.

"Bizim hayat tarzımıza bir saldırı değilmiş demek ki."

"İyi bir sonuç," diye onaylıyor Henry.

İçinden oğlunu kucaklamak geliyor, sadece ferahladığı için değil, ayrı zamanda Theo'nun çok hoş bir yetişkin haline geldiğini fark ettiği için de. Demek ki okulu bırakmasındaymış bütün marifet - annesiyle babasının cesaret edemediği yere cesurca adım atmasında, resmi eğitimi bırakıp hayatını eline almasında. Ama bugünlerde, Henry ile Theo'nun kucaklaşabilmeleri için en azından bir hafta birbirlerinden uzak kalmaları gerek. Theo hep dokunmayı seven bir çocuktur, on üç yaşındayken bile sokakta ara sıra babasının elini tutardı. O günler artık geride kaldı. Sadece, eğer evdeyse, Daisy iyi geceler öpücüğü veriyor babasına.

Theo mutfaktan çıkarken babası, "Demek bugün yürüyüşe katılıyorsun?" diyor.

"Öyle sayılır. Ruhen. Şu şarkıyı hazırlamalıyım."

"İyi uykular öyleyse," diyor Henry.

"Sağol. Sana da."

Kapıya giderken Theo, "İyi geceler," diyor, birkaç saniye sonra, birkaç basamak yukarıdan, "Sabaha görüşürüz," diye sesleniyor, merdivenin üstüne varınca da, yoklar gibi, soru sorarcasına, "Geceler?" diyor. Henry her seslenişi yanıtlıyor, ve bir sonrakini bekliyor. Bunlar Theo'ya özgü ağır çekilişler, üç, dört, hatta beş bölümde vedalaşıyor, son sözü kendisinin söylemesi konusunda bir kör inancı var. Havadaki eli yavaşça kayıp gidiyor.

Perowne'un, kahvenin ters etkisi olabileceği yolunda bir kuramı var, şimdi mutfakta ağır adımlarla dolaşp ışıkları kaparken kuramında haklı görünüyor; yalnızca uykusuz kaldığı bu gecenin değil, bütün bir haftanın, hatta daha önceki haftaların ağırlığını sırtında hissediyor. Tırabzana tutunarak merdiveni çıkarırken dizleri, diz kasları gevşiyor. Yetmişli yaşlarında işte böyle olacak. Koridoru geçiyor, çıplak ayaklarıyla bastığı pürüzsüz taş zemin sakinleştiriyor onu. Ana merdivene giderken çift kanatlı giriş kapısının önünde duruyor. Kapı doğrucu kaldırırma açılıyor, meydana giden sokağa; Henry öyle bitkin ki, kapı an-

sızın önünde aksesuarlarıyla birlikte belirince tuhaf oluyor, üç tane sağlam Banham kilidi, ev kadar eski iki siyah demir sürgü, tavllanmış çelikten iki tane zincir, pirinç kapaklı bir gözetleme deliği, kapıdaki telefonu çalıştıran elektronik kutusu, kırmızı alarm düğmesi, yumuşak bir ışıkla parlayan rakamlarıyla alarm kutusu. Böyle savunmalar, böyle dünyevi meydan savaşı: kentteki yoksullardan korunun, uyuşturucu düşkünlerinden, çukurun dibindekilerden.

Yeniden karanlıkta, yatağın kendi yatığı tarafında dururken ropdöşambrını ayaklarının dibine bırakıyor ve elleriyle yatağı yoklayarak, soğuk örtünün altına, karısının yanına giriyor. Rosalind sol tarafına yatmış, sırtı kocasına dönük, dizlerini karına çekmiş. Karısının arkasına, onun bedeninin biçimine uyarak yerleşiyor, beline sarılıyor, kendisine çekiyor. Onun ensesini öperken Rosalind uykusunun derinlerinden konuşuyor, sesi tatlı, hoşnut, ama söylediği tek, anlaşılmaz sözcük, kaldırılamayacak kadar ağır bir yükümü gibi dilinin ucunda kalıyor. Karısının bedeninin sıcaklığını, kendi göğsüne ve kasıklarına bastırarak ipek pijamasının altından hissediyor. Üç kat merdiven çıkınca canlanmış Perowne, karanlıkta gözleri alabildiğine açık; gösterdiği çaba, hafifçe yükselen tansiyonu, retinasını harekete geçiriyor, öbek öbek hayaletimsi mor ve yanardöner yeşiller gözünün önündeki uçsuz bucaksız bozkırlardan geçiyorlar, sonra kendi içlerine yuvarlanıp top top kumaş oluyorlar, top top gergin kadife, açılıp yeni sahneler, yeni fikirler gösteren tiyatro perdeleri gibi. Hiçbir şey düşünmek istemiyor, ama artık uykusu kalmamış. Çalışmayacağı bir gün uzanıyor önünde, bozkırda bir yol; *squash* oyunundan sonra, ki kendi yerine uykusuzluğu kaybedecek oyunu, annesini ziyaret etmesi gerekiyor. Kadının şimdiki yüzünü hatırlayamıyor. Onun yerine kırk yıl önceki eyalet şampiyonu yüzücüyü -fotoğraflardan hatırlıyor- ve annesini sabırsız bir fok balığına benzeten o çiçekli lastik boneyi görüyor. Çocukluğunda kendisine acı çektirirken bile annesiyle gurur duyardı; annesi onu kış akşamlarında belediye'nin gürültülü yüzme havuzlarına sürüklerdi, havuzların soyunma odalarının beton zeminlerinde, üzerlerindeki pembeli morlu lekeler ılık su birikintilerinde yumuşayan, kullanılıp atılmış ya-

pışkan yara bantları olurdu. Yüzme mevsimi açılmadan annesi onu karanlık yeşil göllere ve gri Kuzey Denizi'ne götürürdü. Bu da bir element, derdi, bir açıklamaymış gibi ya da bir kandırmaca. Başka bir element tam da Perowne'un o sıksa, çilli bedenini sokmak istemediği şeydi. Asıl canını acıtan, elementler arasındaki bölünmeydi, annesinin gönlü olsun diye, haziran başında, ayak parmaklarının ucunda ilerleyip Essex sahillerinin kirli sularına girerken, keskin bir bıçak sırtı gibi yükselip, içine çektiği, tüyleri diken diken olmuş göbeğine kadar gelen o sevimsiz yüzey. Annesi gibi, annesinin kendisinden beklediği gibi suya atlayamazdı asla. Annesinin istediği ve ondan da beklediği, bir başka elementin içine gömülmekti, her gün, her günü özel kılarak. Eh, başka element denilen şey buz gibi su olmadığı sürece Perowne bu işi kıvırıyordu artık.

Yatak odasının havası taze taze geliyor burun deliklerine, Rosalind'e sokulurken onu arzulamaya başlıyor. Çam ormanında esen bir meltem gibi, Euston Yolu'nda başlayan trafiğin sesini duyuyor. Cumartesi sabahı saat altıda işlerinde olmaları gereken insanlar. Onları düşünmek, sık sık olduğu gibi, uykusunu getirmiyor. Seks düşünüyor. Eğer dünya onun ihtiyaçlarına göre biçimlenmiş olsaydı şu anda Rosalind'le sevişiyor olurdu, ön hazırlıksız, hem de çok arzulu bir Rosalind'le, sonra da yarı ayık yarı baygın uykuya dalarlardı. Ama despot krallar, hatta eski zaman tanrıları bile, dünyayı hep kendi rahatlarına göre düşleyemezlerdi. Yalnızca çocuklar, aslında bebekler, her dileklerinin yerine geleceğini sanırlar; belki de diktatörlere o çocuksu havalarını veren de budur. Elde edemeyecekleri şeylere el uzatırlar. Hayal kırıklığına uğrarlarsa hiddetlenip kıyım yapabilirler. Örneğin Saddam pek öyle acımasız bir zalime benzemez. Tıknaz, ürkek görünümüyle, aşırı boy atmuş, öfkeli bir oğlan çocuğu izlenimi bırakıyor; siyah gözleri sözünü geçiremediği şeyler karşısında şaşkın. Mutlak güç ve getireceği zevkler ulaşamayacağı bir yerde, uzaklaşmaya da devam ediyorlar. İşkence odasına gönderilen bir başka yaltakçı generalin, bir akrabanın kafasına sıkılan bir kurşunun eskiden olduğu kadar zevk vermeyeceğini biliyor.

Perowne yer değiştirip yüzünü Rosalind'in başının arka tarafına gömüyor, sıcak ten ve yıkanmış saç rayihasına karışan

parfümlü sabunun belli belirsiz ama keskin kokusunu içine çekiyor. Sevdiği kadının aynı zamanda karısı olması ne büyük şans. Ama erotizmden ne de çabuk Saddam'a geçiverdi – Saddam'ın yeri karmaşanın, pek çok malzemedен, önsezi ve zihin meşguliyetinden oluşan bir çorbanın içindedir. Sabahın erken saatlerinde uykunuz yoksa kendi korkularınızdan bir yuva yaparsınız; kötü sonuçlar hayal edip onlardan kaçınmak için planlar kurmanın, hayatta kalma konusunda bir yararı olmalı. Bu kötü şeyler hayal etme alışkanlığı, tehlikeli bir dünyadaki doğal ayıklanmanın bir mirası. Son bir saattir Perowne delice bir mantıksızlık içindeydi, abartılı yorum yapma çılgınlığına kapılmıştı. Bugünlerde pencerede kendisinin yerinde kim dursursa dursun, aynı sonuçlara varacak olması onu avutmuyor. Yanlış anlama bütün dünyada geçerli bir şey. Kendimize nasıl güvenebiliriz? Korkularını beslemek için görmezlikten gelir gibi olduğu ayrıntıları görüyor şimdi: uçağın kamuya ait bir binaya yönlendirilmediği, düzenli, kontrollü bir iniş yaptığı, sık kullanılan bir uçuş hattını izlediği... Genel huzursuzluğa bunların hiçbirisi uymuyordu. İki olası sonuç olduğunu söyledi kendine – kedi ya ölüydü ya da diri. Ama o çoktan ölüyü seçmişti, aslında ânında hissetmiş olması gerekirdi, basit bir kaza olmaktaydı. Hayat tarzımıza bir saldırı değildi sanki.

Perowne'un varlığını hisseder gibi olan Rosalind yatakta yer değiştiriyor, sırtı kocasının göğsüne iyice yaslansın diye omuzlarını hafifçe çeviriyor. Ayağını onun baldırına sürtüyor, ayağının altını onun ayak parmaklarının üzerine yerleştiriyor. Daha da uyarılan Perowne, kalkan erkekliğinin Rosalind'in kalçalarında kısırıldığını hissediyor ve kurtulmak üzere elini aşağı indiriyor. Karısının solukları düzenli bir ritim alıyor. Henry kıpırdamadan yatıp uykuyu bekliyor. Günümüzün standartlarına, ya da herhangi bir standarda göre, Rosalind'le sevişmekten bıkmaması sapkınlık, tıp hiyerarşisindeki cömert mantık yoluyla önüne çıkan fırsatlardan ciddi olarak yararlanmaya kalkışmaması da öyle. Ne zaman aklına sevişmek gelse Rosalind'i düşünüyor. Bu gözler, bu göğüsler, bu dil, bu kucaklayış. Başka

kim onu böyle bilerek, böyle içtenlikle ve kışkırtıcı mizahla sevebilirdi, ya da kendisiyle böyle zengin bir ortak geçmiş biriktirebilirdi? Ömrünün sonuna kadar, yanında böylesine özgür olmayı öğrenebileceği, böylesine kendini ona bırakarak, ustalıkla mutlu edebileceği başka bir kadın bulamazdı. Kişiliği gereği, Henry'yi cinsellikteki yeni deneyimler değil, alışkın olduğu şeyler tahrik eder. Kendisinde uyuşmuş, eksik ya da ürkek bir şey olduğundan kuşkuluyor. Pek çok erkek arkadaşı kendilerinden genç kadınlarla maceralara giriyorlar; birbirlerini şikâyet bombardımanına tutan karıkocalar ara sıra sağlam bir evliliği çökertiyorlar. Perowne bunları huzursuzluk içinde seyrediyor, erkekliğin gerektirdiği yaşama gücü elementinin kendisinde eksik olmasından korkuyor, maceraya girişmek için pervasız ve sağlam bir iştahı olmamasından da. Merakı nerede kaldı? Nesi var? Ama kendisiyle ilgili yapacak bir şey yok. Ara sıra çekici bir kadının soru soran bakışları olursa, donuk ve ölçülü bir gülümsemeyle yanıtlıyor onu. Bu sadakat, erdem ya da bildiğinden şaşmamak olarak görünebilir, ama her ikisi de değil, çünkü Henry bunu bilerek yapmıyor. Şunların kendisinde olmasını istiyor: sahip olmak, ait olmak ve yinelemek.

Rosalind'i hayatına sokan bir felaketti, ki kuşkusuz *Rosalind'in* bütün yaşam biçimini değiştiren bir krizdi bu. Rosalind'i ilk kez ağustos ayında bir ikindi vakti kadınların kaldığı nöroloji koğuşundan geçerken arkadan görmüştü. O narin bedende o gür kızıl-kahve saçlar –neredeyse beline iniyordu– çok şaşırtıcıydı. Bir an onun iri bir çocuk olduğunu düşündü. Yatağının kenarına oturmuştu, giyinikti, duyduğu dehşeti bastırmaya çalışan bir sesle konuşuyordu asistanla. Perowne yanlarında durunca hikâyenin bir kısmını duyabildi, gerisini sonradan notlarından öğrendi. Rosalind'in sağlığı genelde iyiydi, ama son bir yıl içinde ara sıra başı ağrıyordu. Neresinin ağrıdığını göstermek için eliyle başına dokundu. Ellerinin çok küçük olduğunu gördü Perowne. Yüzü oval, iri gözleri açık yeşildi. Ara sıra adetleri aksıyordu, bazen de meme başlarından bir akıntı geliyordu. O gün öğleden sonra, üniversitenin hukuk departmanının kitaplığında çalışırken ve haksız fiil işleyenlerle ilgili kayıtları okurken –bu noktayı vurgulamıştı– söylediğine göre görmesi zayıflamaya başlamıştı. Birkaç

dakika içinde de saatinin kadrânındaki sayıları göremez olmuştu. Kitapları bırakmış, çantasını almış ve tırazana tutunarak alt kata inmişti. Sokakta eliyle çevresini yoklayarak dispansere doğru yürürken ortalık kapkara kesilmişti. Güneş tutulması olduğunu sanmış, hiç kimsenin göğe bakmamasına şaşırmıştı. Dispanser onu doğruca buraya yollamıştı, şimdi asistanın önlüğündeki çizgileri zor görüyordu. Adam parmaklarını havaya tuttuğunda kaç tane olduklarını görememişti.

"Kör olmak istemiyorum," dedi alçak, dehşet dolu bir sesle. "Lütfen kör olmamı engelleyin."

Böyle iri, berrak gözler nasıl kör olurdu? Henry, çağrı cihazıyla ulaşılamayan klinik şefini bulmak üzere gönderilince hiç profesyonel olmayan bir dışlanmışlık duygusuna kapıldı, klinik şefini -telaşsız, despot bir tipti- böyle az bulunur bir yaratıkla baş başa bırakıp oradan ayrılamayacağını hissetti. Perowne kızı kurtarmak için her şeyi kendisi yapmak istiyordu, oysa kızın sorununun ne olabileceğini ancak yarım yamalak seziyordu.

Klinik şefi Bay Whaley, önemli bir toplantıdaydı. Yelekli, çizgili bir takım elbise giyen, köstekli saat taşıyan, üst cebinden mor bir ipek mendil sarkan, ayaklarını sürüyerek yürüyen iri yarı biriydi. Perowne pek çok kez, karanlık koridorlarda o göz alıcı kafanın parıldadığını uzaktan görmüştü. Genç doktorlar, Whaley'nin gümbürtülü teatral sesini çok taklit ederlerdi. Perowne sekreterden içeri girip toplantıyı bölmesini istedi. Beklerken içinden nasıl konuşacağını provasını yapıyor, kısa ve öz bir sunumla o koca adamı etkilemeyi planlıyordu. Whaley dışarı çıktı, Perowne ona on dokuz yaşındaki bir kızın baş ağrısını, ansızın oluşan akut görme bozukluğunu, gördüğü âdetlerin ve meme başı akıntılarının tarihçesini anlatmaya başlarken kaşlarını çatarak dinledi onu.

"Tanrı aşkına evlat. Düzensiz âdet, meme başından akıntı!" Bunları, savaş sırasında haber okuyan sunucular gibi hızla söylemişti, bir yandan da ceketini kolunun altına kıstırmış, koridorda telaşla yürüyordu.

Hastanın karşısına oturması için bir sandalye getirdiler. Kızın gözlerini muayene ederken solukları ağırlaştı. Perowne, kli-

nik şefinin yüzüne doğrultulmuş o güzel, solgun, zeki yüzü seyrediyordu. Kızın o şekilde kendisini dinlemesi için neler vermezdi. Bakarak bir şey göremeyeceğinden Whaley'nin se-sindeki en ufak değişikliğe dikkat etmesi gerekiyordu kızın. Teşhis çabuk konuldu.

"Pekâlâ genç hanım. Görünüşe bakılırsa hipofiz guddenizde bir tümör var, beyninizin tam ortasında bezelye büyüklüğünde bir nesne. Tümörün çevresindeki kanama sizin göz sinirlerinize baskı yapıyor."

Klinik şefinin başının arkasında yüksek bir pencere vardı, Rosalind doktorun silüetini seçiyor olmalıydı, çünkü gözleriyle adamın yüzünü tanıyordu. Birkaç saniye boyunca sessiz kaldı. Sonra şaşkınlıkla, "Gerçekten kör olabilirim," dedi.

"Eğer sizinle hemen ilgilenirsek olmazsınız."

Kız başıyla kabul, dedi. Whaley asistana, ameliyathaneye giderken Rosalind için teşhisi doğrulayıcı bir bilgisayarlı tomograf istemesini söyledi. Sonra öne eğildi, yumuşak, neredeyse tatlı bir sesle tümörün nasıl prolaktin ürettiğini, bu hormonun gebelikle bağlantılı olduğunu, âdet görmeyi engellediğini ve göğüslerde süt oluşmasını sağladığını anlattı. Onun beynindeki tümörün selim olacağına, ve tamamen iyileşeceğine inandığını söyledi. Her şey hızlı harekete geçmelerine bağlıydı. Teşhisini doğrulamak için kızın göğüslerine şöyle bir göz atıp -Henry göremiyordu- doğruldu Bay Whaley ve çevresindekilere yüksek, resmi bir sesle talimatlar yağdırdı. Sonra öğle sonrasının programını yeniden ayarlamak üzere ayrıldı oradan.

Henry, radyoloji bölümünden ameliyat bölümüne kadar eşlik etti kızı. Kız sedyede korku içinde yatıyordu. Kendisi dört aylık kıdemi olan bir stajyer doktordu, kızı bekleyen işlemleri bilirmiş gibi bile yapamazdı. Anestezist gelene kadar kızla birlikte koridorda bekledi. Havadan sudan konuşurken onun hukuk okuduğunu ve ailesinin yanında kalmadığını öğrendi. Babası Fransa'daydı, annesiye hayatta değildi. Sevdiği bir teyzesi İskoçya'da, Batı Adaları'nda yaşıyordu. Rosalind ağlıyordu, duygularıyla baş etmeye çabalıyordu. Sesini denetim altına aldı ve eliyle bir yangın söndürme cihazını işaret ederek kırmızı rengi bir daha göremeyebileceğini, o rengi hatırlamak

istediğini söyledi. Acaba Perowne kendisini oraya yaklaştıracak mıydı? Şu anda bile neredeyse göremiyordu. Perowne ona hiç tereddüdü olmadığını, ameliyatın başarılı geçeceğini söyledi. Ama elbette ki bir şey bildiği yoktu, sedyeyi duvara yaklaştırmak ağzı kurumuştu, dizleri titriyordu. Mesleki konularda duygularına kapılmamayı henüz öğrenmemişti. Daha sonra hasta odasında değil de, tam o anda kıza âşık olmaya başlamıştı herhalde. Kanatlı kapılar açıldı, ameliyathaneye birlikte girdiler, hizmetli sedyeyi iterken kendisi de yanında yürüdü, kız elindeki mendili didikliyor, son ayrıntıları gözleriyle yutmak ister gibi gözlerini tavana dikeyordu.

Görme bozukluğu ansızın oluşmuştu, kütüphanedeyken, şimdi de yalnızdı, önemli bir değişiklik karşılıklıydı. Derin, ağır soluk alıp vererek kımıldamadan bekledi. Anestezist, elinin üstüne bir kanül sokup thiopenton verirken gözlerini onun yüzüne dikti. Sonra kendinden geçti, Perowne da hazırlanma odasına koştu. Bu önemli işlemi iyi izlemesi istenmişti ondan. Transsifenoidal hipofizektomi. Bir gün gelecek kendisi de yapacaktı bunu. Evet, şimdi bile, bunca yıl sonra, kızın ne kadar yürekli davranmış olduğunu düşünmek Perowne'ü sakinleştiriyordu. Ve bu felaketin ikisinin hayatlarını nasıl iyi biçimlendirdiğini.

Genç Henry Perowne hipofiz felci geçiren bu güzel kadının yeniden görmesini sağlamak için başka ne yaptı? Narkozun etkisi altındaki bedeninin sedyeden ameliyat masasına geçirilmesine yardım etti. Asistanın talimatlarına uyarak steril örtüleri, ameliyat lambalarının saplarındaki yerlerine taktı. Kafa meningesinin üç çelik ucunun kızın başına sıkı sıkı tutturulmasını izledi. Yine asistanın talimatlarına uyarak -Whaley bir ara dışarı çıkmıştı- Rosalind'in dudaklarını antiseptik sabunla temizledi, dişlerinin kusursuzluğunu gördü. Daha sonra, Bay Whaley Rosalind'in üst damağını yarıp kızın yüzünü burun kanallarının ağzından uzaklaştırdı, burun mukozasını septumdan sıyırdı, Henry de kocaman ameliyat mikroskobunun yerine yerleşmesine yardım etti. Ekran yoktu, o günlerde video teknolojisi yeniydi, bu ameliyathaneye de henüz kurulmamıştı. Ama ameliyat süresince asistanın büyütecinden sık sık bakmasına izin ve-

rıldı. Whaley'nin sfenoid sinüse girmesini, ön cidarını kaldırıp ilerlemesini izledi. Sonra Whaley, ustalıkla hipofiz çukurunun kemikli tabanını yonttu ve deldi, ve kırk beş dakika geçmeden içindeki şişmiş morumsu guddeyi ortaya çıkardı.

Perowne neşterin kararlı hareketini yakından inceledi, koyu renkli kabarık pıhtının ve lapa kıvamındaki koyu sarı tümörün Whaley'nin emicisinin ucundan girip kayboluşunu izledi. Berrak sıvı ansızın görününce –beyin omurilik sıvısı– cerrah, sızıntıyı durdurmak için karın yağından parça alıp eklemeye karar verdi. Rosalind'in karnının alt kısmında enine küçük bir yer kesti, ameliyat makasıyla deri altından bir parça yağ aldı, böbrek biçimli bir kaba bıraktı. Son derece özenle parçayı burundan geçirdi, sfenoid sinüsten arta kalanın içine yerleştirdi, burun tamponlarıyla sabitleştirdi.

Bütün bu işlemdeki zarafet, parlak bir tezat içeriyor gibiydi: Çözüm, boru döşemek kadar kolay, tıkanmış bir su borusunu açmak kadar basitti. Optik sinirler üzerindeki basınç azaltılmış, Rosalind'in görmesini tehdit eden şey yok edilmişti. Yine de kafanın içindeki bu uzak ve derin bölgeye güvenli bir yol bulmak, bir teknik ustalık ve dikkat işiydi. Yüzden içeri girmek, tümörü burundan çıkarmak, hastayı hayatına geri döndürmek, ne acı ne enfeksiyon olmadan, görmesi sağlanmış olarak, insan zekâsının bir mucizesiydi. Bu bir tek işlemin gerisinde neredeyse yüz yıl sürmüş başarısızlıklar ve kısmi başarılar yatıyordu, denenip yanılınan başka yollar, bu başarıyı mümkün kılmak için, bu mikroskop ve fiber optik aydınlatmanın da dahil olduğu yeni icatlarla geçirilen on yıllar. İşlem insanca ve cüretkârdı – sirkteki ip cambazının gözüpekliğiyle canlanan iyilikseverlik ruhu. O güne kadar, Perowne'un sinir cerrahı olma amacı hep biraz kuramsal kalmıştı. Beyni seçmesinin nedeni, onun mesaneden ya da diz eklemlerinden daha ilginç olmasıydı. Şimdi hırsı, derin bir arzuya dönüşmüştü. Dikiş başladığında ve surat, o güzel surat, biçimini bozacak en ufak iz bırakılmadan yeniden toparlanınca, gelecekle ilgili heyecan duydu ve ustalaşmak için sabırsızlandı. Bir hayata âşık olmak üzereydi. Aynı zamanda, elbette âşık da oluyordu. Bu ikisi birbirinden ayrılmazdı. Duyduğu kıvançla maestroya, yani, iri gövdesiyle

o ince ve titizlik isteyen işinin üzerine eğilen, maskesinin gerisindeki burun deliklerinden gürültüyle soluk alan Bay Whaley'e karşı da biraz aşk kaldı içinde. Tümörün ve pıhtının tamamını aldığına emin olunca Bay Whaley bir başka hastayla ilgilenmek üzere oradan ayrıldı. Rosalind'in muhteşem yüz hatlarını yeniden düzeltmek görevi de hırsız asistana kaldı.

Rosalind ayılırken ilk göreceği kişi kendisi olsun diye Henry'nin ameliyat sonrası onun alındığı odaya girip konuşlanmaya çalışması acaba uygunsuz bir hareket miydi? Algıları ve ruh hali morfinin tatlı dalgalarına gömülen Rosalind'in kendisini fark edip hayranlık duyacağına gerçekten inanıyor muydu? Ama meşgul anesteziist ile ekibi, Perowne'u bir kenara itiverdi. Gidip başka yerde kendine iş bulması söylendi. Ama o orada oyalandı, kız kımıldanmaya başladığında onun başının birkaç karış ötesindeydi. En azından kızın gözlerini açtığını, yaşam öyküsünün neresinde olduğunu hatırlamaya çabalarken yüzünün ifadesiz kaldığını gördü; görme yeteneğine yeniden kavuşmuş olduğunu anlamaya başlarken yorgun ve acı dolu bir gülümseme belirdi yüzünde. Tam anlamıyla göremiyordu, ama birkaç saat içinde olacaktı.

Birkaç gün geçtikten sonra Perowne gerçekten işe yaradı, kızın üst dudağının iç kısmındaki dikişleri aldı, burundaki tamponun çıkarılmasına yardım etti. Nöbetinden sonra kalıp kızla konuştu. Soyutlanmış birine benziyordu kız, çektiği acılardan yüzü solmuştu, çevresinde kalın hukuk kitapları, saçları kız çocukları gibi iki örgü, yastıklara dayanıp oturuyordu. Tek ziyaretçileri aynı evi paylaştığı iki çalışan kızdı. Konuşurken canı acıdığı için cümlelerin arasında su içiyordu. Henry'ye, üç yıl önce, on altı yaşındayken, annesinin bir araba kazasında öldüğünü anlattı, babası da ünlü şair John Grammaticus idi, Pireneler yakınında bir şatoya çekilmişti. İpucu verirse Henry bir şeyler hatırlar diye Rosalind yardımcı olmak amacıyla *Fuji Dağı*'ndan söz etti, şairin, bütün ders kitaplarına giren şiirinden. Henry'nin ne şiiri ne de şairinin adını hiç duymamış olmasını dert etmiyor gibiydi. Henry'nin geçmişinin pek renkli olmamasına da aldırılmıyordu – kentin dışındaki Perivale mahallesinde hiç değişmeyen bir sokak, tek çocuk, hatırlamadığı bir baba.

Aylar geçip de aralarında aşk başladığında, kışın feribotla Bilbao'ya geçerken, gece yarısından sonra kamarada, Rosalind onun "uzun ve harika baştan çıkarma kampanyası"nı diline dolayıp kızdırdı. Tam bir gizlilik başyapıtı, diyordu. Oysa işin hızını ve tarzını Rosalind düzenliyordu. İlk başlarda, Henry onu ürkütmenin ne kadar kolay olacağını sezdi. Kızın yalnızlığı sadece sinir cerrahisinde geçirdiği günlere özgü bir şey değildi. O yalnızlık hep vardı, içinden geldiği gibi hareket etmesini engelleyen, heyecan düzeyini sınırlayan bir ihtiyattı. Rosalind, gençliğinin üzerindeki kapağı kaldırmıyordu. Kırlarda piknik yapmak için ansızın bir öneride bulunulsa, eski bir arkadaş habersiz çıkagelse ve o gece tiyatroya bedava bilet bulunsa huzuru kaçabiliyordu. Üçüne birden olur diyebilirdi, ama ilk yaptığı hep arkasını dönmek, kaşlarını gizlice çatmak oluyordu. O günlerde kendini hukuk kitaplarının yanında, çoktan kapanmış, bilinen "Donoghue Stevenson'a karşı" davasının başında daha güvende hissediyordu. Henry beklenmedik bir hareket yapacak olsaydı Rosalind'in hayata karşı duyduğu bu güvensizlik ona da yönelirdi. Henry'nin dikkate alınması gereken iki kadın vardı, kızın güvenini kazanması için annesi hakkındaki her şeyi öğrenip ondan hoşlanması gerekecekti. O hayalette de iltifat etmesi gerekecekti.

Marianne Grammaticus'un yasını tutmaktan çok durmadan ondan söz ediyorlardı. Sürekli yasaklayıcı bir varlığı vardı, kızını gözetiyor, onunla birlikte etrafı gözlüyordu. Rosalind'in içedönüklüğünün ve ihtiyath olmasının sırrı buydu. Annesinin ölümü inanılmayacak kadar anlamsızdı –gece geç vakit Victoria tren istasyonu yakınında trafik ışığına aldırmayan bir sarhoş–ve aradan üç yıl geçmesine rağmen Rosalind hâlâ kabullenemiyordu bunu. Hayali bir yakın arkadaşla sessiz bir bağlantı içindeydi. Küçük bir kızken bile adıyla hitap ettiği annesine danışıyordu her şeyi. Henry'ye rahatça söz ediyordu ondan, aklına geldikçe adını anıyor, nasıl bir tepki vereceğini hayal ediyordu. Az önce seyredip hoşlandıkları bir film hakkında, Marianne olsaydı severdi bunu, diye konuşuyordu. Ya da: Marianne bu soğan orbasının nasıl pişirileceğini gösterdi, ama benim pişirdiğimin tadı bir türlü onunki gibi olmuyor. Ya da Falkland çıkar-

masına değinerek: İşin gülünç yanı şu ki, o bu savaşa karşı çıkmazdı. Galtieri'den nefret ediyordu. Arkadaşlıkları başlayalı haftalar olmuştu -sevgi doluydu, ama bedensel bir yakınlaşma yoktu, gerçekten bundan fazlası olmamıştı- Henry Rosalind'e annesinin kendisinden hoşlanıp hoşlanmayacağını sordu. Hiç tereddütsüz yanıtladı onu Rosalind: "Sana tapardı." Henry bunun önemli bir şey olduğunu düşündü, o gece daha sonraki bir saatte Rosalind'i hiç olmadığı kadar rahatça öptü. Kız da yeterince karşılık verdi, ama kendini teslim etmiş değildi, ve tam bir hafta boyunca akşamları Henry ile buluşamayacak kadar işi oldu. Rosalind'in iç dünyasında, öpüşmeler yalnızlıktan ve çalışmaktan daha tehditkârdı. Henry bir rekabet içinde olduğunu anlamaya başladı. Hayatın doğal akışı içinde mutlaka kazanacaktı, ama ancak kaplumbağa hızıyla ilerlerse.

Feribotun sallanan kamarasında, ensiz bir ranzanın üzerinde sorun çözüldü. Rosalind için kolay olmadı. Henry'yi sevebilmek için, sürekli arkadaşını, annesini yavaş yavaş terk etmesi gerekmişti. Sabah uyanıp da hangi sınır geçtiğini hatırlayınca ağladı, hem sevinçten hem kederden, diye Henry'yi ikna etmeye çalıştı. Mutluluk, ilkeyi ihlal etmek gibi görünüyordu gözüne, ama mutluluk kaçınılmazdı.

Limanda şafak sökmesini izlemek üzere güverteye çıktılar. Haşin ve yabancı bir dünyaydı. Fırtınayla karışık yağmur alçak, beton gümrük binalarının üzerinden savruluyor, çelik kabloların arasında inleyen acı bir rüzgâr yağmuru gri vinçlere çarpıyordu. Geniş su birikintilerinin oluştuğu rıhtımda, tek başına duran yaşlıca bir erkek ağır bir halatı iskeledeki babaya bağlıyordu. Yakası açık gömleğinin üzerine deri bir ceket giymişti. Dudaklarının arasında sönmüş bir puro duruyordu. İş bitince, havaya aldırmadan ağır ağır gümrük barakasına doğru yürüdü. Henry ile Rosalind soğuktan kaçıp merdivenlerden indiler, geminin nemli derinliklerine çekildiler, daracık mekânlarında yeniden seviştiler, sonra kımıldamadan yatıp geminin hoparlöründen biletsiz yolcuların derhal gemiyi terk etmesi duyurusunu dinlediler. Yine gözlerine yaşlar doldu Rosalind'in, son zamanlarda annesinin sesini artık duyamadığını anlattı. Uzun bir veda olacaktı. Bunun gibi pek çok hoş âna gölge düşecekti. O

zaman bile, birbirlerine sarılmış yatarken, koridorlardan peş peşe geçen yolcuların ayak seslerini ve boğuk konuşmalarını dinlerken, başlamakta olan şeyin ciddiyetini anladı Henry. Rosalind'le annesinin hayaleti arasına girerken sorumluluk üstlenmesi gerekecekti. Sessiz bir anlaşmaya varmışlardı. Açık söylemek gerekirse, Rosalind'le sevişmek onunla evlenmek demektir. Kendisinin yerinde mantıklı bir adam olsa tam anlamıyla paniğe kapılırdı, ama bu anlaşmanın basitliği Henry Perowne'a zevkten başka bir şey vermedi.

İşte burada, neredeyse çeyrek yüzyıl sonra, kollarında kımıldanmaya başlıyor Rosalind, hâlâ uyusa da saatinin alarımının çalmak üzere olduğunu her nasılsa farkında. Güneşin doğuşuna –genellikle kırlarda olur bu, kentlerde ise sadece bir ayrıntıdır– daha bir buçuk saat var. Cumartesi günü çalışmak için müthiş iştahlı kent. Saat altıda Euston Yolu tıka basa dolu. Ara sıra motosikletler, gidip gelen testereler gibi vızıldayarak trafiğin üstünden uçuyorlar. Aşağı yukarı aynı dakikalarda polis sirenleri de koro gibi başlıyor, Doppler cihazı gibi bir yükselip bir alçalıyorlar: artık kötülükler eskisi gibi geç saate kalmıyor. Sonunda Rosalind yatakta dönüp ona bakıyor. İnsan bedeninin bu yanı duyguları aktaran bir sıcaklık yayıyor. Öpüşürlerken Perowne Rosalind'in yeşil gözlerinin kendisinininkileri aradığını hayal ediyor. Basit bir döngü içinde uyumak ve karanlıkta, yorganı altında uyanmak, bir başka insanla, soluk tenli, yumuşak, tatlı bir memeliyle, sevgi ritüeli içinde yüz yüze olmak, sıcaklığın, rahatlığın, güvenliğin sonsuz gerekliliğine kısa bir süre yerleşmek, yakınlaşmak için kolları bacakları birbirine dolamak – basit bir gündelik avuntu, neredeyse fazla açık, gündüz olunca da kolaylıkla unutuluyor. Bunu yazan bir şair oldu mu acaba? Bir tek seferi değil, yıllar boyu tekrarını? Kızına soracak.

Rosalind, "Bütün gece uyumadın gibi geliyor bana. Bir yattın bir kalktın," diyor.

"Saat dörtte alt kata indim ve Theo ile oturdum."

"İyi mi o?"

"Hmmm."

Uçaktan söz etmenin sırası değil, özellikle de artık önemi kalmadığına göre. Az önceki neşesine gelince, şu anda onu tanımlayacak yaratıcılığa sahip değil. Sonra. Sonra yapacak bunu. Henry uyumaya başlarken Rosalind canlanıyor. Sanki soluğunu sürekli içine çekiyormuş gibi Henry'nin ereksiyonu sürüyor, sürekli sertleşiyor. Soluğu dışarı vermek yok. Henry'yi hassaslaştıran, yorgunluk olabilir. Ya da beş gündür birlikte olmamaları. Her ne ise, Rosalind'in yaklaşmasında, aşırı beden ısıısıyla ona yapışmasında tanıdık gelen bir gerginlik var. Kendisi girişimde bulunacak durumda değil, şansına ve Rosalind'in ihtiyacına güvenmeyi yeğliyor. Bir şey olmazsa varsın olmasın. Hiçbir şey onu uykuya dalmaktan alıkoyamaz.

Rosalind onun burnunu öpüyor. "İşten çıkınca doğru gidip babamı almaya çalışacağım. Daisy Paris'ten saat yedide geliyor. Sen evde olacak mısın?"

"Mmm."

Sezgili, bilgili Daisy, ince kemikli, solgun ve dürüst. Hangi yüksek lisanslı, emelleri olan şair, kısa etekli iş kıyafetleri ve beyaz bluzlar giyer, nadiren içki içer ve en iyi çalışmalarını sabah 9'dan önce yapar ki? Küçük kızı, elinden kayıp becerikli bir Parisli kadın olmakta, ilk şiir kitabının Mayıs'ta yayınlanmasını bekliyor. Hem de uyduruk bir yayınevinde değil, Queen Meydanı'ndaki tanınmış bir kuruluştaki ilk anevrizma hastasına müdahale ettiği hastanenin tam karşısında. Çağdaş edebiyata tahammülü olmayan huysuz büyükbabası bile şatosundan zor okunan bir mektup göndermiş, yazısını sökebildiklerinde büyük sevinç duyduğunu anlamışlardı. Böyle şeyler hakkında hüküm veremeyen ve elbette ki kızı adına memnun olan Perowne, aşk şiirlerinden, kızının bu kadar çok şey bilmesinden ya da Perowne'un hiç görmediği erkeklerin bedenleri hakkında böyle heyecanlı hayaller kurmasından rahatsız olmuştu. "Özel bir güle" yaklaşan ve şişmiş cinsel organı "tahrik olmuş çiçek sulama kabına" benzeyen bu herif kim acaba? Ya da şu düşün altında "her iki sakalı da" şampuanlarken "Caruso gibi" şarkı söyleyen? Bu öfkesini frenlemeli Perowne; öfke pek edebi bir yanıt sayılmaz. Babalık sahiplenmesinden kurtulmaya ve şiirleri kendi kuralları içinde görmeye çalışıyor. Bir başka şiirdeki daha az

karışık ama yine de fesat olan dizeden –"her gül nasıl/ köpekbalıklarının istilasına uğramış bir sapın ucunda büyüyorsa"– hoşlanıyor. Güllü solgun genç kız uzun zamandır evine gelmedi. Onun gelişi, günün sonundaki bir vaha olacak.

"Seni seviyorum."

Bu sadece bir sevgi işareti değil, çünkü Rosalind uzanıp erkekliğini sıkıca kavırıyor ve bırakmadan dönüp arkasına uzanıyor, çalar saatin alarımını susturuyor, bu tuhaf hareket çarşafının arasından kas titremeleri geçiriyor.

"Buna çok sevindim."

Opüşüyorlar, Rosalind, "Bir süredir yan uyanıktım," diyor, "sırtıma dayanıyordun, sertleştiğini hissettim."

"Peki nasıldı?"

"Canım seni istedi," diye fısıldıyor Rosalind, "ama fazla zamanım yok. Geç kalamam."

Ne kadar zahmetsiz bir baştan çıkarma! Parmağını bile oynatmadan arzusu yerine geliyor, tanrıların ve despotların imrendiği şey bu; Henry uyuşukluğundan sıyrılıyor, Rosalind'e sarılıyor ve dolu dolu öpüyor. Evet, Rosalind hazır. Ve Henry'nin gecesi böyle sona eriyor, gününe o zaman başlıyor, saat 6'da; evlilik uyumunun bütün temellerinin özensizce bir tek âna tıktırılıp tıktırılmadığını merak ediyor: klasik pozisyonda, telaşla, ön sevişmeye gerek görmeden. Ama bunlar bedeninin dışına ait şeyler. Şimdi düşüncelerden arınmış, bellekten, geçen saniyelerden ve dünyanın durumundan. Seks farklı bir araç, zamanı ve duyuları kıran, bilinçli varlıktan düşler kadar uzak bir biyolojik dış uzam, ya da su havadan ne kadar uzaksa o kadar. Annesinin hep dediği gibi, bir başka element; Henry, yüzdüğün zaman günün değişir. Ve o gün mutlaka bütün günlerden farklı olur.

İki

Bu hayat görüşünde ihtişam var. Karısının saç kurutma makinesinin sesiyle ve durmadan aynı lafı yineleyen mırıltılı bir sesle uyanıyor, ya da uyandığını sanıyor, ve sonra, yeniden uykuya daldığında karısının gardırobunun kapısının sertçe açıldığını duyuyor, o geniş gömme dolabın, çift gardıroptan birinin, otomatik ışıklı, karmaşık iç kısmı cilalı kaplamalı, dipleri derin ve güzel kokulu; daha sonra, karısı ipek sabahlığını hışırdatarak –mutlaka kendisinin ona Milano’da satın almış olduğu o kabartma lale desenli siyah sabahlığı olmalı– yatak odasında yalınayak dolaşırken; sonra aynanın önünde son hazırlıklarını tamamlarken, parfüm sıkıp saçlarını fırçalarken, çizmeleri mermer zeminde sert takırtılar çıkararak banyoda bir oraya bir buraya giderken; düşün içindeki kare desenli duvara vantuzlarla tutturulmuş, sıçrayan yunus balığı biçimindeki plastik radyo aynı müziği sürdürüyor, söylenen sözün önemi büyüdükçe Henry dinsel bir içerik sezmeye başlıyor – *Bu hayat görüşünde ihtişam var*, diyor şarkı, üst üste.

Bu hayat görüşünde ihtişam var. İki saat sonra iyice ayıldığında karısı gitmiş, yatak odası sessiz. Panjurun aralık kalan yerinden incecik bir çizgi halinde ışık sızıyor. Gün öyle beyaz ki insanın gözünü acıtıyor. Yorganı kenara itip yatağın karısına ait olan tarafında sırtüstü, kaloriferin sıcaklığında çıplak yatıyor, o cümleyi nereden hatırladığını bulmaya çalışıyor. Darwin elbette, dün gece banyoda okumuştı, Perowne’un aslında okumadığı büyük yapıtının son paragrafında söylediği cümleydi.

Nazik, zorlanmış, ürkek Charles bütün alçakgönüllülüğüyle, bir veda selamında kendisine yardımcı olmaları için solucanları ve dünyevi döngüleri çıkarıyor sahneye. Verdiği mesajı yumuşatmak için daha sonraki baskılarda bir Yaratıcı da çıkardı ortaya, ama aslında gönlünde yatan hiçbir zaman bu değildi. O beş yüz sayfadan ancak şu sonuç çıkabilirdi: sıradan bir çalılıkta görebileceğiniz türden bitimsiz ve güzel hayat biçimleri, bizim gibi soylu yaratıklar da dahil olmak üzere, fizik yasalarından doğardı, doğa, açlık ve ölümün savaşından. İhtişam budur. Ve kısacık bir ayrıcalık olan bilinçlilikte sevindirici bir avuntu.

Bir keresinde, nehir kıyısında yürürlerken –Eskdale’de, eğik düşen, kırmızımtrak güneş ışığında, toz gibi inen karda-kızı ona en sevdiği şairin bir şiirinin başlangıç kıtasını okudu. Görünüşe göre Philip Larkin’den onun kadar hoşlanan pek fazla genç kadın yoktu. “Bir din kurayım diye/çağrılıydım eğer/sudan yararlanmam gerekirdi.” O kısa ve öz “çağrılıydım” sözcüğünden hoşlandığını söyledi kızı, sanki şair çağrılacakmış gibi, sanki herhangi biri çağrılacakmış gibi. Durup bir termostan kahve içtiler, bir dikenli çalının üzerinde parmağını gezdiren Perowne, eğer ben çağrılırsam, dedi, evrimden yararlanırım. Bundan daha iyi yaratılış efsanesi olur mu? Hayal bile edilemeyen bir zaman dilimi, sabit maddeden karmaşık canlı bir güzelliği minicik adımlarla oluşturan sayısız kuşak; gelişigüzel mutasyonun, doğal ayıklanmanın ve çevresel değişimin çılgın öfkesiyle, ölüp duran biçimlerin trajedisıyla harekete geçiyorlar ve son zamanlarda ortaya çıkan harika zihinler, onlarla birlikte ahlak, aşk, sanat, kentler de – kesinlikle gerçek olan bu öykü benzeri görülmemiş bir armağan.

Bu pek de eğlenceli olmayan hikâyenin sonunda –iki nehrin kesiştiği noktadaki bir taş köprüünün üzerinde duruyorlardı– Daisy güldü ve ellerini çırpma için bardağını bıraktı. “Bak bu gerçek bir eski zaman dini, benzeri görülmemiş gerçeklikte diyorsan eğer,” dedi.

Son aylarda Daisy’yi özlemişti, yakında gelecekti kızı. Cumartesi günleri âdeti olmasa da Theo bu gece evde kalmaya söz vermişti, en azından on bire kadar. Perowne balık bulama hazırlamak istiyordu. Bugün kendisini bekleyen görevler

arasında, balıkçıya yapacağı ziyaret en basitlerinden biriydi: maymunbalığı, tarak, midye, kabuklu ıstakozlar. Sonunda yataktan çıkıp banyoya gitmesine de bu pratik gündüz listesi, bu tuzlu malzeme neden oluyor. Kadınlar gibi oturarak işemenin bir erkek için utanç verici olduğuna inananlar var! Rahatla! Oturuyor, bedeninden çıkan akıntı klozetin duvarına çarparken son uyku zerrelerinin de çekilip gittiğini hissediyor. Bambaşka bir utanç kaynağının yerini saptamaya çalışıyor, ya da suçluluğun, ya da çok daha hafif bir şeyin, örneğin bir mahcubiyetin ya da budalalığın anısı. Aklından böyle geçeli birkaç dakika olmuş, şimdi geriye temeli olmayan duygusu kalmış. Gülünesi biçimde davranmış ya da konuşmuş olma duygusu. Ya da budalalık etmiş olma. Ne olduğunu hatırlayamadan bu düşünceyi kafasından çıkarıp atamıyor. Ama kimin umurunda? Bu yarı saydam uyku tabakaları onu hâlâ yavaşlatıyor –onların araknide, ameliyatlarda kestiği incecik beyin zarına benzediklerini hayal ediyor. İhtişam. Saç kurutma makinesinin uğultusunu bu sözcüğe benzetmiş ve radyodaki haberlerle karıştırmış olmalı. Yarı uykuda olmanın lüksü, psikozun kıyılarında güvenlik içinde araştırma yapma. Ama dün gece pencereye yaklaşırken tam anlamıyla uyanıktı. Bundan şimdi daha da emin.

Kalkıp sifonu çekiyor. Ameliyathane bölümünün kahve salonunda duran dergilerden birindeki gülünç bir yazıya bakılırsa, pisliğinin en az bir molekülü günün birinde yağmur damlası olarak üzerine düşecek. Bunu söyleyen rakamlar; ama istatistiksel olasılıklarla gerçekler aynı şey değildir. *Yine karşılaşacağız, nerede olacağımı bilemem, ne zaman olacağımı da.* Savaş günlerinden kalma bu şarkıyı mırıldanarak yeşil-beyaz mermer döşemede yürüyüp tıraş olmak üzere lavaboya gidiyor. Her sabah tıraş olmazsa kendinde bir eksiklik hissediyor, tatil günlerinde bile. Kendini rahat bırakmayı Theo'dan öğrenmesi gerek. Ama Henry ahşap çanaktan, porsuk kılından yapılma fırçadan, kullanıldıktan sonra müsrifçe atılan, akıllıca kavislenmiş orman yeşili sapının kenarları tırtıklı üç filetli tıraş bıçağından hoşlanıyor, bu sanayi cevherini cildinin üzerinde kaydırmak düşüncelerini biliyor. William James'ın, bir sözcüğü ya da adı unutmak üzerine yazdıklarını bulmalı; hayal kırıklığı yaratan, boş bir bi-

çim kalır geriye, bir zamanlar içinde taşıdığı fikri tamamen olmasa da büyük çoğunlukla tanımlar. Anımsamada güçlük çekmenin uyuşukluğuna karşı mücadele ederken bile unuttuğunuz şeyin ne olmadığını kesinlikle bilirsiniz. James, şaşırtıcı sıradanlığı seçmekte ustaydı, ve Perowne'un mütevazı görüşüne göre, bir şeyi adlı adınca söylemektense laf döndürüp dolaştırmaktan hoşlanan mızımız kardeşinden daha vurucuydu yazdıkları. Henry'nin edebiyat eğitimine yol gösteren Daisy asla aynı görüşte değildi. Henry James'in son dönem romanları üzerine uzun bir lisans tezi yazmıştı, *Altın Kâse*'nin bir bölümünü ezbere söyleyebilirdi. Ayrıca düzinelerce şiiri ezbere bilirdi, bunları ilkgençlik yıllarında öğrenmişti, dedesinden cep harçlığı kazanmanın bir yolu olarak. Eğitimi babasınınkinden çok farklıydı. Tartışmaktan hoşlanmalarında şaşılacak bir şey yok. Daisy neler de bilir! Onun teşvikiyle Henry James'in, annesiyle babasının çirkin boşanmalarının acısını çeken küçük kızı konu alan romanını denemişti. İlginç olabilecek bir konuydu, ama çok geçmeden zavallı Maisie bir söz bulutunun arkasından gözden kaybolmuştu, ve ağır bir ameliyat sırasında yedi saat ayakta kalabilen, Londra Maratonu'na katılmış olan Perowne, kırk sekizinci sayfada yorulup kitabı bırakmıştı. Kendi kızının adaşının öyküsü bile onu hayrete düşürmüştü. Daisy Miller'in tahmin edilebilen çöküşü konusunda bir yetişkin ne düşünebilir, ne hissedebilirdi? Dünyanın acımasız olabileceğini mi? Yeterli değil. Yüzünü yıkamak için musluğa eğiliyor Perowne. Belki de en azından bu konuda Darwin'in ileri yaşlardaki haline benzemekte, Shakespeare'i midesi bulanacak kadar sıkıcı bulan Darwin'e. Duyarlılığını inceltebilmek için Daisy'ye güveniyor Perowne.

Sonunda iyice ayılıyor ve yatak odasına dönüyor; giyinmek ve odanın, uykunun, uykusuzluğun ve heyecanlı düşüncelerin, hatta seksin çeşitli engellemelerinden kurtulmak için sabırsızlanıyor. Buruşuk çarşaflarıyla ve dağınık, pornografik görünümüyle yatak bütün bu öğeleri içeriyor. Arzusuz olmak insanın kafasını temizliyor. Hâlâ çıplak durumda, çarşafları düzeltmek

ıçm atılıyor, yastıkları yerden kaldırıyor, yatağın başucuna doğru fırlatıyor, giyinme odasına geçiyor, spor yaparken giydiği kıyafetleri koyduğu köşeye gidiyor. Bir cumartesi sabahının başındaki küçük zevkler bunlar – kendisini bekleyen kahve ve bu solmuş squash malzemeleri. Zarif giyinen Daisy, bu malzemeye bakıp “senin bostan korkuluğu kıyafetin” diyor babasına. Yıkanınca da çıkmayan ter lekeleri mavi şortunu yer yer soldurmuş. Gri bir tişörtün üzerine göğsünde güve yenikleri olan eski bir kaşmir kazak geçiriyor. Şortunun üzerine de bir eşofman altı, belini de iple bağlıyor. Üst tarafında sarılı pembe li çizgileri olan, ayağını dalayan beyaz yumuşak havlu çoraplar, çocukluğunu hatırlatıyor. Onları kutudan çıkarırken hoş bir taze çamaşır kokusu yayılıyor içeriye. Squash ayakkabılarının keskin bir kokusu var, sentetik kokusuyla hayvansı koku birbirine karışıyor, aklına kort geliyor, bembeyaz duvarlar, kırmızı çizgiler, gladyatör savaşının tartışılmaz kuralları ve maçın sonucu.

Maçın sonucuna aldırılmıyormuş gibi yapmanın anlamı yok. Geçen hafta Jay Strauss ile oynadığı maçı kaybetti, ama odanın içinde yumuşak, yaylanan adımlarla yürürken Henry bugün kazanacağını hissediyor. Odanın bu bölümünde gece nasıl kayarcasına yürümüş olduğunu hatırlıyor, aynı panjurları açarken yarım yamalak hatırladığı budalalığı tekrar geliyor aklına. Ama içeri dolan eğik kış güneşi ve meydanda olanlar bu düşünceyi bir anda dağıtıyor.

İlk bakışta yirini yaşına yakın iki kıza benzetiyor onları, zayıf, soluk, narin yüzlü, şubat ayı için ince kalan giysilerle. Kardeş de olabilirler, meydanın ortasındaki bahçenin parmaklığı nın yanında durmuş, yanlarından geçenlere aldırmadan kendilerini ilgilendiren bir aile sorununa dalmışlar. Sonra Perowne, yüzü kendisine dönük olanın bir oğlan çocuğu olduğuna karar veriyor. Anlamak kolay değil, çünkü altından gür kahverengi buklelerin çıktığı siperlikli bir kasket takmış. Genç in duruşu, ayaklarının ayrı konumu, yanındaki kızın omzuna koyduğu bileğinin kalınlığı Perowne’u onun erkek olduğuna ikna ediyor. Kız omzunu silkerek çocuğun elini düşürüyor. Heyecanlı, ağlıyor, hareketleri kararsız – yüzüne kapamak üzere ellerini kaldı-

ıyor, ama delikanlı onu kendisine çekmek için yaklaşınca kız onun göğsüne cılız yumruklar indiriyor, tıpkı eski moda bir Hollywood yıldızı gibi. Çocuğa arkasını dönüyor, ama gitmiyor. Perowne kızın yüzünde kendi kızının narin oval yüzünü görür gibi oluyor, küçük burnunu ve haylaz çenesini. Bu bağlantıyı kurunca da daha yakından izliyor onu. Kız oğlanı hem istiyor, hem de nefret ediyor. Oğlanın görünüşü yabani, açlıktan daha da yabanileşmiş. Kıza mı açlık duyuyor? Kızı bırakmıyor, durmadan konuşuyor, dil döküyor, yaltaklanıyor, onu ikna etmeye ya da yatıştırmaya çalışıyor. Kız durmadan sol elini arkasına atıyor, tişörtünün altına sokup sertçe kaşınıyor. İçinden gelen bir dürtüyle yapıyor bunu, hatta ağlarken ve oğlanı yarı gönülsüzce iterken bile. Anfetaminin yol açtığı karıncalanma: hayalet karıncalar kızın damarlarının içinde sürünüyorlar, karıncalanan yeri bir türlü bulamıyor. Ya da dış etkenli, uyuşturucu kaynaklı histamin tepkisi, kullanmaya yeni başlayanlar arasında sık rastlanan türden. Yüzünün solukluğu ve duygularını aşırı dışa vurması kanıtlıyor bunu. Bunlar kesinlikle uyuşturucu bağımlısı. Kızın sıkıntısının ve oğlanın onu yatıştırma çabasının altında bir aile sorunundan çok uyuşturucu bulamamış olmak yatıyor.

İnsanlar meydana çoğunlukla kendi dramlarını sahnelemek için gelirler. Bir sokağın bu işe yaramayacağı aşikâr. Tutkuların geniş mekânlara ihtiyacı vardır, bir tiyatronun hizmete hazır ferahlığına örneğin. Gün ışığı ve yeni başlayan günle birlikte her zamanki düşüncelerine dalan Perowne, başka bir açıdan, diye düşünüyor, Irak çölleri de bu bakımdan çekici geliyor olabilir – bir strateji uzmanının, üzerinde sanayi ölçeğinde bir öfkenin başıboş bırakılabileceği haritasını andıran düz ve sözümona boş arazi. Çöllerin, askeri planlamacının rüyası olduğu söylenir. Kentteki meydanlar da bunun özel hayattaki karşılığıdır. Geçen pazar günü meydanda tam iki saat bir aşağı bir yukarı giden bir oğlan vardı, telefonuna bağınyordu, aşağı doğru gittikçe sesi duyulmaz oluyor, geri dönerken de öğle sonrasının kasvetinde büyüüyordu. Ertesi sabah, işe giderken kocasının telefonunu elinden kapıp kaldırma atarak parçalayan bir kadın görmüştü Perowne. Aynı ay içinde, siyah takım elbiseli bir ada-

mın diz üstü çöktüğüne tanık olmuştu, yanında şemsiyesi duruyor, başı bahçe parmaklığının arasına sıkışmış gibi görünüyordu. Ashnda adam parmaklığa sarılmış ağlıyordu. Viski içen yaşlı kadın daracık bir sokakta asla istediği gibi cır cır bağırıp haykıramazdı, hem de üç saat durmaksızın. Meydanın kamuya açık oluşu, bu kişisel oyunlara mahremiyet katar. Çiftler gelirler, banklarda konuşurlar ya da sessizce ağlarlar. Belediye evlerinden ya da sıra evlerden, kalabalık yan sokaklardan çıkıp geniş pırıl pırıl gökyüzünü, yeşilliklerin üzerindeki yüksek çınarları daha rahat görebilecekleri bir yere, geniş bir mekâna, ferahlığa ve bolluğa adım atan insanlar, temel ihtiyaçlarını ve bunların karşılanmadığını hatırlıyorlar.

Ama mutluluktan yana da bir sıkıntı yok. Öteki panjurları açmaya giderken, yatak odasının içine ışık dolarken Perowne görebiliyor bunu şimdi, ta uzakta, Hintlilerin yurdunun yanında. Meydanın o tarafında gerçek bir hareket var. Eşofman giymiş iki Asyalı oğlan –Warren Sokağı'ndaki gazeteciden tanıyor onları– bir yük arabasının içindekileri kaldırımdaki el arabasına boşaltıyorlar. Afişler üst üste yığılmış bile, katlanmış flamalar, yaka deliklerine takılacak kartlar, düdükler, kaynana zırlıkları, trampetler, gülünç şapkalar ve politikacıların lastik maskeleri de – istiflenmiş Bush ile Blair'ler iki yana sallanıp duruyor, en üsttekiler boş boş havaya bakıyor, güneşin altında hortlak gibi bembeyazlar. Birkaç sokak doğudaki Gower Sokağı yürüyüşün başlayacağı noktalardan biri; kalabalığın bir kısmı oraya kadar ulaşmış. El arabasının çevresini alan küçük bir grup, satıcılar daha hazırlanmadan alışveriş etmek istiyor. Herkesi saran bu neşeyi Perowne şaşırtıcı buluyor. Aileler olarak gelenler var, biri değişik boylarda dört çocuğuyla gelmiş, hepsi parlak kırmızı ceketler giymiş, belli ki elele tutuşmaları talimatı verilmiş; öğrenciler var, muflonlu anoraklar ve sağlam ayakkabılar giymiş bir araba dolusu kır saçlı hanım da. Kadın Enstitüsü'dür belki. Eşofmanlı adamlardan biri ellerini sahte bir teslim oldum ifadesiyle kaldırıyor, yük arabasının arkasında duran arkadaşı ilk satışını yapıyor. Kargaşa yüzünden yerlerinden olan meydanın güvercinleri havalanıyor, dönüyor ve düzene girip dalıyorlar. Altlarında, bir çöp bido-

nunun yanındaki bankta oturan titrek, kırmızı suratlı, gri bir battaniyeye sarınmış, kucağında bir somun ekmeği hazır tutan yaşlı bir adam onları bekliyor. Perowne'ların çocukları, "güvercin besleyen" sözünü kafadan sakat anlamında kullanıyorlar. El arabasının çevresindeki kalabalığın arkasında deri ceketli, kısa saçlı bir grup çocuk var, yüzlerinde hoşgörölü bir gülümsemeyle olanları seyrediyorlar. Üzerinde sadece, "Slogan değil Barış!" yazan flamalarını açmışlar bile.

Bu sahnenin masum ve İngilizlere has budalalığı yansıtan bir yanı var. Squash sahasında savaşmak için giyinmiş olan Perowne, kendini Saddam olarak hayal ediyor, Bağdat'taki bir bakanlığın balkonundan hoşnutlukla kalabalığı seyrediyor: Batı demokrasilerinin iyi yürekli seçmenleri hükümetlerinin kendi ülkesine saldırmasına asla izin vermezler. Ama yanılıyor. Perowne'un bu savaş hakkında bildiğini sandığı tek şey, savaşın çıkacağı. Birleşmiş Milletler olsun ya da olmasın. Birlikler yerlerinde, savaşmak zorundalar. Antik çağ tarihi profesörü olan bir Iraklıyı anevrizması için tedavi ettiğinden, işkence izlerini görüp anlattıklarını dinlediğinden bu yana, Perowne yaklaşan bu istila konusunda karışık ya da karmaşık ve değişken fikirlerle sahip. Miri Talip altmışlı yaşlarının sonunda, narin yapılı, neredeyse genç kız gibi, gülüşü huzursuz, kışner gibi kıkırdaması hapiste geçirdiği günlere bağlı olabilir. Doktorasını Londra'daki University College'da yapmış, İngilizcesi mükemmel. Uzmanlık alanı Sümer uygarlığı, Bağdat'taki üniversitede yirmi yıldan fazla ders vermiş, Fırat havzasında çeşitli arkeolojik araştırmalara katılmış. 1994 yılının kışında, bir öğleden sonra, ders vermek üzere olduğu sınıfın önünde tutuklanmış. İçeride öğrencileri onu bekliyorlarmış, neler olduğunu görmemişler. Üç adam ona güvenlik kartlarını göstermişler, kendileriyle birlikte arabaya gelmesini söylemişler. Orada bileklerine kelepçe takmışlar ve o andan itibaren işkencesi başlamış. Kelepçeler o kadar sıkıymış ki çıkarılana kadar geçen on altı saat boyunca çektiği acıdan başka bir şey düşünememiş. Her iki omuzu da kalıcı hasar görmüş. Sonraki on ay boyunca Orta Irak'ta çeşitli hapisaneleri dolaşmış. Bu değişikliklerin nedenini bilemiyor-muş, hayatta olduğu haberini karısına ulaştıracak olanağı da

yokmuş. Serbest bırakıldığı gün bile neyle suçlandığını öğrenememiş.

Perowne bürosunda profesörün anlattıklarını dinledi, daha sonra ameliyatının arkasından odasında konuştu onunla – bereket başarılı geçmişti ameliyat. Yetmişinci doğum gününe yaklaşan biri için Talip alışılmadık bir görünümde: çocuklar gibi pürüzsüz bir cilt, uzun kirpikler ve özenle kırpılmış siyah bir bıyık – kesinlikle boyalı. Irak'ta politikayla herhangi bir bağlantısı ya da ilgisi yoktu, Baas Partisine katılmayı da reddetmişti. Belki de sorunlarının nedeni buydu. Aynı zamanda, karısının kuzenlerinden birinin –çoktan ölmüştü adam– bir zamanlar Komünist Parti'nin üyesi olması da neden olabilir, ya da bir başka kuzenin, sözde İran asıllı olmasından dolayı ülkeden atılan ve İran'da bulunan bir arkadaşından aldığı mektup; ya da yeğenlerinden birinin kocasının Kanada'daki öğretmenliği bırakıp geri dönmeyi reddetmesinden dolayı. Bir başka olası neden, Profesörün kendisinin arkeolojik kazılarda danışmanlık yapmak üzere Türkiye'ye gitmiş olması. Tutuklanması onu pek şaşırtmamıştı, karısı da şaşırmamış olmalıydı. Her ikisi de, herkes de tutuklanıp bir süre içeride kalan, belki işkence gören, sonra da serbest bırakılan birilerini tanıyordu. İnsanlar ansızın işlerine geri dönerlerdi, yaşadıklarından hiç söz etmezlerdi, kimse de sormaya cesaret edemezdi – ortalıkta pek çok muhbir vardı, gereksiz merak insanın tutuklanmasına yol açabilirdi. Kimileri de mühürlü tabutlar içinde gelirlerdi geriye, bunları açmak kesinlikle yasaktı. Arkadaşların ve tanıdıkların, hastaneleri, karakolları ve hükümet bürolarını akrabalarından haber almak umuduyla dolaştıkları sık duyulurdu.

Miri günlerini, içine yirmi beş adam tıkılmış bir buçuk metreye iki buçuk metre büyüklüğünde pis kokulu, havasız hücrelerde geçiriyordu. Peki kimdi bu adamlar? Profesör neşeyle güldü. Beklendiği gibi bir araya gelmiş adi suçlularla entelektüeller değil. Çoğunlukla son derece sıradan adamlardı, ya arabaları plakasız olduğu için, ya Parti görevlisi olduğu sonradan anlaşılan biriyle münakaşa ettikleri için, ya da çocukları okulda kandırılıp anneleriyle babalarının yemek masasında Saddam hakkında sarf ettiği eleştiri sözlerini rapor ettikleri

için. Ya da Parti'ye yeni üye kaydetmek için girişilen sayısız girişimden birinde üye olmayı reddettikleri için. Bir başka sık rastlanan suç da ordudan firar etmekle suçlanan bir akrabası olıyordu.

Hücrelerde güvenlik görevlileri ve polisler de vardı. Çeşitli güvenlik servisleri, birbirleriyle sınır bozucu bir rekabet içindeydiler ve ajanlar ne kadar becerikli olduklarını göstermek için git gide daha da ağır çalışmak zorunda kalıyorlardı. Bütün bir güvenlik biriminden birden kuşkulandırılıyordu. İşkence alışıldık bir şeydi, Miri ile arkadaşları çığlıkları hücrelerinden duyuyorlar, sıranın kendilerine gelmesini bekliyorlardı. Dayak, elektrik verme, anal tecavüz, boğma girişi, ayak tabanlarının kırbaçlanması. En üst düzeydeki görevliden sokak çöpçüsüne kadar herkes tedirginlik, sürekli korku içinde yaşıyordu. Henry, Talip'in kalçalarındaki ve uyluklarındaki yara izlerini gördü, dikenli çalı dalına benzer bir şeyle dövüldüğünü düşündü. Onu döven adamlar nefret duymadan yapmışlardı bunu, yalnızca sıradan bir şiddet, amirlerinden korkuyorlardı. O adam da işini kaybetmekten korkuyordu, ya da bir yıl önce kaçtığı için gelecekte özgür kalamamaktan.

"Herkes nefret ediyor," dedi Talip, Perowne'a. "Anlıyor musunuz, ulusu bir arada tutan yalnızca terör, bütün sistem korku üzerine kurulu ve hiç kimse bunun nasıl durdurulacağını bilmiyor. Şimdi Amerikalılar geliyor, belki de amaçları kötü. Ama Saddam ve Baasçılar gidecek. Ve sonra, doktor dostum, sana Londra'daki iyi bir Irak lokantasında yemek ısmarlayacağım."

Genç çift meydanı geçiyor. Nereye doğru gidiyorlarsa, ya tevekkülle karşıladığından ya da bunu hevesle istediğinden oğlanın omzuna sarılmasına ses çıkarmıyor kız, başını ona yaslıyor. Serbest kalan eliyle hâlâ giysisinin üstünden belini ve kalçalarını kaşıyıp duruyor. Bu kız palto giymeliydi. O uzaklıktan bile kızın kaşıdığı yerlerde kalan pembe izleri görebiliyor Perowne. Acımasız bir moda, şubat soğukunda göbeğini, karnının üst kısmını açmaya zorluyor kız. Kaşıntısı, henüz eroine tam olarak dayanıklı olmadığını belli ediyor. Bu işte yeni. Etkiyi tersine çevirmek için naloxone gibi zıt etkili bir opioid antagonist'e ihtiyacı var.

Henry yatak odasından çıkıp merdiven başında, yüksek tavan-
dan sarkan ondokuzuncu yüzyıl Fransız avizesinin karşısında
duruyor, acaba bir reçete alıp kızın peşinden mi gitsen, diye dü-
şünüyor; ne de olsa kıyafeti koşmaya uygun. Ama kızın ayrı za-
manda kendisini zorlamayan bir erkek arkadaşına da ihtiyacı var.
Ve yeni bir hayata. Perowne merdivene adım atarken tepesinde-
ki avizenin kristal damlaları da evin çok çok altındaki Victoria
hattında çalışan ve Warren Sokağı İstasyonu'na giren metronun
titremelerine uyarak çınlamaya, tıkırdamaya başlıyor. Yazgıları
değiştiren güçlü akıntıları ve ince ayarları, yakın ve uzak etkileri
düşünmek kaygılandırıyor Perowne'u; Paris'teki bir genç kadın,
kendisini Londra'da ona kucak açan bir eve götürecek trene bin-
meden önce ilk şiir kitabının prova baskısını hafta sonu için ya-
nına aldığı çantasına koyarken aynı yaştaki bir başka genç kadı-
nın, yaltakçı bir oğlan tarafından, tıpkı bir uyuşturucunun alıcı
sinirlere bağlı olması gibi onu da acılarına bağlayacak olan anlık
bir kimyasal mutluluğa götürülmesini düşünmek de.

Perowne elinde olmadan, bilime ters düşse de, Theo'nun üçün-
cü katta, çift kişilik yatağındaki yorganın altında, yüzüstü yat-
mış, derin bir uykuda olmasının evdeki sessizliği koyulaştırdı-
ğını geçiriyor aklından. Çevresinden habersiz geçireceği birkaç
saati var önünde Theo'nun. Uyandığında, internetten müzik
setine indirdiği müziği dinleyecek, duş alacak, telefonla konu-
şacak. Karnı acıkarak odasından çıkması öğle sonrasının ilk sa-
atlerini bulacak, mutfaka inecek, oraya yerleşecek, birkaç yere
daha telefon edecek, CD çalacak, bir-iki bardak meyve suyu
içecek, ortalığı dağıtarak salata hazırlayacak ya da, hurma, bal,
meyve ve dövülmüş ceviz katarak bir kâse yoğurt. Henry'nin
gözünde bu yiyecekler blues'un yanında garip kaçıyor.

Birinci kata gelince, kitaplığın önünde bir an duraklıyor,
evdeki en etkileyici oda bu; yulaf ezmesi rengindeki uzun, tü-
lümsü perdelerden sızan güneş ışığı odayı ciddi, kahverengi ve
kitapsı bir ışıkla yıkamakta. Bu kitapları Marianne toplamıştı.
Kitaplıklı bir evde yaşayacağı Henry'nin hiç aklına gelmemişti.
Orada Knole kanepelerinden birine uzanıp, yanı başında bir

kap dolusu kahveyle, şu ya da bu dünya çapında bir başyapıtı, belki de çevirisini okuyarak, orada uzun hafta sonları geçirmeyi arzuluyor hep. Aklında belli bir kitap yok. Edebiyat yeteneğinin ne anlama geldiğini, Daisy'nin bununla ne demek istediğini anlamamanın pek de kötü bir şey olmayacağını düşünüyor. Çeşitli çabalarına rağmen bunu kişisel olarak tattığıma hiç emin değil. Hatta böyle bir şeyin varlığından bile tam emin değil. Ama boş zamanları hep bölük pörçük, bunun nedeni sadece yerine getirmesi gereken küçük işler, ailesel zorunluluklar ve spor değil, her hafta yaşadığı bu özgür zamanların beraberinde getirdiği huzursuzluk da. Günlerini yatarak geçirmek istemiyor, hatta oturarak bile. Son birkaç saattir yatak odasının penceresinden hiç yapmadığı kadar, dakikalarca dışarı bakmış olsa da başkalarının hayatlarına, hayali hayatlara, seyirci olmak da istemiyor gerçekten. Dünyanın yeni baştan keşfedilmesi değil onu ilgilendiren, onun kendisine açıklanmasını istiyor. Zaten tuhaf bir çağdalar. Neden birtakım şeyler uydurulsun ki? Birçok kitabı baştan sona okuyacak kadar kendini bu işe kaptıracak değil. Sadece işinde tek amaçlı o; iş dışındaysa çok sabırsız. İnsanların, boş zamanlarında neler becerdiklerini, ulusal ortalamayı yükseltmek için televizyonlarının başında günde dört-beş saat geçirdiklerini duymak şaşırtıyor onu. Geçen hafta bir müdahale sırasında verilen arada –mikro dopler bozulmuş, bir başka ameliyathaneden onun yerine başka alet getirtmek gerekmişti– Jay Strauss anestezi aletinin monitörlerinin ve tuşlarının başından kalkmış, esneyip geriniyordu, sabah erkenden uyandığını, yeni bir Amerikalı dâhinin yazdığı sekiz yüz sayfalık kitabı bitirdiğini söylüyordu. Perowne hem etkilendi bundan, hem de kaygılandı – acaba kendisi hiçbir şeyi ciddiye almıyor muydu?

Aslında, Daisy'nin talimatları doğrultusunda, *Anna Karenina*'yı ve *Madam Bovary*'yi, o iki tescilli başyapıtı, baştan sona okumuştur Henry. Zihin faaliyetlerini yavaşlatmak ve değerli zamanının pek çok saatini harcamak pahasına, bu karmaşık peri masallarının hareketli entrikalarına kendini adanmıştı. Sonunda anladığı ne olmuştu? Zinanın anlaşılır ama hatalı bir şey olduğu, ondokuzuncu yüzyılda yaşayan kadınların bu

yüzden sorunlar yaşadığı, Moskova'nın ve Rusya'nın kent dışı yörelerinin ve Fransa'nın taşrasının bir zamanlar nasıl olduğu. Daisy'nin dediği gibi, deha ayrıntıda gizliyse, o zaman Perowne hiç etkilenmemişti. Ayrıntılar yeterince yerinde ve inandırıcıydı, ama sıkı bir gözlemciyseniz ve onları teker teker kaydedecek kadar sabrınız varsa toparlanması pek de güç değildi. Sebatla, işçi gibi çalışarak biriktirilenlerle yazılmış kitapları bunlar.

En azından gözle görülebilir bir fiziksel gerçeği temsil etme vasfını taşıyorlardı, aynı şey Daisy'nin okuldaki son yılında incelemeye karar verdiği şu büyülü gerçekçi denen yazarlar için geçerli değildi. Bu tanınmış yazarlar –yirminci yüzyılın yetişkin erkek ve kadınları– kahramanlarına doğaüstü güçler vererek ne yapıyorlardı? Bu sıkıcı kitapların bir tanesini bile sonuna kadar okuyamamıştı. Üstelik çocuklar için değil, büyükler için yazılmışlardı. Bu romanların birkaç tanesinde kadın ya da erkek kahramanlar ya kanatlı doğuyorlardı ya da sonradan kanatları oluşuyordu; Daisy'nin deyişiyle bu onların bilinç eşliğinde durduklarının simgesiydi; doğal olarak, uçmayı öğrenmek cüretkâr arzuların metaforu haline geliyordu. Kimilerine de büyülü bir koku duyusu bağışlanıyordu, ya da yüksekten uçan uçaklardan düşüp zarar görmüyorlardı. Hayal gören biri, bir meyhanenin camından içeri bakıp annesiyle babasını görmüştü, kendisi ana rahmine düştükten birkaç hafta sonra oturmuş kürtaç yaptıрма olasılığını tartışıyorlardı.

İş göremeyen zihinlerin acılarını beyinleri onararak gidermeye çalışan bir adam, eninde sonunda maddi dünyaya, onun sınırlarına ve neleri taşıyabileceğine –bilinçlilik, daha azı değil– saygı göstermek zorundadır. Henry için bir inanç nesnesi değil bu, sıradan bir olgu; zihin beynin, salt madde-nin, icra ettiği şeydir. Eğer bu huşu duyulmaya değerse, merak edilmeye de değerdir; büyülü olan değil, gerçek olan meydan okumalıdır. Bu okuma listesi, doğaüstünün yetersiz bir hayalgücünün başvurduğu yer olduğuna Perowne'u iyice inandırdı, bir görev ihmaliydi, gerçeğin sıkıntılarından, mucizelerinden ve makul olanın titizlikle yeniden ortaya konulmasından çocukça bir kaçıştı.

"Büyülü cüce davulcular olmasın artık," diye yalvardı kızına, mektupta, tiradını söyledikten sonra. "Lütfen hayaletler olmasın artık, melekler, iblisler ya da metamorfozlar. Her şey olabilecekse pek bir şeyin önemi kalmaz. Bunların hepsi saçmalık bana göre."

"Budalasın sen," diye yanıtladı onu Daisy, attığı kartpostalda, "her şeyi ölçüp-biçiyorsun! Edebiyat bu, fizik değil!"

Sık sık giriştikleri tartışmaları daha önce hiç böyle posta yoluyla yürütmemişlerdi. Henry şöyle yazdı: "Sen bunu Flaubert'inle Tolstoy'una söyle. Onların arasında bir tek kanatlı insan bile yok!"

Hemen yanıt geldi: "Madam Bovary'ne bir daha bak". Bu lafın arkasından da Henry'nin başvuracağı sayfaları sıralamıştı. "O dünyayı *senin gibi* adamlara karşı uyarıyordu," derken "*senin gibi*"nin altını kalın kalın çizmişti.

O âna kadar, Daisy'nin okuma listeleri, kurmacada fazlasıyla insani kusurlar bulunduğu, fazlasıyla dağınık ve gelişigüzel olduğu, bu yüzden de insan yaratıcılığındaki ve olanaksızın şaşırtıcı bir biçimde başarılmasındaki ihtişam karşısında katıksız bir hayranlık duyulmayacağına ikna etmişti Henry'yi. Belki de sadece müzik böyle katıksızdır. Hepsinden önce Bach'a hayrandı Henry, özellikle de org müziğine; dün ameliyathanede Andrea'nın astrositoması üzerinde çalışırken iki tane partita dinlemişti. Sonra ötekiler, her zamanki zanlılar da vardı, Mozart, Beethoven, Schubert. Hayran olduğu cazcılar, Evans, Davis, Coltrane. Başka ressamlarla birlikte Cézanne, Henry'nin tatillerinde ziyaret ettiği çeşitli katedraller. Sanat dışında, Henry'nin üstün başarı listesinde, matematiğini yirmili yaşlarının başında kısaca kavradığı Einstein'ın Genel Kuram'ı da vardı. Geniş taş merdivenden zemin kata inerken bu listeyi yapmaya karar veriyor, ama bunu hiçbir zaman gerçekleştirmeyeceğini de biliyor. Kendin başardığını henüz hayal edemediğin; acımasız, neredeyse insanlık dışı bir "kendi sınırları içinde kusursuzluk" ögesi gösteren iş - onun dehadan anladığı bu. Daisy'nin, insanların hikâyeler olmadan "yaşayamayacağı" düşüncesi hiç doğru değil. Bunun canlı kanıtı Henry'nin ta kendisi.

Sokak kapısına gelince mektupları ve gazeteleri alıyor. Mutfağa doğru giderken başlıkları okuyor. Blix, Birleşmiş Milletler'e Iraklıların işbirliği yapmaya başladıklarını söylüyor. Bunun karşılığında Başbakan'ın bugün Glasgow'da yapacağı bir konuşmada savaşa hangi insanî nedenlerle girişildiğini vurgulaması bekleniyor. Perowne'un gözünde, savaşmaya değer tek neden bu. Ama Başbakan'ın son zamanlardaki değişimi sinik görünüyor. Henry saat dört otuz haberlerinde verilen kendi hikâyesinin, Londra gazetelerinin geç baskısına yetişmiş olmasını umuyor. Ama hiçbir şey yok.

Kendisi çıktığından beri mutfağa giren olmamış. Kendi fincanıyla Theo'nun boş maden suyu şişesi masanın üzerinde duruyor, yanında da uzaktan kumanda aleti. Nesnelerin bu katı sadakati onu hâlâ biraz şaşırtıyor, bazen sakinleştiriyor, bazen de netameli görünüyor. Kumandayı alıyor, televizyonu açıyor ve sessize alıyor, saat dokuz haberlerine daha birkaç dakika var, sonra da su ısıtıcıyı dolduruyor. Bu mütevazı ısıtıcıyı hangi basit eklentiler bu kadar rafine bir hale getirmiş: randımanlı olması için sürahi biçiminde, güvenlik açısından plastik, kolayca doldurmak için geniş bir ağız ve elektrikle bağlantıyı sağlayan küçük, hantal bir taban. Eski modellerden şikâyeti olmamıştı Henry'nin, yapışan teneke kapak, ıslak ellerini elektrik çarpsın diye bekleyen, iri, siyah dişi soket çok doğal gelirdi ona. Ama biri çıkıp özene bezene tasarlamıştı bunu, artık geri dönülemezdi. Dünya bunu bilmeli: her şey kötüye gitmiyor.

Kahve çekirdeklerini öğütürken haberler başlıyor. Yeni sunucu çekici, koyu tenli bir kadın, alınmış, geniş kavisli kaşları kendisine meydan okuyan yeni bir gün karşısında şaşırmış gibi. Önce, bir karayolu köprüsünden görüntüler, bir sürü otobüs, şimdiye kadar görülmüş en büyük halk protestosu olması beklenen yürüyüşe katılacakları kente getiriyor. Sonra Embankment'ta erkenden toplanmaya başlayan göstericilerin arasında bir muhabir. Sergilenen bütün bu mutluluk kuşkulu. Herkes sokaklarda bir arada olmaktan büyük sevinç duyuyor – görünüşe göre insanlar hem kendilerine sarılıyorlar hem de birbirlerine. Sürekli işkencenin ve aceleyle gerçekleştirilen infazların, etnik temizliğin ve ara sıra görülen soykırımın istila-

ya yeğleneceğini düşünüyorlarsa -ki haklı olabilirler- bu görüşleri can sıkıcı olmalı. Uçak, yani Henry'nin uçağı, ikinci haber. Aynı görüntüler, birkaç tane de yeni ayrıntı: yangının elektrik hatasından olduğu sanılıyor. Birkaç polisin yanında duran iki Rus: yağlı saçlı, sıksa pilot ve tombul ve nedense neşeli görünen yardımcı pilot. Güneşten yanmış gibiler, ya da güneydeki cumhuriyetlerden birindendirler. Hayal kırıklığı yaratan bir hikâyenin gündemde kalma şansı -ki gitgide zayıflıyor bu şans, kötü adam yok, ölüm yok, sonuç askıda değil- bir doz uydurma tartışmayla canlandırılıyor: başka seçenekler olmasına rağmen yanmakta olan bir uçağı meskûn bir bölgeye yöneltmenin pervasızlık olduğunu söylemeye hazır bir havacılık uzmanı bulunmuş. Havaalanı yetkililerinden bir temsilci Londralılar için bir tehlike olmadığını söylüyor. Hükümet henüz yorumda bulunmamış.

Televizyonu kapatıyor, bir tabure çekiyor, kahvesini ve telefonu alıp oturuyor. Cumartesi günü başlamadan önce hastaneyi arayıp bir hastasının durumunu sorması gerek. Yoğun bakım odasına bağlanıyor, nöbetçi hemşire ile konuşmak istediğini söylüyor. Biri gidip kadını çağırırken o da arka plandaki alışık olduğu mırıltıları dinliyor; kapıcılardan birini sesinden tanıyor, bir kitap ya da dosya sertçe masanın üzerine çarpılıyor.

Sonra meşgul bir kadının ifadesiz ses tonu geliyor kulağına, "Yoğun Bakım."

"Deirdre? Bu hafta sonu Charles'ı nöbetçi sanıyordum."

"Grip geçiriyor Bay Perowne."

"Andrea nasıl?"

"GCS on beş, oksijen durumu iyi, zihin bulanık değil."

"EVD?"

"Hâlâ beş santim dolayında cerahat çekiyor. Onu odasına göndermeyi düşünüyorum."

"İyi o zaman," dedi Perowne. "Anestezişte söyle, gidebilir." Tam kapatırken ekliyor: "Kız sana sorun çıkarıyor mu?"

"Bütün bunlar onu fazlasıyla bunalttı Bay Perowne. Onu böyle seviyoruz."

Anahtarlarını, telefonunu ve garajın uzaktan kumanda aletini yemek kitaplarının yanında duran gümüş çanaktan alıyor. Cüzdanı, mutfağın arka tarafında, şarap deposunun yanındaki odada asılı olan pardösüsünde. Squash raketi yukarıda, zemin katta, çamaşırlıktaki bir dolapta. Yürüyüşte giydiği eski muf-lonlu ceketini geçiriyor sırtına, tam hırsız alarmını kuracakken Theo'nun evde olduğu geliyor aklına. Dışarı çıkıp kapıyı kapadıktan sonra arkasına dönerken kentin çöplerini karıştırmak için karaya doğru uçan martıların çığlıklarını duyuyor. Güneş alçakta, meydanın yalnızca yarısı –kendisinin bulunduğu yan– güneş alıyor. Gözünü alan nemli kaldırımlar boyunca yürüyerek meydandan uzaklaşırken günün tazeliğine şaşıyor. Hava tertemiz geliyor ona. Doğal bir yüzeyde yürüyormuş gibi hissediyor, deniz kıyısındaki el değmemiş bir bölgede, çocukluğundaki bir tatilden yarım yamalak hatırladığı pürüzsüz, bazalt bir yolda. Bunu aklına düşüren, martıların çığlıkları olmalı. Çalkantılı mavi-yeşil bir denizden püsküren suların tadını hatırlıyor, Warren Sokağı'na ulaştığında balıkçıya uğramayı unutmamalıyım diye düşünüyor. Hem kahvenin ve sonunda hareket edebiliyor olmanın, hem de az sonra oynayacağı oyunun beklentisinin ve avucunda rahatça tuttuğu kılıflı raketin verdiği enerjiyle adımlarını hızlandırıyor.

Buradaki sokaklar hafta sonlarında genellikle boştur, ama ileride, Euston Yolu boyunca büyük bir kalabalık doğuya, Gower Sokağı'na yönelmiş, yolda da, doğuya giden şeritlerde, haberlerde gördüğü, ağır ağır, tampon tampona ilerleyen otobüsler var. Yolcular camlara yapışmışlar, ötekilerle birlikte dışarıda olmayı istiyorlar. Flamalarını pencerelerden sarkıtmışlar, futbol atkılarını ve İngiltere'nin merkezinden geldikleri kentlerinin adlarını da – Stratford, Gloucester, Evesham. Kaldırımında bekleyen sabırsız kalabalıklar içinden kimileri, gürültücü aletlerle, trombonla, sıkınca ses çıkaran araba kornasıyla, davulla deneme yapıyorlar. Kulağına bölük pörçük gelen, ilk duyuşta ne olduğunu anlayamadığı birtakım şarkılar söyleniyor. Tam tatam tatam. Irak'a saldırmayın. Henüz devreye girmeyen afişler bir yamaçta bekletiliyorlar, çarpık şekilde omuzlara atılmışlar. Benim Adıma Değil, yazılı afiş on kez geçiyor. Bu sözdeki bıktırıcı

özsaygı, yepyeni bir protesto dünyasını getiriyor akla, bu dünyada şampuanların ya da gazlı içeceklerin mızımız tüketicileri kendilerini iyi ya da güzel hissetmek istiyorlar. Henry'nin tercihi, Bu Tür Şeylerden Vazgeçin, türündeki yavan sözler. Yürüyüşü örgütleyen gruplardan birinin afişi geçiyor yanından, İngiliz Müslümanlar Birliği. Henry o örgütü iyi biliyor. Örgüt kısa bir zaman önce kendi gazetesinde İslam'dan ayrılıp başka dine geçmenin ölüm cezasını hak eden bir suç olduğunu yazmıştı. Onun arkasından gelen bayrak, Swaffham Kadınlar Korosu'nu tanıtıyor, sonra da Savaş Karşısı Yahudiler geliyor.

Warren Sokağı'nda sağa dönüyor. Şimdi doğuya bakıyor, Tottenham Court Road'a. Buradaki kalabalık daha da büyük, metro durağından çıkan yüzlerce insan katılıyor onlara. Henüz yükselmemiş olan güneşin arkadan aydınlattığı silüetler kaçıp daha da karanlık bir kütleye karışıyorlar, ama geçici bir kitap sergisi ve köşedeki McDonalds'ın tam önüne yüzüsüzce kurulmuş bir sosis tezgâhı hâlâ seçilebiliyor. Çocukların ve pusetlerdeki bebeklerin sayısı şaşırtıcı. Beyaz tabanlı lastik ayakkabısıyla, raketine sıkı sıkı sarılan Perowne, ne kadar kuşkucu biri olsa da, bu tür olaylara özgü o baştan çıkarıcılığı ve heyecanı hissediyor; sokakları sahiplenmiş bir kalabalık, devrimci sevinç içeren tek bir amaçla bir araya gelip kaynaşmış on binlerce yabancı.

Profesör Talip'in beynindeki orta atardamardaki anevrizmayı alması gerekmeseydi Henry de onların arasında olabilirdi, en azından ruhen, ama şimdi onu oyunundan hiçbir şey alıkoymaz. Profesörle konuşmalarını izleyen aylarda, Perowne rejim konusunda birkaç şey okuma ihtiyacı duymuştu. Stalin'in esinlendirici örneğini okumuştı, Saddam'ı destekleyen ailesi ve ona sadık olan kabileler konusunda okumuştı, ödül olarak verilen sarayları da. Henry, ülkenin kuzeyindeki ve güneyindeki soykırımların iğrenç ayrıntılarını öğrendi, etnik temizliği, geniş muhbir ağmı, garip işkenceleri ve Saddam'ın bizzat işin içine girme arzusunu, yasaya dönüştürülen tuhaf cezaları – dağlamaları, uzuvların kesilmelerini. Doğal olarak Henry, bu işkenceleri uygulamayı reddeden cerrahlara karşı alınan önlemlerle ilgili raporları da yakından inceledi. Bunlardan daha yaratıcı, sistematik ya da yaygın bir kötülüğe nadiren tanık olunabi-

leceğine karar verdi sonunda. Miri haklıydı, gerçekten de bir korku cumhuriyetiydi orası. Henry, Makiya'nın ünlü kitabını da okudu. Apaçıktı, Saddam'ın örgütlenme ilkesi, terördü.

Güçlü bir devlet, Asur, Roma, Amerika gibi, savaştığında ve adil bir nedenle hareket ettiğini iddia ettiğinde, tarihin etkileneceğini biliyor Perowne. İşgalin ya da istilanın karmaşaya dönüşmesinden kaygılanıyor. Yürüyüşçüler haklı olabilirler. Perowne fikirlerin doğasının rastlantılara bağlı olduğunu da kabul ediyor; profesörle tanışıp ona hayran olmasaydı kendilerini bekleyen savaş hakkında farklı düşünebilirdi, düşünceleri bu kadar karmaşık olmayabilirdi. Zarlar yuvarlanınca görüşler oluşur; aslında, Warren Sokağı'ndaki metro istasyonunun çevresinde dolaşıp duran insanlardan hiçbirine o rejim tarafından işkence edilmemişti, sevdiği ya da tanıdığı insanlar da işkence görmemişti, ya da o yer hakkında fazlaca bir bilgiye sahip değildi. Çoğunluk, Irak'ın Kürt kesimindeki ya da güneydeki Şii bölgesindeki katliamların farkında bile değildi belki, şimdi de kalkmış Iraklıların hayatları için müthiş kaygılanıyorlardı. Böyle düşünmek için haklı nedenleri var, bu nedenler arasında kendi güvenlikleri için duydukları kaygı da bulunuyor. Hem tanrısız Saddam'dan hem de karşı görüşteki Şiilerden nefret ettiği söylenen El Kaide, Irak'a yapılacak bir saldırıyla kışkırtılarak Batı'nın asude kentlerinden intikam almaya yönelecek. Bencillik yeterince uygun bir neden, yürüyüşçüler öyle hissediyor olabilirler ama Perowne onların ahlaki yargı üzerinde ayrıcalıklı bir hakları olduğunu hissedemiyor.

Sokak boyunca sıralanan sandviç büfeleri hafta sonunda kapah. Açık olanlar sadece flütçü dükkânı ve gazete bayii. *Rive Gauche* lokantasının sahibi, kaldırımı sulamak için çinko bir kova kullanıyor, Paris tarzı. Sırtı kalabalığa dönük olan Perowne'a doğru, aşağı yukarı onun yaşlarında, pembe suratlı bir adam bir el arabasıyla geliyor, başında bir beysbol kasketi, sırtında parlak sarı bir ceket var, kaldırımın kenarındaki su yolunu yürüyüş için temizliyor. İşini iyi yapmak için olanca dikkatini toplamış gibi görünüyor, uzun saplı süpürgesinin köşesini kenar taşlarının girintilerine doğru iyice sokuyor, çöpleri çekip alıyor. Onun gayretini ve titizliğini seyretmek rahatsızlık veri-

yor, bir cumartesi sabahında sessiz bir suçlama gibi. Arkasında, sokağın öbür ucunda, köşedeki McDonald's'ın önünde toplanmış göstericilerin ayaklarının altında kartonlarla kâğıt bardaklar kalın bir tabaka halinde yayılırken, bu hak ettiğinden az para ödenen kentsel boyuttaki temizlikten daha yararsız bir şey olabilir mi? Ve göstericilerin ötesinde, büyük şehrin karşı tarafında, gündelik çöp fırtınası. İki adam birbirlerinin yanından geçerlerken bakışları kısa bir an, tarafsızca buluşuyor. Temizliğin gözlerinin aklarının kıyısında, gözkapakları boyunca, yumurta sarısından kırmızıya dönüşen bir çizgi var. Bir an başı dönen Henry kendisini öteki adama bağlanmış hissediyor, sanki onunla aynı tahterevallide, her birini ötekinin hayatına fırlatacak bir eksene mihlanmış durumda.

Perowne başını çeviriyor, arabasını bıraktığı, ahırdan bozma sıra evlerden yapılma garajın olduğu sokağa sapmadan önce yavaşlıyor. Bir zamanlar, bir başka çağda, varlıklı olmak, her şeyi bilen doğaüstü bir gücün insanları hayattaki konumlarına yerleştirmiş olduğuna inanmak ne kadar rahatlatıcıydı kimbilir. Ve bu inancın insanın kendi refahına hizmet ettiğini görmemek – bir tür “hastalığı bilmeme” şekli, insanın kendi durumunun farkında olmadığını söyleyen yararlı bir psikiyatri terimi. Şimdi gördüğümüze inanıyoruz, öyleyse her şey nasıl bir durumda? Kısa bir süre önce sona eren yüzyılın yıkıcı deneylerinden sonra, bunca kötü davranıştan, bunca ölümden sonra, adalet ve yeniden paylaştırılan varlık gibi konuların çevresine mide bulandırıcı bir agnostisizm yerleşti. Artık büyük fikirler yok. Dünya, eğer düzelecekse, küçük adımlarla düzelmeli. İnsanlar çoğunlukla varoluşsal görüşmeler – hayatını kazanmak için sokakları süpürmek sadece talihsizlik gibi görünüyor. Hayallere dayalı bir çağda yaşamıyoruz. Sokakların temizlenmesi gerek. Kim şanssızsa o üstlensin.

Bir zamanlar kendisinininki gibi evlere sahip olanların atlarını barındırdıkları yere doğru inen, kaygan taşlarla döşeli hafif eğimli bir yokuşta yürüyor Henry. Şimdi, ücretini karşılayabilenler arabalarını burada kapalı yerlerde tutabiliyorlar. Anahartlığına takılı bir kızılötesi düğmeye basarak takırtılarla açılan bir çelik kepengi kaldırıyor. Mekanik küçük sıçramalar ortaya

çıkartıyor onu, uzun burnu ve parlak gözleri ahırın kapısında görünüyor, serbest kalmak için huysuzlanıyor. Gümüş rengi bir Mercedes S500, döşemesi krem rengi – artık arabasından utanmıyor Henry. Hatta onu sevmiyor bile – dünya nimetlerinden cömertçe aldığını sandığı payın duyusal bir bölümü sadece. Eğer ben sahip olmasaydım buna, diye düşünmeye çalışıyor, başkası olacaktı. Bir haftadır kullanmamış arabayı, ama kuru, tozsuz garajın loşluğunda arabadan kendine özgü bir hayvansı sıcaklık yayılıyor. Henry kapıyı açıp içine oturuyor. Üzerinde eski spor giysilerle arabayı kullanmaktan hoşlanıyor. Yan koltukta *Sinir Cerrahisi Dergisi*'nin eski bir sayısı var, dergide Roma'daki bir toplantıyla ilgili raporu da yer alıyor. Squash racketini derginin üstüne fırlatıyor. Kendisini en çok eleştiren kişi Theo, doktor arabası bu, diyor, sanki en ağır kınama sözcüğü buymuş gibi. Daisy ise Harold Pinter'ın da buna benzer bir şeyi olduğunu sandığını söylüyor, böylece onun açısından bu araba normal sayılıyor. Mercedes'i almaya Henry'yi teşvik eden Rosalind'di. Rosalind onun hayatının bir suçlu gibi sade olduğunu düşünüyor, hiçbir zaman giysiler, iyi şaraplar ya da tek bir tablo bile satın almamakta ya da hâlâ bir lisansüstü öğrencisi gibi yaşamakta bir nebze gösteriş yattığına inanıyor. Artık büyümesinin zamanı gelmişti.

Aylarca, özür dilercesine kullanmıştı arabayı, dördüncü vitese pek takmadan, arabaları sollamaktan kaçınarak, sağa dönerken elini çıkarıp sallayarak, daha ucuz arabaları şeritlerinde sıkıştırmamaya özen göstererek. Sonunda Jay Strauss ile kuzeybatı İskoçya'ya yaptığı bir balık avı gezisi onu bu illetten kurtardı. Boş yol onu baştan çıkardı, Jay'in "Lutherci deha" diyerek coşkulu kutlamaları da; Henry sonunda arabasının sahibi, efendisi olduğunu kabullendi. Aslında hiç söylemese de kendisinin iyi bir sürücü olduğunu düşünürdü: ameliyathanede olduğu gibi, sağlam, kesin, kendini uygun ölçüde savunan. Jay'le birlikte Torridon'un çevresindeki ırmaklarda ve göllerde kahverengi alabalık aradılar. Yağmurlu bir öğle sonrasında, ağ atarken omzunun üstünden arkaya baktığında yüz metre kadar ileride arabasını gördü Henry, yolun tümsek bir yerinde yanı park etmişti, huş ağaçlarının, çiçekli süpürgeotu çalılarının ve

fırtına habercisi kapkara gökyüzünün oluşturduğu fonun önünde, yumuşak bir ışıkla çevriliydi –bir reklamcının hayalinin gerçekleşmesi gibiydi– o arabaya sahip olduğu için ilk kez tatlı, bayıltıcı bir sevinç duydu. Cansız bir nesneyi sevmek mümkün elbette, kabul edilebilir bu. Ama o an, bu olayın doruk noktasıydı; o zamandan beri duyguları yatıştı, ara sıra tattığı sakin bir zevke dönüştü. Arabayı sürerken belli belirsiz bir tatmin hissediyor; bunun dışında aklıma gelmiyor bile. Yapımcı firmanın amaçladığı ve söz verdiği gibi, araba onun bir parçası oldu.

Ama bazı küçük şeyler hâlâ özellikle etkiliyor onu, örneğin arabanın boşa çalışırken titrememesi; motorun çalıştığını doğrulayan tek şey motor devir göstergesi. Radyoyu açıyor, garajdan çıktığı sırada uzun uzun, saygılı alkışlar duyuluyor, çelik kepenk arkasından iniyor, dar sokakta ağır ağır ilerleyip sola dönüyor, Warren Sokağı'na giriyor. Squash oynadığı kulüp Huntley Sokağı'nda, hemşire yurdundan dönüştürülmüş bir binada, hiç uzak sayılmaz ama arabayla gidiyor, çünkü daha sonra yerine getirmesi gereken işler var. Utanmazca ama, kenti arabasının içinden seyretmekten zevk alıyor, içerdeki hava filtreden geçirilmiş, *hi-fi* müzik en sıradan ayrıntılara bile heyecan katıyor, şu anda kayarcasma geçtiği dar sokağı bir Schubert yaylı çalgılar üçlüsü onurlandırıyor. Güneye doğru birkaç sokak gidecek, sonra Tottenham Court Road'dan geçerek doğuya kıvrılacak. Eskiden Cleveland Sokağı ucuz giysi dükkânlarıyla ve fahişeleriyle ünlüydü. Şimdi orada Yunan, Türk ve İtalyan lokantaları bulunuyor –kent rehberlerinde asla adı geçmeyen yerel lokantalar– yazın insanların açıkta yemek yedikleri terasları var hepsinin. Eski bilgisayarları onaran bir adam, bir kumaş dükkânı, bir ayakkabı tamircisi ve daha ileride, travestilerin sık sık uğradığı bir peruk cenneti. Burası, kent merkezindeki tipik bir ara sokak: bol çeşitli, özgüvenli, karanlık. Tam o anda belli belirsiz hissettiği utancın ya da şaşkınlığın kaynağının ne olduğunu hatırlıyor: dünyanın geri getirilmeyecek ölçüde değiştiğine, bunun gibi zararsız sokakların ve içlerinde barındırdıkları hoşgörülü hayatın iyi örgütlenmiş, antenleri açık, nefretle ve yoğun bir şevkle dolu yeni düşman tarafından tah-

rip edilebileceğine inanmaya hazır Henry. Gündüz gözüyle, sokaklar ve sokaklardaki insanlar kendi kendilerinin kanıtı, kendi kendilerinin güvencesiyken, o düşünceler ne kadar da budalaca kehanetler gibi geliyor Henry'ye. Dünya temelden değişmedi. Yüz yıllık bir krizden söz etmek alışkanlık. Her zaman krizler vardır; yakın geçmişteki savaşlar, iklim değişiklikleri, uluslararası ticaret politikası, toprak ve içme suyu yetersizliği, açlık, yoksulluk ve geri kalan şeyler gibi İslamcı terörizm de kendi yerini bulacaktır.

Tatlı tatlı yükselip alçalan Schubert'in müziğini dinliyor. Sokak güzel, ve kent, yaşayanların ve daha önce yaşamışların yarattığı kent de güzel, ve iri. Kolay kolay tahrip olmayacaktır. Mahvolmasına göz yumulmayacak kadar iyidir. Şimdi barındırdığı esrarkeşlere ve dilencilere rağmen pek çok kişi yüzyıllar boyunca kentteki hayatın düzenli olarak geliştiğini düşünmektedir. Hava şimdi daha iyi, Thames Nehri'nde somon balıkları sıçramakta, susamurları geri dönmekte. Maddi, tıbbi, entelektüel, duyusal, her düzeyde, pek çok kişi için gelişti kent. Üniversitede Daisy'nin ders aldığı kişiler ilerleme fikrini modası geçmiş ve gülünç buluyorlardı. Öfkelenen Perowne direksiyonu sağ eliyle daha da sıkı kavıyor. Hayran olduğu Medawar'ın bir sözü geliyor aklına: "İlerleme umutlarıyla alay etmek en büyük ahmaklıktır, ruhun yoksul ve zihnin değersiz olduğunu bu sözden daha iyi kanıtlayan bir şey yoktur." Evet, yüzyıllık o iddiaya kandığı için kendisi de budaladır Perowne'un. Daisy'nin okuldaki son yarıyılında bir toplantıya katılmıştı. Oradaki genç öğretmenler, modern yaşamı bir felaketler silsilesi olarak dramatize etmekten hoşlanıyorlar. Bu üslupla, böyle davranarak zeki olduklarını sanıyorlar. Çiçek hastalığının kökünün kazınmasını çağdaş yaşamın bir parçası saymak pek de akıllıca ya da profesyonelce bir düşünce sayılmaz. Ya da son zamanlarda demokrasinin yaygınlaşmasını. O akşam bu öğretmenlerden biri, tüketimci ve teknolojik uygarlığımızın geleceği üzerine bir konferans vermişti: iyi değildi. Ama mevcut yönetim şimdi silinip atılacak olsa, gelecektekiler dönüp geriye baktıklarında bizi tanrı gibi görürler, özellikle de bu kentte: süpermarket bolluğu, elimizin altındaki bilgi ırmağı, sıcak tutan tüyden hafif giysiler,

uzatılmış yaşam süreleri ve harika makineler tarafından kutsanan şanslı tanrılar gibiyiz. Harika makineler çağındayız. Cep telefonları neredeyse kulak büyüklüğünde. Kocaman müzik koleksiyonları çocuk eli büyüklüğündeki nesnelere sığdırılıyor. Kameralar, çektikleri fotoğrafları dünyaya dağıtabiliyorlar. Henry hiç uğraşmadan, şimdi sürmekte olduğu aracı, masasının üzerindeki bir aletten, internet yoluyla ısmarladı. Dün kullandığı bilgisayar yönetimli stereo düzenli donanım, onun biyopsi yöntemini değiştirmesine neden oldu. El ele yürüyen Çinli çifti dijitalize eğlence birbirine bağlıyor, iki uçlu bir soket yardımıyla özel müzikçalarını dinliyorlar. Her zemine uygun üç tekerlekli koltuğu iten şu eşofman takımı giymiş, sıska kız neredeyse seke seke yürüyor. Aslında, hoş giden bir perişanlık içindeki bu sokakta yanından geçen herkes çok mutlu görünüyor, en azından kendisi kadar hoşnut halinden. Ama akademideki profesörlerin gözünde, genel olarak insanlığın gözünde, sefaleti çözümllemek daha kolay; mutlulukla baş etmekse pek kolay değil.

Yaşadığı çağı saldırganca kutlama havasına giren Perowne, Mercedes'in direksiyonunu doğuya, Maple Sokağı'na kınıyor. Görünüşe göre keyfinin sürmesi için hayali varlıklara ihtiyaç duyuyor, kendisinin icat ettiği ve yenebileceği varlıklara. Bazı maçlardan önce böyle olur. Böyle bir çerçevede görmekten pek hoşlanmaz kendini, ama saniye saniye zihnine akan düşüncelerini kontrol etmek tümüyle onun elinde değil; bu sürüklenişi, münzevi düşüncenin beyaz sesini, Henry'nin ruhsal durumu yönetiyor. Belki de hiç mutlu değildir, mutlu olmaya çabalıyordur. Postane Kulesi'nin dibindeki binanın yanından geçiyor: alüminyum girişiyle, mavi kaplamasıyla, bir Mondrian eseri gibi duran pencerelerin ve havalandırma ızgaralarının geometrik kütleleriyle bugünlerde çirkinliği azalmış. Ama daha ileride, Fitzroy'un bitip Charlotte Sokağı'nın başladığı yerde, kalitesiz işyeri binaları ve öğrenci yurtlarıyla tıklım tıklım doluyor mahalle: yerine oturmayan pencereleriyle, ruhsuz, dayanıksız binalar. Yağmurda, eğer havanız da uygunsa, kendinizi komünist Varşova'da sanabilirsiniz. Onları sevmeye ancak pek çoğu yıkdıktan sonra başlayabilirsiniz.

Henry şimdi Warren Sokağı'na paralel olarak iki sokak alttan gidiyor. İçinde bulunduğu tuhaf zihinsel durum, hafif saldırganlık karışmış bu mutluluk hâlâ kaygılandırıyor onu. Tottenham Court Road'a yaklaşıırken, her zaman yaptığı gibi, bu ruh haline neden olabilecek son olayları listeliyor kafasında. Rosalind'le sevişmişlerdi, cumartesi sabahıydı, kullandığı kendi arabasıydı, uçakta kimse ölmemişti, maç yapacaktı, Chapmanların kızıyla dünkü öbür hastaları iyiydiler ve Daisy geliyordu – bütün bunlar iyi hanesine yazılırdı. Öte yandan? Öte yandan, frene basıyor Henry. Tottenham Court Road'un ortasında sarı ceketli bir motosikletli polis duruyor, aracını park etmiş, Henry'yi durdurmak için bir elini kaldırmış. Tabii ya, yol yürüyüş için kapatılmış. Bilmeliydi bunu. Ama Perowne yavaşlayarak yaklaşmaya devam ediyor, sanki bilmiyormuş gibi yaparsa sıyrılabilirmiş gibi, ne de olsa bütün istediği bu sokağın karşısına geçmek, sokak boyunca gitmek değil; ya da en azından, ne hak ediyorsa onu bulacak: Dediğinden dönmeyen ama alttan alan bir polis memuruyla ciddi, hoşgörülü bir yurttaş arasında küçük bir tiyatro.

İki sokağın kesiştiği yerde duruyor Perowne. Polis de sokağın ilerisindeki yürüyüşçülere bir göz atarak ona doğru geliyor, büzdüğü dudaklarında hoşgörülü bir gülümseme var, bana kalsa Irak'ı ve onun yanında pek çok başka ülkeyi de çoktan bombalardım, der gibi. Direksiyondaki Perowne rahatlıyor, tam üniversite öğrencileri gibi dudaklarını sıkıp karşılık vermek üzereyken neredeyse aynı anda iki şey birden oluyor. Devriye gezen polisin arkasında, yolun öteki ucunda ikisi uzun boylu, biri tıknaz, kısa boylu, siyah takım elbiseli üç adam Spearmint Rhino adlı kucak dansı kulübünden dışarı fırlıyorlar, koşmadan yürümek için çabalarken neredeyse tökezliyorlar. Köşeyi dönüp Perowne'un sapmak istediği sokağa girince artık kendilerini tutmuyorlar. Kısa boylu adam arkada olmak üzere, kaldırımın kenarına park etmiş bir arabaya koşuyorlar.

İkinci olay, adamların farkında olmayan polisin Perowne'a doğru yürürken ansızın durması, sol elini kulağına götürmesi. Başını sallıyor, ağzının önündeki mikrofona konuşuyor, motosikletine dönüyor. Sonra, ne yapmak üzere olduğunu hatırlayıp

arkasına bakıyor. Perowne onunla göz göze geliyor, durumu hafife alan, soru soran bakışlarla eliyle yolun karşı tarafını, Üniversite Sokağı'nı gösteriyor. Polis omuz silkiyor, sonra başıyla olurluyor, eliyle de, haydi öyleyse acele et, gibisinden bir işaret yapıyor. Ne olacak ki. Yürüyüşçülerin çoğunluğu hâlâ sokağın öteki ucunda, polise de yeni talimatlar gelmiş.

Perowne'un maçına daha zaman var, yolun karşı tarafına geçmekte de acele etmiyor. Arabasından hoşlanıyor, ama performansının ayrıntılarıyla, dururken birden hızlanıp nasıl kalktığıyla da şimdiye kadar ilgilenmemiş. Bunun etkileyici olduğunu tahmin ediyor ama hiç denememiş. Trafik ışıklarında lastikleri öttürecek kadar genç değil. Birinci vitese takarken, kuzeye doğru tek yönlü bir yolda olmasına rağmen her iki tarafa da dikkatle bakıyor; her iki taraftan da yayalar gelebileceğini biliyor. Dört şeritlik yolu diklemesine keserek karşı tarafa hızla geçerse, motosikletini çalıştırmakta olan polisle hiç işi olmaz. Perowne adamın amirleriyle başının derde girmesini istemiyor. Adamın daha önce eliyle yaptığı işaretle, acele etmesi gerektiğini belli eden bir şey var. Mercedes, Üniversite Sokağı'nın başına kadar olan 18-20 metreyi geride bıraktığında, ki o noktada ikinci vitese geçmişti, saatteki hızı herhalde otuz kilometre. Ya da kırk. En fazla elli. Vites değiştirirken bile hızını düşürüyor, Gower Sokağı'ndan önce sağa dönüp dönemeyeceğine bakıyor, o sokak da kapalı.

Bu ilerleyişi bir teşvik oluyor, aklına hemen listesi geliyor yine, ruhsal durumunun yakın ve uzak nedenleri. İnsan kendi düşünce ve duygularını tahlil ederken, bir saniye uzun bir zaman olabilir. Öyle uzun ki Henry'nin olumsuz niteliklerden başlamasına, düşüncesini sentaksa ve sözcüklere dökmeden, kendisini en çok üzen şeyin dünyanın hali olduğunu düşünmesine, ya da hissetmesine yetiyor, yürüyüşçüler de ona bunu hatırlatıyor. Dünya herhalde temelinden değişmiş olmalı ve bu konu beceriksizce ele alınıyor; özellikle Amerikalılar tarafından. Tezlerini savunmak için onu, ailesini ve arkadaşlarını öldürmek isteyen insanlar var bu gezegende, aralarında iyi bağlantılar var, örgütlüler. Ne boyutta bir ölüm tasarladıkları artık önemli değil: aynı ölçüde başka ölümler de olacak, büyük

olasılıkla bu kentte. Henry bu gerçeğe yüzleşemeyecek kadar mı dehşete kapılmış? Zihnindeki iddialar ve sorular ayrıntılarıyla ortaya çıkmıyorlar. Onları zihninde daha çok bir boşverme olarak algılıyor, arkasından da soru yüklü bir zonklama geliyor. Dilbilimcilerin zihince dedikleri, sözcükler ağızdan çıkmadan önce başvurulmuş dil bu. Pek dil sayılmaz, daha çok kayan motiflerden oluşan bir matris, saniyenin onda biri kadar sürelerde anlamı pekiştiriyor, kısaltıyor, ve onu ayırt edici duygusal niteliğiyle ayrılmaz bir biçimde kaynaştırıyor, ki bu başlı başına bir renk gibi. Bozuk bir sarı. Bir şair gibi az sözle tanımlamak için bile yüzlerce sözcüğe ve pek çok dakikaya ihtiyaç duyulurdu. Böylece, kırmızı bir parıltı, görüş alanının sol kıyısından hızla geçerken bile, tıpkı uykusuzluk nöbetinde retinasının üzerinde beliren bir şekil gibi, bir fikir niteliğini kazanmıştır, yeni bir fikirdir, ani ve tehlikeli, ama bütünüyle kendisine aittir, kendisinin dışındaki dünyaya değil.

Bilinçsiz bir ustalıkla sürüyor arabayı, sağ taraftaki kaldırımın kenarından giden bisiklet yoluyla sol tarafta park etmiş bir sıra arabanın arasında kalan dar şeride giriyor. Park etmiş bu arabaların arasından fırlıyor fikir, onunla birlikte de, tek arabalık boşluğa iki araba birden dalarken yerinden kopan bir yan aynanın çatırtısı, ezilince birbirine sürtünüp kayan çelik levha yüzeylerin inlemesi duyuluyor. Çarpışma anında Perowne'un ilk kararı, direksiyonu sağa kırarken gaza basmak oluyor. Başka sesler de var – sol tarafındaki kırmızı arabanın yarım düzine binek arabasının yan taraflarını yırtarken çıkardığı kesik kesik, güçlü takırtı; Mercedes bisiklet yoluna bitişik kaldırıma çıkarken betona sürtünen lastiğin gürültüsü, sesi yükseltilmiş tek bir alkış gibi bu gürültü. Arka lastiği de kaldırıma çarpıyor. Sonra yoluna çıkan arabanın önüne geçip frene basıyor. Savrulan arabalar birbirinden otuz metre uzakta duruyorlar, motorları susuyor, bir an sessizlik oluyor, hiç kimse arabasından inmiyor.

Günümüzdeki trafik kazaları standartlarına bakıldığında –Henry, hastanelerin acil bölümünde toplam beş yıl çalışmıştı– bu kaza pek önemli sayılmaz. Yaralı olması pek mümkün değil,

aynıca bu sahnede kendisi doktor rolünde olmayacak. Son beş yılda bu rolü iki kez oynadı. Her ikisi de kalp kriziydi. Biri New York'a uçan bir uçakta, ikincisi, haziran ayındaki bir sıcak dalgası sırasında Londra'da havasız bir tiyatrodaki, her ikisi de tatmin edici sonuç vermeyen ve zor vakalardı. Henry şok geçiriyor, tuhaf bir sakinlik ya da aşırı sevinç içinde değil, uyumamış, görüşü olağanüstü keskin değil, titremiyor da. Soğuyunca büzülen sıcak metalin tıkırtısını dinliyor. Dünyevi ihtiyatta karşı mücadele eden öfkesinin arttığını hissediyor sadece. Bakmasına gerek yok – arabasının bir yanı mahvolmuş durumda. Önündeki haftaları görür gibi oluyor, aylarca sürececek bürokrasi, sigortaların birbirinden isteyeceği ödemeler, telefon konuşmaları, tamirhanedeki gecikmeler. Arabasından orijinal ve sağlam bir şey çalınmış, onarım ne kadar iyi olursa olsun asla yerine konamaz. Ön aks da etkilenmiş, mıl yatakları da, bitmeyen eziyetinin özündeki o gizemli parçalar da: *dişli kol ve fener dişli*. Arabası asla eskisi gibi olmayacak. Mahvolup değişti, kendisinin cumartesi de mahvoldu. Maçına asla yetişemeyecek.

Hepsinden öte, içinde tuhaf bir biçimde çağdaş olan bir duygu doğuyor – sürücünün hakkı, adalet için nefret boyutunda tutku; bu amacı gerçekleştirecek, kullanıla kullanıla aşınmış, ama yeniden hayat kazanarak, klişelerden arınmış olarak, çeşitli cümleler giriyor düşüncelerinin arasına: birden yola çıktı, işaret vermedi, ahmak piç kurusu, bakmadı bile, aynası ne işe yarıyor, kahrolası piç kurusu. Dünyada nefret ettiği tek kişi arkasındaki arabada oturmakta, Henry'nin onunla konuşması gerekiyor, karşısına dikilmesi, sigorta ayrıntılarını konuşması – squash oynamak yerine bütün bunlar. Geride bırakıldığı duygusu geliyor içine. Ve onu görür gibi: kendisinin bir başka, en olası versiyonu, unutulmuş olarak bir yan sokakta uzaklaşıyor, tıpkı ortadan kaybolan zengin bir amca gibi: düşünceli, mutlu, cumartesi gününü tasasızca otomobil kullanarak geçirecek, Henry'yi bu yeni, beklenmedik, kaçamayacağı kaderinde bir başına ve perişan bırakacak. Bu, gerçek. Bunun böyle olduğunu kendisine söylemesi, buna henüz ne kadar az inandığını belli ediyor. Raketini arabanın içinde düştüğü yerden kaldırıp derginin üzerine koyuyor. Sağ eli ka-

pı kolunda. Ama henüz harekete geçmiyor. Aynaya bakıyor. İhtiyath olmasını gerektiren nedenler var.

Tahmin ettiği gibi, arkasındaki arabada üç kafa var. Doğruluğu araştırılmamış tahminlere konu olduğunu biliyor, ve kendisi bunları araştırmaya çalışıyor şimdi. Bildiği kadıyla kucak dansında yasadışı bir şey yok. Ama o üç kişinin, gizli saklı bile olsa, Wellcome Vakfı'ndan ya da Ulusal Kütüphane'den çıktıklarını görmüş olsa çoktan arabasından inmiş olurdu. Koşuyor oluşları, bu gecikmeden dolayı onların kendisinden daha fazla rahatsız olacaklarını düşündürüyor. Arabaları, 5 serisi bir BMW, nedense canilikle, uyuşturucuyla bağdaştırdığı bir marka. Hem bir değil, üç kişiler. En kısa boylusu, önde, sürücünün yanında oturuyor, Perowne onlara bakarken kısa boylunun bulunduğu taraftaki kapı açılıyor, hemen arkasından sürücünün kapısı, son olarak da arka taraftaki kapı. Oturur durumdayken konuşmaya başlamak zorunda kalmak istemeyen Perowne arabasından iniyor. Yarın dakikalık ara, duruma, hesapların çoktan yapılmış olduğu oynusu bir nitelik vermiş. O üç adamın ağırdan alıp bir sonraki adımlarını tartışmaları için kendi nedenleri var. Perowne arabasının çevresinden dolaşp ön tarafa giderken kendisinin haklı konumda olduğunu unutmaması gerektiğini düşünüyor, öfkeli olduğunu da. Dikkatli olması da gerekiyor. Ama bu çelişkili düşüncelerin bir yararı yok, Perowne, oyunun kurallarını kendine dert etmektense bu karşılaşmada içinden geldiği gibi davranırsa daha iyi olacağına karar veriyor. İçinden, adamları yok saymak, onlardan uzaklaşmak, hasar gören yerini görmek için Mercedes'in burnundan dolaşp yan tarafa gitmek geliyor. Ama elleri belinde, sahiplenici bir öfke pozuyla dururken bile, toplanıp üzerine gelen adamları göz ucuyla izliyor.

İlk bakışta hasar yok gibi duruyor. Yan ayna sağlam, panelerde çentik yok; şaşırtıcı ama metalik gümüş boya tertemiz. Işığı değişik açıdan yakalamak amacıyla öne eğiliyor. Parmaklarını açarak ne yaptığını bilirmiş gibi elini hafifçe arabanın gövdesinde gezdiriyor. Hiçbir şey yok. Bir sıyrık bile. O anda, savaş koşulları açısından dezavantajlı konumda. Öfkesinin bir dayanağı yok. Hasar varsa bile görünmeyen bir yerde, ön tekerleklerin arasında.

Adamlar, yoldaki bir şeye bakmak için duruyorlar. Siyah takım elbiseli, kısa boylusu ayakkabısının burnuyla BMW'nin kopmuş yan aynasına dokunuyor, hayvan leşi çevirir gibi çeviriyor onu. Ötekilerden biri, at suratlı, uzun boylu olanı, aynayı yerden alıp avuçlarında tutuyor. Üçü birlikte aynaya bakıyorlar ve sonra, kısa boylu adamın söylediği bir şey üzerine üçü aynı anda Perowne'a dönüyorlar, ani bir merakla, tıpkı ormanda rahatsız edilen geyikler gibi. İlk kez, tehlikede olabileceği geliyor Perowne'un aklına. Her iki ucundan polislin kapathığı sokakta in cin top oynuyor. Adamların arkasında, Tottenham Court Road'da, gruptan kopmuş bir protestocu sürüsü ana gruba katılmak üzere güney yönünde yürüyor. Perowne omzunun üstünden geriye bir göz atıyor. Arkasında, Gower Sokağı'nda, asıl yürüyüş başlamış. Binlerce kişi sımsıkı, yan yana dizilmiş, Piccadilly'ye doğru yürüyor, devrime ait afişlerde görüldüğü gibi ellerindeki flamalar öne doğru cesaretle eğilmiş. Bir araya gelmiş insanlığa özgü zengin renk, neredeyse sıcaklık gibi yayılıyor yüzlerinden, ellerinden ve giysilerinden. Dramatik etki yaratmak için, cenaze marşı ritminde çalınan trampetlere uyup sessizce yürüyorlar.

Üç adam yeniden Perowne'a yöneliyorlar. Daha önce olduğu gibi, kısa boylusu –bir altmış beş ya da yetmiş boyunda– en önde. Yürüyüşü çok özel, gövdesini hafifçe döndürüp eğerek yürüyor, sanki tatlı tatlı kıvrılan bir ırmak boyunca sırıyla sandal sürer gibi. Spearmint Rhino'lu sıırıkkı. Belki de kendi özel müzikçalarını dinliyordur. Bazı kimseler kavgaya giderken bile müziksiz yapamazlar. Öteki iki adam kısa boylunun emrindeymiş gibi davranıyorlar, arkadaşları gibi. Lastik ayakkabı, eşofman ve kapüşonlu ceket giymişler – sokak modası, öylesine genel ki, bir tarz bile sayılmaz. Theo da bazen böyle giyinir, dediğine göre nasıl görüldüğü konusunda karar vermek zorunda kalmamak için. At suratlı adam hâlâ aynayı avuçlarının arasında tutuyor, Henry'yi zorlamak için olabilir. Hiç susmayan trampetler durumu kolaylaştırmıyor, bunca insanın yakınında, ama kendisinden habersiz olmaları Henry'nin kendisini daha da yalnız hissetmesine neden oluyor. Meşgulmüş gibi görünmeye devam etmesinde yarar var.

Arabanın yanında iyice çömeliyor, ön tekerleğin altında ezilmiş bir Coca Cola kutusu keşfediyor. Arka kapıda düzgün olmayan bir yer görünce hem ferahlıyor hem de öfkeleniyor; sanki zımparalı kâğıt sürtülmüş gibi boyanın parlaklığı gitmiş. Belli ki temas noktası burası, 60 santimlik bir bölgeyle sınırlı. Frene basmadan önce direksiyonu kırmakta ne kadar haklıymış. Şimdi kendini daha güçlü hissediyor, adamlar önünde durduğunda doğrulup onlarla yüz yüze geliyor.

Meslektaşlarından bazılarının –cerrah psikopatların– aksine Henry aslında insanlarla böyle karşı karşıya gelmekten zevk almaz. Kılıç kullanan türden değil o. Başka şeyler yanında hastane deneyimi aynı zamanda yıpratıcı, sert bir süreçtir, insanın duyarlılığını törpüler. Hastalar, genç doktorlar, yakınlarını yeni kaybedenler, yönetim de elbette – son yirmi yılda kaçınılmaz olarak, öyle zamanlar oldu ki kendini savunması gerekti, ya da açıklama yapması, ya da karşısındakinin öfkeyle coşması karşısında sakin olması. Genellikle kaybedilecek çok şey oluyor –meslektaşları için, hiyerarşi, mesleki gurur ya da boşa harcanmış hastane kaynakları gibi sorunlar; hastalar için, işlevselliğini yitirecek bir uzuv; akrabaları için ansızın ölen bir eş ya da çocuk–, bunlar çizilmiş bir arabadan daha önemli şeyler. Özellikle de hastalar söz konusuysen bu anların bir masumluluğu ve saflığı olur; her şey en temel özüne indirgenir – bellek, görüş, yüzleri tanıma yeteneği, kronik ağrı, kas hareketi, hatta kendini hissetme. Arka planda belli belirsiz parlayansa, tıp biliminin konularıdır, yarattığı mucizeler, verdiği güven, ve buna karşı, tıbbın beyni, zihni, ve bu ikisi arasındaki ilişkiyi, azalan ölçüde de olsa hâlâ çözememesi. Kafatasına, alçakgönüllü bir başarıyla, düzgünce delinerek girilmesi ancak son zamanlarda mümkün olmuştur. Bazen hayal kırıklığı yaşanması kaçınılmazdır, bürosuna gelen hasta yakınlarının karşısında her şeyi konuşma sırası geldiğinde, nasıl davranılacağını ya da ne söyleneceğini hesaplamak gerekmez, kimse gözlendiğini hissetmez. Sözler ağızdan dökülür.

Perowne'un tanıdıkları arasında beyinle ilgilenmeyip yalnızca akılla ilgilenen doktorlar var, bilincin hastalıklarıyla; bu meslektaşları, bir geleneği, artık nadiren dile getirilen bir dizi

önyargıyı benimseyerek sinir cerrahlarının, kör aletlerle çalışan, budalaca davranan, kibirli ahmaklar olduğunu düşünüyor, onları evrendeki en karmaşık nesnenin üzerine salıverilen tamirciler olarak görüyorlar. Bir ameliyat başarısız olduğunda hasta ya da yakınları bu görüşe yatkın olurlar. Ama çok geçtir. Sonra da trajik ve içten gelen sözler söylenir. Bu yürekte gelen sözler ne kadar itici olsa da, risklerin ana hatlarıyla anlatılmış olduğunu hasta eksik hatırlıyorsa ya da hatırlamamak işine geliyorsa ve bu yüzden iftiraya uğrayacağını kendisi ne kadar bilse de, bu konudaki mevcut bilgilerin ve tekniklerin elverdiği ölçüde ameliyathanede olabildiğince iyi iş çıkardığına ne kadar emin olsa da, Perowne ameliyathaneden çıkarken hem dersini almış –beklentileri azaltamadığı belli– hem de içten içe arınmış oluyor: temel, özünde aşk kadar temel bir insan ilişkisine girdiğini biliyor.

Ama burada, Üniversite Sokağı'nda, tiyatronun başlayacağını hissetmemek mümkün değil. Korkuluk gibi bir kılıkla, sırtında iğrenç bir post, süveteri delik deşik, boya lekesi içindeki pantolonu düğümlü bir sicimle tutturulmuş durumda, azametli arabasının yanında dikiliyor Henry. Kendisine bir rol biçilmiş ve bundan kurtuluş yok. İnsanların dedikleri gibi, kent draması bu. Yüz yıldır sinema ve elli yıldır da televizyon, bu konuyu artık inanırlıktan uzaklaştırmış. Baştan aşağı yapay. İşte arabalar, işte sahipleri. İşte adamlar, özsayıları tehlikede olan yabancılar. Biri isteğini dayatacak ve kazanacak, öteki de onun önünden çekilecek. Popüler kültür, tekrarlamalarla yumuşatmış bu konuyu, bu kadim genetik mirası; iri kurbağaların, yavru horozların ve erkek geyiklerin düzenini yağlayan da bu. İnsanların çeşitli ve rahat giyim tarzlarına rağmen Versailles sarayındaki görgü kuralları kadar karmaşık kurallar mevcut ve hangi genler bir araya gelmiş olursa olsun, bunları ifade edemez. Örneğin, orada dururlarken, durumun tam olarak bilincine varamıyorlar ya da içerdiği zorbaca ironiyi özümseyemiyorlar, çünkü sokağın yukarısından barış satıcılarının tepinmeleri ve kabile davullarının sesi duyuluyor. Dahası, hiçbir şey önceden tahmin edilemez, ama gerçekleşir gerçekleşmez her şey bir şekilde uyacak.

"Sigara?"

İşte böyle. Demek böyle başlayacak.

Öbür arabanın sürücüsü, modası geçmiş bir el hareketiyle bileğini geriye atarak tutuyor paketi, filtresiz sigaralar org bolları gibi sıraya diziliyor. Perowne'a uzanan pençe gibi el, adamın boyuna kıyasla fazla iri, rengi de kâğıt gibi beyaz, üzerinde parmak eklemlerine kadar uzanan kıvrıkcık, siyah kıllar var. Durmadan titremesi de Perowne'un mesleki açıdan ilgisini çekiyor. Belki de sigarayı tutan elinin titremesi için rahatlatmalıdır.

"İstemem, teşekkür ederim."

Adam bir sigara yakıyor ve dumanını, şimdiden bir-sıfır geride olan Henry'nin yanı başından savuruyor, sigara içecek kadar erkek değil demek ki Henry, ya da daha da önemlisi, bir şey ikram edecek kadar erkek değil. Edilgen olmamak çok önemli. Henry harekete geçmeli. Elini uzatıyor.

"Henry Perowne."

"Baxter."

"Bay Baxter?"

"Baxter."

Baxter'ın eli iri, Henry'ninki ondan biraz daha iri, ama her ikisi de gövde gösterisi yapmak istemiyor. Hafıfçe ve kısaca el sıkışıyorlar. Baxter gözeneklerinden koku fışkıran sigara içicilerden, alışkanlığının yağlı özü çıkıyor dışarı. Sarmısak da bazı insanlarda aynı etkiyi yapar. Herhalde böbrekler giriyordur işin içine. Baxter kıpır kıpır, ufak suratlı bir genç adam, kalın kaşları ve kısacık kesilmiş koyu kahverengi saçları var. Ağzı geniş, düzgünce tıraş edilmiş sık sakallarının gölgesi ağzının hayvan ağzına benzeyen görünümünü pekiştiriyor. Düşük omuzları, maymuna benzeyen görüntüsünü güçlendiriyor, üçgen görünümlü bedeni spor salonunda zaman geçirdiğinin kanıtı, belki de kısa boyunu telafi ediyor bu görünüm. Altmışlı yılların modasına uygun takım elbisesinin -dar kesimli, yüksek yakalı, düşük belli plisiz pantolon- ceket, iliklenmiş tek düğmesinin çevresinde gerilmiş. Kolun üst kısmında da sıkı sıkı oturmuş. Yarım dönüp Perowne'dan uzaklaşıyor, sonra geri geliyor. Sinirli ve sabırsız görünüyor, boşalmayı bekleyen tahripkâr bir

enerji var içinde sanki. Belki de saldıracak. Perowne, şiddet konusunda son zamanlarda yazılıp çizilenlerin bir kısmını biliyor. Her zaman patoloji değil; bencil toplumsal yapılar bazen şiddete başvurmayı mantıklı sayıyorlar. Oyun kuramcıları ve radikal kriminologlar arasında Thomas Hobbes'un ırkı sürekli artıyor. Asileri, katilleri kontrol altında tutmak, herkesi ürküten ünlü "genel güç"tür; şiddeti yasal olarak uygulaması için serbestçe tekel olanağı sağlanmış yönetici bir makam, devletin bir koludur. Ama uyuşturucu satıcıları ve pezevenkler de, yasadışı sayılan başkaları gibi, Leviathan için dokuz-dokuz-dokuzu tuşlamaya istekli değiller; kavgalarını bildikleri usulle çözüyorlar.

Baxter'dan neredeyse otuz santim uzun olan Perowne, kavgaya çıkarsa testislerini korumasının akıllıca olacağını düşünüyor. Ama bu saçma bir düşünce, sekiz yaşından beri kimseyle yumruk yumruğa dövüşmemiş. Bire karşı üç. Buna izin veremez.

El sıkışır sıkışmaz Baxter, "Ne kadar üzgün olduğunuzu söylemeye hazırsınız sanırım," diyor. Arkasına bakıyor, Mercedes'ten ileriye, yolda çaprazlama park etmiş kendi arabasına. Arabanın gerisinde düzensiz bir çizgi var, yerden bir metre kadar yüksekte, park etmiş yarım düzine kadar arabanın yan taraflarında, BMW'nin kapı kolunun çizdiği yerde. Şimdi öfkeli bir tek araba sahibinin bile sokakta görünmesi, sigorta taleplerinin sel gibi yağmasına yetecek. Bürokrasiden oldukça anlayan Henry, kendisini bekleyen upuzun travmayı şimdiden sezebiliyor. Günahı işleyen olmaktansa pek çok kurbandan biri olmak çok daha iyi.

"Bakmadan yola çıktığınız için hakikaten üzgünüm," diyor.

Kendi sözlerine şaşıyor. Bu fazla süslü, demode "hakikaten" sözcüğünü genellikle pek kullanmaz. Onu cümlesine katması, karar almasına da yol açıyor; sokak diline başvurmayacak. Mesleki saygınlığını koruyacak.

Baxter, sakinleştirmek istercesine sol elini sağ elinin üzerine koyuyor. Sabırla, "Bakmama gerek yoktu, öyle değil mi?" diyor. "Tottenham Court Road trafiğe kapalı. Orada olmamanız gerekiyordu."

Perowne, "Trafik kuralları askıya alınmadı. Hem bir polis memuru geçebileceğimi işaret etti."

"Polis memuru mu?" Bu iki sözcüğü çocuklar gibi ayırarak tek tek söylüyor Baxter. Arkadaşlarına dönüyor. "Siz bir polis memuru gördünüz mü?" Sonra Perowne'a bakıp, sahte bir ki-barlıkla "Bu Nark, bu da Nigel," diyor.

O ana kadar iki adam bir kenarda, Baxter'ın tam arkasında durmuşlar, ifadesiz bir yüzle onları dinlemişlerdi. Nigel, at su-ratlı olanıydı. Arkadaşı da bir muhbire ya da uyuşturucu ba-ğım-lısına benziyordu, ya da yarı baygm görünümüne bakılırsa, narkolepsi durumu vardı.

"Polis filan yok buralarda," dedi Nigel. "Yürüyen heriflerle meşgul hepsi."

Perowne ikisini de duymazlıktan geliyor. Onun işi Bax-ter'la. "Şimdi sigortalarımızın ayrıntılarını birbirimize söyleme-miz gerek." Üçü de kıkır kıkır gülüyorlar bunu duyunca ama Perowne devam ediyor. "Olay hakkında anlamaya varamaz-sak polise telefon ederiz." Saatine bakıyor. Jay Strauss kortta ol-malı, oyuna hazırlanıyordur. Henry bu işi hallederse maça ye-tişme şansı var hâlâ. Telefon ederiz sözüne Baxter tepki vermi-yor. Yan aynayı Nigel'm elinden alıyor ve Perowne'a gösteri-yor. Aynadaki örümcek ağı gibi çatlaklarda gökyüzü beyazlı-mavili karışık mozaikler halinde yansıyor, Baxter'm titreyen eli bu mozaikleri ıslatıyor. Adam güler yüzlü.

"Şanslısın, kaporta işi yapan bir arkadaşım var, ucuzun-dan. Ama iyi iş çıkarır. Sanırım yetmiş beşe çözer sorunu."

Nark canlanıyor. "Köşede bir bankamatik var."

Ve Nigel, bu fikir çok hoşuna gitmiş gibi, "Hı," diyor. "Se-ninle oraya kadar yürüeyebiliriz."

Bu ikisi hafifçe yer değiştirmişler, şimdi neredeyse Henry'nin iki yanındalar. O arada Baxter geri çekiliyor. Bu manevralar ka-sıtlı ama hantal, kötü hazırlanmış bir çocuk balesi gibi. Perow-ne'un dikkati, profesyonel gözü yeniden Baxter'ın sağ eline yö-nelıyor. Yalnızca titreme değil o elde görülen, neredeyse bütün kaslarını etkileyen dengesiz bir huzursuzluk. Bu konu üzerinde düşünmek yatıştırıyor Perowne'u, oysa öteki iki adamın omuz-larının kendisine hafifçe yüklendiğini muflonlu ceketinin altın-dan hissediyor. Tuhaf ama artık büyük bir tehlike içinde oldu-ğunu düşünmüyor. Bu üçlüyü ciddiye almak güç; nakit para

fikrinde çocukça, gerçek olmayan bir hava var. Söylenen her şey, hepsinin onlarca kez görüp sonra neredeyse unuttukları bir şeyden alıntı gibi.

Ustaca çalınan bir borazan sesi duyunca dört adam da dönüp yürüyüşü seyrediyor. Gittikçe incelen tiz bir notayla biten bir dizi karışık stakato ses. Bach'ın bir kantatından bir bölüm olabilir, çünkü Henry hemen bir soprano ve tatlı, melankolik bir hava hayal ediyor, arka planda da destekleyici bir çello, düzgünce çalıp duruyor. Gower Sokağı'nda artık öfkeli bir cenaze marşı kavramı kalmıyor. Sıraya girmiş yürüyen binlerce kişiyle ve yüzlerce metre uzayan kuyrukla bunu tutturmak zordu. Şimdi kalabalığın değişik kısımları Üniversite Sokağı'nın bulunduğu kavşaktan geçerken şarkıların ve alkışların sesi yükselip alçalıyor. İnsanlar geçerken Baxter'ın sabit bakışları onların üzerinde, yüzünün hatları hafifçe değişmiş, merhametle gerilmiş. Kantatın melodisinin gelişi gibi Henry'nin aklına bir ders kitabından da bir cümle geliyor – adrenalin düzeyindeki küçük bir yükseliş, onu hiç olmadığı kadar uyumlu yapıyor. Ya da geçen haftanın baskıları, alışkanlıklarından, entelektüel teşhis oyunundan sıyrılmasına izin vermiyor. Cümle şu: *Sahte bir üstünlük duygusu*. Evet, ilk titremelerden önce kişiliğinde ufak bir değişiklik olabilir, öteki nörolojik durumlardan biraz eksik, onlar kadar kısıtlamaz hareketlerini – büyüklük, büyüklük kuruntuları gibi. Ama yanlış hatırlıyor olabilir. Nöroloji onun sahası değil. Baxter yürüyüşçülere bakarken başını ufak ufak oynatıyor, azıcık öne eğiyor, sallıyor. Belli etmeden onu birkaç saniye izleyen Perowne birden anlıyor – Baxter gözleriyle ani hareketler yapamıyor, hatta hiç çeviremiyor – gözünü diktiği yerden çekip bir başka yere hızla döndüremiyor. Kalabalığı gözüyle tarayabilmek için başını çevirmesi gerekiyor.

Bunu doğrularcasına bütün bedenini Perowne'a doğru çeviriyor ve güler yüzle, "Korkunç bir güruh," diyor. "Nefret ettikleri ülkeyi sömürüyorlar."

Perowne, açık konuşması gerektiğini bilecek kadar Baxter'ı tanımış olduğunu düşünüyor. İki yanındaki Nigel ile Nark'ı silkeleyip arabasına dönüyor. "Sana para filan vermem," diyor, başından savarcasına. "Sana sigorta bilgilerimi veririm. Sen bana

seninkileri vermek istemiyorsan verme. Plaka numaran yeter bana. Gidiyorum.” Sonra gerçekte pek ilgisi olmasa da ekliyor: “Önemli bir toplantıya geç kalıyorum.”

Ama cümlesinin büyük bölümü bir tek sesle, öfkeli bir haykırıyla duyulmaz oluyor.

Şaşkınlık içinde dönüp Baxter’a bakarken ve büyük bir hızla kendisine yaklaşan şeyi görürken ya da sezerken bile, aklının bir köşesinde, teşhis konusunda uzman yavan bir doktor olarak kalıyor Henry. karşısındakinin kendini kontrolden aciz, duygusal açıdan dengesiz, birden öfkelenen ve bu hali, striatal nöronlardaki uygun bağlayıcı noktalar arasında GABA’nın düşük düzeyde olduğuna işaret eden biri olduğunu görüyor. Karmaşık molekül düzeyinden kaynaklanan pek çok şey var insan davranışında. Şu ya da bu nörotransmitter fazlalığının ya da eksikliğinin aşka, arkadaşlığa ve mutluluk umuduna verdiği zararı kim tahmin edebilir ki? Genellikle öbür tarafa bakmak yeğlenirken aşağıda, enzimlerle amino asitler arasında kim bir ahlak dersi bulabilir ki? Daisy, Oxford’da ikinci sınıftayken yakışıklı ve budala bir öğretmene kapıldığında, deliliğin, zenginlerin –bunu yanlış anlanış olabilir Perowne– yoksulları ezdiği bir düşünce, bir toplumsal eğilim olduğuna babasını ikna etmeye çalışmıştı. Baba ile kızı her zamanki hararetli tartışmalarından birine girişmişlerdi, sonunda Henry, güzel sözlerle üste çıkarak, kızına kapalı bir psikiyatri bölümünü gezdirmeyi önermişti. Daisy kararlı bir tavırla kabul etmiş, sonra da bu konu unutulmuştu.

Baxter’ın bakışını sabitleyememesine ve Korea hastalığına, yani hızlı, sıçrar gibi hareket etmesine rağmen, Perowne’un kalbini hedefleyen ve ancak zorla savuşturabildiği darbe, göğüs kemiğine sertçe iniyor, Perowne’a öyle geliyor ki –belki gerçekten de öyledir– sanki tansiyonu fırlayıp bedeninde derin bir yarık açılıyor, bir şok dalgası geçiyor içinden, canını acıtmaktan çok elektrik çarpmış gibi sersemleten ve körleştirici, bembeyaz bir optik etkisi olan kısa, ölümcül bir titreşim.

“Pekâlâ,” dediğini duyuyor Baxter’ın, arkadaşlarına verilen bir talimat bu.

İki adam Henry’yi dirseklerinden ve kollarından yakalıyorlar, görüşü netleşince park etmiş iki arabanın arasındaki

boşluktan geçirildiğini görüyor. Birlikte hızla kaldırımı aşılıyorlar. Perowne'ü çevirip sırtını duvarın girintisindeki, zincir takılmış çift kanatlı bir kapıya dayıyorlar. Sol tarafındaki duvarda, parlatılmış pirinç bir levhada Spearmint Rhino, Yangın Çıkışı yazısını okuyor. Sokağın yukarısında bir pub var, Jeremy Bentham. Bu kadar erken saatte açık olsa bile müşterilerin hepsi içlerinin sıcağında. Perowne'un aklında öncelikli iki şey var, bilinci yerine gelirken bu ikisinin önemi sürüyor. Birincisi, kendine verdiği dövüşmeme sözünü tutması. Yediği yumruk ne kadar antrenmansız olduğunu gösterdi ona. İkincisi, ayaklarının üzerinde durması. Kendisine saldıranlardan önce yere düşecek kadar şanssız olanlar arasında pek çok beyin hasarı gördü. Ayak, kaba saba bir kasaba gibi, beynin uzak bir eyaletidir, uzaklık onu sorumluluktan kurtarır. Tekme, yumruktan daha az özel, daha tarafsızdır, tek bir tekme de yetmez aslında. Futbolda örgütlü şiddet uygulandığı o destansı günlerde, asistanken, çelik burunlu Doc Martens ayakkabılardan subdural hematoma hakkında pek çok şey öğrenmişti.

Beyaz badanalı küçük tuğla girintide yüz yüze duruyor adamlarla, yürüyüşçülerin görmeyeceği bir yerdeler. Girinti, törpü sesi gibi çıkan soluklarını çoğaltıyor. Nigel, Perowne'un muflonlu ceketini avuçluyor, öteki eliyle, iç taraftaki fermuarlı bir cepte duran cüzdanının kabarıklığını arıyor.

"Yo," diyor Baxter. "Parasını istemiyoruz."

Bunu duyan Perowne, adamların onurunun, ancak sıkı bir dayak atarlarsa tatmin olacağını anlıyor. Tazminat taleplerinde olduğu gibi kendisini bekleyen ürkütücü geleceği görüyor. Acıyla geçecek nekahet haftaları. Belki de iyimser bir düşüncedir bu. Baxter'ın gözleri üzerinde, tıraşlı koca kafasını tümüyle çevirmeden o bakışlar da çevrilmiyor. Küçük titremeler yüzünü hareketlendiriyor, ama bir ifade oluşturmuyor. Kaslardan doğan bir huzursuzluk, günün birinde -bu Perowne'un düşünüp vardığı bir karar- atetoz olacak; istem dışı, denetlenemeyen hareketler rahatsız edecek onu.

Üç arkadaş soluk almak için ara vermek konusunda mutabık gibiler, işe girişmeden önce toparlanmak istiyorlar. Nark sağ elini yumruk yapmış bile. Perowne onun işaret, orta ve yü-

zük parınağında üç yüzük görüyor, kesik boruya benzeyen enli altın halkalar. Birkaç saniyesi kaldığını tahmin ediyor Perowne. Baxter yirmili yaşlarının ortasında. Ailesinde bir hastalık olup olmadığını sormanın sırası değil şimdi. Anne ya da babadan birinde varsa çocuğun da yakalanması olasılığı yüzde ellidir. Dördüncü kromozom. Şanssızlık bir tek gende, tek bir serinin -CAG'nin- aşırı tekrarında. Tam bir biyolojik determinizm. O küçük kodon kırktan fazla tekrarlanırsa işin bitiktir. Geleceğin bellidir, önceden kolayca bilinir. Tekrar ne kadar uzun sürerse hastalığın başlangıcı o kadar erken ve ağır olur. Hastalığın seyri on ya da yirmi yıl arasında tamamlanır: kişilikteki ilk küçük değişikliklerden, ellerdeki ve yüzdeki titremelerden, ani, denetim dışı huy değişiklikleri -en belirgin biçimi budur- dahil olmak üzere duygusal bozukluktan, danseder gibi ani, savunmasız fırlamalara benzeyen hareketlere, zihinsel çöküş, bellek kaybı, işitme kaybı, işlev kaybı, demans, kas kontrolünün tümünden kaybı, bazen sertlik, karabasanvari halüsinasyonlar ve anlamsız bir ölüme kadar. Çarktaki en küçük bir hata, çöküşün sinsî fısıltısı, her bir hücreye, bütün dördüncü kromozomlara çöreklenen tek bir kötü düşünce, bedenın muhteşem makinesini böyle bozuyor.

Nark vurmak için sağ kolunu geriye çekiyor. Nigel, ilk adımını onun atmasından hoşnut görünüyor. Henry, hastalığın erken başlamasının, babanın genlerinden geldiğinin kanıtı olduğunu duymuştu. Ama bu doğru olmayabilir. Tahminde bulunmanın bir zararı olmaz. Baxter'ın alev saçan gözlerinin içine doğru konuşuyor:

"Babanda vardı. Şimdi sende de var."

Kendini büyü yapan bir büyücü doktor gibi hissediyor. Baxter'ın yüzündeki ifadeyi çözmek güç. Arkadaşlarını zaptetmek için sol eliyle belli belirsiz, huzursuz bir hareket yapıyor. Çıt çıkmıyor, Baxter yutkunuyor, zorlukla ilerlerken, gırtlakındaki bir şeyi temizlemek istercesine kaşlarını çatıyor. Perowne'un sözleri pek anlaşılır olmamış. "Vardı"sı kolaylıkla "var" olarak anlaşılmış olabilir. Baxter ise babasını, hayatta olsun olmasın, tanımıyor olabilir. Ama Perowne, Baxter'ın kendi durumunu bildiğini varsayıyor. Bilse bile, ne Nigel'a ne Nark'a

ne de başka bir arkadaşına söylemiştir. Bu onun açıklamaktan utandığı bir şey. Durumunu bilse de bilmesine de inkâr ediyor olabilir; belki biliyordur ve bu konuda düşünmemeyi yeğliyordur.

Sonunda Baxter konuştuğunda sesi farklı çıkıyor, ihtiyatlı sayılabilir. "Babamı tanıyor muydun?"

"Ben doktorum."

"S_tir git, bu kılıkta mı?"

"Ben doktorum. Neler olacağını biri sana söyledi mi? Probleminin ne olabileceği hakkındaki düşüncemi sana söylememi ister misin?"

İşe yarıyor, bu utanmazca şantaj işe yarıyor. Baxter ansızın parlıyor. "Ne problemi?"

Perowne'un yanıt vermesine fırsat tanımadan hırsla ekliyor, "Kes şu bok sesini." Sonra yine aynı hızla sakinleşip arkasını dönüyor. O ve Perowne bir aradalar, tıbbın değil, sihrin dünyasında. Hastalanınca şamana kötü davranmak akıllıca olmaz.

Nigel, "Neler oluyor?" diyor. "Babanın nesi vardı?"

"Kes sesini."

Yenilgi ânı uzaklaşmakta, Perowne gücün kendine geçtiğini hissediyor. Bu yangın merdiveni girintisi onun muayenehanesi. O girintinin sefil hacmi, otoritesinin gücünü yeniden kazanan bir sesi yansıtıyor Henry'ye. "Doktora gidiyor musun bunun için?" diyor.

"Bunun derdi ne Baxter?"

Baxter kırık yan aynayı Nark'ın eline tutuşturuyor. "Git arabada bekle."

"Ciddi misin sen?"

"Ciddiyim. İkiniz de. Gidin şu lanet olası arabada bekleyin."

Son derece açık: Baxter arkadaşlarını sırtına ortak olan kişiden ayırmak istiyor umarsızca. İki genç adam bakışıp omuzlarını silkiyorlar. Sonra, Perowne'a hiç bakmadan sokağın öbür ucuna doğru yürümeye başlıyorlar. Baxter'ın bir sorunu olduğunu düşünmemeleri olanaksız. Ama Baxter hastalığının ilk evrelerinde ve yavaş ilerleyen bir hastalık bu. Belki de onu

uzun süredir tanımıyorlardır. Gösterişli bir yürüyüş, ilginç bir titreme, arada sırada küstahça terslenmesi ya da huysuzlaşması onların bulundukları ortamlarda kişilik sahibi bir adam anlamına gelebilir. BMW'nin yanına gelince Nark arka kapıyı açıp yan aynayı içeri atıyor. Yan yana arabanın kaputuna dayanıp kollarını filmlerdeki serseriler gibi kavuşturuyor, Baxter ile Perowne'u gözlüyorlar.

Perowne nazikçe ısrar ediyor. "Baban ne zaman öldü?"

"Boş ver."

Baxter ona bakmıyor. Avutulmayı bekleyen somurtkan bir çocuk gibi omzunu yan çevirmiş kımıldayıp duruyor, ilk adımı bir türlü atamıyor. Onca nörodejeneratif hastalığın imzası burada işte – farkına varmadan, hatırlamadan, ya da başkalarına nasıl görüldüğünü anlamadan ruhsal durumun bir anda değişivermesi.

"Annen hayatta mı?"

"Benim açımdan hayır."

"Evli misin?"

"Hayır."

"Baxter gerçek adın mı?"

"Bu ancak beni ilgilendirir."

"Pekâlâ. Nerelisin?"

"Folkestone'da doğup büyüdüm."

"Şimdi nerede oturuyorsun?"

"Babamın eski evinde. Kentish Town'da."

"İşin var mı, eğitimin, okulun?"

"Okulla başım hoş olmadı. Bunun seninle ne ilgisi var?"

"Doktorun durumun hakkında ne söyledi?"

Baxter omuzlarını silkiyor. Ama Perowne'un kendisini soruya çekme hakkını kabul etmiş. Rollerini üstlenmişler ve Perowne devam ediyor.

"Sana hiç Huntington hastalığından söz eden oldu mu?"

Teneke kutuya konup sallanan taşların sesi gibi zayıf, yavan, tıkrıklı bir gürültü geliyor kulaklarına yürüyüşçülerin olduğu taraftan. Baxter yere bakıyor. Perowne onun sessizliğini doğrulama olarak alıyor.

"Doktorunun kim olduğunu bana söyler misin?"

"Neden söyleyeyim?"

"Seni bir meslektaşına havale ettirebiliriz. İyidir. Sana yardımcı olabilir."

Bunu duyunca dönüyor Baxter ve kendisinden uzun boylu olan adamın imgesini kendi fovea'sına, retinanın üzerindeki o küçük çukura, görüntünün en keskin olduğu noktaya yerleştirmek için başını eğiyor. Zarar görmüş bir sakkadik sistemi tedavi etmek kimsenin elinden gelmez. Ve genel olarak, kötüye gidişi idare etmek dışında bu durumdaki birine hiçbir yardımda bulunulamaz. Ama Henry şimdi Baxter'ın sıkıntılı yüz hatlarında ani bir arzu görüyor, bilgiye ya da umuda duyduğu bir açlık. Ya da sadece konuşma ihtiyacı.

"Nasıl bir yardım?"

"Egzersizler. Bazı haplar."

"Egzersiz..." Homurdanarak söylüyor bu sözcüğü. Bu fikri budalaca ve zayıf bulmakta haklı. Perowne ısrar ediyor.

"Doktorun sana ne dedi?"

"Bir şeyim olmadığını söyledi."

Bunu meydan okuyarak söylüyor, ya da borcunu tahsil eder gibi; Perowne'un cezası ertelendi, ve karşılığında tedavi önermese de iyimser olmak için bir neden göstermeli. Baxter kendi doktorunun haksız çıkmasını istiyor.

Ama Perowne, "Sanırım haklı," diyor. "Doksanlı yılların sonlarında kök hücre implantasyonu konusunda çalışmalar oldu ama..."

"Bir boka benzemiyordu."

"Evet, hayal kırıklığıydı. Şimdi en umut veren şey herhalde RNA'lara müdahale edilmesi."

"Evet. Genleri bastırmak. Belki bir gün. Ben öldükten sonra."

"Demek bu konuda adamakıllı bilgin var."

"Ah, teşekkürler doktor. Peki şu ilaç konusu ne?"

Perowne hastaların bu içgüdüsünü, en ufak ipuçlarını izlediklerini iyi biliyor. Bir ilaç varsa Baxter ya da doktoru bunu biliyordur. Ama Baxter'ın kontrol etmesi gerek. Ve yenisinden kontrol etmesi. Biri onun bilmediği bir şeyi biliyor olabilir. Bir hafta içinde yeni bir gelişme olabilir. Ve bu alanda yapılacaklar tükenirse şarlatanlar pusuya yatar, korkanları bek-

lerler, kayısı çekirdeği diyeti önerirler, aura masajı, duaya sığınılmasını. Baxter'ın omzunun üstünden Nigel ile Nark'ı görebiliyor Henry. Artık arabaya yaslanmıyorlar, ama önünde dolaşıyorlar, heyecanlı heyecanlı konuşup elleriyle yolun yukarısını gösteriyorlar.

Perowne, "Acının hafifletilmesinden söz ediyorum," diyor, "denge kaybının, titremelerin, depresyonun giderilmesinden."

Baxter başını iki yana sallıyor. Yanağındaki kaslar birbirinden bağımsızca hareket halinde. Henry onun ruh halinin değişmekte olduğunu seziyor. "Lanet olsun," diye mırıldanıyor Baxter durmadan. "Lanet olsun." Zihin karışıklığı ya da kederle dolu bu geçici evrede, maymunu andıran yüz hatları yumuşuyor, hatta çekici oluyor. Zeki bir adam o, hastalığı bir yana bırakılırsa, şansını iyi kullanamadığı, birtakım büyük hatalar yaptığı ve yanlış yol seçtiği izlenimi bırakıyor. Büyük olasılıkla uzun zaman önce okulu bırakmıştır ve bundan dolayı pişmandır. Anne-baba yoktur. Şimdi, bundan daha kötü bir durumda bulabilir mi kendini? Hiçbir umut yok onun için. Kimsenin yardımını olmaz. Ama Perowne kendisinin merhamet duyacak biri olmadığını biliyor. Hastane deneyimi bu duyguyu çoktan silip atmış içinden. Bir yanıyla, bu karşılaşmadan en kısa zamanda salimen nasıl kurtulabileceğini hesaplıyor durmadan. Üstelik bu konunun merhametle ilgisi yok. Beynimizin bizi yarı yolda bırakabileceği o kadar çok durum var ki. Tıpkı pahalı bir araba gibi karmaşıktır beyin, ama yine de seri üretimdir; ortalıkta altı milyardan fazla var.

Baxter haklı olarak küçük çapta bir şiddet gösterisinden, gücünü göstermekten mahrum edildiğini düşünmekte, ne kadar düşünürse o kadar öfkelenmekte. Aklının hava durumunda hızlı bir değişim daha başlıyor, ruh hali değişiyor, fırtına çıkıyor. Baxter mırıldanmayı kesiyor, Perowne'a yaklaşıyor, solugundaki metalik koku Perowne'un burnuna geliyor.

"Seni bok herif," diyor Baxter hızla, Perowne'u göğsünden iterken. "Beni üçkâğıda getirmeye çalışıyorsun. Bu ikisinin önünde. Umurunda mı sanıyorsun? Siktir git. Çağırıyorum onları."

Perowne, sırtı yangın çıkışma dayalı dururken, Baxter'ı kötü dakikaların beklediğini görebiliyor. Baxter Perowne'u bira-

kıp kaldırımın ortasına yürürken Nigel ile Nark'ın BMW'den uzaklaşıp Tottenham Court Road'a doğru gittiklerini görüyor.

Onlara doğru hızlanırken, "Hey!" diye sesleniyor.

Adamlar arkalarına bakıyorlar, alışılmadık derecede heyecanlı olan Nark, hareket çekiyor. Yürümeye devam ederlerken Nigel elini boş ver dercesine gevşekçe sallıyor. General kararsız kalmış, birlikleri geri çekiliyor, tam bir aşağılanma. Perowne da çekilmesi gereken ânın geldiğini anlıyor. Kaldırımı aşip yola adım atıyor, arabasının çevresinden dolaşıyor. Anahtarı kontakta takılı. Motoru çalıştırırken dikiz aynasında Baxter'ı görüyor, yanından ayrılıp gidenlerin ortasında titriyor, her iki tarafa da bağınıyor. Perowne yavaş yavaş hareket ettiriyor arabasını, gurur meselesi yapıp telaşlı görünmek istemiyor. Sigortanın hiç önemi yok şimdi, daha önce önem vermiş olmasına şaşırıyor. Raketi yanındaki koltukta duruyor. Kaçmanın tam sırası, maça yetişme olasılığı hâlâ var.

Arabasını park ettikten sonra, inmeden önce Rosalind'i işyerinden arıyor, küçük tuşların üzerinde dolaşan uzun parmakları hâlâ titriyor. Rosalind için bu kadar önemli bir günde az daha dayak yiyeceğini anlatarak aklını karıştırmak istemiyor. Onun kendisine acımasını da istemiyor. Henry'nin istediği daha temel bir şey – Rosalind'in alışık olduğu sesini duymak, normal hayata geri dönmek. Bir karı kocanın akşam yemeğinin ayrıntılarını konuşması kadar güven tazeleyici bir şey var mıdır? Bir stajyerle konuşuyor, Rosalind'in bürosunda bunlara çaylak deniyor, Rosalind'in yayın yönetmeniyle toplantısının geç başladığını ve hâlâ sürdüğünü öğreniyor. Not bırakmıyor, daha sonra arayacağını söylüyor.

Bir cumartesi günü cam cepheli squash kortlarını boş görmek tuhaf. Perowne lekeli mavi halıya basarak kortların, dev Coca Cola ve enerji veren çikolata otomatlarının önünden geçiyor; klinik şefi olan anestezisti en sonda, beş numaralı kortta buluyor, topu peş peşe kısa vuruşlarla arka duvara atıyor Jay, canının sıkıklığını topa vurarak gidermeye çalışan biri izlenimi veriyor. Ama sadece on dakikadır beklediği çıkıyor ortaya.

Evi nehrin öbür tarafında, Wandsworth'te, yürüyüş yüzünden arabasını Festival Sarayı'nın önünde bırakmış. Geç kaldığı için kendisine kızarak Waterloo Köprüsü'nü koşarak geçmiş ve aşağıda, kıyı şeridi boyunca Parlamento Meydanı'na akan on binleri görmüş. Vietnam savaşının protesto edildiği yıllara yetişemediğinden, hayatı boyunca bu kadar çok insanı bir arada görmemiş. Bu konudaki görüşü belli olsa da biraz etkilenmiş. İşte demokrasi böyle işliyor, diye düşünmüş, ne kadar zahmetli olsa da. Beş dakika seyretmiş onları, sonra üstüne gelen insanları göğüsleyerek Kingsway'den yukarı koşmuş. Strauss bunları anlatırken Perowne banka oturup süveteriyle eşofman altını çıkarıyor, kortun ön tarafındaki bir köşeye cüzdanını, anahtarlarını ve cep telefonunu bırakıyor, her ikisi de kortun bomboş olmasında ısrar edecek kadar ciddiye almıyorlar bu oyunu.

"Senin başbakanından hoşlanmıyorlar oğlum, ama benim başkanımın tam anlamıyla nefret ediyorlar."

İngiltere'de çalışmak için maaşının adanmaklı düşmesine, rahat yaşam koşullarının azalmasına razı olan, Perowne'un tanıdığı tek Amerikalı, doktor Jay. İngiltere'deki sağlık sistemini sevdiğini söylüyor. Bir İngiliz kadını da sevmiş, ondan üç çocuğu olmuştu, sonra boşanmış, bir başkasıyla, tıpkı ötekine benzeyen ve on iki yaş daha genç olan bir İngiliz gülüyle evlenmiş, iki çocuğu daha olmuştu; ikisi de ufaktı daha, üçüncüsü de yoldaydı. Ama sağlık hizmetlerinin toplumsallaştırılmasını onaylaması ya da çocukları sevmesi, barış uğruna mücadele edenlerin saflarına katamamıştı onu. Perowne, girişilecek savaşın insanları genellikle tahmin edildiği kadar bölmediğini düşünüyor; açıklanmış bir grup düşünce, güvenilir bir rehber değildir. Jay'e kalırsa konu kesin: açık toplumların yeni dünya düzenini nasıl ele aldıkları, onların ne kadar açık kalacaklarını belirler. Jay, sorunsuz kesinliklerin adamıdır, diplomasiden, kitale imha silahlarından, inceleme ekiplerinden, El Kaide ile bağlantının kanıtlanmasından filan konuşmaya tahammülü yoktur. Irak kokmuş bir devlettir, teröristlerin doğal müttefikidir, gün gelecek felakete neden olacaktır, Afganistan'dan sonra Amerikan ordusunun keyfi yerinde olduğuna göre, Irak'ı şimdi temizlemek en iyisidir. Temizlemek derken, özgürleştirilsin ve

demokratikleşsin demek istiyorum, diye ısrar ediyor Jay. ABD, daha önceki tahripkâr politikalarının kefareti için ödemek zorundadır – en azından Irak halkına borçludur bunu. Jay’le ne zaman konuşsa, Henry kendini savaş karşıtı cepheye doğru kayar buluyor.

Strauss, güçlü, soğukkanlı, tıknaz bir adam, sevgisini gösteriyor, enerjik, dobra – bazı İngiliz arkadaşları bunu yorucu buluyor. Otuz yaşından beri dazlak. Her gün bir saatten fazla idman yapıyor ve güreşçiye benziyor. Anestezi odasında hastalarıyla ilgilenirken, onları bayılına hazırlarken, kollarındaki sert kasları, ensesiyle omuzlarının sağlam yapısını gören, onun kendileriyle konuşma tarzını duyan –rahat, neşeli, alçakgönüllü– hastaların içleri rahatlıyor. Endişeli hastalar, bu tıknaz Amerikalının onların acı çekmesini önlemek için hayatını tehlikeye atacağına bile inanabilirler.

Altı yıldır birlikte çalışıyorlar. Henry’ye göre, ekibinin başarısındaki ana etken Jay. Her şey ters giderken Strauss serinkanlılaşır. Örneğin Perowne’un, onarmak için ana damarlarından birini kesmesi gerektiğinde Jay telaşsız bir biçimde saat tutar, sonra “Bir dakikan kaldı patron,” diye mırıldanır, “bir dakika sonra bitirmiş olmalısın.” Her şeyin iyice ters gittiği, telafisi olmayan nadir zamanlarda Strauss sonradan onu dışarıda, sessiz bir koridorda yalnız dururken bulur, ellerini omuzlarına koyup sıkar ve “Tamam Henry,” der. “Gel, kendini çarpmıha germeden önce konuşalım şunu.” Anestezistler, hatta klinik şefleri bile genellikle cerrahlarla böyle konuşmazlar. Sonuç olarak Strauss’un düşmanlarının sayısı ortalamanın üzerindedir. Bazı komitelerde, Perowne arkadaşının geniş sırtını çeşitli meslektaşlarının hançerlerine karşı korumuştur. Ara sıra kendini Jay’e şuna benzer bir şey söylerken bulur: “Ne düşündüğün umurumda değil. Ona iyi davran. Gelecek yıl fona toplayacağımız parayı düşün.”

Henry ısınma hareketlerini yaparken Jay topu soğutmak için korta geri dönüyor, topu sağ yandaki duvarda sürüyor. Bugün alçaktan attığı toplarda fazladan bir enerji görülüyor, peş peşe indirdiği hızlı voleler kesinlikle rakibinin gözünü korkutmak için planlanmış. İşe yarıyor. Perowne, topun tüfek

atışı gibi yankılanan çatırtısını bir baskı olarak hissediyor; her zamanki idmanını yaparken, sol eliyle sağ dirseğini iterken boynunda alışılmadık bir sertlik oluyor. Gecikmesinin nedenini söylemek için sesini yükseltip açık duran camlı kapıdan içeri konuşuyor, ama kesik kesik anlatıyor, çoğunlukla arabanın nasıl çizildiği, kırmızı arabanın nasıl yola çıktığı, kendisinin nasıl direksiyonu kırdığı, arabanın boyasındaki hasarın nasıl umulandan az olduğu üzerinde duruyor. Gerisini atlıyor, sadece işi yoluna koymasının zaman aldığını söylüyor. Baxter'ı ve arkadaşlarını tanımlarken duymak istemiyor kendisini. Adamlar Strauss'un fazlasıyla ilgisini çekerler ve Henry'nin henüz yanıtlayamayacağını hissettiği sorular gelir peşinden. Bu karşılaşma onu gitgide daha da çok rahatsız etmeye başlamış bile, tam olarak tanımlayamadığı bir huzursuzluk duyuyor, oysa suçluluk da bu duygunun bir parçası.

Dizardı çukurunun iki yanındaki kirişleri gererken sol dizinin çatırdadığını duyuyor. Bu oyundan ne zaman vazgeçecek? Elli yaşında mı? Ya da daha önce. Dizinin ön tarafındaki çapraz bağlardan birini yırtmadan ya da ilk kalp kriziyle yere yıkılmadan önce bırakmalı. Öteki bacağının tendonlarını çalıştırıyor, Strauss ise hâlâ hızlı volelerini sergilemekte. Perowne ansızın kendi hayatının kırılğan ve değerli olduğunu hissediyor. Kollarıyla bacakları, ihmal edilmiş, tuhaf bir biçimde uzun ve kırılabilir eski dostlar gibi görünüyor gözüne. Acaba hafif bir şok mu geçiriyor? Aldığı o darbeden sonra kalbi daha da kolay hasar görebilir artık. Göğsü hâlâ acıyor. Hayatta kalması gerekiyor, başkalarına karşı böyle bir yükümlülüğü var, bir oyun için, topu duvara çarpmak için hayatını tehlikeye atmamalı. Hem squash öyle kibarca oynanamaz, üstelik Jay'le. Üstelik kendisiyle. Her ikisi de kaybetmekten nefret ederler. Oyuna başladılar mı deli gibi sayı yapmaya çalışırlar. Bir mazet gösterip oyundan çekilmeli, o zaman da arkadaşını öfkeliendirmeyi göze alması gerekir. Önemsiz bir bedel. Doğrulurken, asıl arzusunun eve gitmek, yatağına uzanmak ve olanları düşünmek olduğunu anlıyor Perowne, Üniversite Sokağı'ndaki tartışmayı, ve nasıl davranmış olması gerektiğini, nerede hata yaptığını.

Ama bunu düşünürken bile, koruyucu gözlüğü takıyor, korta çıkıyor ve kapıyı arkasından kapatıyor. Gündelik yaşamda, iyi bir arkadaşı ve meslektaşıyla cumartesi sabahı oynayacağı squash maçında bir enerji var ve Henry onu engelleyecek irade gücünden yoksun. Kortun backhand atılacak tarafında duruyor, Strauss topa sıkı, ama dostça vurup ortaya atıyor, Perowne hiç düşünmeden karşılıyor topu, aynı yoldan geri yolluyor. Böylece ısınma turunun bildik düzenine geçiyorlar. Üçüncü topa vuramıyor Perowne, top gürültüyle kırmızı çizgiye çarpıyor. Birkaç vuruş sonra durup ayakkabısının bağcıklarını tekrar bağlıyor. Oyuna uyum sağlayamıyor. Kendini yavaş ve engellenmiş buluyor, raketi doğru açıda tutamadığını hissediyor, çok açık ya da çok kapalı, bilmiyor. İki vuruş arasında raketini elinde evirip çeviriyor. Dört dakika geçmesine rağmen hâlâ doğru dürüst giremiyorlar oyuna. Onları genellikle oyuna alıştıran o rahat ritimden eser yok. Jay'in temposunu düşürdüğünü, topu oyunda tutmak için kendisine daha kolay açılar sunduğunu fark ediyor. Sonunda Perowne artık hazırım demek gerektiğini duyuyor. Geçen haftaki oyunu o kaybettiği için -anlaşmaları böyle- servisi o atacak.

Sağ servis köşesinde yerini alıyor. Kortun öteki tarafında, arkasında, Jay'in, "Tamam" diye mırıldandığını duyuyor. Tam bir sessizlik var, kentlerde pek rastlanmayan, tıslar gibi bir sessizlik; ne başka oyuncular, ne sokaktan gelen sesler, göstericilerin sesleri bile yok. İki-üç saniye kadar Perowne sol elindeki ağır siyah topa diyor gözlerini, düşüncelerinin alanını daraltmaya çalışıyor. Topu iyice havaya fırlatıyor, vole yapılamayacak kadar yüksek bir kavisle gidiyor top ve yan duvardan kayıp geriye düşüyor. Ama daha top çıkarken bile Perowne ona çok sert vurmuş olduğunu biliyor. Azalan hızıyla arka duvardan geri geliyor top, tam karşıdan vurup yan duvar boyunca iyice uzağa fırlatması için Jay'e yeterince yer bırakıyor. Top köşeye düşüyor, Perowne ona ulaştığında arka duvardan zıplayarak geri geliyor.

Hemen hemen hiç ara vermeden Jay topu kapıp sağ taraftan servis atıyor. Rakibinin ruh durumunu tahmin eden Perowne, bir overarın smacı beklediği için öne doğru eğiliyor, top yan

duvara çarpmadan önce vole yapmaya hazırlanıyor. Ama Strauss da ruh durumu hakkında kendi hesaplarını yapmış. Yumuşak bir atışla servisini yapıyor, Perowne'un tam sağ omzuna çarpıyor top. Kararsız bir rakip karşısında en isabetli atış bu. Perowne geriye adım atıyor, ama geç kalmış, yeterince geri gidemiyor, ve kafa karışıklığı içinde topu gözünden geçiriyor. Karşıladığı top kortun ön kısmına düşüyor, Strauss topu sertçe sağ köşeye sürüyor. Daha oyuna başlayalı bir dakika bile olmamış, Perowne servisinde puan vermiş, bir puan geride ve kontrolü kaybettiğinin bilincinde. Ve böylece, amansızca sürüyor, beş puan veriyor Perowne; Jay kortun ortasını tutuyor, Perowne ise uyuşuk, savunmada, hiçbir şey beceremiyor.

Altı-sıfırken Strauss sonunda istemeden bir hata yapıyor. Perowne servisi yine yüksekte atıyor, ama bu kez top arka duvara düzgünce vurup sekiyor. Strauss topu yakalamak için elinden geleni yapıyor, ama top kısa çizgide kalıyor, topa mükemmel uzanunca Perowne kendisi de şaşırıyor. Bu keyifli hareketle birlikte dikkatini yeniden toplamayı başarıyor. Hiç zorlanmadan üç puan alıyor, üçüncü puanı alırken de, voleyi beceremeyip topu düşüren Jay'in, kortun arka tarafına doğru yürürken kendi kendine küfrettiğini duyuyor. Şimdi büyülü güç ve öne geçme olanakları Henry'nin elinde. Kortun ortasına hâkim durumda, rakibini bir öne bir geriye koşturuyor. Çok geçmeden yedi-altı öne geçiyor, sonraki iki puanı da kazanacağından emin. Daha bunu düşünürken dikkatsiz bir kros atış yapıyor, Strauss birden topa atlıyor, eğik bir vuruşla köşeye atıyor. Perowne servisi karşılamak üzere kortun sol tarafına yürürken kendinden nefret etmemek için çabalıyor. Ama top ön duvardan sekip kendisine doğru uçarken istenmedik düşünceler dikkatini dağıtıyor. Dikiz aynasında Baxter'ın acınası bedeni görüyor. Ters vole yapmak için öne doğru bir adım atması gereken dakika bu aslında –uzansa yetişebilirdi– ama tereddüt ediyor. Top tam yerine düşüyor –duvarla zeminin birleştiği noktaya– ve alay edencesine ayağının üzerine yuvarlanıyor. Şanslı bir vuruş, ve öyle allak bullak ki bunu söylemek geliyor içinden. Yedi-yedi. Ama sonuna kadar mücadele etmiyor/Perowne. Sanki zihni sis içinde, Jay son iki puanı peş peşe alıyor.

Erkeklerin ikisi de müthiş bir oyuncu olduğunu düşünmüyor. Her ikisi de vasat kulüp oyuncular, ikisi de ellisine merdiven dayamış. Oyun aralarında -olsa olsa beş oyun oynuyorlarnabız atışlarının düzene girmesi için ara vermek konusunda anlaşmışlar. Bazen yere oturdıkları bile oluyor. Bugünkü ilk oyun pek yorucu değildi, bu nedenle ağır ağır kortta dolaşıyorlar. Anestezist, Chapmanların kızının durumunu öğrenmek istiyor. Alışkanlığının dışına çıkarak onunla arkadaş olmuş. Perowne'un koridordan geçerken Strauss'un ağzından duyduğu moral verici sözlerin karşısında kızın sokak tavırları eriyip gitmişti. Anestezist, kendini tanıtmak üzere hasta kızın odasına gitmişti. İştittiği hakaret nedeniyle gözyaşlarına boğulan bir Filipinli hemşire bulmuştu orada. Strauss yatağın üzerine oturup yüzünü kızın yüzüne iyice yaklaştırmıştı.

"Dinle tatlım. Şu sorunlu kafanı düzeltmemizi istiyorsan bize yardımcı olmalısın. Duydun mu? Sorununu gidermemizi istemiyorsan kalkıp evine git. Bu yatakta olmak için can atan bir sürü hastamız var. Bak, eşyaların dolapta. Çantana doldurmamı ister misin onları? Tamam. Başlayalım. Diş fırçası. Diskçalar. Saç fırçası... Hayır mı? Kararın ne peki? Pekâlâ. Tamam, bak, boşaltıyorum çantayı. Yo, bak, gerçekten boşaltıyorum. Sen bize yardımcı olursan biz de sana oluruz. Anlaştık mı? Gel el sıkışalım."

Perowne kızın durumunun bu sabah iyiye gittiğini söylüyor.

"O çocuğu sevdim," diyor Jay. "Bana o yaştaki halimi hatırlatıyor. Tam bir baş belası. Kendini yakabilir, kendine bir şey yapabilir."

"Eh, bu sefer sıyracak," diyor Perowne topu karşılamak üzere pozisyon alırken. "Yere çakılırsa da kendi kararı olacak bu. Haydi başlayalım."

Erken konuşmuştu. Jay'in attığı servis üzerine geliyor ama hem gecenin hem de sabahın anılarını peşinden sürükleyip getiren, kendi kullandığı "çakılmak" sözcüğü, dağılıp bir sürü yere bağlanıyor. Yakın zamanda yaşadığı her şey birden aklına düşüyor. Artık şimdide değil Perowne. Issız, soğuk meydan, uçak ve ucundaki ufacık yangın, mutfaktaki oğlu, yataktaki karısı, Paris'ten gelen kızı, sokaktaki üç adam -

yanlış zaman koordinatlarında bulunuyor, ya da hepsinde birden yer alıyor. Top onu gafil avlıyor – sanki bir an kortun dışına çıkmış gibi. Topu geç karşılıyor, yerden sektiriyor. Strauss hiç zaman kaybetmeden “T”den fırlayıp öldürücü vuruşu yapıyor. Böylece ikinci oyun da birincisi gibi başlıyor. Ama bu kez Henry’nin kaybetmek için çok koşması gerekiyor. Jay orta sahada üstünlük kurup topu arkaya doğru havalandırırken, öne fırlatıp isabetli köşe atışları sağlarken mücadeleyi sürdürmeye hazır. Perowne, rakibinin çevresinde bir sirk atı gibi koşuşturuyor. Arka köşelere düşen topları almak için geriye bükülüyor, sonra çizginin üzerinden aşırılan topları yakalamak için ara vermeden öne fırlıyor. Durmadan yön değiştirmek, onu kendine karşı duyduğu ve gitgide artan nefret kadar yoruyor. Bu aşağılanmaya, bu işkenceye neden gönüllü oldu, hatta keyifle bekledi ki? Karakterinin temel öğeleri oyunun böyle anlarında ortaya çıkıyor: dar görüşlü, başarısız, budala – ve ahlaken de öyle. Oyun, kişilik kusurlarının uzatılmış bir metaforu oluyor. Yaptığı her hata, şaşmaz ve asap bozucu bir biçimde kendisini yansıtıyor, hemen tanıdık geliyor, bir imza gibi, ya da cildindeki bir yara izi, ya da mahrem bir yerindeki bir sakatlık gibi. Ağzının içindeki dilini nasıl hissediyorsa o hata da öylesine tanıdık ve apaçık. Bu hataları yalnızca kendisi yapabilir ve ancak kendisi bu biçimde kaybetmeyi hak eder. Puanları verirken, kalan enerjisini kararan bir öfke gölünden sağlıyor.

Hiçbir şey demiyor, ne kendisine ne de rakibine. Jay onun küfür ettiğini duymayacak. Ama sessizlik de bir başka tür ıstırap. Durum sekize üç. Jay çaprazlama sürüyor topu, büyük olasılıkla bir hata, çünkü top başıboş kalıyor, yolu kesilebilecek. Perowne fırsatı görüyor. Topa yetişebilirse, Jay ters konumda kalacak. Bunun farkına varan Jay yerinden ayrılıp kortun ortasına doğru gidiyor, Perowne’un yolunu kesiyor. Perowne hemen oyunun tekrarını istiyor. Duruyorlar, Strauss hayretle bakıyor.

“Şaka mı ediyorsun?”

“Lanet olsun,” diyor Perowne, öfkeyle soluyarak, raketini kaldırıp gitmekte olduğu yönü işaret ediyor. “Üstüme çıktın.”

Kullanılan sözcükler ikisini de şaşırtıyor. Strauss hemen razı oluyor. "Tamam, tamam. Tekrarlayalım."

Servis atacağı yere giderken ve sakinleşmeye çalışırken Perowne elinde olmadan, sekize üç ve bir oyun önde olan Jay'in böylesine aşikâr bir öneriyi sorgulaması bencillik, diye düşünüyor. Cömert olmamak, cömertliktir. Bu karar, ihtiyaç duyduğu servisi atmasını sağlamıyor, çünkü oyunda iddiasını sürdürmesi için son şansı bu. Top duvarda öyle uzağa gidiyor ki, Jay sola geçip bir *forehand* smaç yapabiliyor. Servis ona geçiyor, oyun da yarım dakika sonra bitiyor.

Kortta birkaç dakika gevezelik etme düşüncesi şimdi dayanılır gibi değil. Henry raketini yere bırakıyor, koruyucu gözlüğünü çıkarıyor, suya ihtiyacı olduğuna dair bir şeyler geveliyor. Korttan çıkıyor, soyunma odasına gidiyor, oradaki çeşmeden su içiyor. Duştaki, kim olduğu anlaşılmayan bir adam dışında kimse yok orada. Duvarın üst tarafına asılmış televizyon bir haber kanalına ayarlı. Lavabonun birinde yüzüne su çarpıyor, başını kollarına dayıyor. Nabzının atışını kulaklarında duyuyor, sırtından aşağı ter boşanıyor, yüzü ve ayakları yanıyor. Hayatta istediği bir tek şey var. Bunun dışında her şey silinmiş. Strauss'u yenmek zorunda. Seti alması için üç oyun peş peşe kazanması gerek. İnanılmaz zor, ama o anda bunu arzuluyor ve başka bir şey düşünemiyor. Yalnız kaldığı bu bir-iki dakikada, en temele indirgeyerek oyununu kurmalı, nerede hata yaptığını bulmalı ve hatasını düzeltmeli. Daha önce Strauss'u pek çok kez yenmişti. Kendine kızmayı bırakıp oyununu düşünmeli.

Başını kaldırıncı tuvaletin aynasında, kendi kızarmış yüzünün gerisinde, arkasındaki sesi kısık televizyonun yansısını görüyor, pistteki kargo uçağını gösteren o eski haber filmi geçiyor. Ama sonra, kısacık bir süre, göz alırcasına, ceketlerini başlarına geçirmiş iki adamı görüyor -kesinlikle o iki pilot- elleri kelepçeli olarak bir polis arabasına götürülüyorlar. Tutuklanmışlar. Bir şey olmuş. Bir karakolun önünde duran bir muhabir kameraya konuşuyor. Sonra sunucu muhabirle konuşuyor. Perowne yer değiştirince ekran görünmez oluyor. Kamusal alandan gelen bu saldırıya, bu zehirlemeye maruz kalmadan bir saat olsun dinlenmek mümkün değil mi? Konunun basit bir ifadeyle çözümlendi-

ğini görmeye başlıyor: oyunu kazanması mahremiyetinin teyidi olacak. Kendisinin –herkesin– dünyadaki meseleler tarafından, hatta sokaktaki olaylar tarafından arada bir rahatsız edilmeme hakkı var. Soyunma odasında sakinleşirken, dikkatini toplayabilmek için, herkesin ortasında meydana gelen bir evren dolusu olayı unutmak, yok oluşa gömmek çok önemli bir özgürlükmüş gibi görünüyor Perowne'a. Düşünce özgürlüğü. Strauss'u yenerek özgürlüğüne kavuşacak. Heyecanlanıyor, soyunma odasındaki bankların arasında geziniyor; etleri kat kat, aşırı şişman, insandan çok fok balığına benzeyen, üzerine havlu almadan duştan çıkıvermiş bir gence bakmamaya çalışıyor. Fazla zaman yok. Oyununu basit taktikler çevresinde kurmalı, rakibinin zayıf yanlarına oynamalı. Strauss sadece bir yetmiş boyunda, kulacı pek uzun değil, voleleri de parlak değil. Perowne topu havadan arkadaki köşelere atmaya karar veriyor. Bu kadar basit. Topu havadan arkaya atmaya devam edecek.

Korta döndüğünde klinik şefi anesteziist doğruca üstüne yürüyor. "İyi misin Henry? Bozuldun mu?"

"Evet. Kendime. Ama atışın tekrarını tartışmanın bir yararı olmadı."

"Sen haklıydın, ben haksız. Özür dilerim. Hazır mısın?"

Perowne topu karşılayacak konumda duruyor, dikkatini soluklarının ritminde toplamış, tek bir basit hareket yapmaya hazırlanmış, aslında standart bir işlem: top yan duvara çarpmadan önce servise vole yapacak, topa vurduktan sonra kortun ortasındaki "T"ye gidecek ve topu havaya vuracak. Basit. Strauss'u yerinden söküüp atmanın zamanı geldi.

"Hazırım."

Strauss hızlı bir servis atıyor, bir kez daha rakibinin bedenini hedefliyor, top doğruca Perowne'un omzuna gidiyor. Perowne raketini topa değdirmeyi başarıyor ve vole aşağı yukarı umduğu gibi oluyor, Perowne da "T"nin üzerindeki yerini alıyor. Strauss topa hafifçe vurup köşeden alıyor, top yine aynı yan duvardan geri dönüyor. Perowne öne çıkıp bir vole daha yapıyor. Top altı kez soldaki duvarda gidip geliyor, sonunda Perowne backhand vuruşla topu yüksekten sağ köşeye atmayı başarıyor. Sert, düz atışlarla o duvarda oynuyorlar, birbirlerinin

yoluna çıkıp çıkıp kaçıyorlar, sonra kortun her yerinde sürdü-
rüyorlar vuruşlarını, avantaj bir ona bir ötekine geçiyor.

Daha önce de böyle mücadele ettikleri olmuştı, umarsızca, çılgınca, ama aynı zamanda neşeyle; sanki asıl yarışma konusu, ilk kimin gülmekten yere yıkılacağıydı. Ama bu kez farklı. Gü-
lünesi bir yanı yok, daha uzun ve daha yıpratıcı, çünkü bu yaş-
taki kalpler dakikada yüz seksen atışın üzerindeki bir hızda
uzun süre mücadele edemezler, çok geçmeden biri yorulur ve
tökezler. Ve laf olsun diye oynanan bu seyircisiz, biraz da mü-
nasebetsiz oyunda, her iki adam da sayı kazanmanın çok
önemli olduğunu sanmaya başlamışlar. Özür dilenmesine rağ-
men, üzerinde tartışılan tekrarlama konusu unutulmamış. Stra-
uss, Perowne'un soyunma odasında kendi kendisiyle sıkı bir
konuşma yapmış olduğunu tahmin etmiştir. Onun karşı hücu-
muna şimdi dayanabilirse, Perowne'un morali hemen bozulur
ve Strauss da maçı üç sette alır. Perowne açısından oyunun ku-
ralları geçerli; servis kendisine geçene kadar puan alamaz.

Uzun süren bir mücadelede, tam anlamıyla bilinçsiz biri ol-
mak mümkün, içinde bulunulan ânın incecik bir diliminde yer
almak, sadece tepki vermek, her seferinde bir vuruş yapmak,
sadece oyunu sürdürmek için var olmak. Perowne bu durum-
dayken, derinlere dalmışken oyun kurması gerektiğini hatırlı-
yor. Ne rastlantı ki tam o anda top önüne düşüyor, o da topa
alttan vurup havadan arka sol köşeye atabiliyor. Strauss vole
yapmak için raketini kaldırıyor, sonra fikrini değiştirip arkaya
koşuyor. Topu gösterişli bir biçimde fırlatıyor, Perowne da karşı
tarafa atıyor. İnsan yorgun olduğunda, topu yerden sürüp çı-
karmak için o köşeden bu köşeye koşmak güç iştir. Strauss topa
her vurduğunda biraz daha yüksek sesle homurdanıyor, Pe-
rowne'un da hevesi artıyor. Topa sert vurmaktan kaçınıyor,
çünkü onu ıskalayacağını düşünüyor. Bunun yerine topu hava-
dan atmayı sürdürüyor, peş peşe beş kez atınca rakibini yoru-
yor. Strauss'un güçsüz atışında top kırmızı çizgiye çarpınca sa-
yı veriyor.

Sıfır-sıfır. Raketlerini bırakıyorlar, iki büklüm duruyorlar,
soluk soluğa, elleri dizlerinde, görmeyen bakışlarla yere bakı-
yorlar, ya da avuç içlerini ve yüzlerini serin beyaz duvarlara

bastırıyorlar, ya da amaçsızca kortta dolaşıp tişörtlerinin ucuyla alınlarını kuruluyorlar, inliyorlar. Başka bir zaman olsa, böyle bir sayı hakkında sonra uzun uzun tartışılardı, ama şimdi ikisi de konuşmuyor. Tempoyu düşürmek istemeyen Perowne ilk önce hazır oluyor, topu yerde zıplatarak servis noktasında bekliyor. Strauss'un tam kafasının üstünden atıyor servisi ve soğumuş olan top, bu kez daha yumuşak bir biçimde köşede yere iniyor. Bir-sıfır, hem de çaba harcamadan. Bir önceki puandan çok, bu önemli olabilir. Şimdi üstünlük Perowne'da. Bir sonraki puanı o alıyor, ondan sonrakini de. Birbirine benzeyen servisler Strauss'u küplere bindiriyor, iki puan arasında kısa bir zaman geçtiği ya da hiç zaman geçmediği için, top soğuk ve hareketsiz kalıyor, macun gibi, sıkıştığı yerden çekip almak zorlaşıyor. Öfkesi arttıkça, Jay daha da beceriksizleşiyor. Topu havada karşılayamıyor, düşerken raketini altına sokamıyor. Birkaç servisi karşılamıyor bile, bir sonraki servisi beklemek üzere servis noktasına gidiyor. Hep aynı servis, aynı açı, aynı olanaksız yükseklik, karşılayamadığı aynı ölü top. Çok geçmeden altı puan kaybediyor.

Perowne çılginca gülmek istiyor – bu dürtüsünü öksürerek maskeliyor. Rakibinin felaketine seviniyor değil, zaferinin tadını da çıkarmıyor – bunun için henüz çok erken. Bu, bilmenin verdiği keyif, duygudaşlık kahkahası. Eğleniyor, çünkü Strauss'un neler hissettiğini tam olarak biliyor; Henry, hayal kırıklığının ve beceriksizliğin aşağıya doğru kıvrılan burgacını, kendinden nefret etmenin küçük heyecanlarını çok iyi biliyor. Bir başka insanın tıpkı sizin gibi kusurlu olduğunu görmek çok keyifli. Attığı servislerle karşısındakini ne kadar kızdırdığını biliyor Henry. Kendisi bile kendi servisini karşılayamazdı. Ama Strauss öndeyken acımasızdı, Perowne'un da bu sayılara ihtiyacı var. Böylece oyununa devam ediyor, topu rakibinin başının üstünden aşırıyor, oyunu almak için karşı tarafa savuruyor, hem de hiç çaba harcamadan, dokuz-sıfır.

"Çişim geldi," diyen Jay korttan çıkıyor, koruma gözlüğü hâlâ gözünde, raketi de elinde.

Perowne ona inanmıyor. Bunun akıllıca bir hareket olduğunu görüyor, puan kaybetmenin önüne geçmenin tek yolu bu,

aynı şeyi daha on dakika önce kendisi yapmış olmasına rağmen yine de aldatıldığını hissediyor. Çıldırtan servisiyle bir sonraki seti de alabilirdi. Şimdi Strauss kafasını musluğun altına sokacak ve oyununu yeniden gözden geçirecek.

İçinden yere oturmak gelse de bu dürtüye karşı koyuyor Henry. Bunun yerine öteki maçlara bir göz atmak üzere dışarı çıkıyor – kendinden daha nitelikli oyuncuların bir şeyler öğrenmeyi umar hep. Ama etraf hâlâ boş. Kulüp üyeleri ya savaşa karşı toplanıyorlar ya da Londra'nın merkezinden geçecek yol bulamamışlar. Kortların önünden geçerek geri dönerken tişörtünü kaldırıp göğsünü inceliyor. Göğüs kemığının sol tarafında yoğun, koyu renkli bir bere var. Sol kolunu kaldırıncası acıyor. Rengi değişen cildine bakmak, Baxter'la ilgili kaygılarını bir noktada yoğunlaştırmasına yarıyor. Acaba o, yani Henry Perowne, nörodejeneratif rahatsızlığı olan bir adamı tıbbi bilgilerini kullanarak mahvederken profesyonelliğe aykırı hareket etmedi mi? Etti. Dayak korkusu mazur gösterebilir mi kendisini? Evet, hayır, tamamen değil. Ama patlıcan rengindeki, erik büyüklüğündeki bu hematoma –başına gelebileceklerin ufak bir işareti– evet diyor, bağışlandın. Kaçma olanağı varken yalnızca bir budala orada durup tekmeyi yerd. O zaman neden kaygılanıyor? Tuhaftır ki, gösterdiği onca şiddete rağmen Baxter'dan neredeyse hoşlanmıştı. Bu kadarı fazla oldu. Baxter etkilemişti onu, umutsuz durumu ve vazgeçmemesi de. Gerçek bir zekâ vardı ortada, ve yanlış hayatı yaşamamanın verdiği keder. Ve Henry, kendi gücünü kötüye kullanmak zorundaydı, ya da zorlanmıştı – ama o duruma konulmasına göz yummuştu. Tutumu ta baştan hatalıydı, savunması yetersizdi; mağrur görünmüş olabilirdi ya da kibirli. Belki de kıskırtıcı. Daha dostça davranabilirdi, hatta sunulan sigarayı alabilirdi; güçlüydü, dolayısıyla rahatlamalıydı, oysa öfkeye kapılmış, hırçınlaşmıştı. Öbür taraftan, onlar üç kişiydi, Henry'nin parasını almak istiyorlardı, şiddete hazırıldılar, daha arabalarından inmeden planlamışlardı bunu. Yan aynanın kopması, soygunu örtbas etmek içindi.

Tam Strauss görünürken korta dönüyor Henry, sıkıntısı aynen devam etmekte. Strauss'un iri omuzları, lavabonun başın-

da geçirdiği dakikaların sonucu olarak su içinde, keyfi de yerine gelmiş.

"Tamam," diyor, Perowne servis noktasına giderken. "Artık kibarlık yok."

Düşünceleriyle baş başa bırakılmış olmayı, engelleyici bir şey olarak görüyor Perowne; tam servis atacakken oyun planını hatırlıyor. Ama dördüncü setin belli bir çizgisi yok. İki puan alıyor, sonra Strauss oyuna girip öne geçiyor, üç-iki. Uzun uzun, yarım yamalak bir mücadele oluyor, her iki taraf da zorlanmadan hatalar yapıyor peş peşe, skor yedi-yedi oluyor, servis sırası Perowne'a geçiyor. Son iki puanı zorlanmadan alıyor. İki taraf da ikişer set kazanmış durumda.

Son çarpışma için toparlanmak amacıyla kısa bir ara veriyorlar. Perowne yorgun değil – oyun kazanmak kaybetmekten daha az yorucu. Ama Jay'i yenmek için duyduğu vahşi arzuyu yitirmiş artık, berabereyiz deyip gününe devam edebilse mutlu olacak. Bütün sabah bir tür savaş hali içindeydi. Ama geri çekilme olanağı yok. Strauss yaşadığı ânın tadını çıkarıyor, oyununu oynuyor, pozisyonunu alırken, "Ölümüne dövüşeceğiz," diyor, ya da "Geçit yok!"

Böylece, içini çektiğini belli etmeyerek, servisini atıyor Perowne, aklına başka bir fikir gelmediği için topu yine aynı biçimde, havadan kortun arka tarafına gönderiyor. Aslında, topa vurduğu anda, atışın neredeyse kusursuz olduğunu biliyor, yukarı doğru kavisleniyor top, tam köşeye sertçe çarpmak üzere ayarlanmış. Ancak Strauss'un tuhaf, coşkulu bir hali var, olağan dışı bir şey yapıyor. Koşarak birkaç adım atıp zıplıyor, 60-70 santim kadar havaya yükseliyor, raketini iyice uzatarak, kalın, kaslı sırtını zarıfça bükerek, dişlerini göstererek, başını arkaya atıp denge tutturmak için sol kolunu kaldırarak, topu, yö-rüngesinin en üst noktasına ulaşacakken kırbaç gibi bir *back-hand* vuruşuyla yakalıyor, top ön duvara, kırmızı çizginin ancak 2 santim kadar üstüne çarpıyor – çok güzel, çok başarılı, karşılanamayacak bir vuruş. Yerinden neredeyse hareket edememiş olan Perowne hemen böyle düşünüyor. Harika bir vuruş. Ve, servis sırası rakibine geçmişken, ansızın yeniden kazanmayı arzuluyor.

İki adam da daha iyi oynamaya başlıyorlar. Her puan şimdi bir drama oluyor, ani dönüşlerle oynanan küçük bir oyun, üçüncü setin bütün ciddiyeti ve hiddeti geri geliyor. Protesto eden kalplerine aldırmayıp kortun her köşesine atıyorlar kendilerini. Kendiliğinden yapılan hatalar yok, her bir puan karşı tarafla boğuşarak, zorlayarak ahnıyor. Servis atan, aldığı puanı soluğunu bırakarak belirtiyor, bunun dışında konuşmuyorlar. Toplam puan yükseldikçe aralarındaki fark bir puanı geçmiyor. Kaybedecek bir şey yok – kulübün squash takımında değiller. Yalnızca sonsuz bir kazanma dürtüsüyle oynuyorlar, susuzluk kadar biyolojik bir dürtü. Hem de saf, çünkü kimse seyretmiyor onları, kimse aldırıyor, ne arkadaşları, ne karıları, ne de çocukları. Hatta eğlenceli bile değil. Sonradan öyle olabilir, ama yalnızca kazanan açısından. Oradan geçen biri seyretmek için cam duvarda dursa, bu yaşlı adamların bir zamanlar değerli birer oyuncu olduklarını, şimdi bile ateşlerinin henüz sönmemiş olduğunu düşünürdü mutlaka. Oyunu böylesine canlarını dişlerine takarak oynadıklarını görünce işin içinde hınç olup olmadığını da merak ederdi.

Yarım saatmış gibi gelse de aslında başlayalı sadece on iki dakika olmuş. Durum yedi-yediyken Perowne sol taraftan servis atıyor ve puan alıyor. Maç sayısı için kortun öteki tarafına geçiyor. Dikkatini toplamış, kendine güveni yerine gelmiş; sert bir *backhand* servis atıyor, dar bir açıdan, duvara yakın. Strauss topu *backhandle* kesiyor, neredeyse tenis vuruşu gibi, top kortun ön tarafına düşüyor. İyi bir atış, ama Perowne iyi bir yerde, topu kesmek için öne atılıyor. Topu havada yakalıyor ve *forehandle* smaç yapıp sol arka köşeye indiriyor. Oyunun sonu ve zafer. Vuruşunu yapar yapmaz geriye çekiliyor – ve Strauss'la çarpışıyor. Kötü çarpışıyorlar, iki adam da sendeliyor, bir an her ikisi de konuşamıyor.

Sonra, zorlukla soluk alırken Strauss sakince, "Puan benim Henry," diyor.

Perowne da, "Bitti Jay," diyor. "Setler üçe-iki."

Bu müthiş farkın boyutunu sindirmek için yine susuyorlar.

Perowne, "Ön duvarda ne işin vardı?" diye soruyor.

Jay onun yanından uzaklaşıyor, vuruşu yenileselerdi servisi karşılayacağı yere gidiyor. Her şeyi kendi istediği biçimde

yönlendirmek istiyor. "Senin topu sağdan hemen çizginin dibine indireceğini sanmıştım," diyor.

Henry gülümsemeye çalışıyor. Ağzı kupkuru, dudakları dişlerinin üzerinde rahatça kayamıyor. "Seni kandırdım. Yerinde değildin. Topu karşılayamazdın."

Anestezist başını sallıyor, hastalarının çok rahatlatıcı buldukları o soğukkanlı sükunetiyle. Ama göğsü inip kalkıyor. "Arka duvara çarpıp fırladı. Çok zıpladı. Henry tam yolumun üzerinde duruyordun."

Birbirlerinin adlarını söylerken sesleri zehir dolu. Henry yine karşı koyamıyor, uzun zamandır unutulmuş bir gerçeği hatırlatmak istercesine konuşuyor Strauss'la. "Ama Jay. O topu yakalayamazdın ki."

Strauss Perowne'un bakışlarına karşılık veriyor ve sakince "Yakalayabilirdin Henry" diyor.

Bu iddiadaki haksızlık öylesine bariz ki Perowne ancak sözlerini yineleyebiliyor. "Olman gereken yerin çok dışındaydın."

Strauss, "Bu kurallara aykırı değil ki," diyor. Sonra ekliyor: "Haydi ama Henry. Geçen defa hoşgörülü davranmıştım sana."

Demek kısasa kısas diye düşünüyor Strauss. Perowne mantıklı konuşmakta daha da zorlanıyor. Aceleyle, "O zaman sorun yoktu," diyor.

"Vardı elbette."

"Bak Jay. Bu bir tür eşit fırsat tartışması değil. Olaydaki gerçeklere göre hüküm veriyoruz."

"Haklısın. Nutuk çekmene gerek yok."

Perowne'un yavaşlayan nabızı bu sitemle birlikte bir an yükseliyor – bir anlık öfke fazladan bir kalp atışı gibi, yararsız bir aritmi. Yapılacak işleri var Perowne'un. Balıkçıya gitmesi, eve gidip duş alması, yeniden çıkması, geri dönmesi, yemek pişirmesi, şarap açması, kızını, kayınpederini karşılaması, onların aralarını bulması gerek. Ama bundan da öte, zaten kendisinin olana ihtiyacı var; iki seti vermişken savaştı, kendi doğasındaki önemli bir şeyi, son zamanlarda unuttuğu bildik bir şeyi kendine kanıtladığına inanıyor. Şimdiyse rakibi bunu çalmak istiyor, ya da yadsımak. Oyunun bittiğini belirtmek için raketini köşe-

ye, eşyalarının yanına dayıyor. Strauss da aynı kararlılıkla servis alanında duruyor. Daha önce hiç böyle bir şey yaşamamışlardı. Acaba başka bir şey mi söz konusu? Jay dudaklarını sıkmış, yarım bir gülümsemeyle bakmakta ona; talebinde direndiğini göstermek için takındığı tamamıyla sahte bir ifade. Henry, parke zemini dört adımda aşır o ilgisiz ifadeye elinin tersiyle vururken görebiliyor kendini ve bu düşünce nabız atışlarını yine hızlandırıyor. Ya da boş verip korttan çıkabilir. Ama karşıdaki kabul etmezse kazandığı zaferin bir anlamı olmaz. Fantezi bir yana, bir uzlaştırmacı, ortak bir kuvvet olmadan bu durumu nasıl çözebilirler?

İkisi de yarım dakikadır konuşmamışlar. Perowne ellerini iki yana açıp Strauss'un gülümsemesi kadar yapay bir tarzda, "Ne yapacağımı bilemiyorum Jay," diyor. "Kazandığımı biliyorum yalnızca."

Ama Strauss ne yapacağını biliyor. Durumu daha da kızıştırıyor. "Henry, sen ön tarafa bakıyordun. Topun arka duvara çarpıp geldiğini görmedin. Ben gördüm, çünkü ona doğru gidiyordum. O zaman şunu soruyorum. Sen bana yalancı mı diyorsun?"

İşte böyle bitiyor.

"Canın cehenneme Strauss," diyor Perowne, raketini alıyor ve servis alanına gidiyor.

Servisi yineliyorlar, Perowne yeniden maç sayısını atıyor, tahmin ettiği gibi kaybediyor, sonraki üç puanı da kaybediyor ve ne olduğunu anlamadan oyun bitiyor; mağlup, köşeye gidip cüzdanını, telefonunu, anahtarlarını ve saatini alıyor. Kortun dışında pantolonunu giyiyor, belini iple bağlıyor, saatini bileğine takıyor, süveterini ve anorağını giyiyor. Üzülüyor, ama iki dakika önceki kadar değil. Korttan çıkmakta olan Strauss'a dönüyor.

"Çok iyiydin. Tartıştığımız için üzgünüm."

"Boş ver. Herkesin başına gelir. En iyi oyunlarımızdan biriydi."

Raketlerini kılıflarına sokuyorlar, omuzlarına atıyorlar. Kırmızı çizgilerden, parlak beyaz duvarlardan ve oyunun kurallarından kurtulup kortların yanından geçerek kola otomatına gidiyorlar. Strauss kendisine bir kutu kola alıyor. Perowne içmek

istemiyor. Bir yetişkinin böyle tatlı bir şeyi canının çekmesi için Amerikalı olması gerekir.

Binadan çıkarlarken kolasını içmek için duran Strauss, "Herkes grip oldu, bu gece ben görevliyim," diyor.

Perowne, "Gelecek haftanın listesini gördün mü?" diye soruyor, "yine zor bir hafta."

"Evet. Şu yaşlı hanım ve astrositoması. Bence kurtulamayacak, ne dersin?"

Huntley Sokağı'ndaki kaldırıma inen merdivende duruyorlar. Bulutlar çoğalmış, hava soğuk ve nemli. Yürüyüşçülerin üzerine yağmur yağabilir. Yaşlı kadının adı Viola, tümörü beyin epifizi bölgesinde. Yetmiş sekiz yaşında, çalışma hayatı boyunca astronom olduğu öğreniliyor, altmışlı yıllarda Jodrell Bankası'nda güçlü biriymiş. Koğuştaki hastalar televizyon seyrederken, o matematik ve sicim kuramıyla ilgili kitaplar okuyor. Kış sabahının ilerleyen saatlerindeki karanlığın, azalan ışığın farkında olan, oradan kötü bir düşünceyle, hoşnutsuzluk içinde ayrılmak istemeyen Perowne, "Bence ona yardım edebiliriz," diyor.

Onu anlayan Strauss suratını buruşturuyor, veda etmek için elini kaldırıyor, ayrılıp kendi yollarına gidiyorlar.

Üç

Hasarlı arabasının koltuğuna gömülünce, ıssız Huntley Sokağı'nda sessizce yol alırken, bir kez daha çeviriyor Rosalind'in numarasını. Toplantısı bitmiş, doğruca genel müdürü görmeye gitmiş, aradan kırk beş dakika geçmiş ve hâlâ onun yanında. Geçici sekreter telefonda beklemesini söyleyip bilgi edinmeye gidiyor. Perowne beklerken, başını koltuğun başlığına dayayıp gözlerini kapatıyor. Tıraş olduğu yerde kuruyan ter kaşındırıyor. Oynatıp durduğu ayak parmakları sanki bir sıvının içinde, hızla soğuyorlar. Oyunun hiçbir önemi kalmamış şimdi, onun yerini uykuya duyduğu özlem almış. Sadece on dakika. Güç bir haftaydı, geceyi rahatsız geçirmişti, zorlu bir oyun olmuştu. Eliyle yoklayarak arabayı kilitleyen düğmeyi buluyor. Kapı kilitleri peş peşe harekete geçiyorlar, küçük yankılı takırtılar, ona ninni gibi gelen dört tane onaltılık nota. İnsanın gelişimindeki o eski ikilem: uyku ihtiyacı, av olma korkusu. Merkezi kilitler sonunda bu sorunu çözmüş.

Sol kulağına tuttuğu küçük alıcı kanalıyla açık düzen bürodaki mırıltıları duyuyor, bilgisayar tuşlarının yumuşak tıkırtılarını, yakında bir adamın, Henry'nin duyma mesafesinin dışındaki birine seslenen yakınmalı sesini: "İnkâr etmiyor... ama inkâr etmiyor ki... Evet, biliyorum. Evet, sorun bu. Bir tek şeyi bile inkâr etmiyor."

Kapalı gözlerinin ardından gazete bürolarını görüyor, kahve lekeleri içinde, kenarları kıvrılmış karo halıları, paslı, kaynar su kusan korkunç ısıtma sistemini, karmaşa içindeki köşeleri

aydınlatan floresan lambaların sarkan gövdelerini, içinde ne olduğuna aldırılmadığı, ne işe yaradığı sorulmadığı için kimsenin el sürmediği yığın yığın kâğıdı, birbirine fazla yaklaştırılmış kalabalık çalışma masalarını. Okullardaki sanat dersinde hâkim olan ruh bu. Herkesin işi başından aşmış, toz tutmuş eski yığınların arasında ayıklama yapacak zamanı yok kimsenin. Hastane de öyle. Çer çöp dolu odalar, kimsenin açmayı göze almadığı dolaplar ve dosya dolapları. Krem rengi teneke kutularda eski aletler, atılamayacak kadar ağır ve gizemli. Hastalıklı binalar, çok uzun zamandır kullanımdalar, ancak yıkılmak iyileştirebilir onları. Onarılamayacak durumda kentler ve devletler. Bütün dünya Theo'nun yatak odasına benziyor. Her yerde hâkim olan karmaşayı düzeltmek için dünyanın dışında bir yetişkin ırkının bulunması gerekiyor, sonra da herkesi erkenden yatırmak. Eskiden Tanrı'nın yetişkin olduğu sanılırdı, ama tartışmalarda hep çocukça taraf tutmuştu. Sonra bize gerçek bir çocuk gönderdi, kendininkilerden birini – ihtiyacımız olan en son şeydi o. Yetimlerle dolu, dönen bir kaya...

"Bay Perowne?"

"Ne? Evet?"

"Eşiniz işi biter bitmez size telefon edecek, yarım saat kadar sonra."

Canlanıyor, kemerini bağlıyor, arabayı döndürüp Marylebone'a yöneliyor. Yürüyüşçüler hâlâ sık sıralar halinde Gower Sokağı'ndalar, ama Tottenham Court Road açılmış, burada trafik kuzeye doğru dalgalar halinde ilerliyor. Dalgaların birine kısa bir süre Henry de katılıyor, önce batıya, sonra kuzeye dönüyor, çok geçmeden Goodge ile Charlotte sokaklarının kesiştiği köşeye varıyor, her zaman hoşlandığı bir köşedir burası, orada ihtiyaç maddeleriyle zevk maddeleri birleşip renkleri ve mekânı daha aydınlık yaparlar: aynalar, çiçekler, sabunlar, gazeteler, elektrik fişleri, ev boyaları, anahtarcılar, pahalı restoranlarla, şarap ve tapas barlarıyla, otellerle zarif bir biçimde harmanlanmıştır. Charlotte Sokağı'nda yaşayarak mutlu olunabileceğini söyleyen Amerikalı romancı kimdi? Daisy'nin hatırlatması gerekecek. Daracık bir yerde bu kadar çok ticaret, kaldırımlarda çöp torbası tepeliklerinin oluşmasına yol açıyor. Bir sokak

köpeği torbaları karıştırıyor – pisliği kemirmek dişleri beyazlatır. Tekrar batıya dönmeden önce sokağın sonuna doğru bakıyor, kendi oturduğu meydanın olduğu yere ve öbür ucundaki, çıplak ağaçlarla çevrelenmiş evine. Üçüncü kattaki storlar hâlâ inik – Theo hâlâ uyuyor. Yeniyetmeliğin o sabah geç saatlerde döne döne uyunan harika uykusunu hâlâ hatırlayabiliyor Henry ve oğlunun o saatlere olan isteğini hiçbir zaman sorgulamıyor. Nasıl olsa uzun sürmeyecek.

Kasvetli Great Portland Sokağı'ndan geçiyor –burasının hep loş görünmesinin nedeni o taş cepheler– Portland Meydanı'nda, yolun karşı tarafındaki Çin Elçiliği'nin önünde uyumadan bekleyen bir çiftin yanından geçiyor, Falun Gong yapıyorlar. Uygulayan kişinin belden aşağısında, durmadan dokuz kez öne, dokuz kez arkaya doğru dönen minyatür bir evren olduğuna inanmak, totaliter düzeni tehdit ediyor. Elbette, manevi bir görüş bu. Devletin yanıtıysa, dayak, işkence, kayıplar ve cinayet, ama bu görüşe inananların sayısı Çin Komünist Partisi'ndekileri geçiyor. Daha fazla paranoyak bir durumda kalamayacak kadar kalabalık Çin'in nüfusu, diye düşünüyor Perowne ne zaman bu yana gelse ve protestocuları görse. Ekonomisi çok hızlı büyüyor, çağdaş dünyayla ilişkileri çok sıkı, bu yüzden Parti kontrol edemiyor. Şimdi Çin kıtasını Harrods'ta görebiliyorsunuz, lüks malları yutuyorlar. Çok geçmeden fikirler gelecek ve bir şey pes edecek. Şimdi Çin devleti burada, felsefi materyalizmin adını lekeliyor.

Peş peşe dizilmiş ürkütücü antenleriyle elçilik arkasında kalıyor ve Perowne, Portland Meydanı'nın batısındaki, sağlık kuruluşlarının bulunduğu sokakların düzenli ağından geçmeye başlıyor; zevksiz döşenmiş bekleme odalarıyla, kıvrık bacaklı, taklit mobilyalarla, *Country Life* dergileriyle dolu özel klinikler. İnsanları Harley Sokağı'na getiren, bir din kadar güçlü olan inanç. Bunca yıldır, Perowne'un hastanesinde, buralarda fahiş paralar alan bir kısım yetersiz doktorun berbat ettiği pek çok hasta tedavi oldu – bedava elbette. Kırmızı ışıktaki beklerken, Devonshire Meydanı'nda bir taksiden inen, kara burkalar giymiş üç kişi görüyor. Kaldırımında birbirlerine sokuluyorlar, birinin elindeki karttaki numarayı bir kapının üzerindeki numara-

rayla karşılaştırıyorlar. Ortadaki, büyük olasılıkla sakat ve bedeni hafifçe bükülmüş olan, yanındakilerin kollarına tutunurken sendeliyor. Krem rengi duvarlar ve tuğlalardan oluşan vadinin önünde duran, kafalarını sallayan ve belli ki adresi tartışan o üç kara sütunun gülünç bir görüntüsü var; Cadılar Bayramı'nda eğlenen çocuklara benziyorlar. Ya da Birnam Ormanı'nın içi oyulmuş ağaçlarının sahneden hep birlikte geçip Dunsinane'e gitmek üzere kuliste beklediği, Theo'nun okulunda sahnelenen *Macbeth* oyunundaki çocuklara. Belki de kardeşler bu kadınlar, anneleri için son bir umut ışığı var mı diye buraya getirmişlerdir. Trafik ışığı inatla kırmızıda kalıyor. Perowne gaz veriyor –ama yavaşça– sonra vitesi boşa alıyor. Ne yapıyor böyle, vites kolunu bastırıp, dörtbaşı yumuşak kaslarını şişirirken? Elinde olmadan tiksiniyor, içgüdüsel bir şey bu. Bir insanın böyle tümüyle yokolmuş bir durumda sokaklarda dolaşmak zorunda kalması ne feci bir şey. En azından bu hanımların deri gagaları yok. Gerçekten çok itici buluyor onları. Rölativistler, Daisy'nin okulundaki neşeli karamsarlar ne diyecek buna? Kutsal, geleneksel olduğunu mu, Batı tüketiciliğinin cicili bicili şeylerinin karşısında bir duruş olduğunu mu? Ama erkekler, kocalar –Perowne muayenehanesinde çeşitli Suudiler'le muhatap olmuştu– takım elbise giyerler ya da spor ayakkabı ve eşofman, ya da bol şortlar giyip Rolex saatler takarlar; sevimli, dünyevi ve her iki ülkenin geleneğini de iyi bilen kişilerdir. Onlar gelenek meşalelerini taşıyıp öğle vakti karanlıkta tökezleyerek yürürler miydi?

Sonunda yeşil yanıyor, sahne değişiyor –yeni sundurmalar, değişik bekleme odaları– ve trafiğe biraz dikkat etmesi gerektiğinden aklını karıştıran bu düşüncelerden sıyrılıyor. Yüksekten atıp tutarken yakaladı kendini. Müslümanlar ne giyerlerse giysinler! Burkalardan ona ne? Peçeler öfkeliendiriyor onu. Yo, öfke sözcüğü az kalır. Bu peçeler ve Çin Cumhuriyeti yüzünden keyfi gitgide kaçıyor. Cumartesilerini, kafasını boşaltıp keyifle geçirmeye alışkın, oysa bu sabah ikinci kez, keyfini kaçıran şeylerin arasında dolanıyor. Neden ürperiyor? Oyunu kaybetmesi değil neden, ya da Baxter'la olan tartışması, hatta bölük pörçük uyuduğu gece de değil, bunların hepsi az çok etkilemiş olsa da.

Belki de, Perivale çevresindeki uçsuz bucaksız dış mahallelere dalaçağı bir öğle sonrasında kendisini beklemesi. Yapacağı ziyaretle kendisi arasına bir squash maçı girdiği sürece kendini korumuş hissediyordu. Şimdiyse arada yalnızca satın alacağı balık kalmıştı. Annesi artık onun ziyaretini bekleyecek, ya da yanındayken onu tanıyacak durumda değil, ayrıldıktan sonra onu hatırlayamıyor da. Boş bir ziyaret. Annesi onu beklemiyor, gelmezse hayal kırıklığına da uğramaz. Mezarlığa çiçek götürmek gibi bir şey, esas mesele geçmişle. Ama bir çay fincanını dudaklarına götürebiliyor annesi, Perowne'un yüzünü bir adla bağdaştırmasa da ya da herhangi bir bağlantı kuramasa da onun yanında oturmasından ve gevezeliklerine kulak vermesinden hoşnut. Herkesten hoşnut. Perowne onu ziyarete gitmekten hiç hoşlanmıyor, uzun zaman gitmeyince de kendisinden nefret ediyor.

Ancak Marylebone High Street'te arabasını park ederken öğle haberlerini açmak geliyor aklına. Polis, Londra'nın merkezinde iki yüz elli bin kişinin toplandığını söylüyor. Toplantıyı destekleyenlerden biri, öğleden sonra bu sayının iki milyonu bulacağını öne sürüyor. Her iki kaynak da insanların oraya akmakta olduğunda hemfikir. Ünlü bir oyuncu olduğu sonradan anlaşılan coşkulu bir yürüyüşçü, gürültüyü, şarkıları bastırarak şekilde sesini yükseltip İngiliz adalarının tarihi boyunca böyle büyük bir toplantı yapılmadığını söylüyor. Bu cumartesi sabahı yataklarından çıkmayanlar, gelmedikleri için kendilerine lanet edecekler. Ciddi muhabir, dinleyicilere bu sözlerin Shakespeare'in, *Beşinci Henry* oyununda, Agincourt Savaşından önce yapılan St. Crispin Günü konuşmasına atıfta bulunduğunu hatırlatıyor. Perowne iki tane dört çeker cipin arasındaki daracık yere geri geri girmeye çalışırken bu görüntü aklından siliniyor. Theo'nun kendi kendine küfür edeceğinden kuşkusu yok. Hem bir barış göstericisi neden savaşçı bir kralın konuşmasından alıntı yapsın ki? Motoru durduran Perowne orada oturup, gözlerini radyo düğmelerinin arasındaki mavî-yeşil bir ışığa dikip haberleri dinliyor. Bütün Avrupa'da ve bütün dünyada insanlar barışı mı işkenceyi mi yeğlediklerini göstermek için toplanıyorlar. Profesör olsa böyle derdi – Henry onun ısrarcı, tiz te-

nor sesini duyar gibi oluyor. Henry'nin sahiplendiği hikâye bundan sonraki. Pilotla yardımcı pilot, Londra'nın batısında farklı yerlerde sorguya çekilmek üzere alıkonulmuşlar. Polis başka bir şey söylemiyor. Neden? Ön camdan bakınca, kırmızı tuğlalı zengin sokak, kaldırımdaki çatlakların ve küçük, çıplak ağaçların eğimli geometrisi kalıcı değilmiş gibi görünüyor, tıpkı ince bir buz tabakası üzerine yansıtılmış bir imge gibi. Hava- alanındaki görevlilerden biri, adamlardan birinin Çeçen kökenli olduğunu doğrulasa da kokpitte bir Kuran bulunduğu söylentisini yalanlıyordu. Doğru olsa bile, diye ekliyor, bunun hiçbir anlamı yok. Ne de olsa bir hakaret sayılmaz bu.

Doğru. Henry kapısını sertçe açıyor. Çeşitli tanrıların keşmekeşine kayıtsız kalan resmi yetkililer, dini özgürlükleri garanti edecek. Gelişmeler. Alışveriş zamanı geldi. Uyluklarındaki kaslar ağrısı da arabasından çevik adımlarla uzaklaşıyor, arkasına bakmadan uzaktan kumandayla kilitliyor. Birden çıkan kış güneşi High Street'te yolunu aydınlatıyor. Üç kilometreden daha yakın bir yerde yapılan, İngiltere tarihindeki bu en büyük toplantı, Marylebone'daki huzuru rahatsız etmiyor, Perowne da üstüne gelen kalabalıkların ve sakince oturan bebeklerin bulunduğu pussetlerin çevresinden dolanırken yatışıyor. Böyle bir bolluk, peynirlere, kurdelelere, Shaker mobilyalara adanmış koca koca mağazalar, bir tür korunma. Bu ticari refah çok sağlam ve kendisini son dakikaya kadar savunacak. Bağnaz dindarları alt edecek olan akılcılık değil, ama sıradan alışveriş ve içerdiği her şey: öncelikle iş, ve barış, ve gerçekleştirilecek zevklere olan bağlılık, arzuların öteki dünyada değil, bu dünyada tatmin edileceği vaadi. Dua edeceğine alışveriş yap.

Paddington Sokağı'nın köşesini dönüyor ve açıkta, beyaz mermerden dik eğimli tepsilerde sergilenen balıkların önünde eğiliyor. İhtiyacı olan her şeyin bulunduğunu bir bakışta görüyor. Boşalan denizlerden gelen bunca bolluk. Açık kapı girişinin yanındaki karo taş döşeli zeminde, iki tahta sandığa paslanmakta olan sanayi artıkları gibi istiflenmiş yengeçler ve istakozlar, karmakarışık duran savaşçı beden parçaları belli belirsiz kıpırdıyor. Kısaçlarında, siyah yas bantları var. Balıkçı ve müşterileri şanslı: deniz yaratıkları ses dalgalarından yararlan-

namıyorlar, sesleri de yok. Yoksa o sandıklardan ulumalar duyulurdu. Yavaşça kımıldayan o kalabalık gruptaki sessizlik bile kaygılandırıcı. Henry gözlerini çeviriyor, kansız beyaz ete, suçlamayan bakışlı, bağırsakları çıkarılmış gümüş şekillere, ve bebeklerin ilk kitaplarının karton sayfaları gibi uygun biçimde üst üste bindirilmiş masum pembe renkte derin deniz balıklarına bakıyor. Doğal olarak, bir olta balıkçısı olan Perowne bu konuda son zamanlarda yayımlanan kitapları görmüş: çelikbaş alabalığının başında ve boynunda tıpkı bizde olduğu gibi, acıyı beyne ileten pek çok çokşekilli sinir ucu var. Bir zamanlar kutsal kitaba uygun düşünmek, kendi yararımız için denizde ve karada yenilebilir robotlarla çevrildiğimize inanmak işimize geliyordu. Şimdi görülüyor ki balıklar bile acı hissedebiliyor. Çağdaş yaşamdaki karışıklık artıyor, ahlaki duygudaşlık halkası genişliyor. Yalnızca uzak ülkelerin halkları değil bizim kardeşlerimiz, tilkiler de öyle, laboratuvar fareleri de, balıklar da. Perowne onları yakalamaya ve yemeye devam ediyor. Canlı bir ıstakozu asla kaynar suya atmasa da restorana gidince ısınmaya hazır. Her zamanki gibi işin püf noktası, insanın başarısının ve üstünlüğünün anahtarı, merhametinde seçici olmak. Bütün o akıllıca konuşmalara rağmen, karşı konulamayan gücü uygulayan şey, görünen, el altında olan. Ve görmediğiniz... Ki-bar Marylebone'da dünyanın bu kadar huzurlu görünmesinin nedeni bu.

Bu gece mönüde yengeç de yok ıstakoz da. Satın aldığı deniztaraklarıyla midyeler canlı olsalar bile, hareketsizler ve sımsıkı kapalılar. Kabuklarıyla pişirilmiş karidesler satın alıyor, ilk arabasına ödediği paradan biraz daha fazlaya mal olan üç tane maymun balığı kuyruğu. Aslına bakılırsa bir alay çöp. Kaynatıp suyunu kullanmak için kemikleri istiyor, iki tane de vatoz kafası. Balıkçı, müşterilerine, çiftlik sahibi orta sınıfın az bulunur bir türünün üyeleri muamelesi yapan nazik, çalışkan bir adam. Her balık türünü ayrı bir gazete kâğıdına sarıyor. Henry öğrenciyken kendisine şöyle bir soru sormak isterdi: karadan denize uzanan o kayalığın gerisindeki sığ surlardan çıkan bu balığın, kendini gazete sayfalarında, yo, *Daily Mirror*'ın bu sayısının bu sayfasında bulma ihtimali nedir?

Neredeyse sonsuzda bir. Aynı şekilde bir kumsaldaki kum tanelerinin öyle dizilmiş olmaları. Dünyanın rasgele düzenlenmesi, herhangi bir duruma karşı hayal edilemeyen olasılıklar bulunması hâlâ hoşuna gidiyor. Çocukken bile, özellikle de Aberfan'dan sonra, ne kadere inanınıştı ne de mukadderata ya da geleceğin göklerdeki biri tarafından biçimlendirilebileceğine. Bunun yerine her an, trilyonlarca olası gelecek mevcut; salt şansın ve fizik yasalarının cıvılları, sıkıcı bir tanrının entrikalarından kurtuluş gibi göründü.

Ailenin akşam yemeğinin bulunduğu beyaz plastik torba ağır, etle ve ıslak kâğıtla dolu, arabasına dönerken torbanın sapları avuç içlerini kesiyor. Göğsündeki ağırlıktan sağ elindeki bu ağırlığı sol eline geçiremiyor. Balıkçı dükkânının nemli yosun kokularından çıkınca hava tatlı geliyor burnuna, tıpkı ağustosta tarlalarda kuruyan sıcak saman gibi. Trafiğe, şubat soğuşuna rağmen balıkçının kokusu –tezatla birlikte ortaya çıkan bir yanılsama olduğunda kuşku yok– gitmiyor. Kayınpederinin Ariège'deki evinde, Fransa'nın güneybatısındaki bir köşede, Pireneler'in önündeki toprağın kıvrılmaya, kabarmaya başladığı bir yerde ailece geçirdikleri o yaz ayları. Karısı öldüğünde John Grammaticus, sıcak, uçuk pembe renkli taşın, iki yuvarlak kulesi ve bir bölümü kalmış bir kale hendeğinin olduğu St. Felix Şatosu'na çekilmiş, yasını da *No Exequies* adındaki ciltte topladığı hüznü-hoş ünlü aşk şarkılarıyla tutmuştu. Ünlü olduklarını Henry Perowne bilmiyordu, şair bir kayınpederi olmasına rağmen yetişkin yaşlarında hiç şiir okumamıştı. Elbette, kendi çocuğunun şair olduğunu öğrenir öğrenmez başlamıştı şiir okumaya. Ama bu ona hiç alışık olmadığı bir çabaya mal olmuştu. İlk dize bile gözlerinin arkasında kasmaya yol açabiliyordu. Tam anlamıyla modern romanlar ve filmler, sizi zamanın içinde günlerce, yıllarca hatta birkaç kuşak ileriye ya da geriye fırlatırlar. Ama şiir, mesajını verirken ve yargılamasını yaparken, dengesini küçücük bir an parçası üzerinde sağlar. Bir şiir okuyup anlamak için yavaşlamak, kendinizi tümüyle durdurmak, tıpkı harçsız duvar örmek ya da

alabalığın karnını okşamak gibi modası geçmiş bir beceriyi elde etmeye çalışmaya benzer.

Grammaticus yirmi yılı aşkın bir süre önce yas tutmayı bıraktı, hâlâ devam eden aşk ilişkilerine girdi. İyi kurulmuş bir düzeni var. Gençten bir kadın, genellikle İngiliz, bazen de Fransız, sekreter ya da kâhya olarak işe alınıyor ve zamanla bir tür eşe dönüşüyor. İki-üç yıl sonra daha fazla katlanamadığı için çekip gidiyor, temmuz sonunda Perowne ailesi geldiğinde onları karşılayan kişi, yeni sekreter oluyor. Rosalind her değişimde alabildiğine eleştiriyor, gelen gideni aratır diyor, sonra, zamanla, hoşlanmaya başlıyor. Ne de olsa yeni gelenin bir suçu yok. Yeniyetmeyken bile hiç yargılamayan çocuklar hemen ısınyorlar kadına. Hayatı boyunca yasal olarak bir tek kadını sevmeye yöneltilen Perowne içten içe etkileniyor, özellikle de yaşlı adam yetmişlerine yaklaşırken. Belki de artık yavaşlamıştır, çünkü Brighton'lı, kırkılık neşeli bir kütüphaneci olan Teresa neredeyse dört yıldır onunla birlikte.

Dışarıda, bitmek bilmeyen akşam alacasında yenen akşam yemekleri, bahçelerin çevresindeki ufak, dik yamaçlı tarlalardaki mis kokulu saman tekerlekleri, ve çocukların tenlerinde yüzmeye havuzu klorunun hafifçe hissedilen kokusu, Cahors'tan ya da Cabrières'ten gelme ılık kırmızı şarap – cennet olmalı. Öyle de sayılır, bu yüzden ziyaretlerini sürdürüyorlar. Ama John çocuğu, zorba bir adam olabiliyor, canı nasıl isterse öyle davranabilme hakkını kendine tanıyan türden bir sanatçı o. İçilen bir şişe kırmızı şarap boyunca renkli anekdotlardan coşkulu anlatımlara geçebiliyor, sonra güceniyor, kamburunu çıkararak uzaklaşıyor yanlarından, alacakaranlıkta çimenlerin üzerinden geçip ışıklı eve doğru gidip çalışma odasına çekiliyor, Betty, Jane ya da Francine, ya da şimdi Teresa onu yatıştırmak için peşinden gidiyorlar. Sohbet etmenin sırrını pek keşfedememiş biri o, ne kadar kırmadan söylenseler de muhalif düşüncelerde bir tür hakaret, ölümüne çarpışmaya davet duymaya eğimli. Yıllar da, içki de yumuşatmıyor onu. Doğal olarak da, yaşı ilerledikçe, daha az yazdıkça, mutsuzluğu artmış. Fransa'daki sürgünlüğü, uzatılmış bir küskünlük olmuş, yirmi yıl boyunca yurdundan gelen çeşitli saygısızlıklarla karartılmış. *Toplu Şiirler* ki-

tabının baskısı bitip başka bir yayıncı bulunması gerektiğinde kötü geçen dört yıllık bir boşluk olmuştu. Kendisinin yerine Spender'e şövalyelik payesi verildiğinde, Faber'deki editörlük işine Grammaticus yerine Raine alındığında, Oxford'daki Şiir Kürsüsü Profesörlüğü işini Fenton'a kaptırdığında, saray şairliğine önce Hughes sonra da Motion atandığında, ve hepsinden öte Nobel'i Heaney kazandığında üzülmüştü John. Bu adlar Perowne için hiçbir anlam ifade etmiyor. Ama saygın şairlerin, tıpkı baş danışmanlar gibi, şöhretlerin didiklendiği, mevki korkusu yüzünden insanların birbirine çelme taktığı, ihtiyatlı, kiskanç bir dünyada yaşadıklarını anlıyor. Şairler, ya da en azından bu şair, herkes kadar dünyevi.

Birkaç yaz, çocuklar henüz bebekken Perowne'lar başka yere gittiler, ama Güney Avrupa'da St. Felix kadar güzel bir yer görmediler. Rosalind çocukluğunda tatillerini burada geçirirdi. Şato devasa büyüklükteydi, John'un ayağının altında dolaşmak zor değildi; John günde birkaç saati yalnız geçirmekten hoşlanıyordu. Bir haftada iki-üç kereden çok canının sıkıldığı olmuyordu, zamanla bunlara da aldırılmaz oldu. Babasının aşk hayatı bir düzen tutturunca, Rosalind'in de babasının yakınından ayrılmamak için kendi incelikli nedenleri doğdu. Şato, anne tarafından büyükbabasıyla büyükannesine aitti, annesinin hayatının aşkıydı. Şatoyu yenileştiren ve onartan oydu. John'un yaşlandıkça ve hastalandıkça güçten düşüp sonunda sekreterlerinden biriyle evlenmesinden ve şatonun da ailenin elinden çıkıp bu yeni üyenin eline geçmesinden endişe ediliyordu. Fransız veraset yasaları bunu engelleyebilirdi ama St. Felix'in kuraldışı olduğunu ve İngiliz yasalarına tabi bulunduğunu gösteren bir belge, eski bir makbuz vardı. John, her zamanki gibi sinirli tavırlarıyla yeniden evlenmeyeceğine ve şatonun ona kalacağına dair kızına güvence verdi ama bunları yazıya dökmece yanaşmıyor.

Arka plandaki bu endişe herhalde giderilecek. Yazları şatoya gitmeyi sürdürmelerinin daha güçlü bir nedeni, Daisy ile Theo'nun ısrarlarıydı – eskide kalmıştı o günler, John ile Daisy birbirlerine darılmadan önce. Çocuklar büyükbabalarını seviyorlardı, huysuzluklarını farklılığının, büyüklüğünün kanıtı

olarak görüyorlardı, ki o da bu görüşü paylaşıyordu. Büyükbabaları da onlara çok düşküncü, sesini hiç yükseltmez, öfkelenmelerini onlardan gizlerdi. En baştan beri kendini onların entelektüel gelişimlerinin önemli bir parçası olarak görmüştü, ve haklı çıkmıştı. Theo'nun kitaplarla, nazıkçe gösterdiği ilgi dışında bir bağı olamayacağı anlaşıldığında, John onu piyanoyla ilgilenmesi için yüreklendirdi, ona do'da basit bir boogie öğretti. Sonra bir akustik gitar aldı, bodrumdan uzunçaların eski ağır 78'lik plaklara kaydedilmiş blues'ların durduğu karton kutular çıkardı, normal paketlerde Londra'ya gönderdiği kasetler hazırladı. Theo'nun on dördüncü doğum gününde, büyükbabası, John Lee Hooker'ı son konserlerinden birinde izlemesi için onu alıp Toulouse'a götürdü. Bir yaz akşamı, yemekten sonra, Granunaticus ile Theo, ısıllı yıldızlarla dolu bir gökyüzünün altında *St. James Infirmary*'yi çaldılar, yaşlı adam başını arkaya atıp boğuk bir Amerikan aksanıyla cıvıdayınca Rosalind'in gözlerine yaşlar doldu. Henüz on dört yaşında olan Theo doğaçlama, sevimli ve hüzünlü bir solo çaldı. Şarabını alıp herkesten uzağa, havuzun başına gidip, çıplak ayaklarını suya sokup oturan Perowne da duygulanmış, oğlunun yeteneğini yeterince ciddiye almadığı için kendini suçlamıştı.

O sonbahar Theo, Rosalind'in gazeteden bir arkadaşı kanallıyla bağlantı kurduğu birkaç yaşlıca İngiliz blues sanatçısından ders almak üzere Londra'nın doğusuna gitmeye başladı. Theo'ya göre bunların arasında en etkileyicisi Jack Bruce'tu, çünkü müzik eğitimi almıştı, değişik çalgılar çahyordu, tamamen değişik tarzda bas çalıyordu, blues kuramı hakkında her şeyi biliyordu, altmışlı yılların başında, Blues Anonim Şirketi'nin eskide kalmış günlerinde, İngiliz blues müziğinin altın döneminde herkesle kayıt yapmıştı. Theo onun kendisine ötekilerden daha fazla sabır gösterdiğini söylüyordu, daha nazikti. Perowne, Bruce gibi çok önemli birinin bir çocuğa ders verme zahmetine girmesine pek şaşırılmıştı. Kendini sevdiren Theo ise bunda şaşılacak bir şey görmüyordu.

Theo, Bruce sayesinde efsanevi tiplerden birkaçıyla tanıştı. Clapton'ın ustalık sınıflarından birine katılmasına izin verilmişti. Long John Baldry, Kanada'dan bir buluşmaya katılmaya

gelmişti. Theo, Cyril Davies ve Alexis Korner'dan Graham Bond Organisation'dan ve Cream'in ilk konserinden söz edilmesini dinlemekten hoşlanıyordu. Bir rastlantı sonucu Theo dakikalarca Ronnie Wood'la doğaçlama müzik yaptı ve ağabeyi Art'la tanıştı. Bir yıl sonra Art, Theo'dan Twickenham'deki Cabbage Patch pub'ında Eel Pie Kulübü'nde bir doğaçlamaya katılmasını istedi. Beş yıldan kısa bir sürede Theo bütün blues geleneğine hakim olmuş görünüyor. Ne zaman şaloya gitse büyükbabası için çalışıyor ve ona son numaralarını gösteriyor. Görünüşe göre John'un onayına ihtiyaç duyuyor, yaşlı adam da lütfedip onaylıyor. Perowne yaşlı adamın hakkını teslim ediyor, Perowne'un asla keşfedemeyeceği bir şeyi açtı Theo'nun içinde. Theo dokuz yaşındayken, Pembrokeshire'da geçirdikleri bir sörf tatilinde, birinden aldığı gitarla Henry'nin oğluna üç basit akort ve blues'un mi'de nasıl işlediğini gösterdiği doğru. Bunun dışında bir de frizbi fırlatmasını, çimenlerin üzerinde kayak yapmasını, bisiklete binmesini, boyalı toplarla ateş etmesini, taş sektirmesini ve paten kaymasını öğretmişti. O zamanlar çocuklarının eğlenmesi için ciddi çaba harcardı. Hatta patenlerin üzerinde durmaya çalışırken kolunu kırmıştı. Ama o üç akordun oğlunun meslek yaşamının temelini oluşturacağını asla bilemezdi.

John Grammaticus'un Daisy'nin hayatında da önemli bir rolü olmuştu, en azından aralarında bir şey ters gidene kadar. Daisy on üç yaşındayken, Grammaticus, Daisy'nin erkek kardeşine do'da boogie öğrettiği sıralarda, kızıdan hoşuna giden kitaplardan söz etmesini istemişti. Daisy'yi dinlemiş, sonra onun düzeyi düşük şeylerle ilgilendiğini söylemişti, onun okumakta olduğu "gençlik" romanlarından nefret ediyordu. *Jane Eyre*'i denemeye ikna etmişti kızı, ilk birkaç bölümü ona yüksek sesle okumuş ve alacağı zevkler konusunda yol göstermişti. Kız sürdürmüştü bunu, ama yalnızca Grammaticus'un hoşuna gitsin diye. Alışık olmadığı bir dildi, cümleler uzundu, kafamın içinde net olarak canlandıramıyorum deyip duruyordu. Perowne da okumaya çalıştı kitabı, o da aynı şeyleri hissetti. Ama John torununun devam etmesini sağladı ve sonunda, yüz sayfa okuduktan sonra kız Jane'e bayıldı ve neredeyse yemek yemek

için bile ara vermedi. Aile bir öğle sonrası çayırırlarda gezmeye çıkarken onu evde bıraktı, okuyacağı kırk bir sayfası vardı. Geri döndüklerinde onu güvercinliğin yanında, bir ağacın altında buldular, ağlıyordu, hikâyeye değil, sonuna geldiği ve bir rüyadan uyandığı, bütün bunlar asla tanışamayacağı bir kadının yarattığı bir şey olduğu için. Hayranlıktan ağlıyorum, dedi, böyle şeylerin uydurulabiliyor olmasından duyduğu sevinçten. Ne tür şeyler, diye sormuştu Grammaticus. Ah büyükbaba, yetimhanedeki çocuklar ölüyorlar, yine de hava harika, Rochester'in kendini Çingene olarak tanıttığı o bölüm, Jane'in Bertha ile ilk kez karşılaşması, vahşi bir hayvan gibi...

Kafka'nın *Dönüşüm*'ünü verdi ona büyükbabası, söylediğine göre on üç yaşındaki bir kız için çok uygundu. Kız bu evcil peri masalını hızla okudu, annesiyle babasının da okumalarını istedi. Bir sabah şatodaki yatak odalarına çok erken bir saatte geldi ve oturup ağıt yakmaya başladı: Şu zavallı Gregor Samsa'ya ailesi ne kadar kötü davranıyor. Odasını temizleyecek, ona sevdiği yiyecekleri bulacak bir kız kardeşi olduğu için ne kadar şanslı. Rosalind bunları yalayıp yutarcasına, resmi bir mektup okurcasına dinledi. Olanaksız dönüşümleri anlatan masallara karşı doğuştan muhalif olan Perowne hikâyenin sonunda merakının uyandığını kabul etti, daha fazlasını kabul etmezdi zaten. Son sayfada o kız kardeşin akıl almaz zalimliği hoşuna gitti, son durağa kadar anne ve babasıyla birlikte tramvayda gitmesi, körpe kollarını, bacaklarını girmesi, kösnül bir yaşama başlamaya hazır olması. Böyle bir dönüşüme inanabilirdi. Daisy'nin Henry'ye önerdiği ilk kitap buydu, kızının ellerindeki edebi eğitiminin başlangıcı oldu. Aradan geçen yıllarda gayret gösterip Daisy'nin önüne koyduğu her şeyi okumaya çalışmış olsa da onun gözünde zevksiz, onulmaz bir materyalist olduğunu biliyor. Daisy onda hayal gücü olmadığını düşünüyor. Belki de doğrudur bu, ama kız ondan henüz umudunu kesmedi. Kitaplar yatağının başucunda yığılı duruyor, bu gece başkalarını da getirecek. Oysa Perowne henüz ne Darwin biyografisini bitirebildi ne de Conrad'ın romanına başladı.

Brontë'li ve Kafka'lı yazdan başlayarak Daisy'nin ne okuyacağına Grammaticus karar verdi. Temel okumalar hakkında

sağlam, eski moda görüşleri vardı, bunların hepsinin zevk vermesinin gerekmediğini düşünüyordu. Çocukların ezberleyerek öğreneceklerine inanıyordu, bunun bedelini ödemeye hazırdı. Shakespeare, Milton ve Kral James İncil'i: işaretlediği bölümlerden ezberlenecek her yirmi satır için beş sterlin. Bu üçü, İngiltere'deki iyi şiir ve edebiyatın kaynağıydılar; heceleri dilinin çevresinde yuvarlamayı ve onların ritmik gücünü hissetmeyi öğretti kızı. On altı yaşına bastığı yaz, *Daisy* şatoda, *Kayıp Cennet*'ten *Yaradılış*'tan ve *Hamlet*'in çeşitli iç karartıcı hayallerinden ezberlediği, hatta şarkı olarak söylediği bölümlerle bir genç kız için servet sayılacak bir para kazandı. Browning, Clough, Chesterton ve Masefield'den okudu. Bir haftada tam kırk beş sterlin kazandı. Şimdi, aradan altı yıl geçtikten sonra bile, yirmi üç yaşında, iki saat hiç ara vermeden ezbere -onun kendi sözcüğü bu- okuyabileceğini iddia ediyor. On sekiz yaşına gelip okuldan mezun olacağı sırada, büyükbabasının zorunlu okuma dediklerinin hatırı sayılır bir bölümünü bitirmişti bile. Büyükbabası, *Daisy*'nin, kendi okulu olan Oxford dışında bir okulda İngiliz edebiyatı okuması lafını bile ağza aldirtmamıştı. Henry ile Rosalind bir şey yapmaması için rica ettilerse de büyük olasılıkla kızın okula kabul edilmesi için devreye girmişti. Günümüz sisteminde, rüşvete yer olmadığını, istese bile elinden bir şey gelmeyeceğini söyleyip geçiştirdi. Kendi mesleklerini iyi tanıdıkları için her ikisi de bunun tam olarak doğru olmayacağını biliyorlardı. Ama, *Daisy*'nin okulunun müdürüne bir danışmandan gelen ve *Daisy*'nin mülakatının çok başarılı geçtiğini ve her bir görüşü bir alıntıyla desteklediğini söyleyen elyazısıyla yazılmış mektup, içlerini rahatlatı.

Aradan bir yıl geçtiğinde gösterdiği başarı, büyükbabasının hoşlanacağı sınırı biraz aşmış olabilir. *Daisy*, St. Felix'e, ailesinden iki gün sonra geldi, gelirken de o yıl kendisine Newdigate Ödülü'nü kazandırmış olan şiiri yanında getirdi. Henry ile Rosalind daha önce Newdigate'in adını hiç duymamışlardı, öyle de olsa çok sevindiler. Ama ellili yıllarda aynı ödülü kazanmış olan *Daisy*'nin büyükbabası için ödülün anlamı daha büyüktü, hatta fazlasıyla büyüktü. Şiirin yazılı olduğu sayfaları alıp çalışma odasına girdi, *Daisy*'nin annesiyle babasının şiiri görme-

sine daha sonra izin verdi. Şiir, bir başka ilişkinin sonunda genç bir kadının tatlı düşüncelerini uzun uzadıya betimliyordu. Bir kez daha yatağının çarşaflarını çıkarmış, çamaşırhaneye götürmüş, orada çamaşır makinesinin "puslu gözlüğünden" bakarken "bütün lekelerimizin döne döne arınmasını" izliyor. Bu ilişkiler de tıpkı mevsimler gibi, fazla hızlı dönüyordu, "yavaş yavaş çürüyerek unutuluşa gömülen meyvelerle birlikte" onlar da "yeşilden kahverengine dönüşüyordu". Lekeler tam olarak birer günah değil, "coşkunun etiketleri", sonradan "bulanık palimpsestler" oluyorlar, bu yüzden de giderilmeleri pek kolay değil. Şiirde belli belirsiz bir dinsellik, tatlı bir erotizm vardı, kaygılanan Perowne kızının üniversitedeki ilk yılının tahmin bile edemeyeceği kadar kalabalık geçtiğini düşündü. Yalnızca bir erkek arkadaş ya da bir sevgili değil, ama koca bir ordu, neredeyse heyecansız olacak kadar. Grammaticus'un şiire karşı gelmesinin nedeni bu olmuş olabilir – koruması altındaki kişi elini uzatıp başka erkekler bulmuş. Ya da statü kaybı korkusuyla acınası bir nöbet geçiriyor da olabilir – Daisy'nin edebiyat eğitimini şekillendirirken, kendisine rakip olacak bir şair ortaya çıkacağını düşünmemiştir. Ne de olsa bu Newdigate'i Fenton ile Motion da kazanmıştı.

Teresa basit bir akşam yemeği hazırladı, Pamiers'deki pazardan aldığı taze ton balıklı nisuz salata. Yemek masası mutfağın önüne kurulmuştu, geniş çimenliğin kenarına. Olağanüstü güzel bir akşamdı, ağaçların ve çalıların morumsu gölgeleri kuru otların üzerinden yaklaşıyor, öğle sonrasında ağustosböceklerinin bıraktığı yerden cırcırböcekleri başlıyordu. Son gelen Grammaticus oldu, kayınpederi Daisy'nin yanındaki koltuğa otururken Perowne onun tek başına en az bir şişe şarabı gövdeye indirdiğini tahmin etti. Adam elini torunun bileğine koyduğunda bu düşünce doğrulanmış oldu, sarhoşların samimiyet sandığı o haşin dobralıkla kıza şiirinin akıllıca olmadığını, Newdigate'i kazananların genellikle böyle şiirler olmadığını söyledi. Hiç de iyi değil, dedi kıza, sanki kız iyi olmadığını zaten biliyordu da kabul etmek zorundaydı. Psikiyatristlerin rasgele konuşan dediği cinstendi Grammaticus.

Daha okuldaki son yılında, henüz on sekiz yaşındayken, öğrenci temsilcisi ve altıncı sınıfın birincisiyken, Daisy kesin ve özgüvenli tarzını geliştirmişti. İnce kemikli genç bir kadındı, biçimli ve derli topluydu, ufak haşarı bir suratı, kısa siyah saçları ve dik bir duruşu vardı. Sağlam basıyordu yere. O gece akşam yemeğinde o sağlam görünüşün altında nasıl bir kırılganlık gizlendiğini yalnız annesiyle babası bir de erkek kardeşi biliyordu. Hiç acele etmeden elini çekerken ve büyükbabasına bakarken serinkanlıydı, adamın sözlerine devam etmesini bekliyordu. Şarabından iri bir yudum aldı büyükbaba, sanki içtiği bir kap ılık biraydı, ve kız sessiz kalırken o konuştu. Dizelerin gevşek ve hantal olduğunu söyledi, kıtalar uzunlu kısalıydı. Henry Rosalind'e baktı, müdahale etmesini bekliyordu. O etmezse kendisinin etmesi gerekecekti, o zaman da olay fazlaca önem kazanacaktı. Kıta'nın ne anlama geldiğini tam olarak bilmemesi utanılacak bir şeydi, o akşam sözlüğe bakıp öğrendi. Rosalind kendini geride tuttu, babasının konuşmasına gereğinden önce girmesi bir patlamaya yol açabilirdi. Babasını idare etmek nazik bir sanattı. Teresa masada oturduğu yerde acı çekiyordu. Onun zamanında ve o gelmeden önceki yıllarda pek çok kez buna benzer sahneler yaşanmıştı, ama çocuklar işin içinde olmamıştı. Bunun sonunun iyi olmayabileceğini biliyordu. Theo çenesini avucuna dayadı ve gözlerini tabağına dikti.

Torununun susmasından cesaret alan John devam etti, otoritesini alabildiğine kullandı, budalaca sevecen bir tavır içindeydi. Karşısındaki genç kadını, gümüş çağın Elisabeth tarzı şairlerini öğrettiği on altılık kıtla karıştırıyordu. Bir zamanlar biliyorduydu bile, üniversitede geçirilen iyi bir yılın ne anlama geldiğini artık unutmuştu. Kızın kendisi gibi hissettiğini hayal edebiliyordu ancak ve kıza aşıkâr olanı anlatabiliyordu: şiir çok uzundu, şaşırtmak için aşırı çaba harcıyordu, karışık olduğunu her ikisinin de bildiği bir benzetme vardı. İçkisinden iri bir yudum almak için durakladı, Daisy yine bir şey söylemedi.

Kıza şiirinin özgün olmadığını söyleyince bir tepki geldi. Daisy zarif başını yana eğdi, bir kaşını kaldırdı. Özgün değil mi? Kızın çenesinde duygularını belli eden bir titreşim gören Perowne onun bu aldırılmaz havasının sürmeyeceğini düşündü.

Rosalind sonunda ağzını açtı ama babası onu bastırdı. Evet, az tanınan ama yetenekli bir şair olan Pat Jourdan, Liverpool okulundandı kendisi, altmışlı yıllarda benzer bir düşünceyi yazmıştı, ilişkinin sonu, çamaşır makinesinde dönen çarşafların düşünen şairin önünde sergilenmesi. Grammaticus'un, davranışının ne kadar budalaca olduğunu bilmesi, ama kendini tutamaması mümkün müydü? Yaşlı adamın fersiz gözlerinde köpekler gibi yaltaklanan bir bakış vardı, sanki kendi kendisini korkutuyordu ve birinin kendisini engellemesi için yalvarıyordu. Nazik olmaya çalışırken sesi çatlaklaştı, konuştuğunda daha da gülünç duruma düştü. Kendisine fırsat tanımış olan masadaki sessizlik şimdi cezası, belası olmuştu. Theo şaşkınlıkla ona bakıyor, başını iki yana sallıyordu. Elbette, diyordu John, Daisy'yi intihal ile suçlamıyordu, şiiri okumuş sonra da aklından çıkarmış olabilirdi, ya da kendisi yeniden oluşturmuştu. Ne de olsa rastlanmadık ya da tuhaf bir düşünce değildi bu, ama hangisi olursa olsun...

Sonunda yavaşladı, durumunu daha da kötüleştiremezdi. Kızının ezilmediğini görmek Perowne'un hoşuna gitti. Hidetliydi kızı. Cildinin altından boynundaki damarın zonkladığını görebiliyordu. Ama taşkınlık yaparak büyükbabasının içini rahatlatacak değildi. Ansızın, sessizliğe daha fazla katlanamayarak yeniden konuşmaya başladı Grammaticus, aceleyle konuşuyor, verdiği hükmü yumuşatmaya çalışıyor ama aslında hiçbir şeyi değiştirmiyordu. Daisy lafa girdi ve başka şeylerden söz edelim dedi, bunun üzerine Grammaticus "Lanet olsun!" diye homurdandı, ayağa kalkıp eve girdi. Onun gitmesini izlediler, o uzaklaşan figür bildikleri bir görüntüydü, ama aynı zamanda rahatsız ediciydi, o çünkü o yaz ilk kez tanış olmuşlardı.

Daisy üç gün daha kaldı; büyükbabasının, aralarındaki ilişkiyi yeniden kurmanın yollarını bulmasına yetecek kadar uzundu bu süre. Ama ertesi gün adam canlı ve keyifli bir biçimde kendiyle meşgul oldu, unutmuş görünüyordu. Ya da numara yapıyordu, pek çok içkici gibi o da her yeni günün bir öncekinin altına bir çizgi çektiğini düşünmekten hoşlanıyordu. Daisy Barcelona'ya giderken -uzun zaman önce planlanmış bir

şeydi- kendini zorlayıp büyükbabasını iki yanağından öperek veda etti, o da Daisy'nin kolunu tuttu, sonradan, aralarında bir barışma olduğuna kendini inandırdı. Önce Rosalind sonra da Henry, Daisy ile işinin bitmediğine onu ikna etmeye çalıştılsa da Grammaticus onların sorun çıkardığını söyledi. O yılı izleyen iki yaz Daisy'nin neden St. Felix'e gelmediğini merak etmiş olmalı. Kız bahaneler bulup arkadaşlarıyla birlikte Çin'e ve Brezilya'ya gitti. İlk seferinde kıza yazmış olmalıydı Grammaticus ama o günlerde artık bu konuda suratını asıp susar olmuştu. Bu yüzden Rosalind'in ona Daisy'nin şiirlerinin prova basısını yollaması riskli bir davranıştı. Onlardan hoşlanmaması beklenmeyecek miydi? Üstelik kızın yayımcısı, büyükbabanın toplu eserlerinin yeni basımını yapmamış olan kişiye?

Benim Arsız Yelkenlim'e gösterdiği büyük ilgi numara olsa bile bunu mükemmel gizliyordu. Kıza yazdığı uzun mektuba, çamaşırhane şiiri konusunda utanç verici bir hödük gibi davrandığını itiraf ederek başlamıştı. Şiir kitapta yer almamıştı, ve Henry yüksek sesle dile getirmese de acaba Daisy büyükbabasının başından beri haklı olduğunu düşündü mü diye merak etmişti. Daisy'nin şiirlerinde konuşur gibi bir hava vardı, öyle yazmıştı büyükbabası mektubunda, anlam ve ilişki açısından zenginlerdi. Ara sıra şiirlerdeki o sıradan, düz sesin arasına aniden duyusal açıdan yoğun, "dünyevi-deneyüstü" satırlar giriyordu. Bu bakımdan Daisy'nin şiirlerinin her yerinde sevgili Larkin'inin ruhunu buluyordu, ama "genç bir kadının kösnüllüğüyle güçlendirilmiş olarak", ve daha koyu bir mizahla. Grammaticus, neredeyse okunamayan elyazısıyla, "entelektüel gücü", şiirlerindeki düzeni duyuran "derin ve bağımsız düşüncenin cesaretini" övüyordu. Daisy'nin "Altı Kısa Şarkı"sındaki "sürtükçe mizahı" sevmişti. "Ayakkabımın Üzerindeki Beynin Baladı"na "manyakça güldüğünü" söylüyordu; bu şiir bir sabah babasını çalışırken izlemek isteyen Daisy ameliyathaneye girdiğinde yazılmıştı. Elbette Henry'nin en az hoşlandığı şiir buydu. Kızı, tam bir beyin orta damarı anevrizmasında hazır bulunmuştu. Gri ya da beyaz madde kaybolmamıştı. Şiirde, sanatın elzem ama -böyle kabul etmesi gerekti- bağışlanabilir sahtekârlığını fark ettiğini düşünmüştü Henry. Daisy büyükba-

basına tatlı bir kartpostal gönderdi. Onu ne kadar özlediğini, ona ne çok şey borçlu olduğunu söyledi. Büyükbabasının sözlerine bayıldığını, o sözleri tekrar tekrar okuduğunu, övgülerinin başım döndürdüğünü anlattı.

Şimdi yaşlı adamla Daisy, Toulouse ve Paris'ten birbirlerine yakınlaşıyorlar. Yaşamı hakkında bir televizyon programı hazırlamak isteyen bir televizyon şirketi, Grammaticus'u Claridge's'de biçime sokuyor. Bu gece yemekte barışmaları tescillenecek – fikir bu, ama balık torbasını güçlkle taşıyarak kalabalığa karışıp High Street'te yürüyen Perowne, iyimserliğe kapılmasını engelleyecek kadar çok yemek yemiş kayınpederiyle; ve son üç yıldır işler değişmiş. Bugünlerde Grammaticus akşamlarına ya da ikindilerine ahşık olduğu gibi başlıyor, şaraptan önce birkaç tane sek cin yuvarlıyor, altmışlı yaşlarında bir süre terk ettiği bir alışkanlık bu. Bir başka gelişme, günü sona erdirmek için "cila" olsun diye içtiği biradan önceki kadeh kadeh viski. Kapının eşiğinde neşeli ya da heyecanlı bir durumda görünürse, kızının evine egemen olmak için o denetimsiz dürtüyü hissedecek, bu da onun daha hızlı içmesine neden olacak. Sarhoşluk, onu genellikle ilk evrelerde coşturan bir yolculuk, arkadaşlığı iyi, açık yürekli, muzip ve keyifli; ünlü yaşlı şair, dinlerken de konuşurken olduğu kadar mutlu. Ama hedefe ulaşır ulaşmaz, yukarıdaki o güneşsiz ovaya kurulur kurulmaz tam anlamıyla nitelikli bir sarhoş oluyor, daha iğrenç düşünceler, saldırganlık cinleri, paranoya, kendine acımak kontrolü ele geçiriyor. Şimdi herkes, John'un gönlünce gitmek, yağcılık yapmak için uğraşmadıkça, saatlerce ifadesiz bir yüzle dinlemeye hazır olmadıkça onunla geçirilecek bir akşamın her nasılsa kötü gideceğini düşünüyor. Hiçbiri de böyle davranmak istemiyor.

Perowne arabasının yanma varıyor ve pis kokulu torbasını bagaja, ailenin yürüyüş botlarının, sırt çantalarının ve geçen yazdan kalma tenis toplarının arasına koyuyor. Zaman zaman profesyonelce olmayan bir düşünce geliyor aklına: yaşlı adam dahil herkes için en uygun hareket, onun neşesi artmaktayken düşük dozajda bir yatıştırıcı vermek, Rioja gibi sert bir kırmızı şaraba karıştırılan kısa tesirli bir benzodiazepin türevi; esneme-leri çoğalınca üst kattaki odasına ya da taksiye götürmek; ünlü

yaşlı şair geceyarısına yarım saat kala, yorgun ve mutlu, yatakta olur, kimseye bir zararı dokunmaz.

Ağır akan trafikte Marylebone'un içinde birkaç yüz metre ilerlemişti ki dikiz aynasında, iki sıra geride kırmızı bir BMW çarpıyor gözüne. Görebildiği tek şey, yan aynasının bir köşesi, aynanın yerinde olup olmadığını anlayamıyor. Bir kavşakta aralarına beyaz bir minibüs girince kırmızı arabayı neredeyse görmez oluyor. Baxter da olabilir bu, ama onu yeniden görecektir olmak Henry'yi pek korkutmuyor. Aslında konuşabilir de onunla. İlginç bir vaka, Henry yardım önerisinde samimiydi. Onu asıl kaygılandıran, cumartesi sabahı trafiğinin yerinde sayması; ileride yolu tıkayan bir şey var. Yeniden baktığında kırmızı arabayı göremiyor. Sonra da aklından çıkarıyor onu, sol tarafındaki bir televizyon mağazası dikkatini çekiyor.

Vitrininde, çeşitli ekranlarda birbiriyle açı oluşturacak biçimde yığılmış benzer görüntüler var – katot ışınli, plazma, destekli, ev sineması. Her ekranda, bir stüdyoda röportaj veren Başbakan gösteriliyor. Yüzün yakın çekimi giderek yerini ağzın yakın çekimine bırakıyor, sonunda dudaklar ekranın yarısını kaplıyor. Geçmişte, onun bildiği kadar şey bilseydik, bizim de savaşa girmek isteyeceğimizi söylemişti. Belki de bu ağır yakın çekimde yönetmen seyreden halkın mutlaka yapacağı bir hesaplama bilinçli olarak yanıt vermektedir: bu politikacı doğruyu mu söylemektedir? Ama dürüst bir adamı belli eden bir alamet, bir işaret var mıdır? Bu soru üzerinde epeyce duruldu. Perowne, Paul Ekman'ın bu konuda yazdıklarını okumuştı. Kendine güvenen bir yalancı gülümserken yüzündeki bazı kas grupları hareketsiz kalır. Ancak gerçek duygular ifade edilirse canlanırlar. Bir düzenbazın gülümsemesi eksiktir, yetersizdir. Ama yüzlerin kendisinde onca değişiklik, yağ şişlikleri, tuhaf çukurluklar, kemik yapısında değişiklikler varken, biz bu kasların orada hareketsiz durduğunu görebilir miyiz? Özellikle de safkan yalancının ilk ve en iyi bilinçsiz hareketi, kendini dürüst olduğuna ikna etmekse zordur bu. Ve dürüst davrandığında kandırmacası yok olur.

Bütün zorluklara, içgüdüsel olarak aldığımız karşı önlemlere rağmen, gözlerimizi dikip bakarız, o yüzü okumaya, amacını anlamaya çalışırız. Dost mudur düşman mı? Eskiden beri zihinleri meşgul eder bu. Ve kuşaklar boyunca, tahminlerin yarısına yakınında haksız çıksak bile, yine de denemeye değer. Şimdi savaşın eşiğindeyken, çok geç olmadan bu girişimden vazgeçmeyi millet hâlâ hayal ederken, her zamankinden de fazla denenmeli. Savaşa girmenin bizi daha fazla güvenceye alacağına gerçekten inanıyor mu bu adam? Saddam'ın elinde dehşet verici güçte silahlar var mı? Başbakan samimi olabilir ve yanılabılır. En acımasız hasımlarından birkaçı onun iyi niyetinden kuşku duymuyor. Başbakan korkunç bir hatanın eşiğinde olabilir. Belki de plan işe yarayacaktır, yüzbinlerce kişi ölmeden diktatör yenilecektir, ve bir-iki yıl sonra laik ya da İslami bir demokrasi sonunda Ortadoğu'nun bikkın diktatörlükleri arasında kendine yer edinebilecektir. Trafiğin içinde, yanı başındaki öteki insanlarla birlikte sıkışık kalmış olan Henry, kendi bocalamasını bir tür vertigo, baş döndürücü bir kararsızlık olarak hissediyor. Sinir cerrahisine yönelmekle güvenli ve basit bir meslek seçmiş.

En yakın aile üyelerinin ya da arkadaşlarının bırakın yüzlerindeki ifadeyi anlamayı, onları tanıyamayan hastalar gördü o. Çoğu vakada, sağdaki iç biçimli orta girus genellikle bir sarıntı sonucu gevşer. Bir sinir cerrahının bu durumda elinden bir şey gelmez. Tony Blair ile tek buluşmasında bir an onun yüzünü tanımakta yetersiz kalmış olmalı – geçici bir prosopagnosya. 2000 Mayısındaydı; o günler artık cilalanmış, sahte bir masumiyet pırıltısına kavuşmuş gibi. Bugün zihinleri meşgul eden şeylerden önce çoğunluğun başarı olarak gördüğü bir sosyal proje vardı. Bir şeyler yolunda gidiyordu, ve hiç kimse de bunu yadsımıyor gibiydi. Thames Nehri'nin güney kıyısında kullanılmayan bir elektrik santrali keşfedilmiş ve çağdaş sanatlar müzesi olarak işe yarayacağı düşünülmüştü. Dönüştürme cesurca ve büyük bir başarıyla gerçekleşmişti. Tate Modern'in açılış davetine dört bin kişi katılmıştı – ünlüler, politikacılar, büyükler ve iyiler; yüzlerce genç erkek ve kadın şampanya ve kanapeler dağıtmıştı, kiniklik karışmayan genel bir coşku yaşanmıştı ki böy-

le durumlarda pek rastlanır şey değildi. Henry, Kraliyet Cerrah Okulu'nun üyesi sıfatıyla katılmıştı. Rosalind ise gazetesi aracılığıyla davet edilmişti. Theo ile Daisy de onlarla gelmişler, gelir gelmez de kalabalığın arasına karışmışlardı. Anneleriyle babaları onları ertesi sabaha kadar görmemişlerdi. Davetliler eski türbin holünün sanayi tipi geniş mekânında toplanmışlardı, binlerce heyecanlı sesin uğultusu, demir kirişlerin altında asılı duran dev bir örümceği havalandırıyordu sanki. Bir saat sonra Henry ile Rosalind arkadaşlarının yanından ayrıldılar ve ellerinde içkileriyle, görece tenhalaşmış salonlarda sergilenen eserlerin arasında dolaşmaya başladılar.

Öylesine mutluydular ki, kavramsal sanatın somurtuk gelenekselliğini bile bu eğlencenin bir parçası olarak görüyorlardı, tıpkı okul kermesinde öğrencilerin el işlerinin ciddiyle sergilenmesi gibi. Perowne, Cornelia Parker'ın "Patlayan Kulübe"sinden hoşlandı, eğlenceli bir yapıydı, tıpkı birden akla gelen parlak bir fikir gibi. Rothko'nun yapıtlarının bulunduğu bir salona girdiler, ve birkaç dakika keyifle, sakince koyu mor ve turuncu renkteki dev kütüklerin arasında durdular. Sonra geniş bir kapıdan geçerek yandaki galeriye girdiler, karşılarına çıkan şey, ilk bakışta basit bir yerleştirmeye benziyordu. Oysa bir kısmı, alçak istiflenmiş tuğlalar, aslında serginin bir parçasıydı. Onun gerisinde, geniş salonun öteki ucunda, Başbakan duruyordu, yanında da galerinin müdürü. Altı metre kadar ileride, tuğlaların yakınında, kadife bir kordonun geçişi engellediği yerde basın mensupları –otuzdan fazla fotoğrafçı ve muhabirler– ve galeri görevlilerine ve Downing Street çalışanlarına benzeyen kimseler vardı. Perowne'lar içeri girdiği sırada tuhaf bir sessizlik vardı. Blair ile müdür gülümseyerek kameralara poz veriyorlardı, ünlü tuğlalar da fotoğrafa dahil olacaktı. Rasgele flaşlar patlıyor, ama fotoğrafçılardan hiçbiri her zamanki gibi seslenmiyordu. Görüntünün sakinliği yan taraftaki Rothko galerisinin bir uzantısı gibiydi.

Sonra müdür Rosalind'i selamlamak üzere elini kaldırdı, belki de bu sahneyi bitirmek için bir bahaneydi bu. Sonu tatlı biten bir hukuki mesele dolayısıyla tanışmışlardı. Müdür, Blair'i tuğlaların çevresinden dolaştırdı, salonda Perowne'lara doğ-

nu yürüdü, peşlerinden ötekiler geliyordu: kameralarını doğrultmuş fotoğrafçılar, sonunda belki de ilginç bir şey çıkacağını düşünerek not defterlerini hazırlamış meraklılar. Perowne'lar bütün bu insanların yaklaşmalarını çaresizlik içinde beklediler. Çevrelerindeki bedenlerin arasında sıkışmış durumda Başbakanla tanıştırıldılar. Başbakan önce Rosalind'in elini sıktı, sonra da Henry'ninkini. Tutuşu sağlam ve erkekçeydi. Perowne'u şaşırtan Blair'in kendisine tanıyormuş gibi, ilgiyle bakması oldu. Zeki ve doğrudan bir bakışı vardı, beklenmedik kadar da gençti. Oysa daha sonra onları bekleyen şeyler vardı.

"Yaptığınız işe gerçekten hayranlık duyuyorum," dedi Blair.

Perowne içgüdüsel olarak, "Teşekkür ederim," dedi. Ama etkilenmişti. Belleği gayet güçlü olan ve bakanlarının verdiği raporları ayrıntılarıyla hatırlamasıyla ünlü olan Blair, hastane hakkında geçen ay verilen harika raporu -bütün hedeflere ulaşılmıştı- duymuş olabilirdi, hatta nöroşirürji bölümünün elde ettiği olağanüstü sonuçlardan söz edildiğini de. Geçen yıla göre ameliyatlarda yüzde yirmüçlük bir artış vardı. Henry daha sonra bunun ne kadar saçma bir düşünce olduğunun farkına vardı.

Perowne'un elini hâlâ bırakmamış olan Başbakan, "Aslında Downing Street'te, tablolarınızdan ikisi duvarımızda asılı. Cherie de ben de bayılıyoruz onlara."

"Yo, yo," dedi Perowne.

"Evet, evet," diye ısrar etti Başbakan, Perowne'un elini daha sıkı tutarak. Sanat konularında alçakgönüllülük gösterisi kabul edecek havada değildi.

"Hayır sanırım siz..."

"Gerçekten. Yemek odamızda asılılar."

"Bir hata yapıyorsunuz," dedi Perowne, bu sözcüğü duyan Başbakanın yüzünden kısacık bir an anı bir telaş geçti, kendinden kuşkulandır gibi olmuştu. Yüzündeki ifadenin donduğunu, gözlerinin biraz şiştiğini gören olmadı. Gücüne olan inancında incecik bir çatlak oluşmuştu. Sonra yine devam etti, kuşkusuz onları duymaya çalışarak çevrelerinde itişip kakışan onca insan varken artık geriye dönüş olmayacağını aklından hızla geçirmişti. Dönmek demek, yarınki basında müstehzi yazılar olması demektir.

"Her neyse. Gerçekten harika tablolar. Kutlarım sizi."

Başbakanın asistanlarından biri, siyah bir takım elbise giymiş olan bir kadın araya girerek, "Başbakanım," dedi, "üç buçuk dakikamız var. Gitmeliyiz."

Blair, Perowne'un elini bıraktı, vedalaşmak için sadece başıyla hafifçe selam verip dudaklarını şöyle bir büzdü, arkasını döndü ve yol gösterenin peşinden gitti. Personel, basın, dalkavuklar, korumalar, galerideki memurlar ve müdürleri de Başbakanın arkasından seğırttiler, birkaç saniye sonra Perowne'lar boşalan tuğlah salonda hiçbir şey olmamışçasına kalakaldılar.

Röportajcıyla konuk arasına giren çeşitli görüntüleri arasından izleyen Perowne, böylesi anlar, bıçak gibi saplanan panik yüklü soğuk anlar Başbakanın günlerini ya da gecelerini gitgide daha da dolduruyor mu acaba, diye düşündü. Birleşmiş Milletler ikinci kez resmi bir karar almayabilirdi. Silah denetçilerinin bir sonraki raporu da yetersiz kalabilirdi. Iraklılar istilacı güçlere karşı biyolojik silah kullanabilirlerdi. Ya da, eski denetçilerden birinin ısrarla söylediği gibi, orada hiçbir kitle imha silahı kalmamış olabilirdi. Açlık olduğundan ve üç milyon sığınmacıdan söz ediliyor, Suriye'de ve İran'da bunları kabul edecek kamplar hazırlanmaya başlandı bile. Birleşmiş Milletler yüzbinlerce Iraklının ölmüş olduğunu tahmin ediyor. Londra'da intikam saldırıları olabilir. Buna rağmen Amerikalılar savaş sonrası için planlarını açıklamıyorlar. Belki de bir planları yoktur. Tümünden bakıldığında Saddam'm devrilmesi çok pahalıya mal olabilir. Kimse nasıl bir gelecekle karşılaşılacağını bilemiyor. Hükümetin bakanları sadakat içinde konuşuyorlar, çeşitli gazeteler savaşa destek veriyorlar, ülkede savaşa karşı olanlar yanında önemli ölçüde destekleyenler de var, ama İngiltere'de bu konuyu zorlayanın bir tek kişi olduğundan kimsenin kuşkusu yok. Geceleri terlemeler mi, korkunç rüyalar mı, uykusuz geçen gecelerin çılgın, sarsıcı fantezileri mi? Yoksa sadece yalnızlık mı? Şimdi Henry onu ne zaman ekranda görse, uçurumun eşiğinde bulunulduğunun farkında olup olmadığını anlamaya çalışıyor, sessizce tanık olduğu o incecik çatlağı, Başbakanın yüzünün

hareketsiz kalmasını, o kısa bocalama ânını. Ama bütün görebildiği kendinden emin bir adam, ya da olsa olsa zorlayan bir ciddiyet.

Evinin karşısındaki, binaya ait otopark alanında boş bir yer buluyor. Aldıklarını arabasının bagajından çıkarırken meydanda, evine en yakın olan bankta, oraya genellikle akşamın erken saatlerinde, sonra bir de geceleyin gelen gençlerin oturduğunu görüyor. İki tane Batı Hindistanlı var, iki, bazen de üç tane Ortadoğulu; bunlar Türk olabilir. Hepsi de güler yüzlü ve varlıklı görünüyorlar, sık sık da omuz omuza verip kahkahalar atıyorlar. Kaldırımın kenarında bir Mercedes duruyor, Perowne'un ki ile aynı model ama siyah, direksiyonda da hep biri oturuyor. Ara sıra bir yabancı gelip onlarla konuşuyor. İçlerinden biri arabanın yanına gidiyor, sürücüyle bir şey konuşuyor ve geri dönüyor, yeniden birbirlerine sokuluyorlar, sonra yabancı yoluna devam ediyor. Kendi kendilerine yeten ve zararsız kimşeler, Perowne uzun bir süre onların uyuşturucu satıcısı olduğunu sandı, belki de kaldırım kafelerinde kokain satıyorlardı, ya da ecstasy hapi ve marihuana. Müşterileri eroin ya da *crack* kullanıcısı olamazdı, çünkü yeterince kendinden geçmiş ya da çökmüş görünmüyorlardı. Babasma gerçeği gösteren Theo oldu. Grup, kentteki çeşitli küçük *rap* gösterilerine bilet satıyordu. Aynı zamanda korsan CD satıyorlar, ucuz denizaşırı uçak bileti ayarlıyorlar, partiler için ucuz mekânlar ve DJ'ler buluyorlar, düğünler ve havaalanları için limuzin sağlıyorlar, düşük fiyatlı sağlık ve yolculuk sigortası buluyorlardı; komisyon karşılığında mültecileri ve yasadışı yabancıları avukatlara götürüyorlardı. Grup ne vergi ödüyor ne de büro giderleri var; böylece koşulları oldukça uygundu. Perowne bu adamları ne zaman görse, tıpkı şimdi evinin kapısına doğru giderken olduğu gibi, onlara bir özür borçlu olduğunu hissediyor belli belirsiz. Bir gün onlardan bir şey satın alacak.

Theo aşağıda mutfakta, herhalde şu meyveli yoğurtlu kahvaltılarından birini hazırlıyordur. Henry balığı merdivenin başında bırakıyor, aşağıya seslenip Theo'ya merhaba diyor, ikinci

kata çıkıyor. Yatak odası çok sıcak ve sıkıntılı geliyor ona, gün ışığında boşalmış gibi. Loş ışıktaki iş günü geride kalıp uyku vakti yaklaştığında göze daha iyi, daha sıcak geliyor; bu odada öğle sonrası bulunmak ona ağır bir grip dönemini hatırlatıyor. Spor ayakkabılarını çıkarıyor, nemli çoraplarını sıyırıp çamaşır sepetine bırakıyor, açmak üzere ortadaki pencerenin yanına gidiyor. İşte yine orada, ya da bir başkası, tam altında, sokağın meydana açıldığı yerde ağır ağır evin köşesini dönüyor. Henry daha çok tepesini görebiliyor, pencereyi yukarı itip sağ tarafa doğru iyice eğiliyor ama yan aynayı kesinlikle göremiyor. Sürücüyü de göremiyor, arabadaki herhangi birini de. Arabanın meydanın kuzeyinden geçmesini, sağa, Conway Sokağı'na saptırmasını ve gözden kaybolmasını izliyor. Bu kez kendini tam anlamıyla ilgisiz hissetmiyor. Öyleyse ne hissediyor? İlgileniyor mu, hatta hafif bir kaygı mı duyuyor? Araba sıradan bir marka, iki-üç yıl önce de kırmızı herkesin seçtiği bir renkti. Öbür taraftan, gelenin Baxter olma olasılığını bir kenara itmek doğru mu? Adamın içinde bulunduğu durum hem korkunç hem büyüleyici, dejeneratif hastalık daha ilk belirtilerini göstermeden önce, sert sokak adamı yaşantısı daha iyi bir hayata duyduğu özlemi maskeleyen olmalı. Perowne pencereden uzaklaşıyor, banyoya yöneliyor. Baxter'ın kendisinin peşine takılmasına hiç gerek kalmayacak. Mercedes zaten göze çarpıyor, hem de tam evin önünde park edilmiş. Evet Baxter'ı tekrar görmek istiyor, iş saatleri içinde, daha fazlasını duymak, ona işine yarayacak adresler vermek istiyor. Ama Henry onun meydanda dolanmasını istemiyor.

Soyunması biterken, ayaklarının dibine yığılan giysi yığınının bir yerinden cep telefonunun sesi geliyor. Giysileri karıştırıp telefonu buluyor.

"Sevgilim?" diyor.

Sonunda Rosalind. Daha iyi bir zamanlama olabilir mi? Telefon elinde yatak odasına gidiyor, birkaç saat önce seviştikleri dağınık yatağa çıplak olarak sırtüstü uzanıyor. Radyatörlerden gelen sıcak dalgalarını çıplak teninde bir çöl rüzgârı gibi hissediyor. Termostatın derecesi çok yüksek. Yarım ereksiyon halinde, ama belki de çeyrek. Rosalind bugün çahşmasaydı, gaze-

tede hafta sonu krizi yaşanmasaydı, basın özgürlüğündeki küçük punto yazılar söz konusu olduğunda Rosalind'in yumuşak huylu editörü canavar kesilmeseydi, o ve Henry şimdi burada birlikte olabilirlerdi. Kışın, cumartesi günleri öğleden sonra ara sıra böyle bir-iki saat geçirirler. Saat dört karanlığın cinselliği.

Yumuşak bir ışığın ve doğru açının yardımıyla banyodaki ayna Henry'nin ara sıra gençliğini hatırlamasına olanak tanıyor. Ama Rosalind, içindeki ışık ya da Henry'nin sevgi dolu budalalığı sayesinde hâlâ yıllar önce tanıştığı o kadına son derece benziyor. O, genç Rosalind'in annesi değil henüz, ablası. Bu ne kadar sürebilir? Özellikleri, esas olarak değişmeden kalmış: cildinin neredeyse ışıklı beyazlığı – annesi Marianne Kelt soyundandı; ince, zarif kaşlar – varla yok arası; o sakın, tatlı yeşil bakışlar; ve dişleri, bembeyaz (kendisinininkiler kararıyor), üst sıra son derece muntazam, alttakiler hafifçe çarpık – Henry'nin asla düzeltilmesini istemediği bir gençlik kusuru; mahcupça başlayıp genişleyen sahici bir gülümseme; dudaklarında tümüyle ona özgü turuncumsu pembe bir ısıltı; şimdi kısa kesilmiş olan saçları, hâlâ kızıl-kahve. Sakinken, neşeli bir zekâ havası oluyor üzerinde, eğlenceden aldığı zevk azalmamış gibi. Yüzü güzelliğini koruyor. Kırklı yaşlarındaki herkes gibi Rosalind'in de yılgınlık anları var, yataarken aynanın önünde bıkkın oturduğu oluyor; Henry kendisinin de bu haline içinden acımasızca değerlendirerek baktığını görmüş, neredeyse bir çirkinlik bu. Hepimiz aynı yönde gidiyoruz. Rosalind'in kalçalarının hafifçe genişlemesinden, göğüslerinin dolgunlaşmasından hoşlandığını söyleyen Henry onu pek ikna edemiyor doğal olarak, ama doğru bu. Evet Rosalind şimdi burada olsaydı onunla yatmaktan çok mutlu olurdu.

Rosalind'in ruh durumunun kendisinininkinden farklı olacağını tahmin ediyor –siyah iş kıyafetiyle, toplantıların birinden çıkıp birine girerken– bu yüzden aklı başında bir konuşma yapabilmek üzere yatakta oturur konuma geçiyor.

"Nasıl gidiyor?"

"Yargıcımız Blackfriars Köprüsü'nün güneyinde trafikte sıkışmış. Şu gösteri. Ama bize istediğimizi vereceğini sanıyorum."

"Tedbir kararını kaldıracak mı?"

"Evvvet. Pazartesi sabahı." Hızlı ve halinden hoşnut konuşuyor.

"Sen bir dâhisin," diyor Henry. "Baban ne olacak?"

"Onu otelinden alamayacağım. Şu gösteri. Trafik rezalet. Bir taksiye binip gelmeye çalışacak." Susuyor ve daha ağır bir tempoda, "Ya sen nasılsın?" diyor. Sen sözcüğünü söylerken sesinin tonu yumuşayıp alçalıyor, sözcük genişliyor, belli ki bu sabaha gönderme yapıyor. Karısının havasını değerlendirirken yanılmış. Ona yatakta çıplak oturduğunu, onu arzuladığını söyleyecekken vazgeçiyor. Şimdi telefonda cilveleşmenin sırası değil, çünkü kendisi evden çıkmak zorunda, karısının da yapacak işleri var. Karısına söylemesi gereken başka önemli şeyler de var, bunlar bu akşam yemeğinden sonrasını ya da yarın sabah beklemek zorundalar.

"Duş yapar yapmaz Perivale'e gideceğim," diyor. Bu, Rosalind'in sorusuna yanıt olmadığı için de, "iyiyim," diye ekliyor, "ama seninle birlikte olacağım zamanı ipe çekiyorum." Bu da yetmeyince, "Bir sürü şey oldu," diyor, "bunları seninle konuşmak istiyorum."

"Ne tür şeyler?"

"Kötü bir şey değil. Görüşünce anlatmayı yeğlerim."

"Tamam. Ama bir ipucu ver bana."

"Dün gece uyuyamayınca pencereye gittim. O Rus kargo uçağını gördüm."

"Sevgilim. Korkunç olmalı bu. Başka ne oldu?"

Duraksıyor Henry ve eli, kendiliğinden göğsündeki bere-nin çevresini okşuyor. Rosalind'in zaman zaman dediği gibi, haberin başlığı nasıl olurdu? Yoldaki öfkeli çatışma. Saldırı giri-şimi. Bir sinir hastalığı. Yan ayna. Dikiz aynası.

"Squash'ta kaybettim. Bu oyun için yaşılanıyorum."

Rosalind gülüyor. "Nedenin bu olduğunu sanmıyorum." Ama sesi ikna olmuş gibi. "Unutmuş olabileceğin bir şey var. Theo'nun bu öğleden sonra önemli bir provası var. Birkaç gün önce, gelirim diye söz verdiğini duydum."

"Lanet olsun. Saat kaçta?" Böyle bir söz verdiğini hatırla-mıyor.

"Saat beşte Ladbroke Grove'daki şu yerde."

"Hazırlansam iyi olacak."

Yataktan kalkıyor ve banyoya giderken veda sözcükleri etmek üzere telefonu yanına alıyor.

"Seni seviyorum."

"Ben de seni seviyorum," diyor Rosalind ve telefonu kapatıyor.

Henry duşa giriyor, üçüncü kattan aşağı pompalanan güçlü bir çağlayan. Bu uygarlık sona erince, bu kez hangi kılıkta larsa, Romalılar sonunda gidince ve yeni karanlık çağ başlayınca kaybedilecek ilk zevklerden biri bu. Turba ateşlerinin yanına çömelen yaşlılar, onlara inanmayan torunlarına kışm ortasında çıplak olarak gürül gürül akan temiz sıcak suyun altında ayakta durmayı, oval kokulu sabunları, parlak ve olduğundan gür göstereceği diye saçlarına sürdükleri yoğun kehribar rengi ve parlak kırmızı sıvıları, sıcak raflarda bekleyen harmani kadar büyük kalın beyaz havluları anlatacaklar.

Henry haftanın beş günü takım elbise giyip kırıvat takıyor. Bugünse üzerinde kot pantolon, süveter ve tabanları aşınmış kahverengi botlar var, onun kendi kuşağının büyük bir gitarcısı olmadığını kim bilecek? Botlarının bağcıklarını bağlamak üzere eğildiğinde dizlerine bıçak gibi bir sancı saplanıyor. Elli yaşına gelene kadar sürdürmenin bir anlamı yok. Altı ay daha squash oynayacak ve Londra Maratonu'na son bir kez katılacak. Bu eğlencelerin geçmişte kalmasına tahammül edebilecek mi? Aynanın karşısında bol bol traş sonrası losyonu sürüyor, özellikle kışın yaşlı insanların evlerinin havasında bir koku olur, buna karşı önlem almayı yeğliyor.

Yatak odasından çıkıyor, yana dönüp ilk merdivenin basamaklarını ikişer ikişer atlıyor, destek almak için parmaklığa tutunmuyor bile. Gençken öğrendiği bir numara bu, şimdi her zamankinden daha iyi yapabiliyor. Ama ayakkabısının topuğunun takılması, parçalanmış bir kuyruk sokumu, altı ay yatakta sırtüstü yatmak, harap olan kaslarını yeniden çalışır hale getirmesi için geçecek bir yıl - bu önsezili fantezi yarım saniye ancak sürüyor ama işe yarıyor. Bir sonraki merdiveni doğru dü-rüst iniyor.

Zemin kattaki mutfakta Theo balığı çoktan alıp buzdolabına koymuş bile. Küçük televizyon açık ama sesi kısılmış, Hyde Park'ı helikopterden gösteriyor. Kalabalıklar kahverengi bir leke gibi görünüyor, kayanın üzerindeki yosun gibi. Theo kahvaltısını büyük bir salata kâsesinde hazırlamış, içinde neredeyse bir kilo kadar yulaf ezmesi, kepek, ceviz, dağmersini, böğürtlen çileği, kuru üzüm, süt, yoğurt, rendelenmiş hurma, elma ve muz var.

Theo başıyla kâseyi işaret ediyor. "İster misin?"

"Dünden kalanları yerim."

Henry buzdolabından bir tabak tavukla haşlanmış patates alıyor, ayakta durup yiyor. Oğlu, ortadaki masada yüksek bir tabureye oturup dev kâsesinin üzerine eğilerek yiyor. Kırmıtların, paket kâğıtlarının ve meyve kabuklarının ötesinde üzerinde kurşunkalemle akorlar yazılmış müzik taslaklarının olduğu sayfalar duruyor. Theo'nun omuzları geniş, sert kasları temiz beyaz tişörtünü geriyor. Saçları, çıplak kollarının cildi, koyu kahverengi gür kaşları hâlâ Theo dört yaşındayken Perowne'un hayran olduğu zengin, pürüzsüz, taze nitelikte.

Perowne eliyle televizyonu işaret ediyor. "Hâlâ bir şey yapmak gelmiyor mu içinden?"

"Seyrediyordum. İki milyon kişi. Gerçekten şaşırtıcı."

Doğal olarak Theo, Irak'taki savaşa karşı. Tavrı, kemikleri ve cildi kadar sağlam ve temiz. Öyle sağlam ki düşüncesini ifade etmek için sokaklarda tepinerek yürümeye ihtiyaç duymuyor.

"Uçakla ilgili son haberler ne? Tutuklamaları duydum."

"Hiç kimse bir şey söylemiyor." Theo salata kâsesine biraz daha süt ekliyor. "Ama internette söylentiler var."

"Kuran hakkında."

"Pilotlar radikal İslamcı. Biri Çeçen, öteki Cezayirli."

Perowne bir tabure çekiyor, otururken iştahının kaçtığını hissediyor. Tabağını kenara itiyor.

"Peki nasıl oluyor? Cihad uğruna kendi uçaklarını ateşe veriyor, sonra da sağ salım Heathrow Havaalanı'na iniyorlar."

"Cesaretleri kırılmış."

"Demek ki bugünkü gösteriye katılmaktı niyetleri."

"Evet. Tezlerini ortaya koyacaklarmış. Bir Arap ülkesine savaş açarsanız başınıza bunlar gelir."

Pek mantıklı gelmiyor kulağa, ama genellikle insan inanmaya yatkındır. İnandığının yanlış olduğu ortaya çıkınca da düşüncesinden döner. Ya da inanır ve inancını sürdürür. Zaman içinde, kuşaklar boyunca en yararlı olan şeydu belki: ne olur ne olmaz, sen inan. Gün boyunca Perowne bu hikâyenin görüldüğü gibi olmadığından kuşkulandırmıştı zaten, şimdi de Theo babasının en kötüyü duyma arzusunu besliyor. Öte yandan, uçakla ilgili kaynağı internetse, doğru olmama ihtimali artıyor.

Henry, Baxter ve arkadaşlarıyla olan sürtüşmesini, Huntington hastalığının belirtilerini ve adamların ellerinden nasıl kurtulduğunu kısaca anlatıyor.

"Onu küçük düşürmüşsün," diyor Theo. "Dikkatli olma-sın."

"Nasıl yani?"

"Bu sokak çocukları gururlu olabilirler. Hem baba, bunca zamandır burada yaşıyoruz, annemle senin bugüne kadar soyulmamış olmanıza inanamıyorum."

Perowne saatine bakıp ayağa kalkıyor. "Annenle benim zamanımız yok. Notting Hill'de saat beşte buluşuruz."

"Geliyorsunuz demek. Harika!"

Babasını zorlamamış olması Theo'nun tatlı yanlarından biri. Babası gelmeseydi bile bundan hiç söz etmezdi.

"Bensiz başlayın. Büyükkannenin evinden gelmek nasıl olur bilirsin."

"Yeni şarkıyı çalacağız. Chas de orada olacak. Siz gelene kadar bekleriz."

Theo'nun arkadaşları arasında en çok Chas'ten hoşlanıyor Perowne, en eğitilmiş de o, Leeds'de İngilizce okurken, üçüncü sınıftayken bir grupta çalmak için okulu terketmiş. Hayatın-ıntihara eğilimli bir anne, ortalarda olmayan bir baba, katı bir Baptist mezhebin üyeleri olan iki erkek kardeş- bugüne kadar onun o sakin, iyi huyunu yok etmemesi bir mucize. St. Kitts adı-azizler olabilir, çocuklar ya da kedi yavruları- dev bir adamda aşırı bir şefkat doğmasına neden oldu. Onu tanıdığından beri Perowne'un içinde o adayı ziyaret etmek için bir arzu doğdu.

Mutfağın bir köşesinden kâğıda sarılmış bir saksı alıyor, birkaç gün önce Heal'in yanındaki çiçekçiden aldığı değerli bir orkide. Kapının eşiğinde durup veda etmek üzere elini kaldırıyor. "Bu gece yemeği ben pişireceğim. Mutfağı toplamayı unutma."

"Tamam." Sonra Theo, alaycı olmayan bir sesle ekliyor, "Büyükkanneme beni hatırlat. Ona sevgilerimi söyle."

Tertemiz ve mis kokulu, kollarıyla bacaklarında neredeyse hoşuna giden bir ağrıyla yoğun olmayan trafikte batıya doğru ilerlerken Perowne annesini göreceği için kendisini daha iyi hissettiğini fark ediyor. Neler olacağını iyi biliyor. Demli çaylarıyla karşı karşıya oturduklarında, ayrıntıların, bunaltıcı dakikaları idare etmenin, doğru dürüst kulak vermemenin adiliği, annesinin acıklı durumunu örtecek. Onunla birlikte olmak o kadar güç değil. İşin güç yanı ayrılırken geliyor, o ziyaretin anısı belleğinde bütün öncekilere karışmadan önce, evin kapısında dururken ve onu öpmek üzere eğilirken annesinin eski hali gözlerinin önünden geçerken. İşte o zaman annesine ihanet ettiğini, onu o büzülmüş yaşamında bıraktığını, kendi yaşamının zenginliğine, gizli birikimine süzüldüğünü düşünüyor. Suçluluk duygusuna rağmen arkasını dönüp o yaşlı insanların yaşadığı yerden uzaklaşırken, arabasının anahtarlarını cebinden çıkarırken, annesinin asla sahip olamayacağı özgürlükleri kucaklarken hissettiği o küçük rahatlamayı, adımlarının kuş gibi hafiflediğini yadsıyamıyor. Annesinin sahip olduğu her şey şimdi küçücük odasına sığıyor. Ve o odaya sahip de sayılmaz, çünkü yardımsız bulamıyor onu, hatta bir odası olduğunu bile bilmiyor. Odasına girince de kendi eşyalarını tanıyamıyor. Kalması için onu Meydan'a getirmek artık olanaksız, ya da gezme-ye götürmek; küçük bir yolculuk bile yönünü şaşırtmasına neden oluyor, hatta ürkütüyor onu. Evde kalması gerekiyor, ve doğal olarak bunu da anlayamıyor.

Ama kendisini bekleyen bu vedalaşma şimdi kaygılandırıyor Perowne'u. Bedenini çalıştırmasının arkasından gelen tatlı bir huzur sonunda her yerini kaplamış. Kendi yapımı o

kutsal uyuşukluk, beta endorfin, her türlü acıyı boğuyor. Radyoda neşeli bir Scarlatti klavseni çalıyor, tam olarak dağılmayan bir akorlar silsilesinin arasından tıngırıyor, müzik Henry'yi keyifle küçülen bir hedefe doğru götürür gibi. Dikiz aynasında kırmızı bir BMW görünmüyor. Euston'un Marylebone'a dönüştüğü hat boyunca trafik ışıkları senkronize, Manhattan tarzı; Perowne yeşil ışıkların peşine takılıp öne doğru sürükleniyor, "git!", hatta "evet!" diyen basit bilginin kusursuz dalgasının sırtında bir sörfçü. Madam Tussaud Müzesi'nin önünde turistlerin oluşturduğu uzun kuyruk -çoğu yeniyetme- her zamankinden de gereksiz görünüyor gözüne; gümbürtülü Hollywood efektleriyle yetişmiş bir kuşak, hâlâ mumyaların önünde durup aval aval bakmak istiyor, tıpkı on sekizinci yüzyıl panayırlarındaki köylüler gibi. Lekeli beton direkler üzerinde yükselen ve Perowne'u hızla ikinci kat seviyesine çıkaran lanet Westway, ansızın, karmakarışık çatıların üstünde, dağınık bulutlardan oluşan bir ufuk açıyor. Bir kentte araba sahibi olmanın, bu arabanın sahibi olmanın hoşla gittiği anlardan birini yaşıyor. Haftalardır ilk kez dördüncü vitese geçirebiliyor arabayı. Belki beşinciye de geçer. Trafik şeritlerinin üstünde duran bir levhadaki işaret Batı'yı ve Kuzey'i gösteriyor, sanki orada, banliyölerin ötesinde koca bir kıta yayılıyor ve altı günlük bir yolculuk vaat ediyor.

Yürüyüş yüzünden trafik bir başka yerde tıkanmış olmalı. Neredeyse yarım mil boyunca bu yüksek yolun hâkimi oluyor Henry. Saniyeler boyu, yolu yaratanların vizyonunu kavradığını düşünüyor - makineleri insanlara yeğleyen daha saf bir dünya. Uzun bir dönemeç onu bu şubat öğle sonrasında ışıkları çoktan yakılmış cam ve çelik işyeri binalarının yanından geçiriyor. Mimari maketler kadar düzgün insanlar görüyor, masalarındalar, ekranlarının karşısında, cumartesi günü bile. Bu onun çocukluğundaki bilimkurgu çizgiromanlarında gördüğü düzgün gelecek, bedenlerine sınıksız oturan yakasız giysiler -cep yok, sarkan danteller, pantolonların içinden çıkan gömlekler yok- giyen, dağınıklık, karmaşa olmaksızın, kötülükle boğuşmak için sağa sola koşuşturmaksızın yaşam süren kadınlarla erkeklerin geleceği.

White City üstgeçitindeki yüksek bir noktadan, yol, kırmızı tuğla evlerin arasında zeminle birleşmeden hemen önce, önünde kümelenen arabaların stop lambalarını görüp frene basıyor. Annesi trafik ışıklarını ve gecikmeleri hiç umursamazdı. Daha bir yıl önce, Londra'nın batısındaki sokaklarda dolaştırılmaktan zevk alacak kadar yerindeydi sağlığı –unutkandı, zihni bulanıktı ama ürkmüyordu. Işıklar ona öteki sürücüleri ve yolcuları inceleme fırsatı veriyordu. "Şuna bak. Suratı çilli." Ya da sadece sohbet olsun diye, "Yine kırmızı!" diyordu.

Kendini ev işine adanmış bir kadındı, her gün cila yapar, toz alır, elektrikli süpürgeyle evi temizler ve derleyip toparlardı. Bir zamanlar herkes yapardı bunları ama artık sadece obsesif kompulsif bozuklukları olan hastalara özgü olmuştu. Her gün, Henry okuldayken, annesi evde bahar temizliği yapardı. En zevk aldığı şeyler, bir tepsi nar gibi kızarmış et, iç içe geçen sehpa ve pırıl pırıl parlaması, ütülenmiş, düzgünce katlanmış bir öbek çizgili çarşaf, bir kiler dolusu temiz erzaktı; ya da ailenin uzak akrabalarından yeni bir bebek için ördüğü yeni bir yatak ceketi. Her şeyin görünmeyen tarafları, tersleri, altları ve iç kısımları tertemizdi. Ocak ve rafları her kullanıştan sonra ovulurdu. Düzenlilik ve temizlik, dile getirilmemiş ideal bir sevginin dışavurumuydu. Henry'nin okuduğu kitap, o elinden bırakır bırakmaz üst kattaki koridorda duran kitap rafına giderdi. Sabah gazetesi, öğlen olduğunda çöp kutusunu boyalayabiliyordu. Alınsın diye kapının önüne bıraktığı boş süt şişeleri evdeki çatal-bıçaklar kadar temizdi. Mutfak önlükleri dahil, her bir şeyin kendi çekmecesini, rafı ya da çengeli vardı, mandalla birbirine tutturulmuş sarı lastik eldivenler, yumurta biçimindeki yumurta saatinin yanında asılıydı.

Henry'nin kendini ameliyathanede rahat hissetmesinin nedeni mutlaka annesiydi. Annesi de o cilalı siyah zeminden, steril bir tepside yan yana dizilmiş çelik ameliyat aletlerinden, sadakatle uygulanan âdetlerin hüküm sürdüğü dezenfeksiyon odasından hoşlanırdı – titizlik gösterilmesine, temiz keplere, kısa kesilmiş tırnaklara bayılırdı mutlaka. Annesini henüz eli ayağı tutarken keşke oraya götürseydi. Ama hiç aklına gelmemişti. İşinin, on beş yıllık eğitiminin, annesinin yaptıklarıyla bir ilgisinin olabileceği aklının ucundan geçmemişti.

Annesinin de aklına gelmemişti bu. O zamanlar bilmiyordu ama, büyürken annesinin zekâsının sınırlı olduğunu düşünmüştü hep. Onun meraksız biri olduğunu düşünmüştü. Ama bu doğru değildi. Komşularıyla içini döktüğü, samimi sohbetler etmekten hoşlanırdı. Sekiz yaşmdaki Henry kanepenin arkasında yere oturup onları dinlemeyi severdi. Hastalıklar ve ameliyatlar önemli konulardı, özellikle doğumla ilgili olanlar. "Bıçak altına" ve "doktorun eline" sözlerini ilk kez o sıralarda duymuştu. "Doktor dedi ki," güçlü bir büyülü sözdü. Böyle kulak misafiri olması, Henry'nin meslek seçiminde etkili olmuştur belki de. Sonra ihanetler anlatılırdı, ya da bu konudaki rivayetler, ve nankör çocuklar, yaşlıların anlayışsızlığı, birinin anne-babasının vasiyetinde neler bıraktığı, bir iyi aile kızının düzgün bir koca bulamaması. İyi insanların kötülerden ayrılması gerekiyordu, ve kimin ne olduğunu ayırt etmek ilk başta kolay olmuyordu. Hastalık, iyi-kötü tanıımıyordu. Daha sonra Daisy'nin ondokuzuncu yüzyıl romanı konulu lisans dersinde görev gereği çaba gösterdiğinde, annesiyle ilgili bütün konuları teşhis etti. Annesinin ilgi alanları dar kafalılık sayılmazdı. Jane Austen ile George Eliot da aynı ilgileri paylaşıyorlardı. Lilian Perowne ne budalaydı ne de basit biriydi; talihsiz bir hayatı yoktu, genç bir adam olarak Perowne'un ona tepeden bakmaya hakkı da yoktu. Ama artık özür dilemek için çok geç. Daisy'nin romanlarında anlatılanların aksine, gerçek hayatta kesin hesap anları nadirdir; yanlış yorumlamanın getirdiği sorunlar pek sık çözülmez. Mutlaka çözümsüz de kalmazlar. Silinip giderler. İnsanlar net olarak hatırlamazlar ya da ölürlər, ya da sorunlar ölür ve yerlerine yenileri gelir.

Ayrıca Lily'nin hiç kimsenin tahmin edemeyeceği ya da şimdi, bu kadar zaman sonra aklına getiremeyeceği bir başka hayatı vardı. Yüzücüydü o. 3 Eylül 1939 Pazar sabahı, Chamberlain, Downing Sokağı'ndan yaptığı radyo yayınında ülkenin Almanya ile savaşta olduğunu duyururken on dört yaşındaki Lily, Wembley yakınında halka açık bir yüzme havuzundaydı, İngiltere'yi temsilen 1912 yılında Stockholm Olimpiyatları'nda -kadınların katıldığı ilk yüzme yarışıydı bu- yüzmüş olan altmış yaşındaki uluslararası bir kadın atletten ilk dersini alıyor-

du. Kadın, Lily'yi havuzda görmüş ve ona bedava ders vermemi önermişti, hiç de kadınsı bir stil olmayan serbestte çalıştırmıştı. Lily, kırklı yılların sonunda yerel yarışlara katılmıştı. 1954 yılında eyalet şampiyonasında Middlesex adına yarışmıştı. İkinci olmuştu, Henry büyürken Lily'nin meşe bir ahşap kılıf içindeki küçük gümüş madalyası hep şöminenin üzerinde dururdu. Şimdi Lily'nin odasındaki bir rafta duruyor. O gümüş madalyadan fazlasını, ya da yükseğini alamamıştı, ama her zaman çok güzel yüzmüşü, önünde derin ve kıvrım kıvrım bir dalga sürükleyip götürecek kadar hızlı yüzerdi.

Elbette Henry'yi de çalıştırmıştı, ama Henry'nin annesinin yüzmesiyle ilgili en değerli anısı on yaşına, bir sabah okulla mahalledeki yüzme havuzuna gidişlerine aitti. Henry ile arkadaşları üstlerini değiştirip hazırlanmışlardı, duşa girmişler ayaklarını yıkamışlar, taşların üzerinde durmuş, büyüklerden sonra sıranın kendilerine gelmesini bekliyorlardı. İki öğretmen duruyordu yanlarında, çocukları susturuyor, sinirleniyor, onların heyecanını kontrol altında tutmaya çalışıyorlardı. Sonunda havuzda bir tek kişi kaldı, Henry'nin daha önce farketmesi gereken bir sıra çiçekle süslü beyaz lastik boneli biri. Yüzücü, yüzme şeridinde yükselip alçalarak yüzerken bütün sınıf onun hızını, yüzerken arkasındaki sularda, tam poposunun olduğu yerde bıraktığı çukuru, yönünü bozmadan başını çevirip soluk almasını hayranlıkla izliyordu. Yüzen kişinin Lily olduğunu fark ettiğinde bunu ta başından anladığına kendini inandırdı. Ona seslenmesine gerek kalmadı, bu da duyduğu gururu artırdı. "Bu Bayan Perowne!" diye bağırdı biri. Yüzdüğü şeridin sonuna, tam ayaklarının dibine ulaşmasını ve o günler için bir yenilik sayılan su altı taklasını gösterişli bir biçimde atmasını sessizce izlediler. Sadece kenarı sıyrıp geçmedi Lily. Annesini daha önce pek çok kez yüzerken görmüştü Henry, ama bu sefer çok farklıydı; bütün arkadaşları oradaydı ve annesinin insanüstü yapısına tanık oluyorlardı, kendisi de onların arasındaydı. Mutlaka biliyordu bunu annesi, son yarım turda salt kendisi görsün diye şeytanca bir hız sergiledi. Ayakları çırpındı, zarif beyaz kolları yükselip suları dövdü, önündeki dalga kabardı, arkasındaki iz derinleşti. Bedeni, kendi çıkardığı dalganın çev-

resinde kıvrılarak derin olmayan bir S çizdi. Ona yetişmek isteyenin havuz boyunca koşturması gerekiyordu. Annesi havuzun karşı tarafında durdu, doğruldu, ellerini havuzun kenarına dayayıp kendini dışarı çekti. O zamanlar kırk yaşlarında olmalıydı. Orada oturdu, ayakları hâlâ suyun içindeydi, bonesini çıkardı, başını yana eğdi, onlara doğru bakıp mahcup mahcup gülümsedi. Öğretmenlerden biri çocuklara ciddi ciddi alkışlarmalarını söyledi. 1966 yılı olmasına rağmen -oğlanların saçları kulaklarının üzerine düşüyordu, kızlar da okula gelirken kot pantolon giyorlardı- ellili yılların resmiyeti bir dereceye kadar hâlâ hüküm sürüyordu. Henry de ötekilerle birlikte el çırp-tı ama arkadaşları toplandığında gururdan boğazı öyle tıkanmış, öyle bir coşmuştu ki, sorulara yanıt veremedi, havuza girince de rahatladı; orada duygularını gizleyebilirdi.

Yirmili ve otuzlu yıllarda Londra'nın batısındaki büyük tarım alanları, son sürat gelişen konut inşaatlarının istilası karşısında yok oldu; şimdi bile ciddi görünümlü saygın iki katlı evlerin bulunduğu sokaklar bu ani oluşma havasından sıyrılabilmiş değiller. Neredeyse birbirinin aynısı olan evlerin her birinin huzursuz, eğreti bir görünümü var, sanki üzerinde bulundukları arazinin büyük bir hevesle buğday tanelerine ve otlığa dönüşebileceğini bilir gibiler. Lily şimdi Perivale'deki eski aile evine birkaç dakika uzaklıkta oturuyor. Lily'nin bunamasının puslu manzarasında ara sıra tanıdık bir duygunun ortaya çıktığını ve annesine huzur verdiğini düşünmekten hoşlanıyor Henry. Huzurevi ölçülerine göre Suffolk Place küçük sayılır, üç ev yıkılıp tek bina yapılmış, yanına da bir müstemilat eklenmiş. Ön taraftaki ligüstrüm kümeleri hâlâ eski bahçelerin sınırlarını işaret ediyor, iki sarısalkım da o günlerden geriye kalmış. Üç ön bahçeden birine çimento dökülüp iki park yeri yaratılmış. Oranın bir kurum olduğuna işaret eden tek şey, kafesli bir çitin arkasında duran aşırı büyük iki çöp kutusu.

Perowne arabasını park ediyor ve arka koltuktaki saksıyı alıyor. Zili çalmadan önce bir an duruyor. Havada bir tat var, tatlı ve belli belirsiz antiseptik, koku ona bu sokaklarda geçen

gençlik yıllarını hatırlatıyor ve bir de özlem duygusunu, hayatın başlamasına olan açlığını, ki bunca yıl sonra baktığında mutluluk gibi görünüyor. Her zamanki gibi Jenny açıyor kapıyı. İri yarı, neşeli bir İrlandalı, mavi pamuklu dokumadan bir ceket giymiş, eylülde hemşirelik eğitimine başlayacak. Tıpla olan bağlantısı yüzünden Henry'ye özel ilgi gösteriyor, az sonra annesinin odasına getireceği çaydanlığın içine fazladan üç poşet çay koyuyor, belki bir tabak da çikolatalı bisküvi getirir. Birbirleri hakkında fazla bir şey bilmeseler de birbirlerini kızdıracak hitap şekilleri bulmuşlar.

"Doktor beyimiz değil mi bu?"

"Benim güzel kızım nasıl bakalım?"

Kentin banliyösündeki bu evin daracık giriş holünün uzağında sokak kapısındaki kurşunlu camın sarıya boyadığı, floresan ışıkla aydınlanan, paslanmaz çelik bir mutfak var. O evde oturanların iki saat önce yedikleri öğle yemeğinin itici kokusu geliyor oradan. Bir ömür boyu maruz kaldıktan sonra Perowne kurum yemeklerinden hoşlanıyor bile sayılır, en azından tamamen nefret ediyor denemez. Giriş holünün öbür ucunda üç evin birbirine geçişli salonlarına açılan daha dar bir kapı var. Öbür odalardaki televizyonların boğuk seslerini duyabiliyor.

"Sizi bekliyor," diyor Jenny. Nörolojik açıdan bunun olanaksız olduğunu ikisi de biliyorlar. Can sıkıntısı bile annesinin tadabileceği bir şey değil.

Kapıyı iterek açıyor, içeri giriyor. Annesi tam karşısında, şönil örtülü yuvarlak bir masanın başında ahşap bir sandalyede oturuyor. Arkasında bir pencere var, onun da arkasında, üç metre kadar uzakta komşu evin penceresi. Odanın köşelerinde başka kadınlar sıralanmışlar, yüksek arkalıklı, kolçakları oymalı koltuklarda oturuyorlar. Bazıları, uzanamayacakları bir yere, duvara asılmış televizyonu izliyorlar ya da o yöne bakıyorlar. Kimileri de gözlerini yere dikmişler. Perowne içeri girdiğinde yerlerinde kıpırdıyorlar ya da sallanır gibi oluyorlar, sanki kapının açılmasıyla harekete geçen hava onlara hafifçe çarpmış. "İyi günler hanımlar," dediğinde hepsi birden, neşeyle yanıtlıyorlar onu, merakla bakıyorlar. O anda Perowne'un kendi yakın akrabalarından biri olup olmadığına emin olamıyorlar. Sağ

tarafında, birbirine geçişli salonlardan en uzaktakinde, çılgın kır saçları kabarık çubuklar halinde başından fıskıran Annie oturuyor. Kimsenin desteği olmadan hızla, ayaklarını sürüyerek Perowne'a doğru geliyor. Üçüncü salonun ucuna varınca arkasını dönecek, bütün gün bir ileri bir geri yürüyecek, sonunda onu alıp yemek yemeye ya da yatağına götürecekler.

Annesi gözlerini Perowne'a dikmiş, hem hoşnut hem tedirgin. Oğlunun yüzünün tanıdık olduğunu düşünüyor – doktor olabilir, ya da hizmetli. Bir ipucu bekliyor. Perowne annesinin sandalyesinin yanında yere çömeliyor, elini tutuyor. Eli pürüzsüz, kuru ve son derece hafif.

"Selam anne, Lily. Henry'yim ben, oğlun Henry."

"Selam canım. Nereye gidiyorsun?"

"Seni görmeye geldim. Odana gidip oturacağız."

"Özür dilerim tatlım. Benim odam yok. Eve gitmeyi bekliyorum. Otobüse bineceğim."

Annesi bunu ne zaman söylese Henry'nin içi acıyor, oysa annesinin çocukken yaşadığı evden söz ettiğini biliyor, annesinin kendisini beklediğini sandığı evden. Annesinin yanağını öpüyor ve koltuktan kalkmasına yardım ediyor, gösterdiği çaba ya da gerginlik yüzünden kollarının titrediğini hissediyor. Annesiyle her karşılaşmasının cesaret kırıcı ilk dakikalarında olduğu gibi yine gözleri yanıyor.

Cılız bir itiraz yükseliyor Lily'nin dudaklarından. "Nereye gidebileceğimizi bilmiyorum."

Hemşirelerin koğuştta, hatta zihinsel rahatsızlığı olmayan yetişkin hastaların yanında bile yaptıkları gibi, zorlama bir neşeyle konuşmaktan hiç hoşlanmıyor Henry. *Hadi hatırım için yut şunu.* Ama kısmen duygularını gizlemek için yine de öyle davranıyor. "Küçük, sevimli bir odan var. Görür görmez hatırlayacaksın. Buradan gel."

Kol kola öbür salonlardan geçiyorlar, Annie'nin geçmesi için yana çekiliyorlar. Lily'nin düzgün giyinmiş olması içini rahatlatıyor. Yardımcılar Henry'nin geleceğini biliyorlardı. Annesinin üzerinde koyu kırmızı bir eteklikle ona uyan bir pamuklu bluz var, siyah çorap ve siyah deri ayakkabı giymiş. Annesi her zaman iyi giyinmişti. Onunkisi, şapka takmaya önem veren son

nesil olmalıydı. Dizi dizi koyu renkli şapkaları vardı, neredeyse birbirinin aynısı, gardırobunun üst rafında, naftalin kokularına gömülmüş olarak dururlardı.

Bir koridora çıktıklarında annesi sola dönüyor, onu geri çevirebilmesi için Henry'nin elini annesinin sıska omzuna koymasına gerekiyor. "İşte burası. Kapını tanıdın mı?"

"Daha önce hiç bu tarafa gelmemiştim."

Henry odanın kapısını açıp annesini içeri sokuyor. Oda yaklaşık iki buçuğa üç metre boyunda, küçük bir arka bahçeye açılan camlı bir kapısı var. Tek kişilik yatağın üzerinde çiçekli bir yorgan serili, hastalanmasından çok önce hayatının bir parçası olan çeşitli kumaş oyuncaklar da var orada. Geriye kalan biblolarından bazıları –bir kütük üzerindeki kızılgerdan, gülünç biçimde abartılmış iki cam sincap– camlı bir köşe dolabında duruyor. Ötekiler kapının yanındaki bir dolaba dizilmiş. Lavabonun yakınındaki duvarda Lily ile Henry'nin babası Jack'in çerçeveli bir fotoğrafı asılı, bir çimenlikteler. Fotoğrafta bir pusetin tutma yeri görünüyor, herhalde içinde dünyadan bihaber Henry var. Beyaz yazlık giysisi içinde hoş görünüyor Lily, Henry'nin çok iyi anımsadığı biçimde başını mahcupça, şaşkınca yana eğmiş. Genç adam sigara içiyor, üzerinde bir ceket ve yakası açık duran beyaz bir gömlek var. Uzun boylu, kambur duruyor, elleri oğlununkiler gibi iri. Yüzünde geniş ve kaygısız bir gülümseme. Yaşlıların da bir zamanlar genç olduklarının sağlam bir kanıtı bulunması hep iyidir. Ama fotoğrafçılıkta bir de alaycılık faktörü vardır. Resimdeki çift, gençliklerinin geçici olduğunu, ya da Jack'in sağ elinde tatlı tatlı, için için yanan nesnenin o yılın daha sonraki bir zamanında onun ani ölümüne katkısı olacağını –ki bu Henry'nin kuramıydı– bilmez göründüklerinden savunmasız duruyorlar, kolayca alaya alınabilirler.

Odasının varlığını hatırlayamadığı için Lily kendisini orada bulunca şaşırmıyor. Odayı unuttuğunu hemen unutuyor. Yine de nereye oturacağı konusunda kararsız kalıyor. Henry onu camlı kapının önündeki yüksek arkalı koltuğuna götürüyor, kendisi de karşısına, yatağın ucuna iliştiriyor. Korkunç sıcak içerisi, kendi yatak odasından bile daha sıcak. Belki de yaptığı maçın, aldığı sıcak duşun ve arabanın içindeki sıcaklığın

etkisiyle kanı damarlarında hâlâ hareket halindedir. Keşke yatağın üzerine uzanabilse, yaşadığı günü düşünmeye başlayabilse ve belki biraz da kestirebilse. Bu odanın sınırları içinden bakınca hayatı ne kadar da ilginç görünüyor. O anda yorganın üzerinde, odanın sıcağında, gözlerine bir ağırlık çöküyor, kapamalarını engelleyemiyor. Üstelik daha ziyaretinin başında. Ayılabilmek için süveterini çıkarıyor, sonra Lily'ye aldığı bitkiyi gösteriyor.

"Bak," diyor. "Odana orkide aldım."

Saksıyı annesine uzatırken ve narın beyaz çiçek ikisinin arasında sallanırken Lily irkiliyor.

"Neden getirdin bunu?"

"Sana getirdim. Bütün kış çiçek açar. Güzel değil mi? Senin bu."

"Benim değil," diyor Lily, sesi kararlı, "hayatımda görmedim onu."

Geçen defa da böyle şaşırtıcı bir konuşma geçmişti aralarında. Hastalık, beyindeki küçük kan damarlarında farkedilmeyen minik felçlerle ilerliyor. Toplamda, ölü dokular sinir ağlarını tahrip ederek idrakın gerilemesine neden oluyorlar. Lily'nin hastalığı küçük adımlarla ilerliyor. Şimdi hediye kavramının anlamını yitirmiş, onunla birlikte o zevki de. Henry sesine yeniden neşeli hastabakıcı tonunu vererek, "Şuraya, senin görebileceğin bir yere koyuyorum," diyor.

Lily itiraz etmek üzere, ama dikkati dağılıyor. Yatağının üst tarafında, oğlunun tam arkasındaki bir rafta birkaç porselen biblo görmüş. Birden yatıştırıcı bir tavır takınıyor.

"Bir sürü fincanım ve tabağım var. Her zaman onlardan biriyle çıkabilirim. Ama insanların arasındaki mesafe o kadar dar ki" -titreyen ellerini kaldırıp oğluna o mesafeyi gösteriyor- "aradan geçecek yer kalmıyor. Çok fazla bağ var."

"Haklısın," diyor Henry yeniden yatağa otururken. "Çok fazla bağ var."

Küçük damarların tıkanmasının verdiği zarar, beyindeki beyaz maddede birikir ve zihnin bağlantı kurma yeteneğini tahrip eder. Bunlar olurken, süreç tamamlanmadan çok önce, Lily abuk sabuk tezlerini, saçma sapan monologlarını insanın

içine işleyen bir ciddiyetle dile getirebiliyor. Kendisinden hiç kuşku duymuyor. Henry'nin kendisini anlayamayacağını da düşünmüyor. Cümlelerinin yapıları kusursuz, çeşitli betimlemeler yaparken keyfinin bir iyi, bir kötü olması anlamsız kaçmıyor. Oğlunun başını sallayıp gülümsemesi, zaman zaman söze girmesi Lily'nin hoşuna gidiyor.

Düşüncelerini toparlarken Henry'ye bakmıyor, bakışları onu sıyrıp geçiyor, ne olduğu anlaşılmayan bir şeye yöneliyor, sanki gözleri pencerenin dışındaki uçsuz bucaksız bir manzara ya dikili. Konuşacak gibi oluyor ama konuşmuyor. İncecik kırışıklı buğday tenindeki oyuklara gömülü açık yeşil gözleri neşesiz ve donuk, cam altındaki tozlu taşlar gibi. Hiçbir şey anlamadığını açıkça belli ediyorlar. Annesine ailesiyle ilgili haberleri veremez, yabancı adlardan söz edilmesi, herhangi bir addan söz edilmesi Lily'yi korkutabilir. Bu yüzden, annesi anlamayacak olsa da ona sık sık işinden söz ediyor. Annesini neşelendiren, dostça bir sohbetin sesi, duygusal tonu.

Tam ona Chapmanların kızını anlatıp ne kadar iyi bir gelişme gösterdiğinden söz edecekti ki Lily birden söze giriyor. Endişeli, hatta biraz hırçın. "Sen biliyor musun... biliyor musun Teyzoş, hanî insanların ayakkabılarının üzerine koydukları şey... şey için... biliyor musun?"

"Ayakkabı cilası mı?" Annesinin kendisine neden Teyzoş dediğini anlayamıyor Henry, ya da onun aklında pek çok teyzesinden hangisinin olduğunu.

"Hayır, hayır. Ayakkabılarının her yerine koyup bir bezle süüyorlar. Her neyse, ayakkabı cilası gibi bir şey. Onun gibi bir şey. Sokak boyunca levhalarımız vardı, daha kim bilir neler. Doğru şeyden başka her şeyimiz vardı, çünkü yanlış yerdeydik."

Sonra ansızın gülüyor. Düşünceleri daha berraklaşmış.

"Resmi tersine çevirirsen ve benim yaptığım gibi arkasını çıkartırsan, bundan öyle büyük zevk alırsın ki. Bütün anlamı buydu. Ne kadar güldürmüştü bizi!"

Neşeyle gülüyor, eskiden yaptığı gibi, Henry de gülüyor. Bütün anlamı bu. Şimdi başka şeye geçiyor annesi, bir sokak partisinin bölük pörçük anısına benzeyen bir şey anlatıyor ve bir zamanlar bir eski eşya satışından aldığı küçük bir suluboyayı.

Bir süre sonra Jenny içeceklerle geldiğinde, Lily ona tanımaz gözlerle bakıyor. Perowne kalkıp sehpanın üzerinde yer açıyor. Lily'nin yabancı sandığı bir kişiye nasıl kuşkuyla baktığını görüyor, Jenny odadan çıkar çıkmaz, Lily'nin ağzını açmasına fırsat vermeden, "Ne tatlı bir kız bu," diyor. "Her zaman böyle yardımcı."

"Harika bir kız," diye doğruluyor Lily.

Odaya giren kişinin anısı silinmeye başlıyor bile. Henry'nin verdiği duygusal ivmeye karşı koyamıyor Lily ve hemen gülümsüyor, Henry metal çaydanlığın içinden altı çay poşetini kaşıkla çıkarırken Lily ayrıntılara giriyor.

"Buraya geliş yolu daracık olsa da hep koşarak geliyor. Şu uzun şeylerden birine binerek gelmek istiyor ama bileti yok. Ona para yolladım, ama para elinde değil. Biraz müzik istiyor, ben de küçük bir orkestra kurup kendin çalabilirsin dedim. Ama onun için endişeleniyorum. Ona dedim ki, neden bütün dilimleri bir kâseye koyuyorsun, nasıl olsa hiç kimse ayağa kalkmıyor. Kendin yapamazsın bunu."

Henry onun kimden söz ettiğini biliyor, biraz daha konuşmasını bekliyor. Sonra, "Gidip onu görmelisin," diyor.

Annesinin 1970 yılında ölmüş olduğunu ona en son açıklamaya çalışmasının üzerinden epeyce zaman geçmiş. Onun yanılığını destekleyip konuşmayı sürdürmek daha kolay şimdi. Her şey şimdiye ait. Henry'nin aklında annesinin çay poşetini yemesini engellemek var şu anda; geçen sefer az daha yiyordu. Çay poşetlerini bir fincan tabağına üst üste koyuyor, tabağı da yere, kendi ayağının yanına bırakıyor. Annesinin elinin yakınına yarısına kadar çay koyduğu fincanı koyup ona bisküvi ile peçete uzatıyor. Lily peçeteyi dizlerinin üzerine yayıyor, bisküviyi de dikkatle peçetenin ortasına koyuyor. Fincanını dudaklarına götürüp içiyor. Böylesi anlarda, her zamanki alışkanlıklarda becerili davrandığında ve renk uyumlu giysileri içinde ciddi görüldüğünde, mükemmel görünen bir yetmiş yedilik, yaşına göre bacakları harika, tam atlet bacakları, Henry bütün olanların bir hata olduğunu hayal edebiliyor, kötü bir rüya, annesi küçücük odasından çıkacak, kendisiyle birlikte kent merkezine gelecek, geliniyle ve to-

runlarıyla birlikte buğulama balık yiyecek ve bir süre yanlarında kalacak.

“Geçen hafta gittim oraya, Teyzoş,” diyor Lily, “otobüsle gittim, annem bahçedeydi. Oraya yürüyebilirsin, dedim ona, ne alacağına bakarsın, sonra da elindekileri dengelemek kalır geriye. İyi değil o. Ayakları. Az sonra oraya gideceğim, hırkama alacak, elimden bir şey gelmez.”

Lily’nin annesi, o ilgisiz, annelikten uzak kadın, eteklerine yapışan küçük kızın günün birinde, uzak gelecekte, gelecek yüzyıldaki bir bilim-kurgu tarihinde, durmadan kendisinden söz edeceğini, evde onun yanında olmayı isteyeceğini bilseydi ne kadar tuhaf olurdu. Bu, onu yumuşatır mıydı acaba?

Lily artık temposunu tutturmuş. Henry orada oturduğu sürece konuşacak. Onun aslında mutlu olup olmadığını söyleyebilmek zor. Bazen gülüyor, bazen de hayali tartışmaları ve yakınmaları anlatıyor, o zaman sesi öfkeli çıkıyor. Çoğu kez bir şeyler uyduruyor, makul olmak istemeyen bir adama şikâyetlerde bulunuyor.

“Ona özgürlük sayılacak her şeyi söyledim, o da umurumda değil dedi. Ver gitsin, ben de ona ateşe atıp ziyan etme dedim. Ve alınması gereken bütün o yeni şeyler.”

Anlattığı hikâye onu çok heyecanlandırırsa Henry araya giriyor, bir kahkaha atıp, “Anne bu anlattığın gerçekten çok komik!” diyor. Kolaylıkla etki altında kalan annesi de gülüyor, havası değişiyor ve ondan sonra anlattığı daha neşeli bir hikâye oluyor. Şimdi tarafsız konumda –bir saat var, ve yine bir hırka, ve geçilemeyecek kadar dar bir yer de– demli çayını yudunlayan ve o küçük odanın boğucu sıcaklığında yarı kulak verip yarı uyuklayan Henry de otuz beş yıla kalmadan kendisinin de böyle olabileceğini düşünüyor, yaptığı ya da sahip olduğu her şeyi yitirmiş durumda, Theo’nun ya da Daisy’nin karşısında tutarsız konuşan kurumuş biri olur; o ikisiyse yanından ayrılp onun hiç anlamayacağı bir hayata dönmek için bekliyor olurlar. Yüksek tansiyon, felci haber veren en iyi işaretlerden biri. Geçen defa on iki nokta ikiye altı buçuktu. Sistol daha düşük olabilirdi. Toplam kolesterol beş nokta iki. Yeterince iyi değil. Lipoprotein-a seviyesinin yükselmesinin, çok sayıda ölü dokunun yol açtığı bunamayla sıkı

bağı olduğu söyleniyor. Henry artık yumurta yemeyecek, kahvesine de az yağlı süt koyacak, kahveye son vereceği gün de gelecek. Ölmeye hazır değil, yarı-ölü olmaya da. Kusursuz bağlantılı, bol miyelinli beyaz maddesi zarar görmesin, bembeyaz kar örtüsü gibi kalsın istiyor. Öyleyse peynir yok. Annesinin yazgısına –zihin ölümüne– uğramamak için sınırsız sağlık peşinde koşarken kendisine karşı acımasız olacak.

"Nemlensin diye saatin içine özsü koydum," diyor annesi.

Bir saat geçiyor, Henry kendini zorlayarak uyku halinden sıyrılıyor ve ayağa kalkıyor, fazla hızlı kalkmış olabilir, çünkü ansızın başı dönüyor. İyiye alamet değil. İki elini annesine uzatıyor, kadının minicik bedenine tepeden bakarken kendini devasa ve dengesiz hissediyor.

"Haydi bakalım anne," diyor tatlı bir sesle. "Gitme zamanım geldi. Beni kapıya kadar geçirmeni istiyorum."

Çocuk gibi uysalca oğlunun ellerine tutunuyor, Henry onun koltuktan kalkmasına yardımcı oluyor. Tepsiyi doldurup kapının önüne bırakıyor, yatağın altından uçları gözüken çay poşetleri aklına gelince onları da tepsiye koyuyor. Annesi onlarla bayram ederdi. Henry annesini koridora çıkarıyor, yürürken bir yandan da onu sakinleştiriyor, annesinin yabancı bir dünyaya adım attığının farkında. Odadan çıktıklarında annesi hangi yana dönmesi gerektiğini bilmiyor. Yabancı olduğu ortam hakkında hiçbir şey söylemiyor, ancak oğlunun elini sıkıca yakalıyor. Salonlardan ilkinde iki kadın, biri beyaz saçları örölmüş, öteki tamamen kel, sesini kıstıkları televizyonu seyrediyorlar. Ortadaki salondan doğru Cyril yaklaşıyor onlara, her zamanki gibi kravatlı ve spor ceketli, bugün elinde bir baston var, başında da bir avcı şapkası. Bakımevinin centilmeni o, tatlı huylu; ayrıntıları tam anlamıyla belli olan bir fantezisi var. Büyük bir mülk sahibi olduğunu, kiracılarını dolaşmak ve adama-kıllı kibar olmak zorunda olduğunu sanıyor. Perowne onu hiçbir zaman mutsuz görmedi.

Cyril şapkasını kaldırıp Lily'yi selamlıyor ve "Günaydın canım," diyor. "Her şey yolunda mı? Bir sıkıntın var mı?"

Lily'nin yüzü geriliyor, başını yana çeviriyor. Annesinin başının üstündeki ekrana bakınca yürüyüşçüleri görüyor Pe-

rowne, hâlâ Hyde Park'talar, portatif bir sahnenin önünde büyük bir kalabalık, ve uzakta bir mikrofon önünde minicik biri, sonra aynı sahnenin havadan çekimi, sonra yürüyüşçüler pankartlarıyla sıralar halinde, parkın kapılarından girmeye devam ediyorlar. Cyril'in geçmesi için Perowne ile annesi yol veriyorlar. Uzay çağı masasındaki spiker de geliyor ekrana, sonra da sabahın erken saatinde gördüğü haliyle uçak, kararmış gövdesi bir köpük gölü içinde parlıyor, tıpkı şekerlemeli bir pasta üzerindeki tatsız bir süsleme gibi. Şimdi de Paddington karakolu – terörist saldırılarına karşı güvenli olduğu söyleniyor. Dışarıda duran bir muhabir bir mikrofona konuşuyor. Bir gelişme var. Rus pilotlar gerçekten radikal islamcı mı? Perowne ses düğmesine uzanıyor ama Lily birden huzursuzlanıyor, Perowne'a önemli bir şey söylemeye çalışıyor.

"Çok kurursa yeniden kıvrılır. Ona söyledim, senin sulaman gerektiğini söyledim ona, ama elinden bırakmak istemedi."

"Önemli değil," diyor Perowne. "Bırakır. Bırakmasını söylerim ona. Söz veriyorum."

Televizyondan vazgeçiyor Perowne, oradan uzaklaşıyorlar. Annesinden ayrılma ânına yoğunlaşmak istiyor, çünkü annesi kendisinin de oğluyla birlikte gideceğini sanacak, bunu biliyor. Henry bir kez daha sokak kapısında duracak, yakında yine geleceğim diye anlamsız bir açıklama yapacak ona. Henry sokağa çıkarken Jenny'nin ya da öteki kızlardan birinin annesinin dikkatini başka yere çekmesi gerekecek.

Birlikte ilk salondan geçiyorlar. Şönil örtülü yuvarlak masada, hanımlara çayla yumuşak sandviçler sunuluyor. Henry onlara selam veriyor, ama yanıt veremeyecek kadar dalgın hepsi. Lily şimdi daha neşeli, başını Henry'nin koluna yaslıyor. Hole vardıklarında kapının yanında Jenny Lavin'i görüyorlar, elini yüksekteki çifte emniyetli kilide doğru götürürken onlara bakıp gülümsüyor. Tam o anda annesi Henry'nin eline hafifçe dokunuyor, "Burası sadece bir bahçe gibi duruyor Teyzoş," diyor, "ama aslında kırık burası, kilometrelerce yürüyebilirsin. Burada yürürsen kendini hafiflemiş hissedersin, tezgâhın üzerine bile çıkarsın. Fırça olmazsa bütün bu tabaklarla baş edemem, ama Tanrı senin yanında

olacak, ne alacağına bakacak, çünkü bu bir yüzme yarışı. Bir biçimde aradan geçersin."

Londra'nın merkezine dönmesi uzun zaman alıyor, Perivale'den Westbourne Grove'a varması bir saati geçiyor. İlk otobüs dalgası yürüyüşçüleri dışarı çıkarırken yoğun trafik cumartesi gecesi eğlencesi için kente doğru akıyor. Gypsy Corner'daki trafik ışıklarına doğru uzayan kuyrukta ilerlerken sahnenin tadına eksiksiz varabilmek için camını indiriyor: trafik sıkışıklığındaki durgun sabır, soğuk dumanların keskin kokusu, doğuda ve batıda uzanan altı şeritteki gürültülü tembel makineler, gövde rengi solan sarı sokak lambası, eğlence yerlerinin neşeli gümbürtüsü, kente doğru uzayıp giden kırmızı stop lambaları, kentten dışarı fişkıran beyaz farlar. Henry, petrol çağının son on yıllarındaki bu ânu, tarihi açıdan görmeye ya da hissetmeye çalışıyor: ondokuzuncu yüzyıla ait bir alete yirmibirinci yüzyılın ilk başlarında son ve nihai şekli veriliyor; kitlelerin görülmemiş zenginliği acımasız modern kentte tam anlamıyla işin içindeyken, daha önceki çağlarda hayal bile edilemeyecek bir görüntü sunuyor. Sıradan insanlar! Işık selleri! Newton'un ya da çağdaşlarının görmüş olabileceği gibi görmek istiyor. Boyle'un, Hooke'un, Wren'in, Willis'in, İngiliz Aydınlanmasının birkaç yıl boyunca zihinlerinde neredeyse dünyanın bütün ilmini taşıyan o zeki, meraklı adamların. Elbette huşu ile bakılacak onlara. İçinden onlara gösteriş yapıyor: işte bunları yaptık, günümüzde bunlar sıradan sayılır. Onların gözünden bir görebilse, bütün bu aydınlanma bolluğu harika olurdu. Ama böyle yapmak için kandıramıyor kendini. Gülle gibi oturan gerçeğin yanından el yordamıyla geçip trafikte arkada kalmanın verdiği can sıkıntısının, ya da kendisinin de katkıda bulunduğu gecikmenin, ya da on beş dakikadır tam yanlarında sıkışıp kaldığı sıra sıra mağazaların yavan ticari umutlarının ötesini göremiyor. Onların ötesini görecektir lirik yeteneğe sahip değil – bir realist o ve asla başka türlü olamaz. Ama belki de bir aileye iki şair yeter.

Acton'dan sonra trafik rahatlıyor. İkindinin alacakaranlığında, göğün batısında, doğal dünyanın, gözlerden uzak bir

yerdeki vahşi toprakların simgesi olan ince, neredeyse dikdörtgen bir kırmızı dilim, dikiz aynasında Perowne'u izlerken ağır ağır soluyor. Kentten çıkıp batıya giden yollar boş olsaydı bile, o yöne gitmediği için memnun olurdu. Eve dönmek ve yemek pişirmeye başlamadan önce kendine gelmek istiyor. Buzdolabında şampanya olup olmadığına bakması gerek, ısınsın diye birkaç şişe kırmızı şarap da getirmeli mutfığa. Peynirin de kalorifer sıcaklığında yumuşaması gerek. On dakika uzanıp dinlenmeli. Theo'nun alabildiğine yüksek sesli blues'larını dinleyecek havada değil kesinlikle.

Ama babalık böyle işte, alınyazısı kadar değişmez, sonunda Westbourne Grove'un dışında bir sokağa park ediyor, eski müzikholün birkaç yüz metre uzağına. Kırk beş dakika gecikmiş. Binaya vardığında orayı sessiz ve karanlık buluyor, kapıları da kapalı. Ama itince kolayca açılıyorlar, bu yüzden fuayeye girerken sendeliyor. Gözleri loş ışığa alışsın diye bekliyor, ses duymaya çalışıyor, tozlu halıların bildik kokusu geliyor burnuna. Çok mu gecikti? Öyle olsa rahatlardı aslında. Lobide ilerliyor, bilet gişesi olduğunu sandığı yerin yanından geçiyor, çift kanatlı bir kapıya daha varıyor. Eliyle yoklayarak metal bir kol arıyor, bulunca aşağı bastırıp içeri giriyor.

Otuz metre kadar ileride mavimsi bir ışık içindeki sahne var, üst üste duran amplifikatörlerin üzerindeki iğne ucu büyüklüğünde kırmızılar bu ışığı deliyor. Davulların olduğu yerde, ışık *high hat* ziline çarpıp ovalleşmiş mor bir yassı daire olarak koltuksuz tiyatronun zemini boyunca yansıyor. Sahnenin arkasındaki çıkış tabelasının turuncu ışığı dışında ışık yok içeride. İnsanlar hareket ediyor, malzemelerin yanında diz çöküyorlar, parıldayan bir klavyenin yanında kıpırdıyorlar. Sıra sıra hoparlörlerin kısık, boğuk mırıltısının üzerinden ancak duyulan konuşma sesleri var. Sahnenin önünde duran bir silüet, iki mikrofonun yüksekliğini ayarlıyor.

Perowne sağ tarafa gidiyor, koyu karanlıkta sahnenin tam karşısına gelene kadar eliyle yoklayarak duvar boyunca ilerliyor. Mikrofonların yanında beliren ikinci bir kişi elinde bir saksofon tutuyor, saksofonun karmaşık hatları mavi rengin üzerinde keskin çizgilerle beliriyor. Biri seslenince klavyeden

tek bir nota duyuluyor, bir bas gitar da en üst telini buna göre akorluyor. Bir başka gitar birinci pozisyonundan açık bir akor çalıyor; hepsi de uyumlu, üçüncü bir gitar daha katılıyor onlara. Davulcu geliyor, zillerini yaklaşıyor, bas davulun pedalıyla oyalanıyor. Mırıltılar kesiliyor, görevliler yandaki bölmelerin arkasında gözden kayboluyorlar. Theo ile Chas sahnenin ön tarafında, mikrofonların yanındalar, salonun içine doğru bakıyorlar.

İşte tam o sırada Perowne onların kendisinin gelişini gör-
diklerinin ve beklemekte olduklarının farkına varıyor. Theo'nun gitarı tek başına iki ölçülük ağır bir dönüşle başlıyor, beşinci fretten aşağı doğru inen basit bir dizi, kalın bir akora düşüyor, sonra ikinci bir akora, orada kalıyor, kararsızca silinen bir yedili akor; sonra keskin bir vuruş ve altolarda gezinme, bas gitar-
dan usulca yükselen beş notayla birlikte blues başlıyor. *Stormy Monday* tarzında bir şarkıya benziyor, ama akorlar yoğun ve ca-
za daha yakın. Sahne ışığı beyaza dönmekte. Her zamanki gibi kendinden geçmiş, hareketsiz duran Theo on iki ölçülük dönüşü üç kez çalıyor. Notaları inleyen nağmelere dönüştürmek için bol feedback var, bu pürüzsüz, temiz tonda; daha kısa akışlara atılırken küçük batışlar oluyor. Piyano ile ritm gitar kalın caz akorları çalıyorlar. Henry bas sesini göğüs kafesinde hissediyor, elini acıyan noktaya koyuyor. Ses iyice büyüyor, Henry rahatsız, karşı koyuyor. Bu durumdayken evde olmayı, müzik setinde Mozart'ın bir üçlüsünü dinlemeyi, bir kadeh buz gibi beyaz şarap içmeyi yeğlerdi.

Ama fazla dayanamıyor. Theo'nun notaları yükselirken ve ikinci akor dönüşünde daha üstteki bir sese geçip daha da coşarken Henry'nin içinde bir şey kabarıyor ya da parlıyor. Çocukların üzerinde çalıştığı şey bu, Henry'nin bunu duymasını istiyorlar, o da duygulanıyor. Olaya giriyor, onların coşkusunun ve becerilerinin sürükleyici gücüne alışmaya başlıyor. Aynı zamanda şarkının, alışılmış on iki ölçülük blues düzeninde olmadığını keşfediyor. Naif melodisi olan bir orta bölüm var, yarım tonlarda düşüp çıkıyor. Chas, Theo ile birlikte yakın, tuhaf bir uyum içinde şarkıyı söylemek üzere mikrofona eğiliyor.

*Bebeğim, çaresizliği seçebilirsin,
Ya da cesaretin varsa mutlu olabilirsin,
Gel seni oraya götürüyüm,
Kentimin meydanına, meydanına.*

Sonra Chas, New York'ta öğrendiği bütün taze numaralarla yana dönüyor, saksofonunu kaldırıyor, tiz perdeden çılgın ve kulak tırmalayıcı bir notayla başlıyor çalmaya, durmaksızın neşeyle titreşen, sonra aşağı doğru döne döne inen bir burgaç gibi zayıflayan ve sönen, Theo'nun girişini yansılayan bir ses gibi; sonra grubu yine on iki ölçülük şarkıya getiriyor. Chas da üç kez yineliyor bölümünü. Akorlar değiştikçe saksofon keskin, değişken ritmler ve notalar sergiliyor, sonra vahşi akışlarla serbest bırakıyor onları. Theo ile bas gitarist, beklenmedik yönlere kayan ve başlangıç noktasına tam olarak dönmeyen oktavlarda yinelenen güç bir melodi çalıyorlar. Bu, yürüyüş temposunda bir blues, ama daha hızlı bir ritm oluşuyor. Chas'm üçüncü akor dönüşünde, iki genç mikrofona yaklaşıyorlar, kıvrak nakarata giriyorlar, nakaratın armonileri birbirine öylesine yakın ki ahenksizliğe dönüşüyor. Theo öğretmenine, Cream'in Jack Bruce'una kefareti mi ödüyor?

*Gel seni oraya götürüyüm
Kent meydanına, kent meydanına.*

Sonra klavye susuyor ve ötekiler o zor, dönüp duran nakarata katılıyorlar.

Artık yorgunluk hissetmeyen Henry yaslanmakta olduğu duvardan ayrılıyor ve karanlık salonun ortasına, o büyük ses makinesine doğru yürüyor. Onun kendisini sarıp sarmalamasına izin veriyor. Müzisyenlerin hep birlikte, önceki provalar ya da konser sırasında hiç bulmadıkları daha tatlı bir şeye dokundukları o seyrek anlar vardır, salt işbirliğinin ya da teknik ustalığın ötesindedir bu, arkadaşlık ya da aşk kadar rahatça ve zarıfça dışa vurulur. İşte o sırada, bu insanlar bir anlığına, bize nasıl olabileceğimizi gösterirler, en iyi halimizi, ve elinizdeki her şeyi başkalarına verdiğiniz ama kendinizden hiçbir şey

kaybetmediğiniz inanılmaz bir dünyayı. Dışarıdaki gerçek dünyada ise ayrıntılı planlar vardır, huzurlu yerler için hayali projeler, bütün uzlaşmazlıklar çözülmüştür, herkes mutludur, sonsuza kadar – insanların uğruna ölmeye ve öldürmeye hazır olduğu seraplardır bunlar. İsa'nın yeryüzündeki saltanatı, işçilerin cenneti, ideal İslam devleti. Bu düş toplumunu örten perde gerçekten kalkar, ama salt müzikte, ve salt ender durumlarda; hayal kırıklığı yaratacak kadar çabucak meydana getirilmiştir, son notalarla birlikte silinir gider.

Doğal olarak bunun ne zaman olduğu hakkında bir görüş birliği oluşamaz. Henry onu son kez Wigmore Hall'de duymuştu, Schubert'in Oktet'inde kısaca gerçekleşen bir ütopya toplumu, nefesli sazları çalanlar hafifçe eğilerek, sarsılarak notalarını sahnenin öteki ucuna, yaylı çalgıların olduğu tarafa uçurmuşlar ve onlar da notaları daha yumuşatarak geri göndermişlerdi. Çok uzun zaman önce Daisy ile Theo'nun okulunda da duymuştu, personel ve öğrencilerin korosunun da katıldığı, ahenksiz iniltiler çıkaran bir okul orkestrası Purcell'i denemiş, çatlak notalarla, yetişkinlerle çocuklardan masum ve mutlu bir ses uyumu sağlamıştı. Şimdi de burada, tutarlı bir dünya, sonunda her şey yerli yerinde. Karanlıkta olduğu yerde sallanıyor Henry, gözleri sahneye dikili, sağ eli cebinde, anahtarları sıkı sıkı tutuyor. Theo ile Chas ruhani nakaratlarını söylemek üzere sahnenin ortasına dönüyorlar. Ya da *cesaretin varsa mutlu olabilirsin*. Annesinin ne demek istediğini biliyor Henry. Kilo-metrelerce yürüyebilir, enerji dolu, uçacak kadar. Şarkının bitmesini istemiyor.

Dört

Arabayı garaja park etmeye kalkışmıyor. Tam sokak kapısının önüne çekiyor, akşamın bu saatinde sarı çizgilerin içine park etmek serbest, hem bir an önce eve girmek istiyor. Ama sağ kapıdaki hasarı incelemek için birkaç saniye oyalanıyor – ufacık bir iz. Başını arabadan kaldırıncı evin karanlık olduğunu görüyor. Doğal, Theo hâlâ provada, Rosalind de mahkeme başvurusunun son birkaç önemli noktasının üzerinden geçiyor olmalı. Sokak lambasının ışığına yakalanan birkaç başıboş kar tanesi pencerenin parlak siyahı üzerinde kıpır kıpır. Kayınpederiyle kızı gelmek üzereler, zamanı daralmış. Kapıyı açarken Theo'nun o günün sabahında söylediği ama o anda üzerinde durmadığı bir cümlemin sözcüklerini hatırlamaya çalışıyor. Şimdi bir an aklına takılır gibi oluyor o sözler ama hatırlamak için gösterdiği gönülsüz çaba holün sıcaklığına girip ışığı yakarken siliniyor; bir ampul bir düşünce patlayabilir. Doğruca şarapların durduğu raflara gidip dört şişe çıkarıyor. Pişireceği balık buğulamanın yanında sert bir köy şarabı gider – beyaz değil, kırmızı. Grammaticus ona Tautavel'i, Côtes du Roussillon Villages'ı tanıtmıştı, Henry de onu evinde sürekli kullanır olmuştu, çok lezzetliydi, kasası da elli Pound'dan az tutuyordu. Şarapları içilmeden saatler önce açmak bir tür büyümlü düşünce: Havayla temas eden yüzey son derece küçük, değişiklik fark edilmez. Bununla birlikte şişelerin daha ılık olmasını istiyor, onları mutfığa taşıyor, ocağın yanına koyuyor.

Buzluğa üç şişe şampanya yerleştirilmiş bile. CD-çalara doğru bir adım atıyor, sonra fikrini değiştiriyor, çünkü yaklaşmakta olan televizyon haberlerinin kendisini, yerçekimi gibi çektiğini hissetmekte. Zamanımızın bir koşulu bu, dünyanın ne halde olduğunu duyma ve çoğunluğa, bir endişe toplumuna katılma dürtüsü. Son iki yıldır bu alışkanlık daha da güçlenmiş; korkunç ve tüyler ürpertici sahneler, haber değerlerine farklı bir skala getirmiş. Onların tekrarlanması olasılığı, günleri birbirine bağlayan bir ip. Hükümetin düşüncesi –bir Avrupa ya da Amerikan kentine yapılacak bir saldırının kaçınılmaz olduğu– yalnızca sorumluluğun reddi değil, sert bir vaat de. Herkes korkuyor bundan, ama kolektif düşüncede daha karanlık bir arzu da var, kendi kendini cezalandırmak için duyulan hastalık derecesinde bir arzu ve imansızca bir merak. Hastanelerin kendi kriz planlarını yapmaları gibi, televizyon kanalları haberleri sunmaya hazırlar, seyirciler de bekliyorlar. Bir dahaki sefere daha büyük, daha hacimli. Lütfen bir daha olmasın. Ama yine de göreyim ben, olurken, her açıdan, ve ne olur ilk duyanlardan biri ben olayım. Ayrıca Henry nezaret altına alınan pilotlara ne olduğunu da öğrenmek istiyor.

Haber saati beklentisine, ayrılmaz parçası olarak, en azından hafta sonları, görkemli bir kadeh kırmızı şarap beklentisi eşlik ediyor. Côtes du Rhone şişesinin dibinde kalanı bir kadehe boşaltıyor, televizyonu sessize alıyor, üç soğan soyup doğramaya girişiyor. İncecik dış kabuklarıyla uğraşmaktan sıkılınca derinden kesiyor, başparmağını dört kat kabuğun altına sokup kabukları kopartıyor, ama o arada soğanın etli kısmının üçte birini de ziyan ediyor. Geri kalanı hızla doğruyor, bolca zeytinyağıyla birlikte bir tencereye koyuyor. Yemek pişirmenin hoş yanının, bu işin görece düzensiz ve disiplinsiz bir iş olması olduğunu düşünüyor – ameliyathanenin zorunluluklarından bir kurtuluş. Mutfakta başarısız olununca sonuçları çok sert değil: hayal kırıklığı, nadiren dile getirilen birazcık utanç. Ölen filan olmuyor. Sekiz iri diş sarmısak soyup doğruyor, soğanlara katıyor. Yemek tariflerinden yalnızca geniş anlamda yararlanıyor. Hayran olduğu yemek kitabı yazarları “bir avuç”, “bir tutam”, şunu-bunu “katın” diyenler. Yemeğe katılabilecekler hakkında

seçenekler sunarlar ve denemeye teşvik ederler. Henry asla doğru dürüst bir aşçı olamayacağını biliyor, Rosalind'in dediği gibi yüreğinden gelerek pişiren biri o. Bir kaptan avucuna birkaç tane kurutulmuş kırmızı biber döküyor, ellerinin arasında eziyor, biberleri çekirdekleriyle birlikte soğanlarla sarımsaklara katıyor. Televizyonda haberler başlıyor ama Henry ses düğmesine dokunmuyor. Karanlık basmadan önce helikopterden çekilen sahneyi gösteriyor yine, aynı kalabahk parka giriyor, aynı kutlamalar. Yumuşamış soğanlarla sarımsakların üzerine birkaç tutam safran, üç-beş defne yaprağı, portakal kabuğu rendesi, kekik, beş anuez filetosu, iki kutu konserve soyulmuş domates. Büyük Hyde Park sahnesinde, sol kanattan saygın bir politikacının, bir pop yildızının, bir oyun yazarının, bir sendikacının yaptıkları konuşmalardan kısa özetler.  vatozun iskeletini bir kaba boşaltıyor, balıkların kafaları olduğu gibi duruyor, dudakları genç kız dudağı gibi dolgun. Kaynar suyla buluşunca gözleri donuklaşıyor. Bir polis komiseri yürüyüşle ilgili soruları yanıtıyor. Dudaklarını sıkarak gülümsemesine ve başını yana eğmesine bakılırsa geçirdiği günden hoşnut. Midyelerin bulunduğu yeşil fileden on-on iki kadar midye alıyor Henry, vatozla birlikte tencereye koyuyor. Canlı olsalar, acı çekseler bile bunu bilmiyor. Yine aynı ciddi muhabir bu beklenmedik toplantı konusunda bilinecek ne varsa sessizce anlatıyor. Domates suyu soğanların ve ötekilerin saldığı suyla birlikte hafif hafif tıkkırıyor, safranın etkisiyle rengi kızıl-turuncuya dönüşüyor.

Provan'dan bu yana işitme yetisi hâlâ tam olarak yerine gelemeyen, annesine yaptığı ziyaret nedeniyle duyuları zayıflayan, hatta krelen Perowne, daha sıkı bir şey dinleme ihtiyaç duyuyor, Theo'ya göre düşünen adamın Bruce Springsteen'i olan Steve Earle'. Ama dinlemek istediği plak, *El Corazón*, st katta, o yüzden şarabını içmeyi yeğliyor, gözünü de televizyondan ayırmıyor, hikâyesinin başlamasını bekliyor. Başbakan Glasgow'da konuşuyor. Perowne kumandaya tam zamanında dokunup onun, bugün yürüyüşe katılanların sayısı Saddam'ın neden olduğu ölümlerin sayısından az, dediğini duyuyor. Akıllıca bir fikir, savunulacak tek görüş, ama ta başından yapmalıydı bunu. Artık çok geç. Blix'ten sonra taktik gibi grn-

yor. Henry televizyonun sesini kısıyor. Yemek pişirmekten ne kadar hoşlandığı geliyor aklına, kendini bilmesi bile bu duyguyu silmiyor. Süzgeçlerin en büyüğüne midyelerin kalanını boşaltıyor, musluğu açıp sebze fırçasıyla temizliyor. Diğer yandan soluk yeşil taraklar nefis ve temiz görünüyorlar, sadece ovalıyor onları. Vatoslardan biri, haşlanmaktan kaçmak istemesine omurgasını kabartmış. Henry onu tahta spatulayla geri iterken omurgası kırılıyor, T3'ün tam altından. Geçen yaz, bir pop festivalinde Radiohead'i daha iyi görebilmek için ağaca çıkan ve ağaçtan düşerek C5 ile T2 arasında boynunu kıran bir genç kızı ameliyat etmişti. Kız okulundan yeni mezun olmuştu ve Leeds'de Rusça eğitim almak istiyordu. Şimdi, sekiz aylık bir tedavinin ardından durumu iyleşmişti. Kızın anısını siliyor kafasından. İşi düşünmüyor, yemek pişirmek istiyor. Buzdolabından çeyrek şişe beyaz şarap çıkarıyor, bir Sancerre, domatesli karşıma döküyor.

Daha geniş ve kalın olan bir kesme tahtasında maymun balığı kuyruklarını diziyor, dilimliyor ve büyük bir beyaz kabın içine boşaltıyor. Sonra iri karideslerin buzunu akıtıyor suyun altında ve kaba ekliyor. İkinci bir kaba deniztaraklarını ve midyeleri koyuyor. Her iki kabı da buzdolabına yerleştiriyor, üstlerine de kapak niyetine birer tabak. Televizyonda New York'taki Birleşmiş Milletler Binası gösteriliyor, bir sonraki sahnede Colin Powell siyah bir limuzine biniyor. Henry'nin hikâyesi için bir tenzili rütbe bu, ama aldırıyor. Mutfağı toparlıyor, ortadaki pisliği kocaman bir çöp kutusuna boşaltıyor, kesme tahtalarını musluğun altında temizliyor. Vatozların ve midyelerin kaydadığı suyu tencereye boşaltma zamanı geliyor. Bu iş de bitince elinde iki buçuk litre kadar açık turuncu renkli et suyu olacağını tahmin ediyor, onu da beş dakika daha kaynatacak. Yemeğe oturmadan önce yeniden ısıtacak ve içindeki deniztaraklarını, maymunbalığını, midyeleri ve karidesleri on dakika kadar hafif ateşte tıkırdatacak. Balık güvecini esmer ekmek, salata ve kırmızı şarapla yiyecekler. New York'tan sonra Kuveyt-Irak sınırı geliyor ekrana, ve çöl yolunda konvoy halinde ilerleyen askeri araçlar, tanklarının açtığı izlerde yatan çocuklarımız, ertesi sabah da karavana taslarından domuz sucuğu yiyen çocukları-

mız. Buzdolabının alt tarafından iki paket kış salatası alıyor, bir salata çalkalayıcının içine döküyor. Yaprakların üzerinden soğuk su geçiriyor. Yirmi yaşlarında bir memur çadırının önünde durmuş elindeki değnekle bir sehpanın üzerindeki haritayı işaret ediyor. Perowne'un içinden ses düğmesini açmak gelmiyor, cepheden gelen bu görüntülerde onun keyfini kaçıran neşeli, sansürlü bir hava var. Salatayı karıştırıp bir kâseye boşaltıyor. Yağ, limon, karabiber ve tuzu daha sonra ekleyecek. Tatlı olarak peynir ve meyve var. Theo ile Daisy sofrayı kurabilirler.

Hazırlıkları tamam, yanan uçak haberi ekrana geliyor, dördüncü sıradaki haber. Kendisiyle ilgili önemli bir şey öğreneceğine dair karışık duygular içinde sesi açıyor ve küçük televizyonun karşısına geçiyor, bir yandan da ellerini havluya kuruyor. Haberin dördüncü sırada olması bir gelişme olmadığı anlamına gelebilir, ya da yetkililerin netameli bir sessizliğidir. Aslında hikâye çökmüştü, habere başlayan sunucunun sesi neredeyse pişmanlık dolu. İşte oradalar, Heathrow yakınında bir otelin önünde, şu saçları geriye yatırılmış kurumuş pilot, bir de şişko yardımcı pilot. Pilotun çevirmen aracılığıyla açıkladığına göre Çeçen ya da Cezayirli değil bunlar. Müslüman da değiller, Hristiyanlar, ama sadece ismen, çünkü ne kiliseye gidiyorlar ne de Kuranları veya İncilleri var. En önemlisi bunlar Rus ve bundan da gurur duyuyorlar. Yanmış kargonun içinde neredeyse tamamen tahrip olmuş durumda bulunan Amerikan çocuk pornosunun sorumluları onlar değil. Merkezi Hollanda'da olan iyi bir şirkette çalışıyorlar, yalnızca kullandıkları uçakla sınırlı sorumlulukları. Evet, çocuk pornosu iğrenç bir şey, ama görevleri arasında yük listesinde kayıtlı olan her şeyi denetlemek yok. Herhangi bir suçlama olmadan serbest bırakılmışlar ve Sivil Havacılık İdaresi uygundur derse Riga'ya geri dönecekler. Uçağın havaalanına geliş rotasına dair anlaşmazlık da giderilmiş; doğru işlemler uygulanmış. Her iki adam da Büyükkşehir polisinin kendilerine nazik davrandığında ısrarlı. Şişko yardımcı pilot banyo yapıp büyük bir kadeh içki içmek istediğini söylüyor.

İyi haber, ama mutfaktan çıkıp kilere doğru giderken Henry'nin keyfi yerine gelmiyor, hatta bir ferahlama duygusu

bile yok içinde. Endişeleri onu budalaya mı çevirmiş? Zihinsel özgürlüğün, düşüncelerin serbestçe dolaşma hakkının daralması, yeni düzenin bir parçası. Daha kısa bir zaman önce, düşünceleri daha uzun bir listede, keyiflerince sıralanıyorlardı. Salak mı oluyorum ben, diye kuşkuya kapılıyor, haber çöpünü, fikirleri, spekülasyonları ve yetkililerin yere attıkları bütün kırıntıları istekle, hevesle tüketiyor muyum? Yumuşak başlı bir vatandaş o, korunmak için Leviathan'ın gölgesine sığınırken onun güçlenmesini seyrediyor. Bu Rus uçağı doğruca uykusuzluğunun içine daldı, bu hikâyenin ve günlük haberlerdeki her bir küçük, heyecanlı değişimin ruh durumunu renklendirmesinden fazlasıyla memnun. Kendisinin bu hikâyede aktif rol oynadığını düşünmesi bir yanılsama. Haber programlarını izleyerek ya da pazar günleri öğleden sonra kanepede sırtüstü yatıp temeli olmayan iddialar hakkında daha çok köşeyazısı, şu ya da bu gelişmenin arkasında neyin gizli olduğuna, ya da bundan sonra kesinlikle neler olacağına dair uzun makaleler –okunur okunmaz, olaylar onları çürütmeden çok önce akıldan çıkan tahminler– okuyarak bir katkıda bulunduğunu mu sanıyor? Terörle savaşa ya da Irak'taki savaşa karşı ya da yanında; iğrenç bir diktatörün ve suç ortaklarının ortadan kaldırılmasından, silahların kesin denetlenmesinden, işkence hapishanelerinin açılmasından, kitle mezarlarının yerinin belirlenmesinden, özgürlük ve refah fırsatından ve öteki despotlara uyarıda bulunulmasından yana; ya da sivillerin bombalanmasına, kaçınılmaz sığınmacılara ve açlığa, yasadışı uluslararası eylemlere, Arap uluslarının gazabına, El Kaide'nin saflarının kabarmasına karşı. Hangisi olursa olsun, bir tür uzlaşma anlamına geliyor, törelere uygun bir ilgi, yumuşak bir boyun eğiş. Çelişkili duygular –gerçekten böyleyse– içinde olmasının onu genele uymaktan muaf kılacağını mı düşünüyor? Pek çok kişiden daha çok batmış durumda. Gerilmiş sinirleri, "sunulan" her haberle birlikte uysalca titreşiyorlar. Kuşku olma alışkanlığını yitirmiş, karşıt fikir duyunca umutsuzluğa düşüyor, doğru dürüst düşünemiyor, bunun kadar kötü olan bir şey, bağımsız düşünemediğini seziyor.

Rus pilotlar otele girerken görüntüleniyor, onları son görüşü bu. Kilerden birkaç şişe tonik alıyor, buz yapan aleti ve cini

kontrol ediyor –bir litrenin dörtte üçünden fazlası bir adama yeter de artar bile– etsuyunun altını kapatıyor. Yukarıda, zemin katta, L biçimindeki salonda perdeleri çekiyor, lambaları yakıyor, yapay şöminenin gazını açıyor. İri bir pirinç tokmakla ağırlaştırılmış bir kordonu çekerek kapatılan perdeler, meydana ve ötesindeki kış dünyasını tamamen yok edebiliyorlar. Krem ve kahve renklerindeki yüksek tavanlı salon sessiz, dinlendirici, salondaki tek parlak renkler, kilimlerin mavileriyle koyu kırmızıları, bir de şöminenin çıkıntılarından birinin üzerindeki Howard Hodgkin'in yeşile çalınmış soyut turuncu ve sarı darbeleleri. Onun, yani Henry Perowne'un dünyada en çok sevdiği ve kendisini en çok seven üç kişi, eve gelmek üzereler. O zaman neyi var? Hiç, hiçbir şey. İyi o, her şey yolunda. Merdivenin dibinde duruyor, ne yapmak istediğini düşünüyor. Birinci kattaki çalışma odasına gidiyor, kendisini bekleyen haftayı hatırlamak amacıyla durup programına bakıyor. Pazartesi gününün listesinde dört kişi var, salıninkinde beş. Yaşlı astronom, Viola, ilk hastası, saat sekiz otuzda. Jay haklı, kadın buna dayanamayabilir. Bütün adlar, geçen haftalardan ya da aylardan iyi bildiği bir hikâyeyi ortaya çıkarıyor. Her bir vakada ne yapmak istediğini tam olarak biliyor, kendisini bekleyen işi düşününce de zevk duyuyor. Bu dokuz vaka nasıl da birbirinden farklı, kimi çoktan hastane odasında, kimi evinde, ötekiler yarın ya da pazartesi günü Londra'ya gelecekler, yaklaşan andan ve narkozla bayılmaktan ürkererek, ve ameliyattan sonra asla eskisi gibi olmayacakları konusundaki haklı kuşkularıyla.

Alt katta, sokak kapısının kilidinin açıldığını duyuyor, kapının açılma ve kapanma sesinden –içeri dikkatlice girme ve kapıyı arkasından yavaşça itip kapama tarzından– gelenin Daisy olduğunu anlıyor. İyi ki büyükbabasından önce geliyor. Henry merdivenden ona doğru koşarak inerken kız sevinçle zıplıyor.

"Evdesin ha!"

Kucaklaşırlarken Henry boğuk, inler, hırlar gibi bir ses çıkarıyor, tıpkı kızı beş yaşındayken yaptığı gibi. Kızını kucaklayıp neredeyse ayaklarını yerden keserken, kollarının arasında hissettiği beden o çocuğun bedeni, giysilerin altındaki pürüz-

süz kaslar, kızının eklem yerlerinde hissedebildiği esneklik, cinsiyetsiz öpücükler. Soluğu bile çocuk soluğu gibi. Sigara içmez, içkisi yok sayılır, ve şiir kitabı basılmak üzere olan bir şair. Kendi soluğunda ise yoğun bir şarap kokusu var. Çocukları ne kadar da yemez-içmez.

“Evet. Dur bir bakayım sana.”

Kızı daha önce evinden altı aydan daha uzun ayrı kalmamıştı. Son derece hoşgörülü olsalar da Perowne’lar aynı zamanda mütehakkim bir ana-baba. Kızını kol boyu uzakta tutarken, gözlerindeki ıslaklığı ya da boğazındaki düğümlenmeyi farketmemesini umuyor. O duygusal an tek bir düzgün dalga gibi yükselip alçalıyor ve bitiyor. Yaşlı bir budala olma yolunun daha başında, tam bir amatör. Henry öyle hayal etse de karşısındaki çocuk değil. Özgür bir genç kadın o, başını yana eğmiş kendisine bakıyor –o pozdayken tıpkı büyükannesi– dudaklarını aralamadan gülümsüyor, zekâsı sıcaklık gibi yüzüne vuruyor. Yetişkinliğe yeni adım atmış çocuklara sahip olmanın verdiği acıyla karışık zevk bu; ana-babalarına olan eski tatlı bağımlılıklarını unutturken masum ve acımasızlar. Ama belki de Henry’ye hatırlatıyordu kızı, kucaklaşırlarken babasının sırtına yarı ovar, yarı okşar gibi dokundu, her zaman yaptığı anaç bir hareket. Beş yaşındayken bile babasına annelik etmekten hoşlanırdı, ne zaman geç saatlere kadar çalışsa ya da şarap içse ya da Londra Maratonunu kazanamasa onu azarırdı. Şu parmağını sallayan, müstebit küçük kızlardandı. Babası ona aitti. Şimdi artık başka erkeklerin sırtlarını sıvazlıyor, okşuyor, en azından geçen yıl altı kişiye yaptı bunu, *Benim Arsız Yelkenlim* ve içindeki “Altı Küçük Şarkı” bir simge sayılırsa. Henry’nin gözünden akacak tek damlayı tutabilmesine yardımcı olan, bu adamların kışkırtıcı varlıkları.

Koyu yeşil eskitilmiş deriden düğmesiz bir trençkot var Daisy’nin sırtında. Sağ elinde Rus kürkünden bir şapka sallanıyor. Trençkotun altında, dize kadar gri deri çizmeler, koyu gri bir yünlü eteklik, kalın, bol bir kazak ve grili-beyazlı bir ipek eşarp. Paris şıklığını denemesi valizlerine kadar uzanmıyor, öğrenci işi eski sırt çantası ayaklarının dibinde devrilmiş duruyor. Henry hâlâ omuzlarından tutuyor onu, altı ayda neler değişti-

ğini görmeye çalışıyor. Tanıdık olmayan bir koku, belki biraz daha ağır, gözlerinin etrafı biraz daha olgun, narin yüzü biraz daha azînkâr görünümlü. Kızının hayatının büyük kısmı onun için bir bilinmez şimdi. Bazen kızıyla ilgili kendisinin bilmediği şeyleri acaba Rosalind biliyor mu diye merak ettiği oluyor.

Henry'nin inceleyen bakışları altında Daisy'nin gülümseme si yüzüne yayılıyor, sonunda bir kahkaha atıp, "Haydi ama Doktor," diyor, "bana gerçeği söyleyebilirsin, kocakarıya döndüm ben."

"Harika görünüyorsun, ve bana kalırsa fazla büyümüşsün."

"Buradayken eski halime dönerim eninde sonunda." Arkasında kalan salonu işaret ediyor eliyle ve "Dedem burada mı?" diye fısıldıyor.

"Henüz gelmedi."

Babasının kollarından sıyrılıyor, boynuna sarılıyor ve buruna bir öpücük konduruyor. "Seni seviyorum ve geri döndüğüm için çok seviniyorum."

"Ben de seni seviyorum."

Farklı olan bir şey daha var. Kızı şimdi sadece güzel değil, çok güzel, ve gözlerinden okuduğu kadarıyla belki kafası da biraz meşgul. Âşık o ve ayrı kalmaya dayanamıyor. Henry bu düşünceyi kafasından atıyor. Her ne varsa ilk olarak Rosalind'e anlatır kızı.

Birkaç saniye boyunca, coşkulu bir kavuşmayı izleyen o suskun, anlamsız anları yaşıyorlar, söylenecek çok şey var, her şeyin tatlı tath yerine oturması, gündelik işlerin yeniden başlatılması gerekiyor. Daisy trençkotunu çıkarırken çevresine bakınıyor. Bu hareketi o yabancı parfümünün biraz daha yayılmasına neden oluyor. Sevgilisinin hediyesi. Bu iç karar tıcı sabit fikirden kurtulmak için Henry'nin daha fazla çaba harcaması gerekecek. Elbette ki kendisinden başka bir adama âşık olacak eninde sonunda. Kızının şiirleri böylesine şehvetli olmasalardı Henry için iş daha kolay olurdu, o ikisi yalnızca vahşi cinselliği tatmıyorlar, ama bitmek bilmeyen yeniliği, bir kez ziyaret edilip şafakla birlikte terkedilen odaları ve yatakları, kent yönetiminin uyguladığı sıkı temizliğin çeşitli meta-

forlara fırsat verdiği ıslak Paris sokaklarından eve yürümele-ri de. Aynı taze başlangıç arınması Daisy'nin Newdigate ka-zanan çamaşırhane şiiirinde de vardı. Perowne, çifte standard konusundaki eski tartışmalardan haberdar ama liberal dü-şünceli kimi kadınlar şimdi ketum olmamn gücünü ve değe-rini savunmuyor mu? Onunla bununla yatıp kalkan bir kızın sonunda daha düşük kalitede bir erkekle, yetersiz biriyle, bir kaybedenle birleşeceğini düşünmesinin nedeni, sadece beyni sulanmış bir baba olması mı? Yoksa bu konudaki tuhaflığı araştırmacı gücünün olmaması ve bunun da bir başka başvuru sorunu yaratması mı?

"Tanrım, burası hatırladığımdan da büyük." Merdiven par-maklığının arasından, epeyce yukarıdaki ikinci katın tavanın-dan sarkan avizeye bakıyor. Henry hiç düşünmeden kızının trençkotunu alıyor, gülüyor ve geri veriyor.

"Ne yapıyorum ben?" diyor. "Sen bu evde oturuyorsun. Trençkotunu kendin asabilirsin."

Daisy onun peşinden mutfağa iniyor, kızına bir içki ikram etmek üzere arkasına dönünce Daisy yine sarılıyor ona, sonra dans eder gibi sekerek yemek odasına yöneliyor, ilerleyip li-monluğa geçiyor.

"Bayılıyorum buraya," diye sesleniyor Henry'ye. "Şu tro-pikal ağaca bak! Çok seviyorum onu. Ne düşündüm de bunca zaman ayrı kaldım buradan?"

"Ben de bunu soracaktım."

Ağaç dokuz yıldır oradaydı. Henry kızını hiç böyle görme-mişti. Daisy ona doğru yürüyor, kollarını ip canbazı gibi iki ya-na açmış, yalpalar gibi yapıyor – Amerikan yapımı pembe dizi-lerde, getirdiği iyi haberlerin ağzından zorla alınmasını isteyen bir oyuncunun yapacağı türden bir hareket bu. Sanki az sonra ayak uçlarında babasının çevresinde dönecek, popüler şarkılar mırıldanacak. Kendimi güzel hissediyorum. Henry dolaptan iki kadehle buzdolabından bir şişe şampanya alıyor, mantarını çı-karıyor.

"Al" diyor, "ötekileri beklememize gerek yok."

"Seni seviyorum," diyor kız yine, bardağını kaldırırken.

"Eve hoşgeldin canım."

Daisy içkisini içiyor, kızının iri bir yudum almadığını içi rahatlayarak fark ediyor Henry. Dudaklarını değdiriyor sanki, eskisi gibi. Henry bütün dikkatini toplamış, kızını anlamaya çalışıyor. Daisy sessiz kalamıyor. Elinde kadehiyle ortadaki tezgâhın çevresinde dolaşıyor.

"İstasyondan gelirken bil bakalım nereye gittim?" diyor Daisy, dönüp babasına doğru gelirken.

"Hımm. Hyde Park mı?"

"Bildin! Babacım, sen neden orada değildin? Müthişti."

"Bilmiyorum. Squash oynuyordum, babaanneni ziyaret ediyordum, yemek pişiriyordum, emin değildim. Bunun gibi şeyler."

"Ama bunların yapmak üzere oldukları şey tam bir barbarlık. Herkes biliyor bunu."

"Olabilir. Hiçbir şey yapmamak da öyle sayılabilir. Gerçekten bilmiyorum. Parkta neler oldu, anlatsana."

"Orada olsaydın kuşkun olmazdı, bunu biliyorum."

Yardımcı olmak amacıyla, "Bu sabah yürüyüşe başlarlar-ken gördüm onları," diyor Henry, "hepsi de keyifliydi."

Acı çekercesine yüzünü buruşturuyor Daisy. Sonunda evine dönmüş, şampanyalarını içiyorlar, babasının olaylara kendisi gibi bakmamasına dayanamıyor. Elini Henry'nin koluna koyuyor. Babasınıninki ya da kardeşininki gibi değil eli, küçük, parmakları uca doğru inceliyor, her birinin dibinde çocuklarınki gibi birer gamze izi. Daisy konuşurken Henry onun tırnaklarına bakıyor, onları iyi durumda görmekten memnun. Uzunca, düzgün, temiz, cilalı; boyah değil. Bir insanın tırnakları pek çok şeyi ele verir. Bir hayat çökmeye başlayınca ilk gidenlerden biri tırnaklardır. Kızının elini tutup sıkıyor.

Daisy ona yalvarıyor. Onun kafası da bu konuyla Henry'ninki kadar dolu. Söyledikleri, parkta duyduğu her şeyin, her ikisinin de yüzlerce kez duydukları ya da okuduklarının, yinelene yinelene birer olguya dönüşen en kötü olasılık tahminlerinin, karamsarlıkla tatlı tatlı kendinden geçmelerin bir karşılaştırması. Birleşmiş Milletler'in, açlıktan ve bombalardan yarım milyon Iraklı'nın öldüğü açıklamasını bir kez daha dinliyor, üç milyon mülteciyi, Birleşmiş Milletler'in ölümünü,

Amerika tek başına yürütecekse dünya düzeninin çökeceğini, Cumhuriyet Muhafızları'ndan sokak sokak ele geçirilen Bağdat'ın baştan aşağı tahrip edildiğini, Türklerin kuzeyden, İranlıların doğudan bastırdığını, İsraililerin batıdan keşif seferlerine giriştiklerini, bütün bölgenin alevler içinde olduğunu, bir köşeye kısıtılan Saddam'ın kimyasal ve biyolojik silahlarını salıverdiğini –tabii eğer böyle silahları varsa, çünkü bunu inandırıcı bir biçimde kanıtlayan olmamış, El Kaide ile bağlantısını gösterebilen de– Amerikalılar orayı istila edince demokrasiyle ilgilenmeyecekler, Irak için para harcamayacaklar, petrolü alacaklar, askeri üslerini kuracaklar ve orayı sömürge gibi yönetecekler.

Kızı konuşurken Henry ona sevgiyle ve biraz da hayretle bakıyor. Önceden belirlenmiş parçalardan birini oynamak üzere, hem de ne kadar çabuk. Kızı genellikle politikadan söz etmez, onun sevdiği konulardan değildir politika. Heyecanlı mutluluğunun kaynağı bu mu? Boynundan yukarı doğru kızarıyor Daisy, savaşa girmemek için verdiği her bir neden bir öncekinden güç alıp Daisy'yi zaferine taşıyor. İnandığı karanlık sonuçlar onu coşturuyor, indirdiği her darbeyle birlikte bir canavarı öldürüyor. İşi bitince babasının kolunu sevgiyle itiyor, sanki onu sarsıp uyandırmak istiyor. Sonra yapmacık bir keder oturtuyor yüzüne. Babasının doğru olanı görmesini arzuluyor.

Henry pozisyon aldığının farkında, çarpışmaya hazırlanırken, "ama bütün bunlar gelecek konusunda spekülasyon," diyor. "Neden bu konuda emin olayım ki? Ya kısa süren bir savaş olursa, Birleşmiş Milletler çökmezse, açlık olmazsa, komşular istila etmez ya da mülteciler olmazsa, Bağdat yerle bir edilmezse ve Saddam'ın herhangi bir yılda kendi halkında neden olduğu kayıplardan daha az ölüm olursa? Ya Amerikalılar bir demokrasi kurmaya çalışırlarsa, milyonları akıtırlarsa ve Başkan gelecek yıl yeniden seçilmek istiyor diye oradan ayrılırlarsa? Yine de karşı çıkardın diye düşünüyorum, bana nedenini söylemedin ama."

Daisy ondan uzaklaşıyor ve yüzünde endişeli bir şaşkınlık ifadesiyle karşısına geçiyor. "Baba, savaşın lehinde *değilsin*, değil mi?"

Henry omuzlarını silkiyor. "Aklı başında hiç kimse savaşın lehinde olmaz. Ama beş yıl sonra belki de pişman olmayız bundan. Saddam'ın sonunun geldiğini görmek isterim. Haklısın, bir felaket olabilir. Ama bir felaketin sonu, daha iyi bir şeyin başlangıcı da olabilir. Sonuçlar söz konusu ve hiç kimse nasıl olacağını bilmiyor. İşte bu yüzden sokaklarda yürüdüğümü hayal edemiyorum."

Kızın şaşkınlığı hoşnutsuzluğa dönüşüyor. Henry şışeyi kaldırıyor, onun bardağını doldurmayı öneriyor ama kız başını iki yana sallıyor, kadehini bırakıp uzaklaşıyor. Düşmanla kadeh kaldırmıyor.

"Saddam'dan nefret ediyorsun ama o, Amerikalıların yarattığı biri. Onu desteklediler, silahlandırıldılar."

"Evet, Fransızlar, Ruslar ve İngilizler de. Büyük bir hata. Iraklılara ihanet edildi, özellikle 1991'de, kendilerini kesen Baas'çılara karşı ayaklanmaya kışkırtıldıklarında. Bu, o durumu düzeltmek için bir fırsat olabilir."

"Savaştan yana mısın?"

"Dediğim gibi, hiçbir savaştan yana değilim. Ama bu savaş kötünün iyisi olabilir. Beş yıl sonra anılatır bunu."

"Çok tipik."

Sıkıntıyla gülümsüyor. "Ne demek bu?"

"Senin tipik davranışın."

Yeniden buluşmalarının böyle olacağını hayal etmemiştir Henry, ve kimi zaman olduğu gibi, tartışmaları kişiselleştiriyor. Henry buna alışkın değil, alışkanlığını yitirmiş. Kalbinin üst tarafında bir sıkışıklık hissediyor. Yoksa bu, göğüs kemiğindeki ezilme mi? İkinci kadeh şampanyasının sonuna gelmek üzere, ama kızı daha birincisine bile elini sürmemiş. İçinden dans etmek de gelmiyor Daisy'nin. Kollarını kavuşturup kapının pervazına yaslanıyor, küçük, haşarı yüzü öfkeden gerilmiş. Babası kaşlarını kaldırıncaya o da karşılık veriyor.

"Sen diyorsun ki, bırak savaş olsun, beş yıl içinde istenen olursa savaşın yanında ol, olmazsa sen sorumlu değilsin. Sen, bizim olgun demokrasi diye adlandırmaktan hoşlandığımız durumda yaşayan eğitilmiş bir insansın, ve hükümetimiz bizi savaşa sokuyor. Bunun iyi bir fikir olduğu kanısındaysan, peki,

öyle söyle, tartış, ama iki taraf için de bahse girme. Oraya birlik gönderecek miyiz göndermeyecek miyiz? Şimdi oluyor bu. Ahlaki bir seçim yaparken bazen gelecekle ilgili tahminlerde bulunursun. Buna sonuçlar üzerinden düşünmek denir. Bu savaşa karşıyım çünkü korkunç şeyler olacağını düşünüyorum. Sen bundan iyi niyetli sonuç çıkacağını düşünüyorsun ama inandığın şeyde kalmayacaksın."

Henry bu sözleri tartıp biçtikten sonra, "Doğru," diyor, "yanılmış olabileceğimi gerçekten düşünüyorum."

Bu itiraf ve Henry'nin uysal tavrı kızının öfkesini daha da artırıyor. "O zaman neden riske girilsin? Her zaman diline dolağım tedbirlilik ilkesi nerede peki? Ortadoğu'ya yüzbinlerce asker gönderiyorsan, ne yaptığını biliyor olman gerekir. Beyaz Saray'daki gözlerini hırs bürümüş o zorba salaklar ne yaptıklarını bilmiyorlar, bizi nereye götürdükleri hakkında en ufak bir fikirleri yok, senin de onların tarafında olmana inanamıyorum."

Perowne gerçekten bir başka şeyden mi söz ettiklerini merak ediyor. Kızının "çok tipik" sözü hâlâ canını sıkıyor. Belki de Paris'te geçirdiği aylar ona babasını farklı açılardan keşfetmesi için fırsat vermiştir ve Daisy bunlardan hoşlanmamıştır. Perowne bu düşünceyi kafasından atıyor. Eskiden olduğu gibi yine baş başa tartışmaları iyi, sağlıklı; aile hayatı yeniden başlıyor demek. Ve dünyayı umursuyorlar. Mutfağın ortasındaki tezgâhın önünde duran yüksek taburelerden birine yerleşiyor, kızına da oturması için işaret ediyor. Daisy ona aldırıyor, kapının yanında kalıyor, kolları hâlâ kavuşmuş durumda, yüzü hâlâ karanlık. Kızı sinirlendikçe Henry'nin sakinleşmesi işe yaramıyor, ama bu Henry'nin alışkanlığı, mesleğinin getirdiği.

"Bak Daisy, bana kalsaydı o birlikler Irak sınırında olmazdı. Batı'nın bir Arap devletiyle savaşa girmesi için uygun zaman değil bu. Filistinliler için de bir plan yok görünürde. Ama Birleşmiş Milletler olsun olmasın, hükümetler ne derse desin, kitleler ne gösteri yaparsa yapsın, savaş çıkacak. Gizli silahlar, var olsunlar olmasınlar, önemleri yok. İstila olacak, ve askeri açıdan başarılı olacak. Saddam'ın sonu olacak bu, bugüne kadar görülen en iğrenç rejimlerden birinin de, ben de mutlu olacağım."

"Sıradan Iraklıları Saddam vuruyor, şimdi de Amerikan füzeleri, ama sen mutlu olacaksın ya, bunların önemi yok."

Kızının gırtlaktan çıkan abartılı tatsızlığı, sertliği fark etmiyor. "Dişini sık," diyor ama kızı onu duymuyor.

"Bütün bunlar bitince daha mı güvenlikte olacağımızı sanıyorsun? Bütün Arap dünyası bizden nefret edecek. Bütün o bıkkın gençler terörist olmak için kuyruğa girecekler..."

"Bunun için kaygılanmanın zamanı geçti," diyor kızına. "Yüz bin kişi Afganistan'daki kamplarda eğitim gördü bile. En azından bu sona erdiği için sevinmelisin."

Bunu söylerken kızının zaten sevindiğini hatırlıyor, sevinçsiz Taliban'dan nefret ettiğini; kızının sözünü neden kesiyorum, diyor kendi kendine, niye tartışıyorum, neler düşündüğünü araştırmak ve sevgiyle onu anlamaya çalışmak yerine. Niye karşı çıkıyorum? Çünkü kendisi de dolmuş, tavrı yumuşak olsa da kanında zehir var; ve korku ve öfke, düşüncelerine baskı yapıyor, kavga etmeyi arzulatıyor ona. Etsin bakalım! Hiç görmeyecekleri, hakkında neredeyse hiçbir şey bilmedikleri ordular konusunda kavga ediyorlar.

"Daha çok savaşçı olacak," diyor Daisy. "Ve Londra'da ilk patlama olduğunda senin savaş lehdarı görüşlerin..."

"Sen benim konumuma savaş lehdarı diyorsan, kendinin de tam Saddam lehdarı olduğunu kabul etmelisin."

"Ne boktan laf bu."

Kızı küfür ederken Henry içinde ani bir dalgalanma hissediyor, kısmen konuşmalarının denetimden çıkmasının verdiği şaşkınlıkla kısmen de pervasız, ferahlatan bir neşeyle, bütün gün kendisini rahat bırakmamış olan derin düşüncelerden kurtulmuş olmasıyla. Bodrum kattaki mutfakın loş ışık havuzlarının içinde Daisy'nin yüzü bembeyaz görünüyor, yanaklarındaki birkaç çil ansızın belirginleşmiş. Konuşurken genellikle tuhaf bir biçimde yana eğdiği başı şimdi öfkeyle parlayan gözleriyle dimdik duruyor babasının karşısında.

Duyguları harekete geçmiş olsa da Henry şampanyasından bir yudum alıp konuşurken sakin görünüyor. "Demek istediğim şu, Saddam'ı uzaklaştırmanın bedeli savaş, savaşmamanın bedeli ise onu olduğu yerde bırakmak."

Bunu uzlaşma olsun diye söylemişti, ama Daisy öyle algılamıyor. "Savaş lobisinin bize Saddam yanlısı demesi," diyor "kaba ve çirkin."

"Eh, Saddam'ın yapmanızı en çok istediği şeyi yapmaya hazırsınız, yani onu iktidarda bırakmaya. Ama böylece sadece karşı karşıya gelmeyi ertelemiş oluyorsunuz. Onun ya da korkunç oğullarının günün birinde işini bitirmek gerekecek. Clinton bile biliyordu bunu."

"Başka seçeneğimiz olmadığı için Irak'a girdiğimizi söylüyorsun. Bu saçmalıkların beni hayrete düşürüyor baba. Sen de pekâlâ biliyorsun ki bu aşırı uçlar, Yeni Muhafazakârlar, Amerika'yı ele geçirdiler. Cheney, Rumsfeld, Wolfowitz. Irak hep sevindikleri bir projeydi. 11 Eylül de Bush'u ikna etmeleri için büyük bir fırsat oldu. Onun o güne kadar sürdürdüğü dış politikaya bir baksana. Hiçbir şey bilmeyen, ev kuşunun tekiydi. Ama Irak'la 11 Eylül arasında bir bağlantı yok, ya da genel olarak El Kaide ile; kitle imha silahlarını kanıtlayan dehşet verici bir şey de yok. Dün Blix'i duymadın mı? Irak'a saldırarak New York bombacılarının bizden istediği şeyi yaptığımız hiç aklına gelmedi mi? Saldır, Arap ülkelerinde daha çok düşman edin, İslam'ı radikalleştir. Yalnızca bu da değil, eski düşmanlarından da kurtarıyoruz onları, tanrıtanımaz Stalinci diktatörden."

"Sanırım eğitim kamplarını tahrip etmemizi ve Taliban'ı Afganistan'dan çıkarmamızı da istiyorlardı, Bin Ladin'i kaçırmaya zorlamamızı, para kaynaklarını kesmemizi ve önemli konumlardaki yüzlerce adamını hapse tıkmamızı..."

Daisy lafa giriyor, sesi yüksek. "Sözlerimi çarpıtmaktan vazgeç. El Kaide'nin peşine düşülmesine karşı çıkan filan yok. Irak'tan söz ediyoruz. Bu iğrenç savaşa karşı olmayan üç beş tanıdık kişinin hepsi de neden kırk yaşın üstünde? Yaşlanmak nasıl bir şey? Ölüme yeterince çabuk yaklaşıyorlar mı?"

Henry ansızın kederleniyor, bu tartışmanın sona ermesini arzuluyor. Kızının kendisini sevdiğini söylediği on dakika öncesine dönmek istiyor. Kızı daha kendisine *Benim Arsız Yelkenlim*'in prova baskısını gösterecek, bir de kapak tasarımını.

Ama duramıyor. "Her yanımızda ölüm var," diyor. "Ebu Garaib hapisanesindeki Saddam'ın işkencecilerine ve yirmi

bin tutukluya sor. Sana bir soru sorayım. Bugünkü o iki milyon idealistin elinde neden bir tek bayrak görmedim, Saddam'a karşı yükseltilecek bir ses, kaldırılan bir yumruk?"

"İğrenç biri o," diyor Daisy. "Bu kesin."

"Hayır, kesin değil. Bu hatırlanmıyor. Yoksa neden hepiniz parkta şarkı söyleyip dans edersiniz ki? Kırım ve işkence, kitle mezarları, güvenlik mekanizmaları, suçlu, totaliter devlet – iPod kuşağı bunları bilmek istemiyor. Aman kendileriyle ecstazy kulüpleri, ucuz uçuşlar ve reality programları arasına hiçbir şey girmesin. Ama bir şey yapmazsak girecek. Hepinizin sevimli, kibar ve kusursuz olduğunu sanıyorsunuz, ama din nazileri sizden nefret ediyorlar. Bali'deki bombalamanın ne anlamı geldiğini sanıyorsun? Kulüp üyeleri bir araya geldiler. Radikal İslam sizin özgürlüğünüzden nefret ediyor."

Şaşırmış gibi yapıyor Daisy. "Baba, yaşın konusunda bu kadar duyarlı olduğun için üzgünüm. Ama Bali, El Kaide'ydi, Saddam değil. Az önce söylediğin hiçbir şey Irak'ın istilasını haklı çıkarmaz."

Perowne üçüncü şampanya kadehini yarılammış bile. Büyük bir hata. İçmeye alışık değil. Ama haince mutlu. "Sadece Irak değil. Suriye'den, İran'dan, Suudi Arabistan'dan da söz ediyorum, baskı, kokuşma ve sefaletle sarılıp sarmalanmışlar. Yakında kitabı yayımlanacak olan bir yazarsın. Sansürü, yazının icat edildiği yerdeki, Arap hapishanelerindeki yazarları neden biraz kendine dert etmeyesin? Yoksa özgürlük ve işkence görmemek, başkalarına dayatmamamız gereken Batılı bir tavır mı?"

"Ah, Tanrı aşkına başlama yine şu karşılaştırmalara. Hem konudan ayrılıyorsun. Kimse Arap yazarların hapse girmesini istemiyor. Ama Irak'ı istila etmek onları hapisten kurtarmaz."

"Kurtarabilir. Bir ülkeyi değiştirme fırsatı var önümüzde. Bir tohum ek. Sonra bak bakalım gelişip serpiliyor mu."

"Güdümlü mermilerle tohum ekilmez. İstilacılardan nefret edecekler. Aşırı dinciler güçlenecek. Özgürlük kısıtlanacak, hapisteki yazarların sayısı artacak."

"Elli pound'una varım, istiladan üç ay sonra Irak'ta özgür basın olacak, internete de serbestçe girilecek. İran'daki reform-

cular yüreklenecek, Suriye, Suudi Arabistan ve Libya'daki nüfuzlu kişilerin huzuru kaçacak."

"Peki," diyor Daisy. "Ben de elli pound'una varım, ortaklık darmadağın olacak ve sen bile keşke bunlar hiç olmasaydı diyeceksin."

Daisy'nin ilkgençlik yıllarında, tartışmalardan sonra kaç kez bahse tutuşmuşlardı, genellikle yarı şaka-yarı ciddi tokaşarak kesinleştirirlerdi bahsi. Perowne kazansa bile kızına para ödemenin bir yolunu bulurdu, el altından destek verirdi kızına. Kötü geçen bir sınavdan sonra, on yedi yaşındaki Daisy, yirmi pound'una bahse girerim ki Oxford Üniversitesi'ne giremeyeceğim, demişti. Kızının keyfini yerine getirmek için Perowne kendi koyacağı parayı beş yüz pound'a çıkarmıştı, kabul mektubu gelince de kızı bir arkadaşıyla Floransa'ya gitmek için harcamıştı parayı. Acaba şimdi de içinden bahse tutuşmak geliyor muydu? Daisy kapının yanından ayrılıyor, şampanyasını alıyor ve mutfağın uzak köşesine çekilip Theo'nun müzik setinin yanındaki CD'leriyle ilgilenir görünüyor. Sırtı babasına dönük. Henry mutfağın ortasındaki tezgâhta, taburesinde oturmaya devam ediyor, elindeki kadehiyle oynuyor ama içmiyor. Hissettiklerinin yalnızca yarısını ortaya koymuş olmaktan dolayı bir boşluk duyuyor içinde. Jay Strauss'un yanında kuzu, kızının yanında kurt. Nasıl bir duygu bu? Her şeyi, jeopolitik hamleleri ve askeri stratejiyi evinin mutfağında çözümleyip seçmenlerin, gazetelerin, arkadaşların, tarihin hesap sormaması ne kadar zevkli. Eğer peşinden bir şeyler gelmeyecekse, hatalı olmak sadece ilginç bir oyalanma.

Daisy bir CD'yi kutusundan çıkarıyor ve CD-çalara koyuyor. Kızının nasıl bir ruh hali içinde olduğunu anlayacağını, hatta bir mesaj alacağını bilen Henry bekliyor. Piyano müziğe girerken Henry gülümsüyor. Theo'nun yıllar önce eve getirdiği bir albüm bu, Chuck Berry'nin eski piyanisti Johnnie Johnson *Tanqueray*'ı söylüyor, yeniden birleşme ve arkadaşlık üzerine ağır bir blues.

*Uzun sürecekli
Ama biliyordum ben,
Seninle birlikte oturup
Tanqueray içecektik bir gün.*

Daisy dönüyor ve ayaklarını dans edercesine sürüyerek yanına geliyor. Kızı yanına gelince Henry onun elini tutuyor.

"Yaşlı savaş yarlısı, yine balık buğulaması yapıyor galiba. Yardımcı olabilir miyim?"

"Genç yatıştırıcı, sofrayı kurabilir. Ve isterse salatanın sosunu da hazırlayabilir."

Kapının zili duyulduğunda Daisy tabak dolabına doğru gitmekte, zil iki kez, gereğinden uzun ve kesik kesik çalıyor. Bakışıyorlar: böyle ısrarlı çalması pek de hayra alamet değil.

"O işi yapmadan önce bir dilim limon kes," diyor Henry. "Cin şurada, tonik de buzdolabında."

Kızının teatral bir biçimde gözlerini devirmesi, derin derin soluk alması eğlendiriyor onu.

"İşte başlıyor," diyor Daisy.

"Sakin ol," diyor babası ve kayınpederini, ünlü şairi karşılamak üzere üst kata çıkıyor.

Kentin dış mahallelerinden birinde, annesiyle sıcacık paylaştığı bir yalnızlık içinde büyüyen Perowne babasının eksikliğini hiç hissetmedi. Ağır ipotekler altındaki çevre evlerin babaları uzaktaydı, çalışma hayatının yıpratıldığı, kimsenin ilgi göstermediği insanlardı onlar. Bir çocuğun gözünde, altmışlı yılların ortalarında Perivale'de ev hayatını kesinlikle anneler, ev kadınları yönetirdi; hafta sonlarında ya da tatillerde oyun oynamak için bir arkadaşın evine gitmek demek o kadının bölgesine girmek, bir süre onun kurallarına uymak demekti. İzinleri veren ya da vermeyen oydu, ya da bozuk parayı uzatan. Babaları da olan arkadaşlarına imrenmesi için bir neden yoktu, babalar uzakta değillerse asabice ortaya çıkıyorlar, hayatın daha iyi, daha tehlikeli faktörlerinin oluşmasına yardımcı olacaklarına engel oluyorlardı. Gençlik yıllarında, babasının üç-beş fotoğra-

fını dikkatle incelemesinin nedeni özleminden çok narsisizmdi. O sağlam, sivilcesiz hatlarda, kendisinin gelecekte kızlar konusunda sahip olabileceği fırsatları görebilmeyi umuyordu. O yüzü istiyor ama öğütleri, yadsımaları ya da hükümleri istemiyordu. Belki de bir kayınpederi zorunluluk olarak görecekti ister istemez, John Grammaticus'tan çok daha az görkemli biri bile olsa.

1982'de, Bilbao feribotundaki alt ranzalardan birinde Rosalind'e olan aşkını taçlandırdıktan birkaç saat sonra şatoya vardığında, ilk karşılaşmalarından itibaren stajyer doktor Perowne kendisinin hor görülmesine, müstakbel bir oğul muamelesi yapılmasına izin vermemeyi kafasına koymuştu. Bazı becerilerde uzmanlaşmış bir yetişkindi ve bu açıdan herhangi bir şairle yarışabilirdi. Grammaticus'un antolojilere en çok giren şiiri "Fuji Dağı"nı Rosalind sayesinde öğrenmişti ama Henry şiir okuru değildi ve daha ilk akşam yemeğinde bunu hiç sıklımadan dile getirmişti. O sıralarda John, *No Exequies* ile çok meşguldü –sonradan bunun son, uzatılmış yaratıcı dönemi olduğu ortaya çıktı– genç bir doktorun boş zamanlarında ne okuduğu ya da okumadığıyla pek ilgilenmedi. Daha sonra masaya viski getirildiğinde, aynı doktorun kendisiyle siyasi konularda –Grammaticus daha ilk baştan M.Thatcher'i beğenenlerdendi– ya da müzik konusunda –bebop, caza ihanet etmişti– ya da Fransızların gerçek doğası konusunda –rüşvetçi– görüş birliğinde olmamasını da umursamadı, hatta farkına bile varmadı bunun.

Rosalind ertesi sabah, Henry'nin yaşlı adamın dikkatini çekmek için gereğinden çok çabaladığını söyledi, oysa Henry tam tersini amaçlamıştı ve çok rahatsız edici bir laftı bu. Ancak Henry tartışmaktan vazgeçse de o ilk akşamdan sonra aralarında pek bir şey değişmedi, araya evliliği, çocuklar ve yirmi yıldan daha uzun bir süre girse de. Perowne mesafeyi koruyor, Grammaticus da bu uygulamadan memnun, ve bakışları damadının içinden geçip kızına, torunlarına gidiyor. İki adam karşılıklı olarak yüzeysel bir dostluk gösteriyorlar ama temelde birbirlerinden sıkılıyorlar. Perowne, şiirin –ki onun gözüne geçici bir iş olarak görünüyor, tıpkı bağbozumu gibi– bütün bir çalışma hayatını nasıl doldurabileceğini anlayamıyor ya da böyle

bir şöhret ve kendine saygı anıtının bu kadar küçük bir şeye nasıl yaslanabildiğini ya da sarhoş bir şairin öteki sarhoşlardan farklı olduğuna neden inanılması gerektiğini; Grammaticus ise ona ötekiler gibi bir tüccar gözüyle bakıyor –Perowne’un tahmini bu– kültürsüz ve can sıkıcı bir tıp adamı gözüyle; erkekler ve kadınlardan oluşan bu sınıfa, yaşlandıkça onlara olan bağımlılığı arttıkça, daha da az güveniyor.

Bir başka konu daha var, doğal olarak asla tartışılmıyor. Şato gibi, meydandaki ev de Rosalind’in annesi Marianne’ye ailesinden kalmış. Marianne, Grammaticus ile evlenince Londra’daki ev, Rosalind’in ve erkek kardeşinin büyüdüğü babaevi olmuştu. Trafik kazasında ölen Marianne’nin vasiyetinin koşulları belliydi: Londra’daki ev çocuklara kalacaktı, John da St. Felix’teki şatoyu alacaktı. Archway’de küçücük bir dairede oturan Rosalind ile Henry evlendikten dört yıl sonra bankadan kredi alıp, New York’ta bir daire almak isteyen Rosalind’in kardeşinin hissesini satın almışlardı. Perowne’ların iki küçük çocuklarıyla birlikte o büyük eve taşındıkları gün hepsi çok sevinçliydi. Bütün bu işlemler kötü niyet olmadan yapılmıştı. Ama ara sıra ziyarete geldiğinde Grammaticus sanki evine dönmüş gibi davranmayı sever, sanki kiracılarını selamlayan, haklarını savunan ve bir süre mülkünden uzak kalan bir toprak sahibidir. Ya da belki Henry fazla duyarlıdır, yapısında baba figürüne yer olmadığı için. Hangisi olursa olsun, Henry bezmiştir, kayınpederini, eğer görecekse, Fransa’da görmeyi yeğlemektedir.

Sokak kapısına giderken, şampanyanın kışkırtmasına rağmen, duygularını iyice gizlemesi gerektiğini kendine hatırlatıyor; gecenin amacı, Theo’nun çeşitli gerilim romanlarına atıfta bulunarak “Newdigate Reddi” adını taktığı şeyin üzerinden üç yıl geçtikten sonra Daisy ile büyükbabasının arasını bulmak. Daisy ona prova baskısını göstermek isteyecek, büyükbabası da onun başarısında payı olduğunu haklı olarak iddia edecek. Böyle iyi düşüncelerle kapıyı açıyor Henry ve Grammaticus’u bir-iki metre ötede görüyor, yolun ortasında duruyor, uzun, belden kuşaklı yünlü paltosuyla, fötr şapkası ve bastonuyla, başı arkaya kaykılmış, meydandaki lambalardan vuran soğuk

beyaz ışıkta profilden aydınlanan yüz hatlarıyla. Daisy görsün diye poz vermiş olması büyük olasılık.

"Ah Henry," diyor Grammaticus, hayal kırıkığı ses tonunun alçalmasında belli oluyor, "kuleye bakıyordum .."

Grammaticus yerinden kıpırdamıyor, bu yüzden Perowne onun yanına gitmek için mecburen dışarı çıkıyor.

"Onu görmeye çalışıyordum," diye devam ediyor Grammaticus, "Robert Adam'ın gözlerinden, meydanı yapmaya giriştiğinde, onu ne yaparım, diye düşündüğünde. Ne dersin?"

Kule, ortadaki bahçelerde yer alan çınarların tepesinden, güneye bakan taraftaki onarılmış cephenin arkasından yükseliyor; camlı sütunun yukarısında altı dairesel teras, üst üste yerleştirilmiş dev çanakları taşımaktalar, onların tepesinde de bir dizi dolgun tekerlek ya da manşon, içlerinde de floresan ışıklarının geometrisi. Geceleri, dans eden Merkür'ü görmek etkiliyor. Theo küçükken, kule kendi bulundukları tarafa doğru devrilirse evlerine çarpar mı, diye merak ederdi, babası büyük olasılıkla çarpacağını söylediğinde de hep memnun olurdu. Perowne ile Grammaticus birbirlerine selam vermedikleri ya da el sıkışmadıkları için konuşmaları kopuk, *chat* odasındaki konuşmalar gibi.

Kibar ev sahibi Perowne oyuna katılıyor. "Eh, bir mühendisin görüşünü alabilirdi. Bütün bu camlar ve desteklenmeyen yükseklik, mühendisi hayrete düşürürdü. Elektrik ışığı da. Bunun bina değil de makine olduğunu düşünürdü herhalde."

Grammaticus bunun beklenen yanıt olmadığını belirtiyor. "Gerçek şu ki, onsekizinci yüzyılın sonunda bulabileceği tek benzer şey, bir katedralin sivri tepesi olurdu. Bunun bir tür dini bina olduğunu düşünürdü mutlaka, yoksa neden bu kadar yüksek olsundu ki? O çanakların süs olduğunu sanırdı ya da ayinlerde kullanıldığını. Geleceğin dini."

"Bu durumda pek uzak değil bu."

Grammaticus onun konuşmasını bastırmak üzere sesini yükseltiyor. "Tanrı aşkına be adam. Şu sütunların orantılarına bak, şu başlardaki oymalara!" Şimdi bastonunu meydanın doğusuna bakan cepheye doğru sallıyor. "Burada güzellik var. Kendini tanıma var. Farklı bir dünya, farklı bir bilinçlilik. Şu

cam şeyin çirkinliği Adam'ı çok şaşırtırdı. İnsan ölçeği yok. Çok ağır. Ne zarafet var ne de sıcaklık. Onun yüreğine korku salardı. Eğer bu dinimiz olacaksa, derdi kendi kendine, o zaman işimiz gerçekten bitik demektir."

Doğu cephesindeki Georgian tarzı sütunlara baktıklarında, otuz metre kadar uzakta, ön tarafta bir bankta oturan iki figür görüyorlar, üzerlerinde deri ceketler ve yün bereler var. Sırtları bu yana dönük, birbirlerine sokulup, öne eğilip oturmuşlar, öyle ki Perowne onların pazarlık ettiklerini düşünüyor. Yoksa buz gibi bir Şubat gecesinde neden böyle otursunlar ki burada? Birden sabırsızlanıyor; Grammaticus paylaştıkları uygarlığa lanetler savurmaya devam edemeden, ya da onların uzağındaki bir başka kaynakta coşup taşmadan Perowne, "Daisy seni bekliyor," diyor. "Sana kuvvetli bir içki hazırlıyor." Kayınpederini dirseğinden tutup açık duran geniş, aydınlatılmış kapıya doğru itiyor. John konuşkan ve görece iyi huylu şimdi, Daisy bunu kaçırmamalı. Barışmayı pek geciktirmemek gerek.

Kaympederinin paltosunu, bastonunu ve şapkasını alıyor, salona götürüyor ve Daisy'yi çağırmaya gidiyor. Kız elinde tepsiyle yukarı çıkmak üzere zaten, ilkinin yanında yeni bir şampanya şişesi, cin, buz, limon, Rosalind'le Theo için fazladan kadeh ve öğrenciyken Şili'ye yaptığı bir yolculuktan dönerken getirdiği boyalı bir kâsenin içine koyduğu makadamya fıstıkları. Daisy kuşkuyla bakınca Henry yüzüne neşeli bir ifade oturtuyor: her şey yolunda gidecek. Kızıyla büyükbabasının nasıl olsa kucaklaşacaklarını düşünen Henry, Daisy'nin elinden tepsiyi alıp peşinden içeri giriyor. Ama salonun ortasında duran Grammaticus oldukça resmi bir tavırla geride kalıyor, Daisy de ona yaklaşıyor. Kızın güzelliğinden şaşırmış olabilir, tıpkı Henry gibi; ya da aşinalığı gafil avlamıştır onu. Karşılıklı olarak, "Daisy.. Büyükbaba," diyerek birbirlerine doğru gidiyorlar, el sıkışıyorlar, ve sonra, bir kez başladıktan sonra geri alamayacakları beden hareketiyle güçlenen bir anlaşmayla, çekinerek birbirlerinin yanaklarını öpüyorlar.

Henry tepsiyi bırakıp bir cin tonik hazırlıyor. "Al bakalım," diyor. "Haydi kadeh kaldıralım. Şiire."

Cin kadehini alırken yaşlı adamın ellerinin titrediğini farke-
diyor. Kadehlerini kaldıran Daisy ile büyükbabası, basit bir kırık-
çukakçının dile getirmeye hakkı olmayan sözcükleri tam olarak
yinelemeden, mırıldanıp homurdanarak içkilerini içiyorlar.

"Tıpkı Marianne'ı ilk gördüğüm haline benziyor," diyor
Grammaticus.

Kayınpederinin gözlerinin kendisinininkiler gibi nemlenene-
diklerini görüyor Perowne; tutkulu kişiliğine, keyfinin durma-
dan değişmesine rağmen Grammaticus'da bir kontrollülük, bir
dokunulmazlık var, hatta sert bir şey; yakınları arasında bile tar-
tışmaların içinden sanki süzülüp geçiyor, yüceliyor. Uzun zaman
önce, Rosalind'e göre, otuzlu yaşlarındayken, yaşlı ve soylu ha-
valara girmişti, kimsenin dediğini umursamamaya başlanıştı.

Daisy, "Çok iyi görünüyorsun," diyor.

Grammaticus kızın koluna koyuyor elini. "Bugün öğleden
sonra otelde hepsini yeniden okudum. Müthiş iyiler Daisy. Se-
nin gibisi yok." Yeniden içiyor, ve tuhaf, monoton bir sesle alın-
tı yapıyor.

Arsız yelkenlim, onunkinden çok küçük
Senin engin deryanda görünür cesurca.

Grammaticus göz kırpmıyor, eskiden olduğu gibi takılıyor Da-
isy'ye. "Haydi. Dürüst ol. Kalyon büyüklüğünde yeteneği olan
öteki şair kim bakalım?"

Grammaticus hakkı olduğuna inandığı övgüyü duymak is-
tiyor. Bunu istemesi için bu akşam vakit henüz erken. Çok hızlı
gidiyor. Perowne'un bu konuda kaygıları olsa da Daisy'nin ki-
tabını büyükbabasına ithaf etmiş olması pekâlâ mümkün. Pro-
va baskısını görmek istemesinin nedenlerinden biri de bu.

Daisy'nin kafası karışmış. Konuşmak üzere ağzını açıyor,
fikrini değiştiriyor, sonra zorla gülümseyerek, "Bekleyip gör-
men gerek," diyor.

"Elbette, aslında Shakespeare okyanusa açılan rakiplerinin
yanında kendisinin küçük bir yelkenli olduğunu düşünmüyor-
du. Müstehzi olmaya çabalıyordu. Belki sen de öylesindir sev-
gili kızım."

Daisy duraksıyor, şaşkın, kafasındaki düşünceyle boğuşuyor. Kaldırdığı kadehin arkasına gizleniyor. Sonra kadehi masaya bırakıyor, kararını vermiş gibi görünüyor.

"Büyükbaba, 'görünür cesurca' değil."

"Elbette öyle. O soneyi sana ben öğrettim."

"Senin öğrettiğini biliyorum. Ama o dize nasıl 'cesurca' diye vezinli olur ki? 'Senin engin deryanda görünür *kasten*' olacak."

Grammaticus'un coşkusu birden siliniyor. Gözlerini torununa dikeyyor, o da bakışlarıyla karşılık veriyor, tıpkı mutfakta babasına yaptığı gibi. Vefasızca konuşmuş ve dediğinden dönmüyor. "Vezin" sözcüğü Henry için istenmedik bir anıyı çağırıyor, Vakfın daha güçlü bir MR tarayıcısı alabilmek için bir kenara ayırdığı parada -*veznede*- yüz doksan bin poundluk açık çıkmasıyla ilgili iş sızısını. Memorandumu o yazmış, bütün toplantılara katılmıştı. Yapması gereken başka bir şey var mıydı? Belki bir elektronik posta gönderebilirdi. Şiirde vezin denince, "*kasten*"in "*cesurca*"dan daha iyi olduğunu söyleyecek durumda değil.

Grammaticus, "Bak işte," diyor, "vezin tutmuyor. Ne dersin buna? Henry, hastanede işler nasıl?"

Yirmi yıldan fazladır hastaneyi hiç sormamıştı, Henry kızının bir kenara itilmesine razı olacak değil. Aynı zamanda hayret verici bir şey: üç yıldır ayrılar, ve bu ikisi bir dakika geçmeden bozuşuyorlar.

Grammaticus'a neşeyle, "Benim belleğim bundan çok daha kötü oyunlar eder bana," derken, bu durumla eğleniyormuş izlenimi veriyor. Sonra Daisy'ye dönüyor. Kız bir adım gerilemiş, sanki odadan çıkmak için bir bahane arar gibi. Henry ise onu orada tutmaya kararlı.

"Şunu bana açıklasana. Nasıl oluyor da '*kasten*' ile vezin tutuyor da '*cesurca*' ile tutmuyor?"

Kızı hayatın gerçeklerini babasına açıklarken ve Grammaticus'un damarına basarken tam anlamıyla keyifli.

"Senin engin deryanda görünür *kasten*'de bölünme yedi-beş şeklinde. Bilirsin, ti-tum, zayıf-güçlü. Bu tür dizelerde hep böyledir bunların sayısı. '*Cesurca*' dersek bir ses uzun kalır ve kulağa doğru gelmez."

Daisy konuşurken Grammaticus kızın son sözcüklerini kısmen bastırarak bariz bir homurtuyla deri kaplı kanepelerden birine oturuyor.

"Yaşlı bir adama karşı bu kadar acımasız olma," diyor. "'Düş değildi; uyanık yatıyordum.' Shakespeare'de bir sürü kısa dize var, sonelerde düzinelercesi var. Eğer 'cesurca' yazmış olsaydı, vezin diye oğlancı'yı *tuttururduk*."

"Bu lanet olası Wyatt," diye mırıldanıyor Daisy yaşlı adama duyurmadan.

Perowne ona bakıyor ve parmağını gizlice kaldırıyor. Daisy diyeceğini demiş, son sözü büyükbabasının söylemesine göz yumması gerektiğini biliyor elbette. Yoksa akşam yemeğine, hatta daha sonrasına kadar kavgaya etmesi gerek.

"Sanırım haklısın. Öyle yapardık. Biraz daha cin ister misin büyükbaba?" Sesinde duyulur bir üstünlük yok.

Grammaticus kadehini ona uzatıyor. "Toniğimi kendim koyarım."

İçki konulunca Daisy sessizliğin oturması için birkaç dakika geçmesini bekliyor, sonra babasına, "Gidip sofrayı kurayım," diyor.

Belki de Henry'nin kafası çok meşgul, ya da fazla sabırsız, onun için bu buluşma istendiği gibi olmuyor. Önemi var mı? Eğer Daisy hayatındaki bir hocayı daha geride bıraktıysa Henry'nin elinden ne gelir? Daisy'de anlayamadığı bir değişiklik var, telaşlı ama sürekli olarak yumuşuyor tavırları, kavgacı ama o hali de bir gelip bir gidiyor. Ve Henry içki içerken kayın-pederiyle başbaşa kalmak istemiyor. Rosalind'in eve dönmesini istiyor, bütün o huzur veren becerileriyle, bir annenin, kız evladın, eşin, avukatın becerileriyle.

"Prova baskısını görmek isterim," diyor Daisy'ye.

"Tamam."

Perowne öteki kanepeye oturuyor, Grammaticus'un tam karşısına, aralarında cilalı, üzerinde çizikler olan *takat* masa var, fısıkları ona doğru itiyor. Holdeki sırt çantasının içini karıştıran Daisy'nin alçak sesle söylendiğini duyuyorlar. İki adam da havadan sudan konuşacak durumda değiller. Konuşmaya değer bir şey üzerinde görüş birliğine varsalar bile

ikisi de karşısındakinin fikriyle ilgilenmeyecek. Bu yüzden sessizliğe razı oluyorlar. Eve girdiğinden bu yana ilk kez rahatça oturuyor Perowne, ayaklarının bedeninin ağırlığından kurtulması zevk veriyor, boş mideye içtiği şarap ve üç kadeh şampanya keyfini getirmiş, Theo'nun grubunun sesi hâlâ kulaklarında, kalçaları yine squash yüzünden ağrırken kendini tatlı bir gevşemeye teslim ediyor. Hiçbir şey umurunda değil. Onu kaygılandıran her şey olumlu bir biçimde çözülmüş. Pilotlar zararsız Ruslar, Lily'ye iyi bakılıyor, Daisy kitabıyla eve gelmiş, o iki milyon yürüyüşçü iyi yürekli insanlar, Theo ile Chas güzel bir şarkı yazmışlar, Rosalind pazartesi günkü davasını kazanacak ve şimdi eve gelmek üzere, teröristlerin bu gece ailesini öldürmeleri istatistiki olarak olanaksız, pişirdiği yahninin bugüne kadar pişirdiklerinin en iyilerinden biri olacağını tahmin ediyor, gelecek haftaki listesinde bulunan bütün hastaları kurtulacaklar, Grammaticus'un kötü bir niyeti yok, ve yarın, pazar günü, Henry ile Rosalind uyku ve şehvet dolu bir sabaha uyanacaklar. Şimdi bir kadeh daha içki almanın sırası.

Elini şişeye uzatıp bir yandan da kayınpederinin içkisinin bitip bitmediğine bakarken holden tiz bir metalik titreşim duyuluyor, Daisy bir çığlık atıyor, arkasından sokak kapısı çarpılarak kapanırken bariton tonda "Yo!" diye bir bağırma, şairin kadehindeki içkiyi çalkalıyor; sonra yumuşak bir vuruş ve çarpışan bedenlerin çıkardığı ses. Theo eve gelmiş, kız kardeşini kucaklıyor. Saniyeler sonra, el ele salona giren iki çocuk, kendi saplantılarının ve kariyerlerinin tablosunu çiziyorlar, Henry'nin kıskançlık duymadan itiraf ettiği üzere büyükbabalarından aldıkları değerli yetenekler: Daisy'nin elinde basılacak kitabının ciltli bir prova baskısı var, kardeşi de kılıfındaki gitarını boynundan tutuyor. Ailenin içinde Grammaticus'un yanında en rahat hareket eden kişi Theo. Aynı müzikten hoşlanıyorlar, rekabet de yok: Theo çalışıyor, büyükbabası dinliyor, ve blues arşiviyle ilgileniyor, şimdi oğlanın yardımıyla bilgisayara kaydediliyor.

"Büyükbaba, kalkma," diyor Theo, gitarını duvara dayarken.

Ama Theo kendisine yaklaşırken yaşlı adam ayağa kalkıyor ve ikisi hiç duraksamadan kucaklaşıyorlar. Daisy gelip babasının yanına oturuyor, kitabını onun kucağına kaydırıyor.

Grammaticus torununun kolunu tutuyor, onun varlığıyla canlanmış, gençleşmiş. "Evet. Bana söyleyecek yeni bir şarkın var."

Prova baskısı camgöbeği üzerine siyah harfli. Perowne başlığa ve yazarın adına bakarken kızının omzuna sarılıyor, sıkıyor, kızı da kitabını babasının gözlerinden görmek için ona sokuluyor. Perowne kızının gözleriyle görüyor, heyecanını hayal etmeye alışıyor. Kızının yaşındayken, Latin harflerinden ve bedeninin olgularından oluşan bir evrende inekleyen, beşinci sınıfta okuyan bir tıp öğrencisiydi, böyle olanakların çok uzağındaydı. Boşta kalan eliyle kitabın ilk sayfasını açıyor, ve birlikte üç sözcüğü yeniden okuyorlar, bu sefer bu sözcükler çift kenarlı bir dikdörtgenin içindeler, *Benim Arsız Yelkenlim*, Daisy Perowne, sayfanın dibinde yayıncının adından sonra Londra, Boston yazıyor. Daisy'nin yelkenlisi, hangi büyüklükte olursa olsun, denizaşırı akmtılara bırakılmış. Theo bir şey söyleyince Perowne başını kaldırıp bakıyor.

"Baba. Baba! şarkı. Ne düşünüyorsun?"

Çocuklar küücükkken, övgülerin eşit olmasına özen gösterilirdi. Bu üstün başarılı çocuklar. Daha önce, Grammaticus'la başbaşayken, şarkı üzerinde konuşmalıydı Henry, ama pozitif düşünmek için, akıp giden o yarım dakikaya ihtiyaı vardı.

"Dalmışım," diyor. Ve herkesin şaşkın bakışları altında çenesini havaya kaldırıp neredeyse kusursuz biçimde söylüyor şarkıyı: "Gel götüreyim seni, kentimin meydanına, meydanına."

Theo ceketinin cebinden bir CD çıkarıp büyükbabasına veriyor. "Bugün öğleden sonra kayıt yaptık. Mükemmel değil, ama bir fikir sahibi olursun."

Henry dikkatini kızına çeviriyor. "şu Londra, Boston hoşuma gitti. Çok havalı." Parmağını küçük boyutlu büyük harflerin üzerinde gezdiriyor. Sayfanın üzerindeki ithafı okuyunca içi rahatlıyor: *John Grammaticus'a*.

Daisy ansızın acı içinde kulağına fısıldıyor: "Doğru mu yaptım bilmiyorum. Seninle anneme ithaf etmeliydim. Ne yapacağımı bilemedim."

Kızının kolunu bir kez daha sıkıp, "Çok doğru," diye fısıldıyor.

"Gerçekten doğru mu? Hâlâ değiştirebilirim."

"Seni bu yola o soktu, bu bakımdan anlamlı. Çok mutlu olacak. Hepimiz mutluyuz. Doğrusunu yaptın." Ve sonra, sesinde ufak da olsa bir pişmanlık izi vardır diye, ekliyor: "Başka kitaplar da olacak. Bütün aileyi sıradan geçirirsin."

Ancak o sırada, kendi bedenine sokulmuş bedeninin titremesinden, o bedenden yayılan sıcaklıktan, kızının ağladığını anlıyor. Daisy yüzünü babasının kolunun üst kısmına bastırıyor. Theo ile büyükbabası salonun öteki tarafında, CD raflarının olduğu yerdeler, bir boogie piyanisti hakkında konuşuyorlar.

"Hey, ufaklık," diyor kızın kulağına. "Neyin var canım?"

Kızın ağlaması daha da şiddetleniyor, sessizce ağlıyor, başını iki yana sallıyor, konuşacak durumda değil.

"Yukarı çıkalım mı, kitaplığa?"

Kız yine başını iki yana sallıyor, Perowne onun başını okuyor ve bekliyor.

Mutsuz bir aşk? Perowne bu konuda düşünce üretmemeye çalışıyor. Kızın küçüklüğünden hatırlayabildiği özel bir olay yok, ama çok uzun zaman öncesinden beri belli belirsiz bildiği bir şey var, sakinleşmesini ve kendisini ağlatanın ne olduğunu anlatmasını bekleyecek. Daisy hep güzel konuşan biri olmuştu. Çocukken okuduğu bütün o romanlar, özellikle büyükbabası onu eline aldıktan sonra, duygularını nasıl tam olarak betimleyeceğini öğretmişti. Henry arkasına yaslanıyor ve sabırla, sevgiyle sarılıyor kızına. Daisy'nin gözyaşları diniyor ama başını babasının omzuna yaslamaya devam ediyor, gözleri de kapalı. Kitap, hâlâ ithaf sayfasında, kucagında açık duruyor. Henry'nin arka tarafında Theo ile büyükbabası kayıtlar ve müzisyenler üzerinde konuşuyorlar, ve gerçek tutkunlar gibi sesleri mırıltılı, bu da odaya sakin bir hava veriyor. Grammaticus'un kadehine yeniden cin konmuş, belki de üçüncüsü bu, ama kendisi müthiş ayık. Daisy'nin başının yaslandığı yerde Perowne kolunun karıncalandığını hissediyor. Hoşnutlukla bakıyor kızına, yüzünün görebildiği ufak kısmına. Görebildiği gözünün çevresinde en ufak bir yaşlanma ya da yaşamışlık belirtisi yok, sadece te-

miz, gergin bir cilt, hafifçe morumsu, bir çürüğün kenarı gibi. Dış görünüm, cinsel gelişimin yeni oyuncakları, çocukluğun yavaş yavaş geçip gittiğini gizliyorlar. Daisy'nin göğüsleri belir-
rip âdet gördüğünde yatağı oyuncak ayılarla ve başka kumaş
oyuncaklarla öylesine doluydu ki neredeyse kendisine yer kal-
mıyordu. Sonra ilk banka hesabı açılmıştı, üniversite mezuni-
yeti, sürücü belgesi; bunlar yeni oluşan yetişkinin içinde hâlâ
kalan, eksilen ve ancak bir anne ya da babanın farkedebileceği
çocuğu gizleyen şeylerdi. Ama şimdi Daisy'yi gözlerken biliyor
ki, kızı ne kadar kendisine sokulup otursa da artık masum biri
değil. Kızın belleği hızla dönüyor olabilir, Henry'ninkinden da-
ha hızlı, belki de son olayların kırıntı mozaiğinin çevresinde dö-
nüyordur – odalarda yüksek sesler, Paris sokaklarının görünüp
kaybolan görüntüleri, dağınık bir yatağın üzerinde açık duran
bir bavul, Daisy'yi rahatsız eden her neyse. Bir kafaya, gür saç-
lara bakıp ancak tahminlerde bulunulabilir.

Bu ikinci romantik ara beş dakika kadar sürmüş olabilir, belki
de on. Bir noktada, düşüncelerinin mantığı çözülüp dağılmaya
başlarken Perowne gözlerini yumuyor, kendini bırakıyor, geri-
ye, aşağıya doğru sürükleniyor; yükselip alçalan çamurlu bir
nehir kavramıyla, düğümlenmiş bir ipi beceriksiz parmaklarla
çözmeye çabalamak düşüncesinin birbirine karıştığı hoş bir
duygu yaşıyor, aynı zamanda bulunulan dönemi ve değişen
haftasonlarını iş günlerine dönüştüren bir araç bu. Ama dibe
çökerken bile uyumaması gerektiğini biliyor, konukları var; ve
o anda tam olarak tanımlayamasa da başka sorumlulukları var.
Rosalind'in ev kapısını açtığını duyunca oturduğu yerde kıpır-
dıyor ve sol omzunun üstünden umutla bakıyor o tarafa. Daisy
de başını hafifçe kaldırıyor, Theo ile Grammaticus'un konuş-
maları kesiliyor. Holdeki kapının kapanması duyulana kadar
aradan oldukça uzun bir zaman geçiyor. Perowne karısının
alışveriş paketleriyle uğraşmakta olabileceğini düşünüyor, ya
da hukuk dosyalarıyla, Rosalind salona girdiğinde yardımcı ol-
mak üzere ayağa kalkmaya hazırlanıyor. Rosalind ağır, gergin
adımlarla yürüyor, belli ki kendisini bekleyen şeye karşı tedbir-

li. Elinde kahverengi deri çantası var, yüzü solgun ve gergin, sanki görünmez eller bastırıp derisini kulaklarına doğru çekiyor. Bir kez açılıp kapanan dudaklarının onlara söyleyemediği şeyi iletmekte zorlanırcasına iri ve karanlık gözleri. Rosalind durup az önce geçtiği kapının eşiğine bakarken içerdekiler onu seyrediyorlar.

"Anne?" diye sesleniyor Daisy.

Perowne kızının kollarından sıyrılıp ayağa kalkıyor. Rosalind'in tayyörünün üstünde kışlık bir manto olmasına karşın Perowne onun nabız atışlarını gördüğünü sanıyor, sık ve kesik soluk alıp verişinin bıraktığı bir izlenim bu. Ailesindekiler adını söyleyip ona doğru yürürlerken Rosalind uzaklaşıyor, yüksek tavanlı salonun duvarına doğru geriliyor. Onları gözleriyle, elinin belli belirsiz bir hareketiyle uyarıyor. Yüzünde görülen yalnızca korku değil, öfke ve gerilen üst dudağından anlaşıldığı üzere, belki tiksinti de. Kapının menteşesiyle çerçevesi arasında kalan beş-altı milimetrelilik boşluktan Perowne holde bir figür görüyor, bir gölge, duraksıyor sonra geri çekiliyor. Rosalind'in tepkisinden, daha görmeden salona birinin girdiğini seziyorlar. Yine de, Perowne'un holde gördüğü şekil geride kalıyor: eve bir değil iki kişinin girdiğini ötekilerden önce Perowne fark ediyor.

Adam salona girdiği anda Perowne onun giysilerini tanıyor, deri ceket, yün bere. Bankta oturan o iki kişi fırsat kolluyorlardı. Adamın adını hatırlamadan hemen önce yüzünü de tanıyor, Rosalind'in yanına, çok yakınına gelirken tuhaf yürüyüşünü, huzursuzca kıpırdanmasını da. Adamdan ürküp sinmek yerine duruşunu bozmuyor Rosalind. Ama düzgünce ifade edebileceği sözcüğü sonunda bulabilmesi için başını yana çevirmesi gerekiyor. Kocasıyla göz göze geliyor.

"Bıçak," diyor, sanki bir tek kocasına söyler gibi. "Bıçağı var."

Baxter sağ elini ceketinin cebinin ta dibine kadar sokmuş. Odayı ve içindekileri gözleriyle tararken yüzünde fıkra anlatmak için can atan biri gibi ekşi bir gülümseme var. Bütün bir öğle sonrası o eve böyle girişinin hayalini kurmuş olmalı. Başını milimetrik oynatarak bakışlarını odanın karşı tarafındaki Theo

ile Grammaticus'tan Daisy'ye çeviriyor, en sonunda da kızın tam önünde duran Perowne'a. Baxter'ın orada olması çok mantıklı elbette. Birkaç saniye Perowne şu budalaca düşünceye saplanıyor: *elbette*. Mantıklı. Yaşadığı günün neredeyse bütün öğeleri bir araya toplanmış; bir tek annesi ve elinde squash raketiyle Jay Strauss eksik. Baxter konuşmadan önce Perowne odayı onun gözünden görmeye çalışıyor, sanki böyle yapınca kendilerini bekleyen belanın derecesini tahmin edebilecekmiş gibi: iki şişe şampanya, cin ve limon ve buz kâseleri; insanın kendini küçük hissetmesine neden olan yüksek tavan ve kornişleri, Hodgkin'in iki yanındaki Bridget Riley baskıları, kısılmış lambalar, İran halılarının altındaki kiraz ağacından zemin, özensizce yığılmış ciddi kitaplar, *takat* masanın üzerindeki onlarca yıllık cila. Cezanın ölçüsü çok büyük olabilir. Perowne, ailesini de Baxter'ın gözünden görüyor: kızla yaşlı adam sorun olmazlar, oğlan güçlü ama işe yaramaz görünüyor. İnce uzun doktora gelince, Baxter'ın burada oluş nedeni o. Elbette. Theo'nun dediği gibi, sokaklarda gurur var, ve işte burada, bıçağını saklıyor. Herhangi bir şey olabileceği zaman her şeyin önemi vardır.

Henry, Baxter'ın iki buçuk metre kadar uzağında. Rosalind bıçak konusunda uyardığında Perowne tam adım atarken, dengelessiz bir durumda donakalmıştı. Şimdi, büyükannesinin ayak izlerine basıp oynayan bir çocuk gibi arkadaki ayağını öndekiyle aynı hizaya getiriyor, epeyce önde yere koyuyor. Rosalind gözleriyle ve başını hafifçe sallayarak ona uzaklaşmasını işaret ediyor. Olayın geçmişini bilmiyor; bu adamların birer basit soyguncu olduğunu sanıyor, istediklerini almalarına izin verilmesinin doğru olduğunu düşünüyor ve sonra onların çekip gideceğini umuyor. Patolojiyi de bilmiyor. Üniversite Sokağı'ndaki karşılaşma, yankısı süren bir piyano notası gibi gün boyu Henry'nin aklından çıkmamış. Ama Baxter'ı neredeyse unutmuştu, varlığını değil elbette ama heyecana gelmiş bedeninin gerçeğini, ekşi nikotin kokusunu, titreyen sağ elini, şimdi yün beresinin daha da belirginleştirdiği maymunu görünümünü.

Baxter bir bakışıyla, Perowne'un attığı adımı kendisinin de gördüğünü belli ediyor, ama "Hepiniz telefonlarınızı ceplerinizden çıkarın ve masanın üzerine bırakın," demekle yetiniyor.

Kimse yerinden kıpırdamayınca, "Önce siz ikiniz, çocuklar," diyor. Rosalind'e, "Haydi, söyle şunlara," diyor.

"Daisy, Theo. Bence dediğini yapın." Rosalind'in sesinde şimdi korkudan çok öfke var, küçümseyerek "bence" derken de bir parça isyan. Daisy'nin elleri titriyor, telefonu etekliğinin daracık cebinden zorlukla çıkarıyor. Küçük, bitkin soluklar alıp veriyor. Theo telefonunu masaya bırakıyor ve yardım etmek için kardeşine yaklaşıyor, iyi bir hareket, diye düşünüyor babası, çünkü böylece oğlu neredeyse kendi yanına gelmiş oluyor. Baxter'ın sağ eli hâlâ ceketinin cebinde. Zamanı tam ayarlayabilirlerse ona saldıracak durumdalar şimdi.

Ama Baxter da aynı şeyi düşünüyor. "Kızın telefonunu seninkinin yanına koy ve yerine dön. Haydi. Geriye. Daha uzağa."

Henry'nin çalışma odasının bir yerinde, kıvrır zıvır dolu bir çekmecedeki, yıllar önce Houston'da satın aldığı bir biber spreyi var. Belki hâlâ işe yarar. Aşağıda, dıştaki mahzende, kamp malzemesinin ve eski oyuncakların arasında bir beysbol sopası var. Mutfakta bir sürü satır ve keser duruyor. Ama göğüs kemiğindeki zedelenme, bıçakla girişeceği bir kavgayı birkaç saniye içinde kaybedeceğini söylüyor ona.

Baxter, Rosalind'e dönüyor. "Seninkini de."

Henry ile bakışan Rosalind elini mantosunun cebine atıyor. Telefonu Baxter'ın avcuna koyuyor.

"Seninki."

"Benimki yukarıda, şarjda," diyor Perowne.

"İşimi zorlaştırma göt herif," diyor Baxter. "Telefonunu görebiliyorum."

Telefonun üst kısmı kot pantolonunun cebinden dışarı çıkmış. Alt tarafı da kot kumaşındaki kabarıklıktan belli oluyor.

"Demek görüyorsun."

"Yere bırakıp bana doğru kaydır."

Henry'yi harekete geçirmek için Baxter en sonunda bıçağı cebinden çıkarıyor. Perowne'un anlayabildiği kadarıyla eski tip bir Fransız mutfak bıçağı, portakal rengi tahta bir sapı var, metal kısmı kıvrık, mat. Beklenmedik ve ani bir hareket yapmaya özen gösteren Perowne yere çömeliyor, telefonu Baxter'a

doğru itiyor. Adam telefonu yerden almıyor. Bunun yerine dışarıya sesleniyor. "Hey Nige. İçeriye gelebilirsin. Şunların telefonlarını topla."

At suratlı adam sıkılarak kapının eşliğinde duruyor. "Ne biçim büyük yer burası." Perowne'u görüyor. "Oo, Bay Trafik Canavarı."

Arkadaşı telefonları toplarken Baxter, "Ya şuradaki zavallı büyükbaba?" diyor. "Bana telefon almadılar deme sakın."

Grammaticus loşluktan çıkıyor, adama doğru birkaç adım atıyor. Sağ elinde boş kadehi var. "Aslında telefonum yok. Olseydi bile, onu al korkak kıçına tık derdim."

Baxter, Henry'ye, "Senin baban mı bu?" diye soruyor.

İnce ayrıntıların sırası değil, "Evet," derken doğru yanıtı verdiğini düşünüyor Perowne.

Ama çok yanılıyor. Baxter, sırikla sandal yönetir gibi iki yana devrilerek, sarsak adımlarla yürüyor salonda, sadece Nigel'in yanından geçmek için duruyor. Bıçağı sıkı sıkı tutuyor elinde, ucu yeri gösteriyor.

"Senin gibi kibar, yaşlı bir beye hiç yakışmıyor bu."

Bir felaket olacağını sezen Perowne, Baxter ile Grammaticus'un arasına girmeye çalışıyor, ama Nigel sırtarak yoluna çıkıyor. Zaman yok. Perowne hemen, "Senin sorunun onunla değil," diye bağırıyor.

Ama o sırada Baxter yaşlı adamın önüne dikilmiş bile, neler olacağını hemen anlayan Theo, Grammaticus'u korumak için kolunu uzatsa da Baxter'ın eli yaşlı adamın yüzünün önünde şimşek gibi bir kavis çiziyor. Kemiklerin yumuşak çatırtısını duyuyorlar, tıpkı taze bir dalın kırılması gibi. Perowne'larm hepsi bağırıyorlar, ya "oo" ya da "yoo" diyerek, ama en korktukları şey olmuyor. Grammaticus'a inen el, bıçağı tutan el değil. Onun burnunu kıran, yumruk olmuş bir elin eklemleri. Grammaticus'un bacakları bükülüp yere çökerken Theo yetişip yakalıyor onu, yavaşça dizlerinin üzerine indiriyor, elindeki kadehi alıyor. Grammaticus hiç ses çıkarmadan, inleyip saldırganına o zevki tattırmadan elleriyle yüzünü kapatıyor. Kol saatinin tam altından kan damlıyor.

O âna kadar bir sis içinde olduğunu fark ediyor Henry an-sızın. Şaşkın, hatta ihtiyatlı, ancak tam olarak dehşete düşme-miş. Her zamanki gibi hayal kuruyordu – Theo ile birlikte Bax-ter’a saldıracaklar, biber spreyleri, sopalar, satırlar, hepsi hayal dünyasına ait şeyler. Şimdi gördüğü üzere gerçek şu ki, Baxter özel bir vaka – geleceği olmadığına inanan bir adam, bu yüz-den de hiçbir şeye önem vermiyor. İşte olayın çerçevesi bu. O çerçevenin içinde o adama özgü huzursuzluklar var, durumun-bun bireysel ifadesi – ani hareketler, özdenetim zayıflığı, para-noya, huy değişiklikleri, ani huysuzluklarla dengelenen dep-resyon; o sabah Henry ile yaptığı kavgayı hatırlayınca bunların bir kısmının ya da hepsinin ve daha da fazlasının katkısı ol-muş, onu harekete geçirmiş olabilir. Şimdi de harekete geçire-cek Baxter’ı. Henüz aklında görünür bir kötüleşme yok. Önce duygular gider, bedenindeki düzenle birlikte. Dördüncü kro-mozom üzerinde saklı bir genin ortasında kırktan çok fazla CAG tekrarı olan bir kişi, kendine özgü biçimde bu kadar pay-laşacaktır. Yazılıdır. Ne kadar sevgi, ilaç, din dersi ya da hapis cezası verilirse verilsin Baxter iyileşmez, ya da gideceği yol de-ğişmez. Kırılgan proteinlerde ayrıntılarıyla yazılı bu, ama taşada, su verilmiş çeliğe de oyulsa fark etmez.

Rosalind’le Daisy kanepenin yanında diz çökmüş olan John Grammaticus’a yaklaşıyorlar. Theo bir elini çaresizce bü-yükbabasının omzuna koyuyor. Nigel lâlâ Perowne’un yolun-ün üzerinde – onunla boğuşmadan Henry’nin öbür tarafa geç-mesi olanaksız. Bıçağı sağ elinden bırakmamış olan Baxter yana çekiliyor, kıpırdayan, titreyen sol eliyle başındaki yün bereyi çı-kartıp ceketinin fermuarını açıyor. Beceriksiz hareketlerle bir si-gara yakıyor. Sigarasını içerken fermuarın tutma yerini sallıyor ve yerdeki adamın çevresinde olanlara bakıyor, bir yandan da ağırlığını sol ayağıyla sağ ayağı arasında değiştiriyor. Kendisi-nin az sonra ne yapacağını merak eder gibi görünüyor.

Doğrulayan kanıtlar olsa da Perowne ailesine dehşet saçan-ın ve kayınpederinin burnunu kıranın, sadece moleküller ve kusurlu genler olduğuna ikna olamıyor. Kendisi de suçlu. Bax-ter’ı sokakta arkadaşlarının yanında küçük düşürdü, durumu-

nun farkına vardıktan sonra bile yaptı bunu. Doğal olarak Baxter buraya tanık önünde adını temize çıkarmak için geldi. Nigel'ı kandırmış olmalı, ya da rüşvet vermiştir. Bu çocuk budala olmalı ki kendine aksesuar muamelesi yaptırıyor. Baxter henüz gücü varken bir şeyler yapıyor, kendisini neyin beklediğini biliyor olmalı. Önündeki aylarda ve yıllarda atetosis, şu istemdisi, kontrol dışı hareketler ve korea, şu çaresiz titremeler, yüz kasılmaları, omuzların sarsılarak kaldırılması, el ve ayak parmaklarının gerilmesi, ona baskı yapacak, sokağa çıkamayacak kadar garip biri olacak. Onun işlediği türden suçlar, bedensel açıdan sağlam olanlara uyar ancak. Bir gün gelecek, uzun süre kalacağı bir psikiyatri kliniğinde, asla çıkmayacağı bir yatakta kıvranıp sanrılar görürken bulacak kendini, büyük olasılıkla arkadaşsız, kesinlikle sevilmeden; ve mahvolmaya doğru ağır ağır gidişiyle orada ilgilenecekler – şansı varsa ustahkla. Şimdi hâlâ elinde bıçak tutabiliyorken, onurunu kurtarmak için gelmiş buraya, hatta nasıl hatırlanacağını biçimlendirecek belki. *Evet, Mercedesli sırık bunak, Baxter'ın yan aynasını parçaladığında boktan bir hata yaptı.* Adamlarının yalnız bıraktığı, zarar görmeden çekip giden bir yabancıya yenilen Baxter'ın hikâyesi, bütün bunlar unutulacak.

Ve o yabancı ne düşünüyordu, bu hastalığı öğrendiğinde, meslektaşlarının hastalarını gördüğünde, hatta birkaç yıl önce Los Angeles'teki bir sinir cerrahıyla yeni bir tedavi konusunda yazıştığında? Yeni tedavinin ana fikri, stereotaktik yoluyla kuyruk ve çekirdek bölgelerine üç değişik kaynaktan cenin kök hücreleri karışımı ile hastadan alınan ufalanmış sinir dokusu aşılardı. Aslında hiç işe yaramadı ve Perowne bunu benimsemedi. Baxter gibi duygusal açıdan değişken bir adamı küçük düşürmenin tehlikeli olduğunu neden anlayamadı? Dayaktan kaçıp squash oyununa yetişmek için. Bir krizden kaçmak için otoritesini kullandı ya da kötüye kullandı ve yaptıkları onu bir başka, çok daha kötü krize sürükledi. Sorumluluk onun; Grammaticus'un kanı yerde, çünkü Baxter yaşlı adamın Perowne'un babası olduğunu sanıyor. Oğulu aşağılamak için iyi bir başlangıç yapıldı.

Rosalind'le Daisy ellerinde kâğıt mendillerle Grammaticus'un yanına çömeliyorlar.

"Bir şey yok," diyor Grammaticus, boğuk bir sesle. "Daha önce de kırıldı. Lanet olası bir kitaplığın merdiveninde."

"Biliyor musun?" diye sesleniyor Baxter öbür taraftaki Nigel'a. "Buraya geleli bunca zaman oldu, bir tanesi bile bize içki ikram etmedi."

Bu, Nigel'dan uzaklaşıp alçak masanın çevresinden dolaşarak tepsinin olduğu yere gitmek için bir fırsat. Henry'nin amacı Baxter'ı Grammaticus'un yanındakilerden uzaklaştırıp salonun bu yanına çekmek. Baxter yakınlarındayken Rosalind'in ya da çocuklardan birinin patlamasından korkuyor. İşaret parmağıyla şampanya şişelerinden birine dokunan Perowne soru sorarcasına bakıyor Baxter'a ve bekliyor. Grammaticus'la ilgilenirlerken Rosalind Daisy'nin omzuna sarılmış. Theo da yakında, onların bir metre kadar uzağında, gözleri yere dikili, makûl olanı yapıp Baxter'la göz göze gelmemeye çalışıyor, adam fermuarının tutacak yeriyle oynamaktan sonunda vazgeçmiş. Bıçağı da yine cebine sokmuş.

"Evet," diyor Baxter. "İki cin doldur, buz ve limonla."

Baxter'ın bedensel düzenini daha da zayıflatmanın getireceği yararı, onun kısıtlanamamasını daha da kötüleştirme riskiyle kıyaslamak gerekiyor. Dehşet içindeki Perowne'un yapabileceğine inandığı bir seçim, bir hesap bu. Bir eczacı gibi işinin üzerine eğiliyor, iki şarap kadehini ağzına kadar Tanqueray'la dolduruyor, her birine birer dilim limonla buz ekliyor. Birini Nigel'a veriyor, ötekini de alması için Baxter'a doğru uzatıyor. Aralarında masa var; Baxter içkisini almak için kanepeyle masanın etrafından dolaşıp yaklaşıncı Henry'nin içi rahatlıyor.

"Bak," diyor Perowne, "şunu söyleyeyim ki bu sabah hatalı olduğumu kabul etmeye hazırım. Arabanın onarılmasını istersen..."

"Üzerinde düşündün demek?"

Baxter elindeki kadehi sabit tutamıyor, Nigel'a göz kırpmak üzere dönünce kadehteki cinin bir kısmı yere dökülüyor. Kadehi dudaklarına dayayıp dört yudumda boşaltmasının nedeni belki de durumunu gizleme alışkanlığı. O kısacık zamanda, Perowne eve giren telefon hatlarını ve Baxter'ın onları kesme zahmetine girip girmediğini düşünüyor. Sokak kapısının

yanında bir de monitörlü alarm zili var, bir tane de yatak odasında. Yine mi fantezi kuruyor? Çektiği acı midesini bulandırıyor. Daisy ile Rosalind, Theo'nun yardımıyla Grammaticus'u ayağa kaldırıyorlar. Perowne eliyle hızla ve belli etmeden işaret ederek onları bulundukları yerin uzağına yönlendirmek istese de Grammaticus'u ateşin yanına götürüyorlar.

"Üşüyor," diyor Rosalind. "Uzanması gerek."

Plan işe yaramadı. İşte yine hepsi bir arada. Hiç değilse Theo elinin altında. Ama Baxter'a saldırmanın çocukça bir hayal olduğu belli oldu. Nigel'in silahı vardır. Bu iki adam tam savaşçı. Peki ne olacak? Durup Baxter'ın bıçağını kullanmasını mı bekleyecekler? Henry korku ve kararsızlıkla ayaklarının üzerinde sallandığını fark ediyor. Şiddetli bir işeme duygusu düşüncelerini bölüyor sürekli. Theo ile göz göze gelmeye çalışıyor ama Rosalind'in de bir şeyler bilebileceğini ya da bir düşüncesi olabileceğini tahmin ediyor. Kendisine yan taraftan sürtünmüştü, bunun bir önemi olabilir. Rosalind tam arkada, babasını kanepeye yerleştiriyor. Daisy sakinleşmiş görünüyor, büyükbabasıyla ilgilenmek iyi geldi ona. Theo kollarını kavuşturmuş, gözleri hâlâ yere dikili, büyük olasılıkla hesap yapıyor. Kollarının alt kısmı güçlü görünüyor. Salonda bunca yetenekli insan var, ama bir plan olmadan, o planı uygulayacak olanak olmadan bir işe yaramıyor. Belki de tek başına harekete geçmeli Henry, Baxter'a saldırıp yere yıkmalı, ötekilerin de yardıma geleceklerine güvenmeli. Daha da ileri götürüyor fantezisini, Baxter böyle değişken, böyle vahşi bir gamsızlık içinde olduğu sürece verebileceği zarar da katlanıyor. Sevdiği bütün bu savunmasız insanlar. Henry'nin düşünceleri oradan oraya sürükleniyor, dönüp duruyor, düzene sokmak olanaksız, kendi kendilerine siliniyorlar. En doğrusu Baxter'ın suratına yumruğunu yapıştırmak, Theo'nun da Nigel'la ilgilenmesini ummak. Ama Henry kendisinin harekete geçeceğini, bedeninden fırlayacak hayali savaşçı versiyonunun Baxter'ın üstüne atılacağını hayal edince kalp atışları öylesine hızlanıyor ki başı dönüyor, kendini güçsüz ve güvenilmez hissediyor. Hayatında daha önce kimse'nin suratına yumruk atmamış, çocukken bile. Bıçağı eline ancak kontrollü ve steril bir ortamda anestezi etkisindeki bir cilde değdirmek için almış. Nasıl gözükara olunacağını bilmiyor

"Haydi bakalım efendi."

İsteyerek —çünkü elindeki tek strateji kırıntısı bu— cin şişesini alıp Baxter'ın uzattığı kadehe içki koyuyor, Nigel'inkini de dolduruyor. Kadehleri doldururken Baxter'ın gözlerini kendi arkasındaki Daisy'ye diktiğini fark ediyor. Bakışlardaki saplantı ve yine o bastırılmış küçük gülümseme, Henry'nin kafa derisinde buz gibi bir kasılmaya neden oluyor. Baxter kadehini dudaklarına götürürken yine döküyor içkisini. Bakışlarını çevirmiyor, kadehini masanın üzerine bırakırken bile. Ne yazık ki sadece bir yudum aldı. Grammaticus'a saldırmamasından bu yana pek konuşmadı, onun da bir planı olmaması olasılığı var; eve gelmesi tasarlanmadan giriştiği bir hareket. Durumu, umutsuz bir özgürlük sağlıyor ona, ama büyük olasılıkla kendisi nereye kadar gitmeye hazır olduğunu bilmiyor.

Hepsi bekliyorlar, sonunda Baxter, "Adın ne senin?" diyor.

"Tanrım," diye atılıyor Rosalind, "ona yaklaşmak için önce beni öldürmen gerek."

Baxter sağ elini yine cebine sokuyor. "Tamam, tamam," diyor huysuzca. "Önce seni öldürürüm." Sonra bakışlarını yine Daisy'ye çeviriyor ve az önceki ses tonuyla konuşuyor. "Adın ne senin bakalım?"

Daisy annesinin yanından uzaklaşıp adını söylüyor. Theo kollarını çözüyor. Nigel yerinden ayrılp Theo'ya biraz daha yaklaşıyor. Daisy gözlerini Baxter'a dikmiş, ama bakışları dehşet dolu, sesi boğuk, göğsü hızla inip kalkıyor.

"Daisy mi?" Baxter'ın dudaklarından çıkınca olanaksız geliyor kulağa o ad, budalaca, savunmasız bir bebek adı. "Neyin kısaltması bu?"

"Hiçbir şeyin."

"Küçük Bayan Hiçbir Şey." Baxter, Grammaticus'un yattığı, Rosalind'in de yanında durduğu kanepenin arkasından dolaşıyor.

Daisy, "Şimdi buradan gidip bir daha da dönmezseniz polise telefon etmeyeceğimize yemin ederim. Her istediğinizi alabilirsiniz. Lütfen gidin, lütfen."

Daisy daha sözünü bitirmeden Baxter ile Nigel gülmeye başlıyorlar. Keyifli, alaycı olmayan bir gülüş bu, Baxter gülme-

sini kesmeden elini uzatıyor, Rosalind'in kolunu tutup çekiyor, Rosalind kanepenin üzerine, Grammaticus'un ayakucuna, oturur durumda düşüyor. Perowne ile Theo, ikisi birden Baxter'ın üzerine yürümeye başlıyorlar. Daisy bıçağı görünce kısa, boğuk bir çığlık atıyor. Baxter bıçağı, hafifçe Rosalind'in omzuna koyduğu sağ elinde tutuyor. Rosalind kaskatı bakışlarını ileriye dikmiş.

Baxter, Perowne ile Theo'ya, "Doğruca salonun karşı tarafına yürüyün," diyor. "Haydi. Geriye. Haydi. Bak şunlara Nige."

Baxter'ın eliyle Rosalind'in boynunun sağ tarafındaki atardamar arasında on santimden daha az bir mesafe var. Nigel, Perowne ile Theo'yu kapının yanına doğru itmeye çalışıyor ama ikisi gerileyip farklı, karşılıklı çapraz köşelere, Baxter'ın sağında ve solunda 3-3.5 metre uzağına gitmeyi başarıyorlar – Theo şöminenin yanına, babası üç yüksek pencereden birine doğru.

Henry sadece duyduğu paniği değil, yalvarışı da belli etmemeye çalışıyor sesinden. Makul bir adam gibi çıkmasını istiyor sesinin. Kısmen başarıyor bunu. Kalp atışları yüzünden sesi inceliyor, bozuluyor, dudaklarıyla dili şişmiş gibi oluyor. "Dinle Baxter, senin derdin benimle. Daisy haklı. Ne istiyorsan alabilirsin. Hiç sesimizi çıkarmayız. Öteki alternatifinse psikiyatrik hapis. Sandığından çok zamanın var önünde."

"S .ktir git," diyor Baxter başını çevirmeden.

Ama Perowne devam ediyor. "Bu sabahki konuşmamızdan sonra bir meslektaşımla temas kurdum. Amerika'dan gelen yeni bir tedavi var, yeni bir hapla birlikte kullanılıyor, henüz piyasada yok, ama deneme için geliyor. Chicago'da alınan ilk sonuçlar şaşırtıcı. Yüzde seksenden fazlasında hastalık geriliyor. Gelecek ay burada yirmi beş hasta üzerinde uygulamaya başlayacaklar. Seni de deneklerin arasına katabilirim."

"Ne diyor bu?" diye soruyor Nigel.

Baxter yanıt vermiyor, ama bir gerginlik, omuzlarının aniden hareketsiz kalması onun bu fikri ölçüp biçtiğini gösteriyor. "Yalan söylüyorsun," diyor sonunda, ama sesindeki vurgusuzluk Perowne'u devam etmesi için yüreklendiriyor.

"Bu sabah sözünü ettiğimiz ribonükleik asit karışımını kullanıyorlar. Bu çalışmanın bu kadar hızlı ilerleyeceği kimsenin aklına gelmiyordu."

Aklı çelindi Baxter'ın, Henry emin bundan. "Mümkün değil bu," diyor Baxter, "mümkün olmadığını biliyorum." Böyle diyor ve ikna edilmek istiyor.

Henry sakince, "Eh, ben de öyle düşünmüştüm," diyor. "Ama görünen o ki mümkün. Deneme yirmi üç marotta başlıyor. Bugün öğleden sonra bir meslektaşımla görüştüm."

Ansızın heyecana kapılan Baxter onun sözünü kesiyor. "Yalan söylüyorsun," diyor yine, sonra daha yüksek sesle yineliyor, adeta bağılıyor, umudun çekiciliğine karşı savunuyor kendini. "Yalan söylüyorsun, ya çeneni kapa ya da elimi seyrete." Ve bıçak tutan el Rosalind'in boğazına yaklaşıyor.

Ama Perowne susmuyor. "Yemin ederim ki yalan söylemiyorum. Bütün veriler yukarıda çalışma odamda. Bugün öğleden sonra çıkış aldım, benimle yukarı gelersen."

Theo birden sözünü kesiyor. "Kes şunu baba! Konuşma. Kapa çeneni yoksa o kapayacak."

Theo haklı, Baxter bıçağın sırtını Rosalind'in boynunun yan tarafına bastırmakta. Rosalind kanepede dimdik oturuyor, elleriyle dizlerini kavramış, yüzü ifadesiz, bakışları hâlâ karşıya dikili. Duyduğu dehşetin tek belirtisi, titreyen omuzları. Odada çıt yok. Kanepenin öteki ucundaki Grammaticus sonunda ellerini yüzünden çekmiş. Üst dudağının tepesindeki kan pıhtısı, yüzündeki dehşet ve inanmazlık ifadesini yoğunlaştırıyor. Daisy büyükbabasının başının dayandığı kanepenin kolunun yanında duruyor. İçinde bir şey kabarıyor –bir çılgılık ya da hıçkırık– ve onu bastırmak için gösterdiği çabayla yüzü kararıyor. Uyarmak için bağırımlarına karşın Theo biraz daha yaklaşmış. Kolları gevşekçe iki yanından sarkıyor. Babası gibi o da Baxter'ın elinden başka bir yere bakmıyor. Perowne o ele bakıyor ve Baxter'ın sessizliğinin, ilaçların, yeni tedaviyi denemenin çekiciliğine karşı kendisiyle mücadele ettiğini gösterdiğine ikna olmaya çalışıyor.

Dışarıdan bir polis helikopterinin sesi duyuluyor, herhalde dağılan yürüyüşçüleri denetliyor. Ansızın neşeli bir yaygara

kopuyor, kaldırımında ayak sesleri de var, bir grup heyecanlı arkadaş, yabancı öğrenciler belki, meydana dolaşıp restoranlarla barların dolmakta olduğu Charlotte Sokağı'na sapıyorlar. Londra'nın merkezi yeni bir cumartesi gecesine başlamış bile.

"Her neyse. Ben bu genç hanımla sohbet etmeye çalışıyordum. Bayan Hiçbir Şey'le."

Salonun ortasında durup nemli dudakları ve at suratıyla yan yan onlara bakan Nigel ansızın canlanıyor, manidar bir sesle, "Ne düşünüyorum biliyor musun?" diyor.

"Biliyorum Nige. Ben de aynı şeyi düşünüyordum." Sonra Daisy'ye, "Elime bakmanı istiyorum," diyor.

"Dur," diyor Daisy hemen. "Anne. Dur."

"Kapa çeneni, lafım bitmedi. Elime bak ve dinle. Tamam mı? Başka bir şey yapmaya kalkarsan işimiz biter. İyi dinle beni. Üstündekileri çıkart. Haydi. Hepsini."

"Aman Tanrım," diyor, Grammaticus alçak sesle.

Theo salonun öteki ucundan bağılıyor. "Baba?"

Henry başını iki yana sallıyor. "Yo. Olduğun yerde kal."

"Haklı," diyor Baxter.

Baxter, Theo'ya değil Daisy'ye söylüyor bunu. Daisy ona inanmaz gözlerle, titreyerek bakıyor, başını belli belirsiz sallıyor. Kızın korkusu Baxter'ı heyecanlandırıyor, bütün bedeni eğiliyor, ürperiyor.

Daisy fısıldayarak konuşmayı başarıyor: "Yapamam. Lütfen... yapamam."

"Yapabilirsin tatlım."

Baxter bıçağının ucuyla kanepenin derisini, tam Rosalind'in başının üstünden bir karış yarıyor. Eski, kirli beyaz dolgu malzemesi deri altından fışkıran yağ gibi dışarı sızarken yarık boyunca kabaran yaraya, çirkin yara izine bakıyor hepsi.

"Lanet olası, hadisene," diyor Nigel.

Baxter'ın eli ve bıçak yeniden Rosalind'in omzunda. Daisy babasına bakıyor. Ne yapmalı? Henry ona ne söyleyeceğini bilmiyor. Daisy çizmelerini çıkarmak için eğiliyor ama fermuarını açamıyor, parmakları hantallaşmış. Sınır içinde bir çığlık atarak bir dizinin üstüne çöküyor, fermuar açılana kadar çekiştiriyor onu. Soyunan bir çocuk gibi yere oturuyor ve çizmelerini çekip

ıkartıyor. Ayağı kalkmadan etekliğinin yan tarafındaki kopayı ekiltiriyor, sonra ayağı kalkıp etekliğini sıyrıyor. Soyunurken sessizce kendi içine çekiliyor. Baxter Rosalind'in omzunun üzerinden eğilip bıçağı tutan ve kıpır kıpır oynayan elini boynuna dayadığında kadın fena halde titriyor. Ama gözlerini Daisy'den ayırmıyor, Theo ise öyle sarsılmış ki kız kardeşine bakmaya dayanamıyor. Gözlerini yerden kaldırmıyor. Grammaticus da başka yana bakıyor. Daisy hızlanıyor, sabırsızca soluk alarak klotlu çorabını çıkartıyor, neredeyse yırtarcasına çekiyor, sonra yere atıyor. Panik içinde soyunuyor, siyah kazağını da çıkartıp yere fırlatıyor. İ çamaşırlarıyla kalıyor –beyaz, Paris'ten gelmeden önce tertemiz yıkanmış– ama durmuyor. Hiç ara vermeden sutyeninin arkasını açıyor, klotuna parmağını takıp çekiyor ve ikisini de yere bırakıyor. Ancak o zaman annesine bakıyor, ama kısacık bir an. Bitti. Başını ne eğen Daisy ellerini yanına sarkıtp duruyor orada, kimseye bakamıyor.

Perowne kızını çıplak göreli on iki yıldan fazla olmuş. Değişmiş olmasına rağmen o bedeni banyo günlerinden hatırlıyor, korkarken bile ya da korktuğu için karışısında her şeyden önce savunmasız bir ocuk görüyor. Ama bu genç kadının, annesiyle babasının tam o dakikada, karnının dolgun kavisinde ve düzgün kabarıklığında, kk göğüslerinin gerginliğinde ne keşfeceklerinin tamamıyla farkında olacağını biliyor. Nasıl oldu da daha önce tahmin edemedi bunu Henry? Nasıl da anlamlı; Daisy'nin huysuzlukları, keyfi, bir ithafa ağlaması. Hamileliğinin dördüncü ayına girmek üzere. Ama şimdi bunu düşünecek zaman yok. Baxter olduğu yerde duruyor. Rosalind'in dizleri titriyor. Bıçak, başını kocasına döndürmesini engelliyor, ama Perowne onun gözleriyle kendisini yakalamak için çaba harcadığını düşünüyor.

Daisy karşılarında, Nigel, "Tanrım," diyor. "Gebe bu. Kız senin dostum."

"Kapa eneni," diyor Baxter.

Perowne farketirmeden onlara doğru yarım adım atmış.

"Bak sen! şu işe bak!" diyor Baxter ansızın. Boşta kalan eliyle masanın arka tarafındaki Daisy'nin kitabını işaret ediyor. Gebe bir kadın karşısındaki şaşkınlığını ya da rahatsızlığını

gizliyor olabilir, ya da kızın aşağılanması uzatmanın yollarını arıyor da olabilir. Bu iki delikanlı olgun değiller, büyük olasılıkla seks konusunda pek deneyimleri de yok. Daisy'nin durumu utandırıyor onları. Belki de itici buluyorlar. Bir umut bu. Baxter işleri bu hale getirdi, şimdi de ne yapacağını bilmiyor. Kızın kitabının prova baskısını karşıdaki kanepenin üzerinde görmüş ve bu fırsattan yararlanıyor.

"Şunu bana uzatsana Nige."

Nigel kitabı almak üzere yerinden ayrılırken Henry daha da yaklaşıyor. Theo da onu izliyor.

"Benim Arsız Yelkenlim. Yazan Arsız Daisy Perowne." Baxter sol eliyle sayfaları çeviriyor. "Şiir yazdığını söylememiştin. Hepsini sen mi yazdın?"

"Evet."

"Çok akıllı biri olmalısın."

Kitabı Daisy'ye uzatıyor. "Birini oku. En iyi şiirini oku. Haydi. Bir şiir dinleyelim."

Daisy kitabı alırken ona yalvarıyor. "Ne istersen yaparım. Ne istersen. Ama bıçağı onun boynundan çek."

"Duydun mu?" diye gülüyor Nigel. "Ne istersen yaparmış. Haydi Arsız Daisy."

"Kusura bakma," diyor Baxter kıza, herkes kadar o da hayal kırıklığına uğramış gibi. "Çekersem biri sokuluverir bana." Ve omzunun üstünden Perowne'a bakıp göz kırpmıyor.

Daisy rasgele bir sayfa açarken kitap ellerinde titriyor.

Derin bir soluk alıp başlamak üzereyken Nigel, "En pis şiirini oku bize," diyor, "tam anlamıyla rezil olsun."

Bunu duyunca Daisy'nin bütün kararlılığı yok oluyor. Kitabı kapatıyor. "Yapamam," diye inliyor, "yapamam."

"Yapacaksın," diyor Baxter. "Yapmazsan elimi seyret. Bunu mu istiyorsun?"

Grammaticus usulca, "Dinle Daisy," diyor. "Benim için söylediğini oku."

Nigel, "Kapa bok çeneni büyükbaba," diye sesleniyor.

Grammaticus konuşurken Daisy ona boş boş bakmıştı, ama şimdi ne dediğini anlamış görünüyor. Kitabı yeniden açıp sayfaları geri çeviriyor, yerini arıyor, ve sonra, büyükba-

basına bir göz atıp okumaya başlıyor. Sesi boğuk ve ince, eli öyle titriyor ki kitabı güç tutuyor, destek olması için öteki elini de kaldırıyor.

"Yo," diyor Baxter, "Baştan başla. Tek kelime bile duymadım. Tek kelime."

Yeniden başlıyor okumaya Daisy, sesi bu kez biraz daha yüksek. Henry onun kitabını birkaç kez okumuştur, ama tek bir kez okuduğu şiirler de var aralarında. Bu okunan şiiri yarım yamalak hatırlıyor. Dizeler onu şaşırtıyor; belli ki yeterince dikkatini vermemiş okurken. Bu şiirler alışılmadık derecede düşünceli, akıcı ve özellikle eski moda. Daisy gerideki bir başka yüzyıla atlamış. Şimdi, dehşet içindeyken Henry pek çok şeyi kaçırıyor ya da yanlış yorumluyor, ama Daisy'nin sesi düzeldikçe ve sakın bir ritme geçebilince, Henry sözcüklerin içinden süzülüp onların betimledikleri şeylere geçtiğini hissediyor. Daisy'yi yazın, ayışığında, kumsala bakan bir terasta görüyor; deniz sakın, yükselmiş, hava mis kokulu, batmakta olan güneşin son ışıltıları görünüyor. Daisy sevgilisine sesleniyor, bir gün çocuğunun babası olacak adam olmalı bu, gel bak diyor, ya da bu sahneye kulak ver. Perowne kadife tenli bir genç adam görüyor, belden yukarısı çıplak, Daisy'nin yanında duruyor. İkisi birlikte çakıl taşlarının üzerinde kükreyen dalgalara kulak veriyorlar, ve o seste ta eski zamanlara kadar giden derin bir keder duyuyorlar. Daisy, bir başka zaman vardı, diye düşünüyor, daha da geride, dünya yeni ve deniz avutucuyken ve insanla Tanrı arasına hiçbir şey girmemişken. Ama bu gece sevgililer, sahilde kırılıp geri çekilen dalgaların sesinde sadece kederi ve kaybı duyuyorlar. Daisy erkeğe dönüyor ve öpüşmeden önce, birbirlerini sevmeleri, sadık olmaları gerektiğini söylüyor, özellikle de bebek beklerlerken, barış olmasa bile, güvenlik olmasa bile, çöl orduları savaşa hazır olsalar bile.

Daisy başını kaldırıyor. Diz kaslarının kasılmalarını kontrol edemeyen Rosalind'in gözleri hâlâ kızına dikili. Ötekilerse Baxter'ı gözlüyorlar ve bekliyorlar. Baxter kamburunu çıkararak ağırlığını kanepenin sırtına vermiş. Sağ elini Rosalind'in boyundan çekmese de bıçağı tutan eli gevşemiş gibi; duruşu, yani omurgasının çizdiği tuhaf kavisin açısı, amacının zayıflamış

olabileceğini getiriyor akla. Daisy'nin bir şiirinin onun ruh halini değiştirmeye başlaması mümkün mü, gerçek olabilir mi bu?

Sonunda başını kaldırıyor Baxter, biraz doğruluyor ve sonra ansızın, ters ters, "Bir daha oku," diyor.

Daisy önceki sayfayı çeviriyor ve kendine daha güvenerek, bir çocuğu kandıran masalcının baştan çıkarıcı, değişmiş sesine öykünerek yeniden okumaya başlıyor. "Bu gece deniz sakın. Sular yükselmiş, ay boğazın tepesinde uygun bir durumda - Fransa kıyılarında ışık parlayıp kayboluyor..."

Henry ilk seferinde İngiltere kıyılarındaki "ışıltili ve sakın koyda yayılan" kayalıklardan söz edilen yeri kaçırdı. Şimdi görünüyor ki teras yok, açık bir pencere var; çocuğun babası olan genç adam da yok. Bunun yerine dirsekleri pencere pervazına dayalı, tek başına duran Baxter'ı görüyor, dalgaların "hüznün sonsuz notalarını getirmesini" dinliyor. Hepsi çok eski zamanlardan kalma değil, yalnızca bu sesi "insan sefaletinin bulanık gelgitiyle" birleştiren Sofokles var. Henry içinde bulunduğu duruma rağmen, "inanç denizinden" ve uzak geçmişte kaybolmuş ışıltili bir sağlamlık cennetinden bahsedildiğini duyunca duraksıyor. Sonra bir kez daha, denizin "gece rüzgârının soluğuna çekilen, dünyanın geniş kenarlarından, kasvetli ve çıplak kiremitlerinden aşağı inen melankolik, uzun kükreyişini" Baxter'ın kulaklarından duyuyor. Müzikli bir lanet gibi geliyor kulağa. Birbirine sadık olma arzusu, sevincin, aşkın, ışığın ya da huzurun ya da "acı için yardım"ın yokluğunda kulağa umutsuz geliyor. "Cahil orduların geceleyin çarpıştığı" bir dünyada bile Henry ikinci dinleyişinde çölden söz edilmediğini keşfediyor. Şiirin müzikalitesiyle karamsarlığının birbirinden uzak olduğuna karar veriyor.

Baxter'ın yüzü asla sakın olmadığından kolay anlaşılmıyor ama ansızın çok mutlu görünüyor. Sağ elini Rosalind'in omzundan çekmiş, bıçağı da cebine sokmuş. Gözleri hâlâ Daisy'nin üzerinde. Daisy'nin içi rahatlıyor, ama kendini denetleyerek ve duygularını ustaca gizleyerek, tarafsız görünmeyi başarıyor, onu ele veren tek şey, karşısındakinin bakışlarına karşılık verirken titreyen alt dudağı. Kollarını savunmasızca iki yanına sarkıtmış, kitap parmaklarının arasında sallanıyor. Gram-

maticus Rosalind'in elini yakalıyor. Nigel'in şiiiri ikinci kez dinlerken duyduğu hoşnutsuzluk, yüzünden yeni yeni silinmiş. Baxter'a, "Sen işini görürken bıçağı ben tutarım," diyor.

Henry, Nigel'in Baxter'ı teşvik etmesinin, ziyaretlerinin amacını hatırlatacak bir şeyin, adamın ruh halini yeniden değiştirmesinden, bozmasından korkuyor.

Ama Baxter sessizliğini bozuyor, heyecan içinde, "Sen yazdın bunu. Sen yazdın bunu," diyor.

Bir soru değil, bir yargı bu. Daisy ona bakıp bekliyor.

Yeniden, "Sen yazdın bunu," diyor Baxter. Ve sonra telaşla, "Harika," diyor. "Biliyorsun bunu, öyle değil mi? Harika. Ve sen yazdın onu."

Daisy konuşmaya cesaret edemiyor.

"Bana doğup büyüdüğüm yeri hatırlatıyor."

Henry o yerin neresi olduğunu hatırlamıyor, umursamıyor da. Daisy'nin yanına gidip onu korumak istiyor, Rosalind'in yanına da, ama Baxter karısının yanında kaldığı sürece korkuyor. Adamın ruh hali öyle nazik bir dengede ki, öyle kolayca bozulabilir ki. Onu şaşırtmamak ya da tehdit etmemek çok önemli.

"Haydi Baxter." Nigel başıyla Daisy'yi işaret edip sırtıyor.

'Yok. Fikrimi değiştirdim ben."

"Ne? Saçmalama."

"Haydi giyin," diyor Baxter Daisy'ye, sanki soyunmak kızın aklına gelen tuhaf bir düşünceymiş gibi.

Bir an yerinden kıpırdamıyor Daisy, herkes onu bekliyor.

"İnanamıyorum buna," diyor Nigel. "Bunca zahmete girdik."

Daisy eğilip kazağıyla etekliğini yerden alıyor ve giyinmeye başlıyor.

Baxter heyecanla, "Bunu nasıl düşünebildin?" diyor. "Yani öyle yazıvermişsin." Ve tekrarlıyor söylediğini, üst üste birkaç kez. "Sen yazdın onu!"

Daisy onu duymazlıktan geliyor. Seri hareketlerle giyiniyor, yerde bıraktığı iç çamaşırlarını ayağıyla bir kenara atarken öfkeli bile olabilir. Örtünmek, annesinin yanına gitmek istiyor; başka hiçbir şeyin önemi yok gözünde. Baxter üstlendiği rolün

değişmesinde, dehşetler kralyken şaşkın hayran olmasında hiçbir olağandışılık görmüyor. Ya da heyecanlı çocuk olmasında. Henry, Baxter'ı eğlendirmeye devam etmek gerektiği konusunda onu sessizce uyarmak umuduyla kızıyla göz göze gelmeye çalışıyor. Ama şimdi anne-kız kucaklaşıyorlar. Daisy yere çömelmiş, Rosalind'in kucagında yarı yatar, kolları annesinin boynunda, fısıldaşıyorlar, birbirlerine sarılıyorlar, tepelerinde dikilen, küçük, şiddetli hareketlerle eğilip doğulan Baxter'ı umursamıyorlar. Deliriyor Baxter, dili dolaşıyor, ağırlığını hızla bir ayağından öbürüne geçiriyor. Daisy Rosalind'in yanına giderken kitabını masaya bırakmıştı. Baxter fırlayıp kapıyor kitabı, havada sallıyor, sanki böylece kitabın içinden anlam dökebilirmiş gibi.

"Bunu alıyorum," diye bağıyor. "Neyi istersem alabileceğimi söylemiştin. Ben de bunu alıyorum. Tamam mı?" Daisy'nin tam ense kökünde konuşuyor.

"Bok," diye tıslıyor Nigel.

Anormalleşen bir zihnin temelinde, kesintisiz benliğini algılamayı periyodik olarak yitirmek ve bu yüzden, bu kesintisizliği yitirme konusunda başkalarının ne düşündüklerine aldırmamak yatar. Daisy'yi soyunmaya zorladığını ya da Rosalind'i tehdit etmiş olduğunu unutmuş Baxter. Güçlü duygular, belleği silmiş. Ruh halinin duygusal açıdan ansızın değişmesiyle, içinde bulunduğu ânın parlak projektörünün sınırları içinde kalıyor. Şimdi ona saldırmanın tam sırası. Henry Theo'ya bakınca çocuk başını hafifçe eğerek aynı görüşte olduğunu belli ediyor. Kanepede Grammaticus doğrulup oturuyor, elleri kızıyla torununun omuzlarında. Rosalind'le Daisy birbirlerine sarılmış durumdalar – tehlikede olmadıklarını ya da Baxter'a aldırmayarak daha güvencede olduklarını düşünmeleri inanılır gibi değil. Gebelik bu, diye karar veriyor Henry, gebeliğin her şeyi bastıran gerçeği. Harekete geçme zamanı.

Baxter neredeyse bağıyor yine. "Başka birşey almayacağım. Duyuyor musun? Sadece bunu. Başka bir şey istemiyorum." Kitabı kendisine verilen hediyenin geri alınmasından korkan açgözlü bir çocuk gibi kapıyor.

Henry yeniden Theo'ya göz atıyor. Theo daha da yaklaşmış, gergin görünüyor, saldırmaya hazır. Nigel aralarında durmuş bakıyor – ama yabancılaştırmış gibi, hiçbir şey yapmayabilir. Ayrıca Perowne, Baxter'a daha yakın, Nigel müdahale edemedi onna ulaşabilir. Perowne'un kulakları zonkluyor, yapacağı işin pek çok bakımından ters gidebileceğini görüyor. Henry bir kez daha Theo'ya bakıyor, içinden üçe kadar saymaya ve sonra ne olursa olsun harekete geçmeye karar veriyor. Bir...

Ansızın Baxter dönüyor. Dudaklarını yalamakta, gülümsemesi ıslak ve neşeli, gözleri parlıyor. Sesi yumuşacık, hissettiği mutluluktan titriyor.

"Ben o deneye katılacağım. O konuda her şeyi biliyorum. Duyulmamasına çalışıyorlar ama ben her şeyi görüyorum. Neler olduğunu biliyorum."

"Lanet olsun," diyor Nigel.

Perowne'un sesi durgun. "Evet."

"Bana o malzemeyi göster."

"Evet, Amerikalıların deneyi. Yukarıda, çalışma odamda."

Söylediği yalan neredeyse aklından çıkmıştı. Yeniden Theo'ya bakıyor; Theo bu işi sürdürmesi için onu gözleriyle teşvik ediyor gibi görünüyor. Ama deney filan olmadığını bilmiyor. Baxter'ı hayal kırıklığına uğratmanın bedeli yüksek olacak.

Baxter kitabı cebine sokmuş, bıçağı çıkarmış, Perowne'un suratının karşısında sallıyor.

"Yürü haydi, yürü! Tam arkandan geliyorum."

Öylesine coşkulu ki şimdi, o neşesi içinde birini bıçaklayabilir. Konuşması anlaşılıyor.

"Deney. Bana her şeyi göster. Hepsini, hepsini..."

Henry, Rosalind'in yanına gitmek, eline dokunmak, onunla konuşmak, onu öpmek istiyor – en ufak bir yaklaşıma bile yeterli, ama Baxter şimdi tam önünde, soluğunda o tuhaf metalik koku var. İlk düşüncesi onu ötekilerin yanından uzaklaştırmak ve Nigel'dan ayırmaktı. Bunu yerine getirmemesi için bir neden yok. Rosalind'e doğru son bir kez mutsuzca bakıp dönüyor Henry ve yavaşça kapıya doğru gidiyor.

"Gözün onların üzerinde olsun," diyor Baxter, Nigel'a. "Hepsi de tehlikeli."

Koridorda Perowne'u takip ediyor, merdiveni çıkmaya başlıyorlar, ayak sesleri taşların üzerinde eşzamanlı çınlıyor. Henry çalışma masasının üzerinde duran kâğıtlardan hangilerini inandırıcı olarak öne sürebileceğini hatırlamaya çalışıyor. Hatırlayamıyor, plan yapma ihtiyacı aklını karıştırıyor. Fırlatabileceği bir kâğıt ağırlığı var, bir de iri bir eski tel zımba. Yüksek arkalıklı ortopedik çalışma koltuğunu kaldıramaz, çok ağır. Bir zarf açacağı bile yok. Baxter tam bir adım gerisinde, tam ensesinin dibinde. Belki de arkaya doğru savuracağı bir tekme işini görür.

"Bu konuyu gizli tuttuklarını biliyorum," diyor Baxter yine. "Kendi adamlarını kolluyorlar, değil mi?"

Yarı yoldalar. Deney gerçekten olsaydı bile Baxter neden bu doktorun polis çağırmak yerine sözünü tutacağına inansın? Çünkü Baxter hem mutlu hem umarsız. Çünkü duyguları çılgın, doğru düşünme yeteneği zayıflıyor. Kuyruklu çekirdeğindeki ve putamendeki, alın ve şakak bölgelerindeki yıpranma yüzünden. Ama bunların hiçbirinin önemi yok. Perowne'un plan yapması gerek, düşünceleri çok hızlı, çok fazla – şimdi Baxter'la birlikte çalışma odasının önündeki geniş sahanlıktalar, sokağın meydanla birleştiği yerine bakan yüksek pencere hâkim buraya.

Henry işine yarayacak bir şey görme umuduyla eşikte bir an duraklıyor. Masa lambalarının kaideleri ağır ama birbirine dolanmış kordonları işini engeller. Kitap raflarından birinde taş bir heykelcik duruyor, ona ulaşması için de parmak uçlarında yükselmesi gerek. Bunun dışında oda bir müzeyi andırıyor, bir başka, dertsiz çağa adanmış bir türbe gibi – squash raketi, Buhara halısıyla kaplı kanepede, pazartesi gününün programına bakmak üzere içeri girdiğinde fırlattığı yerde duruyor. Duvara dayalı büyük masada ekran koruyucu, Hubble teleskopundan alınma, uzayın derinliklerine ait o fotoğraflar, kaç ışık yılı uzaktaki gaz bulutları, ölmekte olan yıldızlar ve kırmızı devler, dünyevi kaygıları azaltmaya yetmüyor. Pencerenin yarındaki eski çalışma masasında üst üste yığılmış kâğıtlar, belki de tek umudu.

"Hadisene." Baxter onu sırtından itiyor ve odaya birlikte giriyorlar. Gerçek olmayan bir duygu bu, sessizce, uyuşmuş halde,

itiraz etmeden mahvolmaya doğru gitmek. Baxter'ın gözünü kırpmadan kendisini öldüreceğinden kuşkusu yok Henry'nin.

"Nerede? Göster bana."

Merakı ve güvenmesi çocukça, ama bıçağını sallıyor. Her ikisi de farklı nedenlerle tıbbi bir deneyin kanıtlarını ve Baxter'ın ayrıcalıklı gruba davet edilmesini arzuluyorlar. Henry pencerenin yanındaki iki küme derginin ve dergi ekinin yanına durduğu çalışma masasına gidiyor. Masaya bakınca yeni bir omurilik füzyon işleminin anlatıldığı bir haber görüyor, ve tıkanmış şahdamarları açmak için yeni bir teknik, bir de Parkinson hastalığının tedavisinde globus pallidusun cerrahi değişiminden kuşku duyan kuşkucu bir yazı. Sonuncusunu seçiyor ve havaya kaldırıyor. O ânı geciktirmenin dışında ne yaptığı hakkında en ufak bir fikri yok. Ailesi alt katta, Henry kendini çok yalnız hissediyor.

"Bu, yapısını anlatıyor," diye başlıyor. Yalancılar gibi sesi titriyor, ama konuşmaya devam etmekten başka çaresi yok. "Şöyle açıklayayım. Globus pallidus, yani soluk küre, oldukça güzel bir şeydir, bazal ganglianın derinindedir, corpus striatumun en eski parçalarından biridir, ve iki kısma ayrılmıştır, bunlar..."

Ama Baxter'ın dikkati dağılmış – başını çevirmiş kulak veriyor. Alt katta birinin hızlı ve ağır adımlarla holden geçtiğini duyuyorlar, sonra sokak kapısı açılıyor ve çarpılarak kapatılıyor. Bugün ikinci kez mi yalnız bırakılıyor? Çalışma odasının kapısına koşuturup sahanlığa çıkıyor. Henry makaleyi elinden bırakıp onun peşinden gidiyor. Theo'nun koşarak kendilerine doğru geldiğini görüyorlar, basamakları üçer üçer çıkıyor, kolları kalkıp iniyor, gösterdiği çabadan dişleri vahşice ortaya çıkmış. Anlaşılmaz bir şey bağılıyor, bir emre benziyor bu. Henry harekete geçmiş bile. Baxter bıçağı çekiyor. Henry iki eliyle onun bileğini kavlıyor, kolunu kıpırdatmasına izin vermiyor. Sonunda temas edebilmiş adama. Bir an sonra Theo iki basamak aşağıdan öne fırlıyor, Baxter'ı deri ceketinin yakasından yakalıyor, bedenini döndürerek, kırbaç gibi çevirerek onun dengesini bozuyor. Aynı anda, Perowne adamın kolunu bırakmadan omuz atıyor ona ve Theo ile birlikte merdivenden aşağı fırlatıyorlar.

Baxter kollarını iki yana açarak arkası üstü düşüyor, bıçak hâlâ sağ elinde. Her şeyin sustuğu, durduğu, Baxter'ın havada, zamanda asılı kaldığı bir an geliyor, açılıp rahatça genişliyor, Baxter gözlerini Henry'ye dikeyyor, yüzünde dehşet değil de umutsuzluk var. Henry onun iri kahverengi gözlerinde kederli bir ihanet suçlaması gördüğüne inanıyor. O, Henry Perowne o kadar çok şeye sahip ki –iş, para, mevki, ev, hepsinden önce aile– güçlü gitarist ellerine sahip yakışıklı, sağlıklı oğlu, babasını kurtarmaya gelmiş; kızı çok güzel bir şair, çıplakken bile ulaşamaz; ünlü kayınpeder; yetenekli, seven eş; ve Baxter için hiçbir şey yapmamış Henry, ona hiçbir şey vermemiş, oysa Baxter'ın o kadar az şeyi var ki kusurlu geninin bozmadığı, çok yakında o kadarı da kalmayacak elinde.

Merdivenin dönemecine kadar olan basamak sayısı fazla, basamaklar sert taştan. Baxter'ın sol ayağı, yükselip alçalan, çan sesine benzer bir ses çıkararak demir korkuluğun parmaklığını sıyrıp geçiyor, sonra kafası ara sahanlığın zeminine çarpıyor ve süpürgeliğin birkaç santim üstünde duvara tosluyor.

Hepsi farklı türde şok geçiriyor, polis gittikten ve sağlık görevlileri Baxter'ı ambulansa koyup götürdükten sonra bile saatlerce o halde kalıyorlar. Aniden patlayan güçlü, bazen de gözyaşları içindeki anımsama nöbetlerinin arkasından kıpırtısız sessizlikler geliyor. Hiçbiri yalnız kalmak istemiyor, bu nedenle salonda bir arada oturuyorlar, bir bekleme odasında kısırılmış gibi, çektikleri işkenceyle hayatlarını yeniden başlatmalarını birbirinden ayıran bir tampon bölgedeler. Gençlere özgü çabuk toparlanma özelliğiyle Theo ile Daisy mutfığa iniyorlar, ellerinde kırmızı şarap şişeleri, maden suyu ve bir kâse tuzlu baladur fıstığıyla geri dönüyorlar, ayrıca büyükbabalarının burnuna kompres yapmak için buz ve bez de getiriyorlar.

Ne kadar lezzetli olursa olsun alkolün etkisi hissedilmiyor. Henry suyu tercih ettiğini fark ediyor. Hepsinin ihtiyacı olan şey dokunmak – yan yana oturuyor, el ele tutuşuyor, birbirlerine sarılıyorlar. Gece nöbetçisi olan sivil polis ayrılırken meslektaşlarının sabah geleceğini ve her birinin resmi ifadesini alaca-

ğını söylemişti. Bu nedenle ifadelerini birbirleriyle tartışmamalı ve karşılaştırmamalıydılar. Yararsız bir talimattı bu, ona uymak akıllarından bile geçmiyor. Konuşmaktan, sonra susmaktan, sonra yeniden konuşmaktan başka yapacak şeyleri yok. O gecenin dehşet dolu olaylarını dikkatle çözümledikleri izlenimindedir. Ama daha basit, daha yaşamsal bir yeniden canlandırma bu. Tek yaptıkları, tarif etmek: Odaya girdiklerinde, adam arkasına döndüğünde, uzun boylu at surath olan evden çıkıp gittiğinde... Yeni baştan duymak istiyorlar, bir başkasının bakış açısından, ve yaşadıkları her şeyin gerçek olduğunu biliyorlar, ve duygular ve gözlemler böyle inceden inceye karşılaştırılırken kendi özel karabasanlarından alınıp toplumsal ve ailevi ilişkilerin sevecen ağma geri gönderildiklerini hissediyorlar, ki o ilişkiler olmadan hepsi birer hiç. Evlerine izinsiz girenlerin saldırısına uğradılar, baskı altına alındılar, çünkü aralarında iletişim kuramıyorlardı ve birlikte hareket edemiyorlardı; şimdi, sonunda bunu yapabiliyorlar.

Perowne, kayınpederinin burnuyla ilgileniyor. John o gece acil servise gitmeyi reddediyor, kimse de onu iknaya çalışmıyor. Şiş, teşhisi güçleştirmeye başlamış zaten, ama burnu yana çarpılmamış, ve Perowne'un tahmini, çene çıkıntısında incecik bir kırık olduğu, kırıkdağın kırılmasından daha iyi. Gecenin büyük bölümünde Henry, Rosalind'in yanında oturuyor. Rosalind onlara kırmızı bir lekeyi gösteriyor, boynundaki küçük keşiği de, dehşet duymaktan vazgeçip kaderine razı olduğu ânı anlatıyor.

"Süzülüp gittiğimi hissettim," diyor. "Sanki hepimizi seyrediyordum, kendim dahil, odanın bir köşesinden, tavandan. Ve eğer olacaksa diye düşündüm, hiçbir şey hissetmeyeceğim, umursamayacağım."

"Eh, *biz* umursayabilirdik," diyor Theo, ve hepsi birden kahkahalarla, yüksek sesli kahkahalarla gülüyorlar.

Daisy, Baxter'ın karşısında soyunmaktan kırılgan bir neşeyle söz ediyor. "On yaşında olduğumu varsaydım," diyor, "okulda olduğumu, hokey maçı için üstümü değiştirdiğimi. Oyunları yöneten kadından hiç hoşlanmazdım ve o yanımdayken soyunmaktan nefret ederdim. O kadımı hatırlamak bana

yardımcı oldu. Sonra şatonun bahçesinde olduğumu, büyükbabama ezberden şiir okuduğumu hayal etmeye çalıştım."

Konuşulmayan konu, Daisy'nin gebeliği. Ama henüz çok erken, diye tahmin ediyor Henry, çünkü Daisy hiç sözünü etmiyor, Rosalind de.

Grammaticus yüzündeki kompresin altından, "Biliyor musunuz," diyor, "kulağa çılgınca geliyor ama, Daisy Arnold'u ikinci kez okuduktan sonra öyle bir an geldi ki o adama gerçekten acımaya başladım. Sanırım kendine âşık ettin onu canım."

Henry, "Hangi Arnold?" deyince Daisy ile büyükbabası gülüyorlar. Henry, "Biliyor musun, en iyi şiirlerinden biri olduğunu düşünmemiştim," diye ekliyor, ama Daisy bunu duymuyor gibi.

Henry, Grammaticus'un ne demek istediğini biliyor, onlara Baxter'ın durumunu anlatabilir, ama Henry'nin de duyguları sürekli değişiyor; Rosalind'in boynundaki sıyrığı görünce sertleşiyor. Evine böyle dalan bir adama, hasta olsun ya da olmasın, sempati duymak nasıl bir zayıflık, nasıl bir yanıltıcı çılgınlık. Oturduğu yerde ötekilerin konuşmalarına kulak verirken öfkesi büyüyor, sonunda Baxter düştükten sonra onunla alışkanlıktan ilgilendiği için neredeyse pişmanlık duyuyor. Hipoksiden ölsün diye bırakabilirdi onu, şok geçiriyordum, beceremedim diyebilirdi. Bunu yapmak yerine Theo ile birlikte doğruca aşağı inmiş ve Baxter'ı yarı baygın bulunca nefes borusunu çeneden aşağı bir bıçakla açmıştı; omuriliğin zarar gördüğünü varsayarak Theo'ya Baxter'ın başını nasıl tutacağını göstermiş, kendisi de ara sahanlıktaki banyodan havlu alıp bir boyunluk yapmıştı. Alt katta Rosalind ambulans çağırıyordu, telefon hattı kesilmemişti. Theo Baxter'ın başını tutmaya devam ederken Henry onu rahat edeceği bir konuma getirmiş ve öbür yaşam belirtilerine bakmıştı. Belirtiler pek iyi değildi. Sesli sesli soluk alıp veriyordu, nabızı yavaş atıyordu, zayıftı, iki göz bebeğinin arasında küçük bir fark vardı. Baxter gözleri kapalı yattığı yerde mırıldanmaya başlamıştı. Adı söylenince yanıt veriyor, elini yumruk yapması istenince yapabiliyordu, Perowne onun GCS'unu on üç olarak belirledi. Çalışma odasına gidip acil'i aradı, kayıt görevlisiyle konuşup neyle karşılaşacağını söyledi,

bilgisayarlı tomografi istemek için hazır olmasını ve nöbetçi sinir cerrahını haberdar etmesini istedi. Bundan sonraki dakikaların geçmesini beklemekten başka yapacak bir şey kalmamıştı. O arada Daisy'nin kitabını Baxter'm cebinden aldılar. Hastaneden gelen yeşil tulumlu iki adam bir damar yolu açıp Perowne'un talimatı uyarınca koloid sıvı verene kadar Theo, Baxter'ın başına destek vermeyi sürdürdü.

Ambülansa yardımcı olmak üzere iki polis memuru geldi, birkaç dakika sonra da sivil müfettiş görüldü. Aileyle tanıştıktan ve Perowne'un anlattıklarını dinledikten sonra saatin geç olduğunu, herkesin ifade veremeyecek kadar sarsılmış olduğunu söyledi. Henry'den kırmızı BMW'nin plaka numarasını aldı, Spearmint Rhino'yu da not etti. Kanepedeki yarığı inceledi, sonra üst kata çıktı, Baxter'm yanında diz çöktü, bıçağı elinden aldı ve steril bir plastik torbaya koydu. Baxter'ın sol elinin eklem yerlerindeki kurumuş kandan pamuklu çubukla bir parça aldı - büyük olasılıkla Grammaticus'un burnundan akan kandı.

Theo, babasıyla birlikte Baxter'ı merdivenden aşağı atmakla bir suç işleyip işlemediklerini sorduğunda kahkahalarla güldü.

Baxter'a ayakkabısının burnuyla dokundu. "Şikâyet edebileceğini pek sanmıyorum. Biz kesinlikle etmeyiz."

Müfettiş, karakola telefon ederek gece boyu hastanede Baxter'ın başında nöbet tutmaları için iki memur gönderilmesini istedi. Bilinci yerine gelir gelmez tutuklanacaktı. Resmi suçlama daha sonra yapılacaktı. Tanıklıklarını paylaşmamaları konusunda evdekileri uyardıktan sonra üç memur gittiler. Sağlık görevlileri Baxter'ı bir sedyeye tahtalarla bağlayıp sabitledikten sonra alıp götürdüler.

Rosalind'in kendini toparlaması etkileyici. Polislerle ambulans görevlilerinin gitmelerinin üzerinden sadece yarım saat geçmiş olmalı, biraz yemek yemenin herkese iyi geleceğini söylüyor. Kimsenin iştahı yok, ama onun peşinden mutfığa iniyorlar. Perowne et suyunu yeniden ısıtıp buzdolabından deniztaraklarını, midyeleri, iri karidesleri ve maymunbalığını çıkarırken çocuklar sofrayı kuruyorlar, Rosalind ekmek kesip salatının sosunu hazırlıyor, Grammaticus da buz torbasını bırakıp

bir şişe daha şarap açıyor. Hep birlikte çalışmaktan zevk alıyorlar ve yirmi dakika sonra yemek hazır, sonunda hepsi acıkmış. Grammaticus'un sarhoş olmaya başlaması içlerini rahatlatır gibi de oluyor, ancak sarhoşluğu zararsız bir düzeyde kalıyor. İşte tam o sırada, yemeğe otururlarken, Henry şairin adını öğreniyor, Matthew Arnold'un, ve Daisy'nin okuduğu şiirin yani Dover Sahil'i'nin bütün antolojilerde yer aldığını ve her okulda ders olarak okutulduğunu.

"Senin Fuji Dağı'n gibi," diyor Henry ve bu söz Grammaticus'un çok hoşuna gidiyor, ayağa kalkıp şerefe kadeh kaldırmayı öneriyor. John çok keyifli bir havada, palyaçolar gibi şişmiş burnu da bu etkiyi artırıyor. Akşam, yeniden rayına girmiş görünüyor, çünkü Grammaticus'un elinde *Benim Arsız Yelkenlim*'in prova baskısı var.

"Olanları unutun. Kadehlerimizi Daisy'nin şerefine kaldırıyoruz," diyor. "Şiirleri parlak bir kariyerin başlangıcı, ben de onunla gurur duyan bir büyükbaba ve hayranıyım. Cep harçlığı için şiir ezberlemenin bu kadar yararlı olacağı kimin aklına gelirdi? Bu geceden sonra sanırım ona beş pound daha borçlu olacağım. Daisy'ye içelim."

"Daisy'ye," diye karşılık veriyorlar, kadehler kaldırılırken Daisy büyükbabasını öpüyor, o da kıza sarılıyor; barışma sağlandı, Newdigate Reddi unutuldu.

Henry şarabını dudaklarına değdiriyor, ama artık alkolden zevk almadığını farkediyor. Daisy ile büyükbabası yerlerine otururlarken telefon çalıyor, en yakında Henry olduğundan mutfakın öteki tarafına gidip açıyor. Bulunduğu tuhaf hal içinde, Amerikalı sesi hemen tanıyamıyor.

"Henry? Sen misin Henry?"

"Ah, Jay. Evet."

"Dinle. Bir hasta geldi. Ekstradural, erkek, yirmi beş yaşlarında, merdivenden düşmüş. Sally Madden grip oldu, bir saat önce evine gitti, elimde Rodney var. Çocuk çok hevesli, iyi de, senin gelmeni istemiyor. Ama Henry, tam sinüsün üstünde göçmüş bir kırık var."

Perowne boğazını temizliyor. "Şişlik su toplamış mı?"

"Tam o noktada. Bu yüzden devreye girdim. Deneyimsiz cerrahların kemiği kaldırırken sinüsü yırttıklarına tanık oldum, dört litre kan akınıştı yere. Burada daha deneyimli birini istiyorum, elimin altında da sen varsın. Üstelik en iyisisin."

Mutfaktan yüksek tonda, doğallıktan uzak kahkahalar duyuluyor, daha önce olduğu gibi abartılı, neredeyse kaba; korkularını unutmuş gibi yapmıyorlar aslında; onu arkalarında bırakmayı istiyorlar. Jay'in yardıma çağırabileceği başka cerrahlar var, ve genel kural olarak Perowne tanıdığı insanları ameliyat etmekten kaçınır. Ama bu farklı. Baxter'a karşı tavrında çeşitli değişiklikler olsa da, bir belirlilik, hatta bir niyet biçimlenmeye başlıyor. Ne yapmak istediğini bildiğini düşünüyor.

"Henry? Orada mısın?"

"Hemen geliyorum."

Beş

Perowne'un ara sıra yemekten kalkıp gitmesine ailesi alışık – bu kez, hastaneye çağrıldığını söylemesi, onların içlerini rahatlatabilir, hayatlarının gündelik seyrine döndüğü anlamına gelebilir.

Daisy'nin sandalyesine eğilip kulağına, "Konuşacak çok şeyimiz var," diyor Henry.

Daisy arkasına dönmeden onun elini tutup sıkıyor. O akşam belki de üçüncü kez Theo'ya "hayatımı kurtardın" demek üzere Henry, ama oğluna yarım bir gülümsemeyle bakıp ağzının içinden, "Sonra görüşürüz," diyor. Theo gözüne hiç bu kadar yakışıklı, bu kadar güzel görünmemiştir. Çıplak zayıf kolları masanın üzerinde; ciddi bakışlı, parlak kahverengi gözleri ve kıvrık kirpikleri, saçının, cildinin, dişlerinin amaçsız kusursuzluğu, dimdik, sorunsuz omurgası – mutfaktaki loş ışıpta parlıyor oğlu. Theo bardağını –maden suyu– kaldırıp soruyor: "Bunun üstesinden geleceğinden emin misin baba?"

Grammaticus, "Haklı, biliyor musun," diyor. "Uzun bir geceydi. Zavallı bir adamcağızı öldürebilirsin." Arkaya atılmış gümüş rengi saçları ve burnundaki kompresle çocuk kitaplarındaki uyduruk aslanlara benziyor.

"İyiymi ben."

Theo'nun bir akustik gitar alıp büyükbabasına *St. James Infirmary*'de eşlik etmesini konuşuyorlardı, çünkü Grammaticus'un içinden Doc Watson taklidi yapmak geliyor. Rosalind'le Daisy Theo'nun yeni şarkısının kaydını dinlemek istiyorlar,

Kent Meydanı'nın. Sofrada doğal olmayan bir şenlik, çılgın bir kurtuluş havası hüküm sürüyor, bu da Henry'ye geçen yıl ailece tiyatroya gittikleri bir günü hatırlatıyor, Royal Court'ta kanlı ve ürkütücü canavarlıklar izlemişlerdi. Daha sonra yemeğe gidince bütün geceyi yaz tatillerini keyifle anarak geçirmişler ve çok içmişlerdi.

Henry herkesle vedalaşıp ayrılırken Grammaticus arkasından sesleniyor: "Döndüğünde biz hâlâ burada oluruz."

Perowne bunun pek mümkün olmayacağını biliyor, ama neşeyle başını sallıyor. Ruh halindeki, derinde yatan değişikliği yalnız Rosalind farkediyor. Kalkıp kocasının peşinden merdivene gidiyor, paltosunu giyerken, cüzdanıyla anahtarlarını alırken onu izliyor.

"Henry neden kabul ettin?"

"O adam."

"O zaman neden peki dedin?"

Üç kilidi olan, alarının tuş takımından huzurlu bir parıltı yansıyan sokak kapısının yanındalar. Henry karısını öpüyor, Rosalind paltosunun yakasından tutup onu kendine çekiyor, tekrar öpüşüyorlar, bu kez daha uzun ve daha hararetle. Bir hatırlatma bu, sabahki sevişmelerinin yeniden başlaması, aynı zamanda bir vaat; böyle bir günü ancak böyle sona erdirebilirler. Rosalind'in dudakları tuzlu, bu da Henry'yi uyarıyor. Duyduğu arzunun çok altında, denizin dibindeki bir granit kütle gibi yorgunluğu yatıyor. Ama böyle zamanlarda, ameliyata giderken, bütün ihtiyaçlarına karşı koymakta profesyonelce usta.

Birbirlerinden ayrılırken, "Bu sabah onunla arabada da laştık," diyor Henry.

"Anlamıştım."

"Kaldırımda da saçma sapan bir kavga çıktı."

"Öyleyse? Neden gidiyorsun oraya?" Rosalind parmağını yalıyor -onun dilini bir an görmek hoşuna gidiyor Henry'nin- ve kocasının kaşlarını düzeltiyor. Kaşları kahnlaşmakta Henry'nin, düzensizce uzayan, yukarı doğru giden kıvrık kahve, kırılmış ya da bembeyaz teller, kulak ve burun kıllarını da kar yağmış çalılara benzetebilen tıkalı testosteronun göstergesi bunlar. Yaşlandığının yeni kanıtları.

"Bunu yapmam gerek. Sorumlusu benim," diyor. Karısının soru soran bakışlarına karşılık da, "Çok hasta," diye ekliyor. "Muhtemelen Huntington hastalığı."

"Belli ki bu adam hem kaçık hem de iğrenç. Ama Henry, sen içki içmemiş miydin? Ameliyat yapabilir misin?"

"İçeli epey oldu. Sanırım adrenalin kafamı temizledi."

Rosalind Henry'nin paltosunun yakasıyla oynuyor, uzaklaşmasına izin vermiyor. Gitmesini istemiyor. Henry ona sevgiyle bakıyor, biraz da hayretle, çünkü çektiği işkencenin üzerinden ancak iki-üç saat geçmiş, ve işte Rosalind kendini tamıyla toplamış numarası yapıyor, her zamanki gibi alışılmadık bir kararın nedenlerini bilmekte ısrarlı, Henry'yi kendi usulünce seviyor, tartışmasız ve titiz, tam bir avukat gibi. Henry gözlerini onun boynundaki sıyrıktan kaçırıyor.

"İyi olacak mısın?"

Düşüncelerini düzene koyarken gözlerini yere eğiyor Rosalind. Gözlerini kaldırdığında Henry bir ışık oyunuyla, kendini görüyor orada, karısının gözlerinin, orta koyu yeşil, ince bir iris çevrelediği siyah arenasının üzerinde asılı bir minyatür gibi.

"Olurum herhalde. Bak, oraya gitmen kaygılandırıyor beni."

"Yani?"

"Bir şey yapmayacaksın, değil mi? Yani intikam almak gibi filan. Söyle bana."

"Elbette yapmayacağım."

Karısını kendine doğru çekiyor, yine öpüşüyorlar, bu kez dilleri birbirine değiyor, birbirinin yanından kayıyor - kendi özel sözlüklerinde bir tür vaat anlamına geliyor bu. İntikam. Bu sözü daha önce karısının ağzından hiç duymadığını düşünüyor birden. Rosalind hafifçe soluğu kesilerek söyleyince o sözcük kulağa erotik geliyor. Ya kendisi neden çıkıp gidiyor öyleyse? Bu soruyu sorarken bile gideceğini biliyor; yüzeysel olarak bakınca, harekete geçmiş zaten. Jay Strauss ile ekibi anestezi odasına girmiş, hasta üzerinde çalışmaya başlamışlardır bile. Henry el yıkama odasına açılan sallanır kapıları iten kendi sağ elini görür gibi oluyor. Bir anlamda Rosalind'i öpüyor olsa bile evden çoktan çıkmış. Acele etmesi gerek.

"Bu sabah doğru dürüst davransaydım belki de bunların hiçbiri olmayacaktı," diye mırıldanıyor. "Jay beni çağırdı, gitmem gerektiğini hissediyorum. Gitmek de istiyorum."

Rosalind ona alttan doğru bakıyor, hâlâ onun amacını anlamaya çalışıyor, ruh halini, aralarındaki bağın sağlamlığının tam o sırada ne derece olduğunu.

Hem hikâyeyi merak ettiğinden, hem de Rosalind'in dikkatini dağıtmak istediğinden, "Demek büyükanne ve büyükbaba olacağız," diye ekliyor.

Rosalind'in gülümsemesi kederli. "On üç haftalık ve âşık olduğunu söylüyor. Giulio yirmi iki yaşında, Romalı, Paris'te arkeoloji okuyor. Ailesi küçük bir daire almalarına yetecek kadar para vermiş onlara."

Henry babalara özgü düşüncelerle uğraşüyor, tanımadığı bu İtalyan'ın ailenin huzuruna ve birliğine saldırmasına, önce kendisinin incelenmesine, değerlendirilmesine olanak tanımadan tohumlarını utanmazca yerleştirmesine öfke beslemeye başlıyor – örneğin şimdi nerede bakalım? Daisy'nin ailesinden önce bu çocuğun ailesinin bilmesine, düzenlemelerin çoktan yapılmaya başlanmasına öfke duyuyor. Küçük bir daire. On üç hafta. Perowne elini kapının eski piriç tokmağına koyuyor. Daisy'nin gebeliği –gecenin saklı konusu– sonunda aydınlıkta karşısına çıkıyor, hem bir felaket hem de bir hakaret ve zayıflık, şu anda göğüsleyemeyeceği ya da üzülemediği kadar önemli bir konu, yolun öbür ucunda bekleniyor çünkü.

"Aman Tanrım. Ne karışık bir durum. Neden bize söylemedi? Gebeliğine son vermeyi mi düşünüyordu?"

"Söz konusu bile değil belli ki. Sevgilim, tam ameliyata girecekken bunları dert etmeye başlama."

"Nasıl yaşayacaklar?"

"Biz nasıl yaşadysak öyle."

Cinsellik ve öğrenci yoksulluğundan oluşan büyük mutluluk içinde, Bebek Daisy'ye sırayla bakarken, uykusuz kalıp hukuk diploması alması ve ilk işine girmesi, ve sinir cerrahisinin ilk yılları. Otuz saatlik bir nöbetin sonunda hatırlıyor kendisini Henry, bisikletini beton merdivenlerden dört kat yukarı, dış çıkaran bir bebeğin uykusuz ağlamalarına doğru taşımalarını.

Archway'deki tek yatak odalı o dairede, gecenin ileri bir saatinde, yerde, gaz ocağının yanında sevişebilmek için ütü masasını toplayıp kaldırmalarını. Rosalind Henry'yi sakinleştirmek için bunları anımsatmış olabilir. Henry onun çabasını takdir ediyor ama içi rahat değil. Şair Daisy Perowne'a ne olacak? Henry ile Rosalind programlarını birbirine uydurup ev işlerini paylaşmak için çabalamışlardı. Öte yandan İtalyan erkekleri *pueri aeternae*'dirler, eşlerinin annelerinin yerini almasını beklerler, gömleklerini ütülerini ve iç çamaşırlarını aklayıp paklamalarını. Bu mıymıntı Giulio kızının umutlarını söndürebilirdi.

Henry elini yumruk yaptığını farkediyor. Gevşetiyor ve "Şimdi bunu düşünemem," diye yalan söylüyor.

"Haklısın. Hiçbirimiz düşünemeyiz."

"Ben gideyim."

Bir kez daha öpüşüyorlar, bu kez erotizme kaçmadan, bir vedanın bütün ölçülülüğünü taşıyor öpüşmeleri.

Henry kapıyı açarken Rosalind, "Bu şekilde gitmen hâlâ rahatsız ediyor beni. Yani bu ruh hali içindeyken. Söz ver bana, budalaca bir şey yapmayacaksın."

Henry onun koluna dokunuyor. "Söz."

Kapı arkasından kapanıp Henry merdivenden inip evden uzaklaşırken soğuk, nemli gece havasından, kafasının içini temizleyen, bir amaca yönelik yürümekten ve, bunu itiraf edebilir, kısa bir an yalnız kalabilmekten zevk alıyor. Keşke hastane daha uzakta olsaydı. Warren Sokağı'ndan geçmek yerine meydandan geçerek sorumsuzca yarım dakika uzatıyor yolunu. Daha önce görmüş olduğu üç-beş kar taneciği kaybolmuş, gece boyunca da yağmur yağmış; meydandaki kaldırım taşları ve parke taşı döşenmiş su yolları sokak lambalarının beyaz ışığında tertemiz parlıyor. Alçaktaki puslu bulutlar postane binasının tepesini sıyrıp geçiyorlar. Sokak ıssız, bu da hoşuna gidiyor. Doğu tarafından, bahçelerin yüksek parmaklıklarının kenarından, kımılдаşan ve gıcırdayan çınar ağaçlarının altından hızla geçerken, boş meydan, sadece geniş, basit mimari hatlar ve heybetli beyaz biçimlerden ibaret kalıyor.

Giulio'yu düşünmemeye çalışıyor. Onun yerine Roma'yı düşünüyor, iki yıl önce orada, Campo dei Fiori'ye bakan bir binada bir sinir cerrahisi sempozyumuna katılmıştı. Toplantıyı bizzat belediye başkanı Walter Veltroni açmıştı, caz meraklısı, sakin, uygar bir adam. Ertesi gün, konukların onuruna, Neron'un sarayıyla pek çok yeri hâlâ halka açık olmayan Domus Aurea ziyarete açılmıştı, çeşitli küratörlerle birlikte Veltroni cerrahlara özel bir tur yapmıştı. Antik Roma hakkında hiçbir şey bilmeyen Perowne kentin yeraltında olduğunu, içine bir tepedeki kapı deliğinden girildiğini görünce hayal kırıklığına uğramıştı. Saray denince onun anladığı şey bu değildi. Toprak kokan, çıplak ampullerle aydınlatılan bir tünelden geçirilmişlerdi. Her iki yanda yer alan loş odaların duvarlarındaki çini parçalarını üzerinde restorasyon çalışması yapılmaktaydı. Küratörlerden birinin yaptığı açıklamaya göre, beyaz mermerden üç yüz oda, freskler, karmaşık desenli mozaikler, havuzlar, çeşmeler ve fildişi işleri vardı ama mutfak, banyo ya da tuvalet yoktu. Cerrahlar sonunda bir mucizeler sahnesiyle karşı karşıya gelmişlerdi: kuş ve çiçek desenleri çizilmiş koridorlar ve karmaşık, yinelenen desenler. Yüzeyi kaplayan kirin ve mantarların altından ortaya çıkmakta olan fresklerle dolu odalar görmüşlerdi. Saray, Rönesans başlarına kadar keşfedilmeden beş yüz yıl yıkıntıların altında kalmıştı. Son yirmi yıldır restorasyon için kapatılmıştı ve Roma'nın kuruluşunun bininci yıldönümü kutlamalarında kısmen açılmıştı. Bir küratör tepelerindeki devasa kubbeli bir tavanda kenarları girintili çıkıntılı bir delik gösterdi onlara. Onbeşinci yüzyılda soyguncular buradan içeri girerek altın varakları çalmışlardı. Daha sonra Raphael ile Michelangelo halatlara tutunarak buradan aşağı inmişlerdi; hayranlık içinde, isli meşalelerinin aydınlattığı desenleri ve resimleri kopyalamışlardı. Bu ziyaretleri onların çahşmalarını büyük ölçüde etkilemişti. Sinyor Veltroni tercümanı aracılığıyla konuklarının hoşuna gideceğini tahmin ettiği bir imge sundu; sanatçılar bu tuğla kafatasını delip eski Roma'nın zihnini keşfetmişlerdi.

Perowne meydandan ayrılıyor, doğuya yöneliyor, Tottenham Court Road'dan geçiyor, Gower Sokağı'na doğru ilerliyor. Keşke Belediye Başkanı haklı olsaydı, kafatasına delerek gir-

mek beyni değil zihni ortaya koysaydı. O zaman bir saat geçmeden o, yani Perowne, Baxter'ı çok daha iyi tanıyabilirdi; ve ömür boyu alışıldık işlemler yaptıktan sonra dünyanın en akıllı adamlarından biri olabilirdi. Daisy'yi anlayacak kadar akıllı mı? Bu konudan uzak duramıyor. Daisy'nin isteyerek gebe kalmış olabileceğini Henry kabul etmek istemiyor. Ama kızının hatırı için iyimser ve alicenap olmak zorunda. Bu Romalı Giulio, Domus Aurea'nın kasvetli odalarında gördüğü, iş tulumu giyen, mozaikleri dış fırçalarıyla temizleyen –arkeoloji saygın bir meslektir– o hayran olunası tiplerden biri olabilirdi. Henry, torununun babasını sevmeye çalışmanın görevi olduğunu düşünüyor. Kızını yağmalayan adamı. Sonunda lutfedip ziyaretlerine gelirse, genç Giulio'nun kendisini sevdirmek için epeyce çabalaması gerekecek.

Gower Sokağı'nda temizlik ekipleri hâlâ çalışıyor, yürüyüşün ardından ortalığı temizliyor. Belki de yeni başlamışlardır. Gürültülü kamyonlardaki jeneratörle çalışan ark lambaları yiyecek yığınlarını, plastik ambalajları ve atılmış afişleri aydınlatıyorlar, sarı ve turuncu ceketli adamlar da büyük süpürgelerle bunları itiyorlar. Bazıları da bu öbekleri kürekle kamyonlara atıyorlar. Devlet kucağını adamakıllı açmış, savaşa hazır, muhaliflerin ardından ortalığı temizlemeye hazır. Ve çöplerin belli bir arkeolojik ilginçliği var; polistiren fincanların, yenmemiş hamburgerlerin ve İngiliz Müslümanlar Birliği'nin bozulmamış el ilanları arasında sapı kırılmış bir "Benim Adıma Değil" yatıyor. Henry'nin etrafından dolaştığı bir yığının üzerinde, ananas dilimleriyle süslü bir parça pizza, kare desenli bira tenekeleri, bir kot ceket, boş süt kutuları ve üç tane açılmamış tatlı mısır kutusu var. Bu ayrıntılar bunaltıyor onu, nesnelerin kenarları fazla parlak ve sıkı, sanki ambalajlarından fırlayacaklar. Henry yaşadığı şoktan hâlâ çıkmamış olabilir. Sokağı süpürgelemlerden birinin bu sabah Warren Sokağı'nın kaldırımlarını temizleyenlerden biri olduğunu fark ediyor; süpürgelemin arkasında koca bir gün, ve şimdi, pis dünya olaylarının hediyesi olarak hatırı sayılır bir fazla mesai.

Hastanenin giriş kapısının çevresinde her zamanki cumartesi gecesi kalabalığı var, iki güvenlik görevlisi çift kapının ara-

sında duruyor. Normal olarak insanlar, tamamen olmasa da, sarhoş bir düştten uyanıyorlar ve arkadaşlarını son olarak bir 'ambülansın arka tarafına yerleştirilirken gördüklerini hatırlıyorlar. Hastaneyi buluyorlar, ama çoğunlukla yanlış hastaneyi ve arkadaşlarını görmek için ısrar ediyorlar. Nöbetçilerin görevi, sorun çıkaranları, kaba ve işe yaramaz olanları, bekleme odasının zeminine kusması ya da yetkililere, narin bir Filipinli hemşireye ya da nöbetinin son saatleri gelmiş yorgun bir asistana saldırması muhtemel olanları uzak tutmak. Görevleri arasında, hastanenin kurumsal sıcaklığında bir bank ya da yerde bir köşe isteyen terbiyesiz uykucuları içeri almamak da var. Hafta sonunda geç saatlerde hastaneye gelenler her zaman nazik ve kibar olmaz, yapıları takdir etmez. Henry, Acil Servis'te çalışmanın, insanlardan nefret etme konusunda bir ders olduğunu hatırlıyor. Saldırganlara da evsizlere de hoşgörüyü bakılıyordu, hatta onların hastanede kendi özel köşeleri bile vardı. Ama son birkaç yılda şimdi adına kültür denen şey değişti. Hastane elemanları bıktılar. Korunma istiyorlar. Sarhoşlar ve gevezeler, fedai olarak çalışmış ve işini bilen adamlar tarafından kaldırma fırlatılıyorlar. Bu da Amerika'dan bir ithalat ve kötü de değil: sıfır tolerans. Ama gerçek bir hastayı sepetleme riski her zaman var; kafa hasarları, septisemi ya da hipoglisemi vakaları sarhoşluk sanılabilir.

Perowne toplananların arasından kendine yol açıyor. İlk kapıya ulaştığında, her ikisi de Karayıplı olan Mitch ile Tony adlı görevliler onu tanıyıp geçmesine izin veriyorlar.

"Ne haber?"

Karısı geçen yıl göğüs kanserinden ölen ve sağlık görevlisi eğitimi almak isteyen Tony, "Sakin," diyor, "pek bir şey yok."

"Hi hn," diyor Mitch de, "bu gece sessiz başkaldırı var."

İki adam da kıkır kıkır gülüyorlar, Mitch, "Bay Perowne," diye ekliyor, "akıllı cerrahların hepsi gribe yakalandı."

"Ben hiç akıllı değilim," diyor Perowne, "bir ekstradural var."

"Gördük onu."

"Evet. Yanına gitseniz iyi olacak Bay Perowne."

Ama büyük asansöre gitmek yerine yolunu uzatıp hızla bekleme salonundan geçiyor, pansuman odalarına gidiyor, Jay

ile Rodney kendisini beklerlerken başka bir vaka için aşağı inmiş olabilirler diye. Genel bekleme salonu sessiz, ama başarılı geçmiş bir partinin bitiminde olduğu gibi uzun salonun yıpranmış, yorgun bir görünümü var. İçerinin havası nemli ve yapışkan. Yerde teneke içecek kutuları duruyor, otomatlarda satılan çikolataların kâğıt ambalajlarının arasında da bir çorap. Bir genç kız, başı dizlerinin arasına düşmüş, öne yığılmış erkek arkadaşına sarılmış. Yüzünde sabit, cılız bir gülümseme olan yaşlı bir hanım koltuk değneklerini kucağına koymuş, sabırla bekliyor. Gözlerini yere dikmiş bir-iki kişi daha var, biri de bankın birine sere serpe uzanmış, ceketini başına örtmüş uyuyor. Perowne, pansuman odalarının önünden geçip boynundan kan gelen bir adama müdahale edilen acil odasına gidiyor. Dışarıda, uzmanların bölümünde, personel odasında Fares'i görüyor, telefonda konuşmuş olduğu nöbetçi acil servis asistanını.

Perowne yaklaşıırken Fares, "Tamam," diyor, "Telefonda söylediğin arkadaşım. Boyun omurunu temizledik. Bilgisayarlı tomografi taramasında iki taraflı ekstradural görüldü, ezilip kırılmış bir yer de olabilir. Birkaç derece düştü, biz de tüp taktık. Yarım saat önce yukarı aldılar onu."

Boyun röntgeni -ilk araştırma önlemi- Baxter'ın soluk almasında sorun olmayacağını gösteriyor. Glasgow Koma Derecesiyle ölçülen bilinç derecesi düşmüş - iyiye işaret değil. Bir anesteziist -olasılıkla Jay'in asistanı- Baxter'ı acil ameliyata hazırlamak üzere aşağı çağırılmıştı, yapılacak başka şeyler yanında midesi de yıkanacaktı.

"Şu anda derecesi ne?"

"Geldiğinde on üçtü, şimdi on bir."

Müdahale odasından biri Fares'e sesleniyor, Fares ayrılırken özür dilercesine, "Otobüs kuyruğunda şişe kavgası," diyor. "Ah, unutmadan Bay Perowne. İki polis memuru arkadaşınızla birlikte yukarı çıktı."

Perowne asansörle üçüncü kata çıkıyor. Sinir cerrahisi bölümünün çift kanatlı kapılarına giden geniş alana adım attığında kendini daha iyi hissediyor. Bir evinden öbür evine. Bazen bir-

takım şeyler ters gitse de burada sonuçları kontrol edebilir, elinin altında kaynaklar var, koşullar denetim altında. Kapılar kilitli. Camdan içeri bakınca etrafta kimseyi göremiyor. Zili çalmaktansa yolu uzatıp koridordan geçiyor, böylece yoğun bakıma girmiş olacak. Gece geç saatlerde burada olmaktan hoşlanıyor, loş ışık, bitimsiz, tetikteki sessizlik, nöbetteki birkaç kişinin ağırbaşlı sükûneti. Yatakların arasındaki geniş boşluktan geçiyor, yanıp sönen ışıkların ve düzenli bip sesleri çıkaran monitörlerin yanından. Yatanların arasında kendi hastası yok. Andrea Chapman da buradan çıkarıldığına göre dünkü listede olan herkes odasına dönmüş. Tatmin edici bir durum bu. Yoğun Bakım Ünitesinin dışındaki ön oda olağanüstü boş görünüyor. Tekerlekli arabaların her zamanki kalabahğı yok; yarın hepsi geri gelecek, onlarla birlikte bütün o telaş, sürekli çalan telefonlar, kapı görevlileriyle yaşanan ufak tefek tatsızlıklar. Rodney'i ya da Jay'i ameliyathaneden dışarı çağırıp zaman kazanmak yerine Perowne doğruca soyunma odasına gidiyor.

Kilidi açmak için şifreyi tuşluyor, sıkışık, sevimsiz, bakımsız bir yere adım atıyor, özellikle erkeksi türden olan bu dağınıklık, evinden çok uzakta onlarca asi genci getiriyor akla. Dolabını açmak için anahtarını kullanıyor ve telaşla soyunmaya başlıyor. Lily Perowne olsa dehşete düşerdi – atılmış önlükler, kimi temiz kimi kullanılmış, önlüklerin içinden çıkarıldıkları lastik torbalar, spor ayakkabılar, bir havlu, eski bir süeter, bir kot pantolon yerlere saçılmış; kilitli dolapların üzerinde boş kola kutuları, eski püskü bir tenis raketi mengenesi, aylardır orada duran yapma sinekle balık avlanan bir oltanın birbiriyle ilgisiz iki parçası. Duvarda asılı olan, bilgisayardan çıkma bir notta, huysuz bir ifadeyle, Havlularla önlükleri doğru dürüst atmanız mümkün mü acaba? yazıyor. Şakacının biri notun altına, "hayır" yazmış. Daha resmi bir ilanda, değerli şeylerinizi tehlikeye atmayın, yazıyor. Tuvaletin kapısında eskiden bir levha vardı, Lütfen Klozet Kapağını Kaldırın, yazardı. Şimdi orada duran bir başka notta, tevekkül içinde, tuvaletle ilgili şikâyetleriniz için 4040'ı çevirin yazıyor. Sarı, kırmızı ve kahverengi lekeli beyaz sabolarla dolu raflar, üzerlerinde kurumuş sert küçük kan lekeleri ve beceriksiz bir el tarafından tükenmezle ka-

ralanmış ve solmuş adlar ya da adların baş harfleri, cerrahiye gelecek bir hastanın içini rahatlatmaz. İnsanın acelesi varken birbirine uyan bir çift bulamamak can sıkıcı olabilir. Henry kendinkileri kilitli dolabında tutuyor. Önlüğünü, üst ve alt giysilerini "büyük" yığından alıyor, sırtına geçiriyor, plastik torbayı kaldırmayı unutmuyor. Çevresindeki karmaşaya rağmen bu yaptıkları onu sakinleştiriyor, tıpkı satranç maçından önceki zihin jimnastiği gibi. Kapının yanında duran bir yığından bir kullanımlık ameliyat bonelerinden alıyor ve başının arkasından bağlıyor, sonra boş koridora çıkıyor.

Anestezi odasından geçerek ameliyathaneye giriyor. Jay Strauss ile asistanı Gita Syal makinenin başında oturmuş, Perowne'ü bekliyorlar. Ameliyathane hemşiresi Emily, yardımcı eleman Joan ve işkence çekmeye hazırlanan birine benzeyen Rodney masanın çevresinde duruyorlar. Perowne, klinik şefinin çağırılması gerektiğinde -çağırılması gerektiği su götürmese de- bir asistanın kendini ne kadar kötü hissedeceğini deneyimlerinden biliyor. Bu sefer bu, Rodney'in kararı bile olmamış. Jay Strauss komutayı eline almış. Rodney ister istemez Jay'ın kendisini çiğnediğini hissedecek. Masanın üzerinde, ameliyat örtülerinin arkasında Baxter yüzü koyun yatıyor. Yalnızca başının tepeden arkaya kadar tıraş edilmiş genişçe bir bölümü görünüyor. Bir hastanın üstü örtülür örtülmez ameliyathanede bir kişilik, bir birey olduğu duygusu silinir. Görme duyusunun gücü böyledir. Geriye yalnızca kafanın o küçük alanı, ameliyat bölgesi kalır.

Odanın havasında bir can sıkıntısı, tüketilen boş laf kokusu var. Belki de Jay yaklaşmakta olan savaşın gerekliliği üzerine konuşuyordu. Dışlanmak korkusuyla Rodney savaş karşıtı görüşlerini dile getirmeyi istememiştir.

Jay, "Yirmi beş dakika. Çok iyi şef," diyor.

Henry elini kaldırıp onları selamlıyor, sonra genç asistana eliyle işaret edip Baxter'ın röntgen filmlerinin gösterildiği ışıklı kutuya gelmesini istiyor. Bir sayfada on altı görüntü var, Baxter'ın beyninden alınma on altı et dilimi. Pıhtı, kafatasıyla onun sert, zarsı iç yüzeyi -dura- arasında sıkışmış, beynin iki yarısını ayıran çizginin tam ortasında duruyor. Tepenin beş santim

kadar altında ve iri, neredeyse kusursuz bir yuvarlaklıkta, filmde bembeyaz görünüyor, dış hatları kesin, açıkça belli. Çatlak da net olarak görülebiliyor, 17-18 santim uzunluğunda, orta çizgiye dik açılar oluşturarak uzuyor. Tam ortasında orta çizginin üzerinde, kırık kemik var, orada kafatası kısmen içeri göçmüş. O çökmüş kırığın tam altından, tektonik tabakalar gibi eğik, yerinden oynamış kemiğin keskin kenarlarının tehdidi altında bir atardamar geçiyor, üst sağıtal sinüs. Beynin iki yarımküresinin buluştuğu beyin orağı boyunca uzanıyor; bu, beyinden kanı çıkaran ana damar. Duranın her iki yarımkürenin çevresini ayrı ayrı sardığı yerde oluşan oyugun içine yerleşmiş. Sinüsün içinden dakikada birkaç yüz mililitre kan geçer, bir cerrahın kırık kemiği kaldırırken sinüsü yırtması olasılığı vardır. Dışarı öyle çok kan sızar ki nereyi onaracağını göremez cerrah. İşte bu noktada ikinci yılındaki bir asistan paniğe kapılabilir. Jay Strauss da Henry'yi bu yüzden çağırmıştır.

Filmlere bakarken Rodney'e, "Hastadan söz et bana," diyor Perowne.

Rodney gırtlığını temizliyor. Dili ağzının içinde büyümüş gibi. "Erkek, yirmili yaşlarda, yaklaşık üç saat önce merdivenden yuvarlanmış. Acilde uyukluyordu, Glasgow Koma Derecesi on üçken on bire düştü. Kafatasında kırıklar var, başka bir zedelenme yok. Normal boyun röntgeni alındı. Tarama yapıldı, tüp takılması istendi, sonra da doğru yukarı yollandı."

Perowne omzunun üstünden anestezi aletindeki monitörlere göz atıyor. Baxter'ın nabızı seksen beş, tansiyonu on üçe dokuz nokta dört.

"Ya tarama?"

Rodney duraksıyor, belki de bir bit yeniği olup olmadığını düşünüyor, farkına varmadığı ve aşağılanmasını daha da artıracak bir şey. İri yarı bir genç adam Rodney, ara sıra, insanın içini acıtacak ölçüde Guyana'yı özleyiyor, günün birinde orada kafa travması ünitesi kurmayı arzuluyor. Eskiden, önemli bir takımda rugby oyuncusu olma umudu da besliyordu, ama sonunda tıp ve sinir cerrahisi öne geçti. Sevimli, zeki bir yüzü var, kadınların ona bayıldığı söyleniyor, o da ortalıkta dolaşıyor. Perowne onun işini bildiğini düşünüyor.

"Orta çizgiden içe göçmüş bir kırık, hem ekstradural hem..."

Rodney kâğıdın üst tarafındaki bir görüntüye ve virgüle benzeyen küçük beyaz bir kütleye işaret ediyor, "... dura altında."

Hem duranın alt tarafındaki pıhtıyı hem de üst tarafındaki daha iri olanı görmüş, alışıldığın biraz dışında bir görüntü bu.

Perowne, "İyi," diyor ve bu tek sözcük Rodney'in gecesini kurtarıyor. Asistanın farkına varmamış olacağı üçüncü bir anormallik daha var. Tıp ilerledikçe genç doktorlar teşhiste kullanılan bazı numaralara başvurmaz olurlar. Filmin daha yukarısındaki bir çerçevede Baxter'ın beyninin iki yanındaki kaudat, alışıldık dışbükey görünümde değil, yani dış yan karıncıkların öndeki boynuzunun içine doğru giren normal sağlıklı kabarıklık yok. DNA testinden önce bu büzülme, Huntington Hastalığı olduğunu doğrulayan bir faktördü. Henry haklı olduğundan asla kuşkuya düşmemişti, ama fiziksel kanıt, cansıkıcı olsa da tatmin ediyor onu.

Henry Jay'e, "Kan var mı?" diye soruyor.

Gita Syal, "Buzlukta tonla var," diyor.

"Hasta hemodinamik açıdan stabil mi?"

"Tansiyon ve nabız iyi. Ameliyat öncesi kanlar da iyi. Havayolu basıncı da tamam," diyor Jay. "Harekete geçmeye hazırız, patron."

Rodney'in tam istenilen bölgeyi tıraş ettiğine emin olmak isteyen Perowne, Baxter'ın başına bir göz atıyor. Yara düzgün ve temiz –yoldaki trafik kazalarında olan yaralarda görülen ince kum ve toz toprak yerine bir duvar, bir süpürgelik, taş zeminli bir sahanlık– acilde dikilmiş. Elini sürmeden bile hastasının başının tepesinde tümsek gibi bir şişkinlik olduğunu görüyor – kemikle kafa derisi arasında kan toplanmakta.

Asistanın işinden hoşnut kalan Perowne ayrılırken ona, "Ben hazırlanırken sen de dikişleri al," diyor. Köşede durup bir piyano müziği seçiyor. Goldberg Varyasyonları'nda karar kılıyor. Aynı müziğin dört tane kaydı var orada, Glenn Gould'un gösterişli, saptırmalı müziğini değil, Angela Hewitt'in bütün tekrarlamaları içeren akıllı ve ipeksi çalışmasını seçiyor.

Aradan beş dakika geçmeden, tek kullanımlık uzun ameliyat önlüğü, eldiven ve maskesiyle masaya dönüyor bile. CD çaları başlatması için Gita'ya işaret ediyor. Emily'nin yanına getirdiği paslanmaz çelik alet arabasından küçük maşayla bir gazlı bez alıyor, içinde Betadine solüsyonu olan bir kaba batırıyor. Tath, melankolik arya açılmaya, yayılmaya başlıyor, başlangıçta duraksıyor sanki, ameliyathaneyi daha da büyütüyor. Solgun cilde ayçiçeği sarısının değmesiyle birlikte Henry'nin üzerine bildik bir hoşnutluk çöküyor: Ne yaptığını tam olarak bilmenin verdiği zevk bu, aletleri tekerlekli arabanın üzerinde dizili görmenin, ameliyathanenin sesleri boğan sakinliğinde ekibiyle birlikte olmanın, hava filtresinin mırıltısının, örtünün altında görünmeyen Baxter'ın yüzüne bantla tutturulmuş maskeye giren oksijenin sertçe tıslamasının, tepedeki parlak ışıkların. Çocuklukta büyülenmiş gibi oynanan bir masa oyununun anısı.

Fırçayı elinden bırakıyor, sakince, "Lokal," diyor.

Emily hazırlamış olduğu derialtı enjeksiyonunu uzatıyor. Henry derialtında birkaç yere, kesik çizgisi boyunca ve ötesine geçerek sıvıyı hızla zerkediyor. Mutlaka gerekli değil, ama lignocaine'in içindeki adrenalin kanamayı azaltır. Her noktada kafa derisinde hemen şişlikler oluşur. Henry derialtı enjeksiyonunu bırakıyor ve elini açıyor. İstemesine gerek yok – Emily kıvrık deri bıçağını onun avucuna koyuyor. Henry o bıçakla kesdiği birkaç santim daha genişletiyor ve derine iniyor. Elinde iki kutuplu koterle Rodney hemen yanında, iki-üç yerdeki kanamayı hemen durduruyor. Her temasta bir bip sesi çıkıyor, keskin bir yanık et kokusuyla birlikte incecik gri bir duman yükseliyor. Cüssesine rağmen Rodney klinik şefinin hareket alanına taşmaktan ustalıkla kaçınıyor, iki yana çekilmiş deriyi sıkıca tutan ve kan sızmasını önleyen küçük mavi Raney mandallarını takıyor.

Perowne, büyük retraktörlerden ilkinin istiyor ve yerine takıyor. İkincisini Rodney'in takmasına izin veriyor, şimdi uzun kesik tıpkı ardına kadar açılmış bir ağız gibi iki yana ayrılmış, kafatasını ve bütün hasarı ortaya çıkarmış.

Çatlak oldukça düzgün bir çizgi izliyor. Arasından kan çıkıyor, değişmiş kan. Rodney o bölgeyi tuzlu suyla silip kurula-

dıktan sonra kemikteki çatlağın iki milimetre genişliğinde olduğunu görüyorlar, bir deprem yarığının havadan görünüşüne benziyor, ya da kurumuş bir nehir yatağındaki çatlağa. Ortadaki göçüp çatlamış yerde iki kemik parçası yana eğilmiş, onlardan da daha ince üç çatlak çıkıyor. Delik açmaya gerek yok. Perowne kesme testeresini daha geniş çatlağa sokabilecek.

Emily kraniyotom'u uzatıyor, ama aletin ayağının görünüşü Perowne'un hoşuna gitmiyor, biraz çarpık gibi. Joan hazırlık odasına koşup yenisini getiriyor. Bu seferki yeterli, Joan aleti steril ambalajından çıkarıp takarken Perowne Rodney'e, "Sinüsü tamamen kontrol altında tutabilmek için çökmüş çatlağın çevresine bir flep dolayacağız," diyor.

Ameliyat yerini Henry Perowne'dan daha hızlı açan kimse olmadığı söylenir. Şimdi her zamankinden hızlı davranıyor, çünkü duraya zarar verme tehlikesi yok – pıhtı onun üzerine bastırıyor, kafatasından uzağa itiyor. Rodney kesilen kenarı tuzlu suyla ıslatmak üzere elinde Dakin şırıngasıyla yaklaşırsa da yanık kemik kokusu ameliyathaneyi dolduruyor. Henry bazen, uzun bir günün ardından üstünü değiştirirken bu kokunun elbisesinin kıvrımlarına sindiğini düşünüyor. Kraniyotomun tiz sesini bastırıp konuşmak mümkün değil. Rodney'e daha dikkatli bakmasını işaret ediyor gözüyle. Testereyi orta çizginin üzerinde gezdirirken olağanüstü özen gösterilmesi gerekiyor. Henry yavaşlıyor ve matkabın ayağını yukarı çeviriyor – yoksa sinüse değip parçalama tehlikesi var. Böyle kalın bir kemiğin içine hapsedilmesine rağmen beynin ameliyathane dışında bir yerde zarar görmesi şaşılacak şey. Perowne sonunda Baxter'ın kafasının arkasında oval bir parça kesmeyi başarıyor. Flepi kaldırmadan önce göçükteki kemik parçalarını inceliyor. Bir Watson Cheyne makası istiyor ve o parçaları dikkatle kaldırıyor. Kolayca kurtuluyorlar oldukları yerden, Perowne onları Emily'nin uzattığı böbrek biçimli, tendürdiyot dolu kaba bırakıyor.

Yine aynı makası kullanarak flepi kafa derisinden çekip alıyor, hindistancevizinden koparılmış gibi kocaman bir kemik parçası bu, kabın içine öteki parçaların yanına koyuyor. Pıhtı olduğu gibi ortada, kopkoyu kırmızı renkte ve taze pişi-

rilmiş reçel kıvamında. Ya da Perowne'un bazen düşündüğü gibi, plasentaya benziyor. Ama kemik flepin baskısı kalktığı için pıhtının kenarlarında kan rahatça akıyor. Baxter'ın kafasının arkasından akıyor, ameliyat örtülerinin üzerinden geçip yere damlıyor.

"Masanın baş tarafını yükseltin. Yapabildiğiniz kadar yapın," diyor Henry, Jay'e. Kanayan nokta kalpten yüksekse kan daha az akar. Masa yükseliyor, Henry ile Rodney ayaklarının altındaki kana basmadan tekrar hastanın başına geçip birlikte işe giriyor, pıhtıyı alabilmek için bir emiciyle bir Adson forsepsi kullanıyorlar. Bölgeyi tuzlu suyla ıslatıp sonunda yırtılan yeri görebiliyorlar, sinüste 60 milim kadar bir kısım. Kemik flepi doğru yerleştirilmişti, hasar, açılan yerin tam ortasında. Fışkıran kan hemen görüşü zayıflatıyor. Göçen çatlaktaki kemiğin ucu damarı delmiş olmalı. Rodney emiciyi yerinde tutarken Perowne bir Surgicel bant alıp yırtığın üzerine kapatıyor, üstüne de bir gazlı bez koyup Rodney'e parmağını bastırması için işaret ediyor.

Henry, Jay'e "Ne kadar kan kaybettik?" diye soruyor.

Jay'in Joan'a, ne kadar ıslatıldığını sorduğunu duyuyor. Birlikte hesap ediyorlar.

"İki buçuk litre," diyor anesteziist, alçak sesle.

Perowne periyostal forsepsi istemek üzereyken Emily onu avucuna bırakıyor. Henry kafa derisinde açıkta olan ama hasar görmemiş bir yer buluyor ve forsepsle -bir tür küret- perikrandan iki uzun parça çekiyor, kemiği örten lifsi zar bu. Rodney gazlı bezi çekiyor, yırtıktan Surgicel bantı da kaldırmak üzereyken Perowne başını iki yana sallıyor. Pıhtı oluşuyor olabilir, bunu engellemek istemiyor. Perikran zarını yavaşça Surgicel'in üzerine koyuyor, üzerine bir tabaka daha Surgicel ve ikinci tabaka perikran, en üste de temiz gazlı bez yerleştiriyor. Sonra Rodney'in parmağı. Perowne o bölgeyi tekrar tuzlu suyla temizleyip bekliyor. Saydam donuk mavimsi dura temiz kalıyor. Kanama durmuş.

Ama henüz ameliyat yerini kapatmaya başlayamazlar. Perowne eline bir düz bistüri alıp durada küçük bir kesik açıyor, biraz aralıyor ve içine bakıyor. Baxter'ın beyninin yüzeyi ger-

çekten pıhtıyla kaplı, ilkinden çok daha küçük. Henry yarığı genişletiyor ve Rodney durayı destekleyici dikişlerle geriye tutturuyor. Genç asistanın çıkardığı işin hızı Perowne'ü hoşnut ediyor. Katılaşmış kanı çıkarmak için Rodney Adson forsepsini kullanıyor. Tuzlu suyla temizleyip emiciyle karışımı çekiyorlar, kanamanın devam edip etmeyeceğini görmek için bekliyorlar. Perowne yakındaki ince zarlı granülasyonlardan birinin kanamasından kuşkuluyor. Bir şey yok, yine de kapatınıyor henüz. Emin olmak için birkaç dakika beklemeyi yeğliyor.

Bu bekleme sırasında, Rodney hazırlanma odasına açılan kapının yanındaki masaya gidip oturuyor, bir şişe su içiyor. Emily aletlerin durduğu tepsinin başında, Joan yerdeki kan gölüyle uğraşıyor.

Jay asistanıyla mırıldanarak konuşmayı bırakıp Perowne'a, "Biz iyiyiz burada," diyor.

Henry masanın başucundan ayrılmıyor. Başından beri müziğin farkında olsa da ancak şimdi bütün dikkatini veriyor ona. Aradan bir saat geçmiş ve Hewitt son varyasyona gelmiş, quodlibet'e; yemek ve cinsellik dolu köylü şarkılarını yansıtan gü-rültülü ve eğlenceli, hatta azgın bir müzik. Son neşeli notalar duyulmaz oluyor, birkaç saniyelik sessizlikten sonra arya yeniden başlıyor, kâğıt üzerinde aynı, ama aradaki varyasyonlar tarafından değiştirilmiş, hâlâ yumuşak, ama uysal ve daha hü-zünlü, piyanonun notaları uzaktan süzülüp geliyor, sanki bir başka dünyadan gelir gibi ve yavaşça yükseliyor. Henry, Baxter'ın beyninin bir yerine bakıyor. Oranın bildiği bir alan olduğuna kendisini kolayca inandırabilir, alçak tepeleri ve beyin kıvrımlarının vadi gibi açılmış girintileriyle bir tür vatan; hepsinin bir adı ve yüklendiği işlev var, avucunun içi gibi biliyor onları. Orta çizginin tam solunda, yanlamasına gidip kemiğin altında gözden kaybolacak biçimde Rolando önü girusu var. Arkasında da, paralel konumda Hipokamp girusu. Ne kadar kolaylıkla hasar görebilir ve ne korkunç sonuçları ömür boyu çekilir. Amerikan kentlerindeki kötü mahallelerden uzak durucasına, bu bölgelerden uzak durmak için ne kadar çok zaman harcamıştı. Ve bunu bilmesi, kendi cahilliğini ve herkesin cahilliğini bilmesi, her gün korkutuyor onu. Yakın zamanlarda-

ki ilerlemelere karşın, bu iyi korunmuş, yaklaşık bir kilogram ağırlığındaki hücrelerin gerçekten bilgiyi nasıl şifrelediği, deneyimleri, anıları, düşleri ve amaçları nasıl içinde sakladığı hâlâ bilinmiyor. Kendi hayattayken olmasa bile, gelecek yıllarda kodlama mekanizmasının anlaşılacağından Henry kuşku duymuyor. DNA'nın içinde, kopyalanan hayatın dijital kodlarının barınması gibi, beyinde barınan temel sır da günün birinde açığa çıkacak. Çıksa bile, bir nemli maddenin, birleşince yaşanan ânın canlı bir yanılışmasını oluşturan, içindeki bu parlak düşünce, görüntü, ses ve temas sinemasını nasıl yapabildiği yine de merak edilecek, insanın kendisi de, bir başka parlak yanılışma olarak, hayalet gibi o ânın tam ortasında dikilecek. Maddenin nasıl bilince geçtiğini açıklamak mümkün olabilir mi? Tatmin edici bir açıklama gelmiyor aklına, ama olacağını biliyor, sır açığa çıkacak; onlarca yıl sonra, bilimadamları ve kuruluşlar var oldukları sürece, açıklamaların bir kısmı elenecek, geriye bilinçlilik hakkında çürütülemez bir gerçek kalacak. Bu şu anda bile olmakta, bu ameliyathanenin pek uzağında olmayan laboratuvarlarda çalışma yapılıyor ve yolculuk tamamlanacak. Henry bundan emin. Tek inancı bu. Bu hayat görüşünde bir ihtişam var.

Bu beynin umutsuz durumunu ameliyathanede ondan başka bilen yok. Gözlerinin önündeki Rolando önü girusu çoktan illele uzlaşmış, büyük olasılıkla beynin ta içinde, kaudatta ve putamende bir bozulmayla birlikte. Henry parmağını Baxter'ın beyin kabuğunun yüzeyine koyuyor. Bazen bir tümör ameliyatından önce beyne değdirir elini, kıvamına bakar. Sağaltıcı elin düşünüyü kurmak ne güzel bir peri masalıydı, ne kadar anlaşılabilir, ne kadar insancıldı. İşaret parmağının okşamasıyla bunu başaracak olsaydı hemen yapardı. Ama bugünkü durumunda Henry'nin sanatının, sinir cerrahisinin sınırları yeterince basit: Bu bilinmedik işaretler, bu yoğun ve harika devre karşısında Henry ile meslektaşları sadece kusursuz bir boru tesisatçılığı hizmeti sunuyorlar.

Ameliyathanenin parlak ışıklarının aydınlattığı Baxter'ın onarılamaz beyni dakikalardır tertemiz, örümceksi kabarcıklı dokuda hiçbir kanama belirtisi yok.

Perowne başıyla Rodney'e işaret ediyor. "İyi görünüyor. Kapatabilirsin."

Rodney'den hoşnut olduğu ve onun kendisini bu akşamla ilgili olarak daha iyi hissetmesini istediği için Perowne yönetimi asistanına bırakıyor. Rodney durayı mor iplikle dikey -3-o Vicryl- ve ekstradural direni yerleştiriyor. Kemik flepini yerine koyuyor, göçük kırık yerindeki iki kırık parçayla birlikte. Sonra kemiği sabit tutacak titanyum levhaları vidalamak için kafatasında delik açıyor. Baxter'ın kafatasının bu tarafı şimdi çılgın bir zemini andırıyor ya da kırık bir porselen bebeğin beceriksizce onarılmış kafasını. Rodney kafatası derisi altı direnini takıyor, sonra da 2-o Vicryl ile kafa derisini dikmeye koyuluyor, çatalcivileri de deriye mıklıyor. Perowne, Gita'dan Barber'ın "Yaylı Çalgılar İçin Adagio"sunu koymasını istiyor. Son birkaç yıldır radyoda insanı bayıltacak kadar çok çalmıştı bu parça ama Henry bazen ameliyatın son evrelerinde onu dinlemekten hoşlanıyor. Bu uyuşturucu, ruhani müzik uzun bir çahşmanın sona ermekte olduğunu getiriyor akla.

Rodney yaranın üstüne ve çevresine klorheksadin koyuyor ve küçük bir tamponla kapatıyor. Bu noktada Henry devreye giriyor, kafayı kendisi sargılamak istiyor. Kafa mengenesinin vidalarını teker teker gevşetiyor. Açılmış üç uzun gazlı bez alıyor ve Baxter'ın kafasının üzerine koyuyor. Başın çevresine uzun bırakılmış iki gazlı bez sarıyor. Sol eliyle beş gazlı bezi bastırırken Baxter'ın başına -karnına dayayarak- uzun bir krep bandaj sarıyor. İki direne değmemeye çalışmak, kafanın düşmemesine gayret etmek, teknik ve fiziksel açıdan güç. Kafa bandajı sonunda yerleşip sıkılanınca ameliyathanedeki herkes, bütün ekip Baxter'ın etrafını alıyor; bu aşamada, olduğu gibi ortaya çıkmış beynin küçük bir bölümü yeniden o kişiye iade edildiğinde hasta eski kimliğine kavuşur. Hastanın böyle sergilenmesi hayata dönüş demektir, daha önce yüzlerce kez görmemiş olsa Henry bunu şefkatle karıştırabileceğini hissediyor. Emily ile Joan, Baxter'ın göğsündeki ve bacaklarındaki ameliyat örtülerini dikkatle çekip alırlarken Rodney tüplerin, boruların ve direnlerin yerlerinden çıkmamalarına özen gösteriyor. Gita, hastanın gözlerini kapatan tamponları kaldı-

ıyor. Jay, Baxter'ın bacaklarını örten şişirilebilen elektrikli battaniyeyi kaldırıyor. Henry masanın ucunda durup Baxter'ın kafasını ellerinin arasında tutuyor. Hastanın hastane gömleği içindeki çaresiz bedeni masanın üzerinde küçücük kalmış. Yaylı çalgılar orkestrasının ruhani, alçalan notaları sanki yalnız Baxter'a yönelik. Joan hastanın üzerine bir örtü çekiyor. Ekstradural ve kafatası derisi altı direnlerini birbirine dolaştırmamaya gayret ederek Baxter'ı sırtüstü çeviriyorlar. Rodney masanın baş tarafına içi dolgulu bir atnalı sokunca Henry Baxter'ın başını onun üzerine koyuyor.

Jay, "Gece boyunca uyutmamı ister misin onu?" diye soruyor.

"Hayır," diyor Henry, "şimdi uyandıralım."

Anestezist, ilacı keserek, Baxter'ın oksijen tüpünden ayrılıp doğal soluk alıp vermeye geçişinde yardımcı olacak. Geçiş denetlemek üzere Strauss avucunda küçük siyah bir kese tutuyor, rezervuar kesesi, Baxter'ın soluğu oradan geçecek. Jay, anestezi aletinin üzerindeki elektronik düğmelerden çok kendi dokunma duygusuna güvenmeyi yeğliyor. Perowne lastik eldivenlerini çıkarıyor ve hep yaptığı gibi salonun karşı tarafına, çöp kutusuna doğru fırlatıyor. Kutuya düşüyorlar - her zaman iyiye işarettir bu.

Önlüğünü çıkarıyor, onu da çöp kutusuna atıyor, sonra, ameliyat notlarını kaydedeceği bir form aramak üzere başında kepiyle koridora çıkıyor. Masada, iki polisi bekler buluyor, onlara Baxter'ın on dakika içinde yoğun bakım ünitesine taşınacağını söylüyor. Ameliyathaneye geri döndüğünde orada farklı bir havayla karşılaşılıyor. Samuel Barber gitmiş, yerine Country ve Western müziği gelmiş - Jay'ın zevki bu. Emmylou Harris, "Boulder to Birmingham"ı söylüyor. Emily ile Joan ameliyathaneyi temizlerken bir arkadaşlarının düğününden söz ediyorlar; gece vardiyasında bu sıkıcı iş ameliyathane hemşirelerine kalır. İki anesteziist ile Rodney Browne hastanın yoğun bakıma nakledilmesi için son hazırlıkları yaparlarken bir yandan da ipotekler ve faiz yüzdeleri hakkında konuşuyorlar. Baxter kıpırdamadan, kendine geldiğine ilişkin en ufak bir belirti göstermeden sırtüstü yatıyor. Henry bir sandalye alıp notlarını yazmaya ko-

yuluyor. Ad hanesine "Baxter diye tanınıyor" yazıyor, doğum tarihine, "tahmini yaş 25 civarı" diye not düşüyor. Kişisel bilgilerle ilgili bütün öteki ayrıntıları boş bırakması gerekiyor.

"Alışveriş ederken dolaşın," diyor Jay, Gita ile Rodney'e. "Mal bol."

"Sprey boyayla esmerleşecek," diyor Joan, Emily'ye. "Güneşe çıkması yasak, bazal hücreli karsinom oluyor. Şimdi cildi açık turuncu oldu, yüzü, elleri, her yeri, düğün de cumartesi günü."

Henry aceleyle not tutarken bu gevezelikler onu rahatlatıyor, 'eks/subduralis, üst saj. sinüs onarımı, pt olabilir, kafa yükseğe kaldırıldı&çivili, yara genişletildi/çekildi, serbest kemik flepi çevrildi..."

Son iki saattir her türlü zaman kavramını, hayatının öbür kısımlarının tümünü silen, bütün dikkatini topladığı bir düşünüş görüyor gibiydi. Kendi varlığının bile farkında değildi. Sadece şimdiyi yaşıyordu, geçmişin ağırlığından ya da gelecekle ilgili kaygılardan kurtulmuştu. Yaşandığı sırada değil de geriye bakıldığında derin bir mutluluk gibi hissediliyor. Kendini bir başka ortamda hissettiği için cinselliği andırıyor, ama verdiği zevk öbürü kadar belirgin değil, ve kesinlikle kösnül de değil. Bu ruh halinin verdiği zevki, edilgen türdeki eğlencelerin hiçbirinde bulamıyor. Onu bu duruma ne kitaplar getirebilir ne de sinema, hatta müzik. Bir nedeni, başkalarıyla çalışmak, ama bu hepsi değil. Yaşadığı andan bu masum kopuş, kolay bir şeye benzemiyor, dikkati toplama ve beceri gerektiriyor, baskı, çözülecek sorunlar, hatta tehlike getiriyor. Henry kendini sakin ve ferah hissediyor, varolmaya yetecek nitelikte. Tertemiz bir boşluk duygusu, derin, sessiz bir neşe. İşinin başına dönmüş, sevişmesi ve Theo'nun şarkısı sayılmazsa, tatil gününün, değerli cumartesisinin hiçbir ânında olmadığı kadar mutlu şimdi. Ameliyathaneden çıkmak üzere ayağa kalkarken, aklından zorun var herhalde, diye düşünüyor.

Asansörle alt kata iniyor ve cilalı, loş bir koridordan geçip sinir cerrahisi bölümüne gidiyor, nöbetçi hemşireye kendini tanıtı-

yor. Sonra içeri giriyor, camından içeri bakmak üzere dört yataklı bir odanın önünde duruyor. En yakındaki yatağın gece lambasının yandığını görünce kapıyı sessizce açıp içeri giriyor. Kız yatakta oturmuş, pembe naylon kapaklı bir not defterine yazı yazıyor. Henry onun yatağının yanına oturunca, not defterini kapamasına fırsat kalmadan, yazdığı bütün "i"lerin noktalarının yerine özenli birer kalp çizmiş olduğunu görüyor. Kız onu uykulu gözlerle gülümseyerek selamlıyor. Henry'nin sesi fısıltıdan farksız.

"Uyuyamadın mı?"

"Hap verdiler ama kafamı boşaltamıyorum."

"Bana da olur. Aslında dün gece de oldu. Geçiyordum... sana kendim söyleyeyim dedim. Ameliyat çok iyi geçti."

Tatlı koyu teniyle, yuvarlak, sevimli yüzüyle ve dün öğleden sonra Henry'nin başına doladığı kalın krep sargıyla vakur, kasvetli bir görünümü var. Afrikalı bir kraliçe. Yatakta aşağı kayıyor, örtüyü çekip omuzlarına sarıyor, yatarken bildiği bir masalı dinlemeye hazırlanan bir çocuğa benziyor. Not defterini göğsüne bastırıyor.

"Söylediğin gibi hepsini çıkarabildin mi?"

"Kaymak gibi çıktı. Dışarı yuvarlandı. Son zerresine kadar."

"Daha önce kullandığın kelime neydi, hani nasıl gideceğini söylerken?"

Henry şaşkın. Kızın tavrının değişmesi, konuşurkenki sıcaıklığı, sert sokak dilinden vazgeçmesi, ilaçların ya da yorgunluğun eseri olamaz. Ameliyat yaptığı bölgenin, beyinciğin orta lobunun, duygusal işlevlerle ilgisi yoktur.

"Prognoz," diyor Henry.

"Doğru. Evet doktor, prognoz nasıl?"

"Mükemmel. Tamamen iyileşme şansın yüzde yüz."

Kız örtülerin altına daha da gömülüyor. "Bunu söylemeni seviyorum. Bir daha söylesene."

Henry, sesinin olabildiğince gür ve otoriter çıkmasına gayret ederek denileni yapıyor. Andrea Chapman'ın hayatında değişen ne varsa o not defterine yazılı olduğuna karar veriyor. Parmağıyla defterin kapağına dokunuyor.

"Neleri yazmaktan hoşlanıyorsun?"

"Bu sır," diyor telaşla kız. Ama gözleri parlıyor, dudakları konuşacakmışçasına aralanıyor. Sonra fikrini değiştiriyor, ağzını kapatıyor ve yüzünde muzip bir ifadeyle gözlerini tavana diyor. Anlatmak için can atıyor.

"İyi sır tutarım ben," diyor Henry. "Doktorlar sır tutar."

"Kimseye söylemeyeceksin, tamam mı?"

"Tamam."

"İncil'e el basar mısın?"

"Kimseye söylemeyeceğime yemin ederim."

"Olay şu. Tamam mı? Kararımı verdim. Doktor olacağım."

"Harika."

"Cerrah. Beyin cerrahı."

"Daha da iyi. Ama mesleğine sinir cerrahı demeye alıştırdı kendini."

"Haklısın. Bir sinir cerrahı. Savulun hepiniz! Ben sinir cerrahı olacağım."

Kaç kişinin gerçek ya da hayali tıp kariyerinin çocuklukta ameliyat sonrası baygınlığı içinde başladığını kim bilebilir ki? Yıllar boyunca birkaç çocuk, Perowne hastalarını yokladığı sırada böyle bir arzuları olduğunu ona açıklamışlardı, ama şu anda Andrea Chapman'da olduğu gibi hiçbiri yanıp tutuşmamıştı. Örtünün altında yatamayacak kadar heyecanlı kız. Zorlanarak kendini yukarı çekiyor, dirseğini yatağa dayıyor, diren takılı olduğu için elinden geldiğince çabalayarak elini başına destek yapıyor. Bakışları yere eğik, sorusunu sormadan önce dikkatle düşünüyor.

"Az önce ameliyattan mı çıktın?"

"Evet. Bir adam merdivenden yuvarlanıp kafasını vurmuş."

Ama kızın ilgilendiği şey hasta değil. "Dr. Browne orada mıydı?"

"Oradaydı."

Sonunda. Kız Henry'ye yüzünde yalvaran bir dürüstlük ifadesiyle bakıyor. Sırrı ortaya çıkmak üzere.

"Harika bir doktor değil mi o?"

"Evet, çok iyidir. En iyisi. Ondan hoşlanıyorsun, değil mi?"

Kız konuşmadan başını sallıyor. Henry uzunca bir süre bekliyor.

"Ona âşıkım."

Kutsal sözcükler duyulur duyulmaz kız irkiliyor, sonra alay edip etmediğini anlamak için Henry'nin yüzüne bir göz atıyor. Onu nüfuz edilemez derecede ciddi buluyor.

Henry onu kırmamaya çalışarak, "Sana göre yaşı biraz büyük değil mi?" diyor.

"On dört yaşımdayım," diye itiraz ediyor kız. "Rodney de sadece otuz bir. Hem konu şu..."

Doğrulup oturuyor, pembe defterini hâlâ göğsüne bastırıyor, tek gerçek konuda konuşabildiği için çok neşeli.

"...gelip senin oturduğun yere oturuyor, doktor olmak istiyorsam eğitim konusunu ciddiye almam gerektiğini filan söylüyor, gezip dolaşmamalıymışım, üstelik aramızda neler olduğunu bilmiyor bile. Onsuz oluyor. Hiçbir fikri yok! Yani benden yaşça büyük, önemli bir cerrah filan, ama öyle *saf* ki!"

Andrea planlarını anlatıyor. Klinik şefi olur olmaz -Henry içinden bunun yirmi beş yıl alacağını hesaplıyor- Guyana'ya Rodney'in yanına gidecek, kliniğini yönetmesine yardım edecek. Rodney'den beş dakika daha söz edildikten sonra Henry gitmek üzere ayağa kalkıyor. Kapıya vardığında kız arkasından, "Ameliyatımı videoya çekeceğinden söz etmiştin, hatırlıyor musun?" diyor.

"Evet."

"Görebilir miyim?"

"Sanırım görürsün. Ama görmek istediğine emin misin?"

"Aman Tanrım. Sinir cerrahı olacağım, unuttun mu? Onu seyretmem gerek. Kafamın içini görmek istiyorum. Sonra da kaseti Rodney'e göstereceğim."

Perowne dışarı çıkarken hemşireye Andrea'nın uyanık ve hareketli olduğunu bildiriyor, sonra asansörle yeniden üçüncü kata çıkıyor, sinir cerrahisi bölümünün arkasından dolaşan ve ana giriş kapısının yanında yoğun bakım ünitesine ulaşan uzun koridordan geçiyor. Dinlendirici loşlukta, dikkatle çalışan maki-

nelerin, göz kırpan renkli ışıkların bulunduğu yatakların arasındaki geniş boşlukta yürüyor. Işıklar aklına ıssız bir sokaktaki floresan lambalarını getiriyor; büyük salon, bir kentte şafak doğmadan hemen önce yaşanan kısa ömürlü sükûneti anımsatıyor. Müracaat masasında nöbetçi hemşireyi buluyor, Brian Reid, bir Geordie, form doldurmakla meşgul, ondan Baxter'ın bütün belirtilerinin iyi olduğunu, kendine geldiğini ve uyukladığını öğreniyor. Reid başıyla, önemseyerek, Baxter'ın yatağının yakınında karanlıkta oturmakta olan iki polis memurunu işaret ediyor. Hastasının durumunun sabit olduğunu görüp içi rahat edince yürüyerek eve dönmeyi planlıyordu Perowne, ama masadan ayrılınca polislerin yanına gidiyor. Yanlarına yaklaşırken memurlar, bezginler ya da uyukluyorlar, ayağa kalkıp kibarca dışarıda, koridorda bekleyeceklerini söylüyorlar.

Baxter sırtüstü yatıyor, kolları iki yanına uzanmış, aletlere bağlı, burnundan rahatça soluk alıyor. Ellerinin titremediğini fark ediyor Perowne. Uyku, tek kurtuluş yolu. Uyku ve ölüm. Başındaki sargı Andrea'da olduğu gibi saygınlık kazandırmıyor Baxter'a. Uzamış sakalları ve gözlerinin altındaki koyu renkli şişliklerle yumruk yiyip yere serilmiş bir boksöre benziyor, ya da iki nöbet arasında depoda kestiren bitkin bir şefe. Uykuda çenesi gevşemiş, ağzı maymuna benzemiyor artık. Durumunun korkunç haksızlığına karşın alnında her zaman belirgin kırışık yumuşamış, ve bu dinlenme sırasında ona bir zarafet kazandırmış.

Perowne bir koltuk çekip onun yanına oturuyor. Odanın öteki ucundaki bir kadın hasta, belki de uykusunda, sesleniyor, üç kez yineliyor o keskin hayret çığlığını. Perowne başını çevirmeden hemşirenin oraya gittiğini fark ediyor. Saatine bakıyor. Üç buçuk. Gitmesi, bu koltukta uyumaması gerektiğini biliyor. Ama şimdi, neredeyse tesadüfen, burada bulunduğu için bir süre kalmalı, ve uyuklamayacak da, çünkü pek çok şey hissediyor, pek çok zıt dürtü kaynıyor içinde. Düşünceleri karışık, kıvrımlı bir hal almış, o uzun odanın havasını da, koltuğunun altındaki zemini de kıpırdatan, eğip büken güç onları da etkilemiş. Bu açıdan duygular ışık gibi olmuşlar, dalga gibi, fizik dersinde öyle derlerdi. Burada kalması gerek, ve her zamanki tavrıyla o duyguları bile-

şenlerine, elementlerine ayırmalı, uzak ve yakın bütün nedenlerini bulmalı; ancak o zaman ne yapacağını, neyin doğru olduğunu bilebilir. Eliyle Baxter'ın bileğini tutuyor ve nabzını arıyor. Gerek-siz bir şey bu, çünkü monitörde parlak mavi rakamlarla görünüy-
yor nabız; dakikada altmış beş atıyor. Yapmak istediği için yapı-
yor Henry. Öğrenciyken ilk öğrendiği şeylerden biriydi bu. Basit,
ilk temas, kendinden ve bilgisinden emin olarak yapıldığı sürece
hastayı yatıştırır. Atışları, o yumuşak ayak seslerini on beş saniye
say, sonra dörtle çarp. Hemşire hâlâ odanın öteki ucunda. Kori-
dordaki polis memurları, açılır kapanır kapıdaki camdan görünüy-
yorlar. On beş saniyeden daha uzun bir zaman geçiyor. Aslında
düşüncelerini eleyip düzene sokmaya çalışırken ve ne yapılacağı-
na karar vermeye çalışırken tutuyor Baxter'ın elini.

Rosalind yatak odasındaki lambalardan birini açık bırakmış,
kanepenin yanında, aynanın altında olanını; ışık düğmesi so-
nuna kadar kısılmış, ampulden yayılan ışık mum ışığından da-
ha az. Rosalind yan dönmüş, kıvrılmış yatıyor, örtüyü karnının
üzerinde toplamış, yastıklarsa yere atılmış; huzursuz uykunun
kesin işaretleri. Henry yatağın ayak ucunda durup onu bir-iki
dakika seyrediyor, odaya girerken rahatsız edip etmediğini an-
lamak istiyor. Rosalind genç görünüyor, saçları yüzüne düş-
müş, bu da ona tasasız, çapkın bir görünüm vermiş. Henry
banyoya girip yarı aydınlıkta soyunuyor, kendini aynada gör-
mek istemiyor, çökmüş yüzünün görüntüsü yaşlanma konu-
sunda düşünmeye sevk edebilir onu, öyle olunca da uykusu
zehir olabilir. Çalışırken akan terini ve hastanenin bütün izleri-
ni üzerinden atmak için duş alıyor, Baxter'ın kafatasından çıkan
incecik kemik tozunun kendi alnındaki gözeneklere sinmiş ol-
duğunu hayal ediyor, sertçe sabunlanıyor. Kurulanırken o zayıf
ışıkta bile göğsündeki berenin belli olduğunu farkediyor, sanki
daha da yayılmış; kumaştaki leke gibi. Ama elini değdirdiğinde
eskisi kadar acımıyor. O darbeyi yemesi ve keskin bir şok dal-
gasının bedeninden geçtiğini hissetmesi, şimdi geride kalmış,
aylarca önceye ait bir anı gibi. Acıdan çok, küçük düşürülmüş-
lük. Yine de ışığı açmalı belki ve incelemeli çürüğü.

Ama belinde havluyla yatak odasına gidiyor, ışığı söndürüyor. Pancurlardan biri 2-3 santim aralık, yumuşak beyaz bir ışık bulanık bir çizgi halinde zemine ve karşı duvara vuruyor. Pancuru kapamaya kalkışmıyor – koyu karanlık, duyulardan yoksun kalmak, düşüncelerini harekete geçirebilir. En iyisi gözlerini bir şeye dikmesi ve gözkapaklarının ağırlaşacağını umması. Yorgunluğu, girip çıkan bir sancı gibi, azalmaya ya da değişken olmaya başlamış bile. Onu beslemeli ve ne olursa olsun düşüncelerden uzak durmalı. Yatağın kendi tarafında durup tereddüt ediyor; Rosalind’in örtüleri kendine çektiğini, altına alıp göğsünde topladığını görmesine yetecek kadar aydınlık içerisi. Örtüleri çekecek olsa Rosalind uyancak, ama örtüsüz yatamayacağı kadar da soğuk oda. Battaniye niyetine kullanmak üzere banyodan iki tane kalın bornoz alıyor. Rosalind az sonra öbür yanma döner, Henry de kendi payına düşen örtüyü çekebilir.

Ama tam yatağa girerken Rosalind elini uzatıp kolunu tutuyor, “Senin geldiğini görüyordum rüyamda,” diyor. “Gerçekten de sensin.”

Örtüleri kaldırıp Henry’yi sıcaklığının çadırına alıyor. Teni sıcak, Henry’ninki ise soğuk. Yan yatıyorlar, yüzleri birbirine dönük. Rosalind’i güçlükle seçebiliyor ama karısının gözlerinde iki ışık noktası görünüyor, Henry’nin arkasında kalan duvarda yükselen beyaz çizginin ucundan yansıyor. Rosalind’e sarılıyor ve karısı ona yaklaşırken onun başını öpüyor.

“Ne güzel kokuyorsun,” diyor Rosalind.

Henry homurdanıyor, belli belirsiz, teşekkür edercesine. Sonra sessizlik oluyor, her ikisi de bu geceyi, huzursuz oldukları herhangi bir başka gece gibi değerlendirip birbirlerinin kollarında uyuyakalıp kalamayacakları olasılığını tartıp biçiyorlar. Ya da belki de başlamayı bekliyorlar.

Biraz sonra Henry sakince, “Ne hissettiğini söyle bana,” diyor. Bunu söylerken elini karısının belinin altına koyuyor.

Rosalind soluğunu sertçe dışarı veriyor. Zor bir soru sormuş Henry. “Öfkeli,” diyor Rosalind sonunda. Fısıltıyla konuştuğu için inandırıcı gelmiyor kulağa. “Ve hâlâ çok korkuyorum onlardan,” diye ekliyor.

Henry, o adamların bir daha geri gelmeyeceklerini söyleyerek Rosalind'i yatıştırmak üzereyken Rosalind önce davranıp, "Yo, yo," diyor, "onların bu odada olduklarını hissediyorum demek istedim. Hâlâ buradalar. Hâlâ korkuyorum."

Rosalind'in bacaklarının titremeye başladıklarını hissediyor Henry, onu kendine çekip yüzünü öpüyor. "Sevgilim," diye mırıldanıyor.

"Özür dilerim. Daha önce yatağa girerken de böyle titremiştim. Sonra yatıştı. Ah Tanrım, dursun istiyorum."

Henry uzanıp ellerini Rosalind'in bacaklarına koyuyor, titreme gergin, kuru spazmlar halinde Rosalind'in dizlerinden çıkıyor gibi, sanki kemikleri eklem yerlerinde gıcırıyor.

"Şok geçiriyorsun," diyor Henry karısının bacaklarını ovuştururken.

"Ah Tanrım," diyor sürekli Rosalind.

Titremesi azalana kadar birkaç dakika geçiyor, o sürede Henry onu bırakmıyor, sarılıp sallıyor, onu sevdiğini söylüyor.

Rosalind sonunda sakinleşince her zamanki dingin sesiyle, "Kızgınım da," diyor, "elimde değil, ama cezalandırılmasını istiyorum. Yani ondan nefret ediyorum, ölmesini istiyorum. Sen bana ne hissettiğini sordun, ne düşündüğümü değil. O alçak, iğrenç herif, John'a ne yaptı, Daisy'yi de öyle zorlaması, bıçağı bana dayaması, bıçağı kullanarak seni yukarı çıkmaya zorlaması. Seni bir daha canlı olarak göremeyeceğimi sandım..."

Rosalind susunca Henry bekliyor. Karısı yeniden konuştuğunda sesi daha telaşsız. Yine yüz yüze yatıyorlar, Henry onun elini tutuyor, başparmağıyla parmaklarını okşuyor.

"Seninle sokak kapısının önünde konuştuğumda, yani intikam alma konusunda, korktuğum kendi duygularımdı. Senin yerinde olsam ona gerçekten korkunç bir şey yapardım diye düşündüm. Senin de aynı düşüncede olmaktan kaygılanıyordum, başını derde sokacağından."

Rosalind'e söylemek istediği o kadar çok şey var ki, ama şimdi sırası değil. Onan istediği yanıtı alamayacağını biliyor. Yarın yapacak bunu, Rosalind bu kadar altüst değilken, polis gelmeden önce.

Rosalind parmak uçlarıyla Henry'nin dudaklarını bulup öpüyor onu. "Ameliyatta neler oldu?"

"İyi geçti. Sıradışı bir şey olmadı. Çok kan kaybetti, yamadık onu. Rodney iyiydi, ama tek başına pek üstesinden gelemezdi."

"Demek bu Baxter denen adam yaşayacak ve suçlama yapılacaktır."

Henry burundan gelen, evet'e yakın, tarafsız bir mırıltıyla yanıt vermekle yetiniyor. Konuyu açacağı ânı düşünmesi yararlı olacak; pazar sabahı, kocaman beyaz fincanlarda kahve, limonluk pırıl pırıl kış güneşi içinde, beğenmedikleri ama her zaman okudukları gazeteler; Rosalind'in eline dokunmak için uzanırken karısı başını kaldırıyor, Henry onun yüzünde o sakin zekâyı okuyor, dikkatini toplamış, bağışlamaya hazır. Henry gözlerini karanlığa açıyor ve uyumuş olduğunu anlıyor, belki sadece birkaç saniye.

"Çok sarhoş oldu," diyor o sırada Rosalind, "cıvıdı, her zamanki şeyler. Her şeyle ilgilenmek güç oldu. Ama çocuklar harikaydılar. Onu taksiye bindirip geri götürdüler, bir otel doktoru gelip burnuyla ilgilenmiş."

Henry gecenin içinde yolculuk yaptığını hissediyor, geçici bir duygu bu. Rosalind'le birlikte bir seferinde Marsilya'dan Paris'e yataklı trenle gitmişlerdi, üstteki ranzaya sıkışıp yüzüstü yatmışlar, uyuyan Fransa'nın gözlerinin önünden geçmesini seyrederken şafak sökene kadar konuşmuşlardı. Bu geceki yolculuk, konuşmaları.

Henry içinde bulunduğu rahat, sürüklenir gibi durumda kayınpederine karşı yalnızca sevgi duyuyor. "Muhteşemdi ama," diyor. "Onu yıldırıamadılar. Daisy'ye de ne yapması gerektiğini söyledi."

"O cesurdu, tamam," diyor Rosalind. "Ama sen harikaydın. Ta başından, senin plan yaptığını, her şeyi hesapladığını görebiliyordum. Theo'ya baktığını gördüm."

Henry onun elini tutup parmaklarını öpüyor. "Senin çektiğini hiçbirimiz çekmedik. Sen inanılmazdın."

"Beni ayakta tutan Daisy oldu. Öyle güçlüydü ki..."

"Theo da, o merdivenden uçarcasına çıktı ya..."

Birkaç dakika boyunca, o akşam yaşananlar renkli bir serüvene dönüşüyor, güçlü iradelerin, gizli yeteneklerin, baskı altında ortaya çıkan yeni kişilik özelliklerinin sergilendiği bir tiyatro oyununa. İskoçya'nın batısındaki dağlara ailece çıkmalarının ardından böyle konuşurlardı; her şey ters giderdi ama işin ilginç yanı, eğlenceli de olurdu. Şimdi, birden coşuyorlar, övgüler yağdırıyorlar, ve bildikleri bir şey olduğu için, birbirlerini göklere çıkarmaktan daha az tuhaf kaçacağı için çocukların yaptıklarını kutluyorlar. Son yirmi yıldır Henry ile Rosalind saatlerce tam da bunu yapmışlardı, başbaşayken çocukları hakkında çene çalmaktan hoşlanıyorlardı. Bu son kahramanlıkları, karanlıkta bir yıldız gibi, Theo'nun adamın yakasını tutması, Daisy'nin onun gözlerinin içine bakması. Ne kadar sevimli çocuklar bunlar, ne tatlı yaratıklar, onların annesi ve babası oldukları için ne kadar şanslılar. Ama heyecanlı sohbetleri sürmüyor, sözcükleri kulaklarına boş ve gerçek dışı gelmeye, sönmeye başlıyor. Baxter'ı çektikleri işkencenin tam ortasında görmemek daha fazla gelmiyor ellerinden, zalim, zayıf, anlamsız, kendisine kafa tutulmasını isteyen Baxter. Daisy'den söz ederken gebeliğine değinmiyorlar. Henüz hazır değiller buna, ama yakında olacaklar.

Biraz sustuktan sonra Henry, "Olay kesinlikle şu," diyor, "aklı gidiyor, o da bir gol atayım bari, dedi. Hangi uğursuz, denetimsiz duygularla hareket ettiğini kim bilebilir?" Sonra Rosalind'e University Sokağı'ndaki karşılaşmalarını ayrıntılarıyla anlatıyor, konuyla ilgili olabileceğini düşündüğü her şeyi de ekliyor, kendisine geçmesini işaret eden polis memurunu, Gower Sokağı'ndaki göstericileri, cenaze törenini andıran davul seslerini, Baxter'la tartışmadan önce içinden gelen kavgacı dürtüleri. Henry konuşurken Rosalind'in eli onun yanağında. Işığı açabilirler ama bu mahrem, dingin karanlık onları rahatlatıyor, bu cinsellikten uzak, çocuksu kucaklaşma ve gecenin içinde konuşma. Daisy ile Theo yatıya gelen arkadaşlarıyla üst katta böyle yaparlardı; saat 03.00'te hâlâ duyulan, uykuya yenilmemek için debelenen ve yeniden başlayan kısık sesler. Henry on yaşındayken, bir yaş küçük kuzini, annesi hastanedeyken bir aylığına kalmaya gelmişti. Henry'nin yatağı çift kişilikti, yata-

cak başka yer de yoktu, Henry'nin annesi kızı onun yanına vermişti. Henry ile kuzini gün boyunca birbirlerini görmezden geliyorlardı. Mona tombul bir kızdı, kalın camlı gözlük takıyordu, bir parmağı da kopuktu; hepsinden önce de bir kızdı; ama ilk gece, yatağın öteki yanındaki ılık bir tümsekten gelen, bedeni görünmeyen fısıltılı bir ses, okulla gidilen şekerleme fabrikası gezisinin destanını anlattı, bir çağlayandan oluk oluk dökülen çikolatalar, gözle görülemeyecek kadar hızla dönen makine, sonra hızlı, acısız kopuş, kanın fıskiye gibi fışkırıp öğretmenin ceketini lekelemesi, bayılan arkadaşları, ustabaşının dört ayak üzerinde makinenin altına girip kopan "parçayı" araması. Heyecanlanan Henry'nin ağzından kesik bir homurtudan başka yanıt çıkmadı, ama Mona sportmence minnettardı, böylece zaman kapsülünde yola çıktılar, kısacık hayatları ve biraz da yaratıcılık, gece boyunca anlattıkları korkunç anekdotlara yetti, o yaz gününün sabahını böyle buldular, öteki geceler de farklı konularla aynı şekilde geçti.

Henry, Baxter'la olan tartışmasını anlatmayı bitirince Rosalind, "Elbette ki otoriteni kötüye kullanmadın," dedi, "seni öldürebilirlerdi."

Rosalind'in böyle bir sonuç çıkarmasını istememişti Henry, onu başka yöne çekmek üzere ayarlamıştı ayrıntıları. Tam yeniden denemek üzereyken Rosalind kendisiyle ilgili bir hikâye anlatmaya başlıyor. Bu gece yolculuklarının doğası böyledir, peş peşe gelenler, birbiri ardına anlatılanlar mantıklı olmaz.

"Bu gece seni beklerken, uykuya dalmadan önce, adamın o bıçağı kaç dakika üzerimde tuttuğunu hesaplamaya çalışıyordum. Belleğimde yer eden bir zaman yok, kısa sürdü demek istemiyorum ama. Zaman yok, zaman olarak değil, bir dakika ya da bir saat değil, sadece bir olgu."

Bunları hatırlarken yine titremeye başlıyor, ama daha zayıf olarak, sonra geçiyor. Henry onun elini sıkıca tutuyor.

"Acaba bir tek şey, katıksız bir dehşet hissettiğim için mi dedim, ne bir değişiklik hissettim, ne de zamanın geçtiğini. Ama olay bu değil. Başka şeyleri hissettim."

Uzunca bir süre susuyor. Onun yüzündeki ifadeyi çözemeyen Henry, konuşması için karısını yüreklendirmekten çekiniyor.

Sonunda, "Hangi başka şeyler?" diyor.

Rosalind'in sesi üzgün olmaktan çok düşünceli. "Sen. Sen vardın. Bundan önce bir kez daha kendimi böyle dehşete düşmüş ve çaresiz hissetmişim, o da ameliyatımdan önceydi, kör olacağımı sandığım zaman. Gelip benimle birlikte beklediğin zaman. Öyle beceriksiz ve ciddiydin ki. Beyaz gömleğinin kolları dirseklerini ancak örtüyordu. Sana o zaman âşık olduğumu söylerim hep. Sanırım doğru bu. Bazen bunu uydurduğumu, sana daha sonra âşık olduğumu düşünürüm. Sonra bu gece, daha da büyük bir dehşet yaşarken, yine vardın, gözlerinle konuşmaya çalışıyordun benimle. Hep varsın. Bunca yıldan sonra. İşte dayandığım şey bu. Sen."

Rosalind'in parmaklarının yüzünde dolaştığını hissediyor, sonra Rosalind öpüyor onu. Artık çocuksu değil öpüşü, dilleri buluşuyor.

"Ama seni kurtaran Daisy oldu. O şiirle adamın havasını değiştirdi. Arnold neydi?"

"Matthew Arnold."

Henry kızının bedenini hatırlıyor, solgunluğunu, torununu taşıyan sert kabarıklığı, artık bir kalbi, kendi kendini düzenleyen sinir sistemi, toplu iğne başı kadar ama büyüyen bir beyni olan torununu; bir rahmin karanlığına salıverilen madde buralara kadar vardırır işi.

Henry'nin sessizliğini yorumlayan Rosalind, "Onunla tekrar konuştum," diyor. "Âşık, heyecanlı, bu bebeği doğuracak. Henry, onun yanında olmalıyız."

"Yanımdayım," diyor Henry, "yanındayız."

Gözleri kapalı, dikkatle Rosalind'i dinliyor. Bu bebeğin hayatı şekil almakta. Sevinçten çıldıran anne ve babasıyla birlikte bir yıl Paris'te, sonra da babasına önemli bir kazıda -kentin batısında, Roma tarzı bir villa- iyi bir iş teklif edilen Londra'da. Bir süreliğine hep birlikte buraya taşınıp meydandaki evde yaşayabilirler. Henry mırıldanarak belirtiyor kabulünü, memnun, ev büyük, altı yüz elli metrekare, yeniden çocuk sesi duymaya da hasret. Bir kıta büyüklüğündeki bedeninin kendinden uzaklaşıp yataktan aşağı uzadığını hissediyor, bir kral o, muazzam, uysal, bağışık, derininde şefkat ve sıcaklık taşıyan hangi plan olursa

olsun kabul edecek. Bebek ilk adımlarını burada atsın, ilk cümlesini burada söylesin, bu sarayda. Madem Daisy bebeğini doğurmak istiyor, o zaman mümkün olan en iyi şekilde olsun. Eğer Daisy şair olacaksa bu işten şirini çıkarır; bir dizi sevgili kadar iyi bir konu bu. Henry başını oynatamıyor, Rosalind Henry'yi bekleyen geleceği, evde yapılacak düzenlemeleri anlatırken onun elini okşamak için elini de pek oynatamıyor, dikkatle dinliyor, karısının sesindeki keyfe eşlik ediyor. İlk şok geçti. Rosalind iyileşiyor. Theo da planlarından söz etmişti, East Village'deki bir kulüpte devamlı orkestra olarak çalacak New Blue Rider'la birlikte on beş aylığına New York'a gidecek. Olmalı bu, Theo'nun müziğinin buna ihtiyacı var, ve ona yardımcı olacaklar, kalacak yer bulmasına yardımcı olup onu New York'ta ziyaret edecekler. Kral kabulünü bildiriyor, gümbürdeyerek.

Meydanın karşısında Charlotte Sokağı'ndan geçerek güne ye doğru giden bir ambulansın siren sesi Henry'yi biraz rahatsız ediyor. Dirseğinin üzerinde doğruluyor, karısına yaklaşıyor, şimdi yüzü onun yüzünün tam üstünde.

"Uyumalıyız."

"Evet. Polisler saat onda geleceklerini söylediler."

Ama öpüşmeleri bitince Henry, "Dokun bana," diyor.

İçine tatlı bir duygu yayılırken karısının, "Benim olduğumu söyle bana," dediğini duyuyor.

"Seninim. Tamamen senin."

"Memelerime dokun. Dilinle."

"Rosalind. Seni istiyorum."

Henry gününün bitimini böyle damgalıyor. Yaşadıkları an, tembelce, sevgiyle başlayan cumartesi sabahından çok daha keskin, çok daha hissedilir -hareketleri hızlı ve obur, neşeyle değil telaşla dolu- sanki sürgünden dönmüşler, sanki hapishanede uzun bir mahkûmiyetten sonra bir ziyafette tıkinıyorlar. İştahları gürültülü, hareketleri kaba. Şanslarına hâlâ inanamıyorlar ve istedikleri her şeyi kısa zamanda elde etmek istiyorlar. Sonunda, birbirlerinin olduktan sonra, her şeyin unutulacağını da biliyorlar.

Bir ara Rosalind, "Sevgilim," diye fısıldıyor, "ölebilirdik ama hayattayız."

Aşk için diriler, ama kısa bir süre için. Son, ani bir düşüşle geliyor, verdiği zevk öylesine yoğun ki tahammül etmesi acı veriyor, dayanılmaz derecede içe işliyor, soyulan ve çıplak bırakılan sinir uçları gibi. Sonra, hemen ayrılmıyorlar birbirlerinden. Karanlıkta sessizce yatıyor, kalp atışlarının yavaşladığını hissediyorlar. Henry yorgunluğunun ve özgür bıraktığı cinselliğindeki ani anlaşılabilirliğin tek bir olguda bir araya gelmesini yaşıyor, çöl gibi kuru ve düz bu olgu. O çölü geçmeye başlamalı şimdi, tek başına, ama umurunda değil. Sonunda birbirlerinin ellerini sıkıp iyi geceler diliyorlar –öpüşemeyecek kadar duyarlı tenleri– sonra Rosalind yan dönüyor ve birkaç saniye geçmeden derin derin soluk almaya başlıyor.

Henry Perowne kendinden geçip d alamıyor henüz – yorgunluktan uyuyamama noktasına gelmiş olabilir. Sırtüstü yatıyor, sabırla bekliyor, başı duvardaki beyaz ışık çizgisine çevrili, meşanesindeki rahatsız edici basıncın arttığının farkında. Birkaç dakika sonra yerdeki sabahlıklardan birini alıyor ve banyoya gidiyor. Ayaklarının altındaki mermer zemin buz gibi, kuzeye bakan yüksek pencerelerin açık duran perdeleri, kırık, turuncu bulutlarla dolu gökyüzündeki üç beş yıldızın görünmesine olanak tanıyor. Saat beş on beş, Euston Yolu'nda trafiğin sesi duyulmaya başlamış bile. Çişini yaptıktan sonra lavaboya eğilip musluktan bol bol soğuk su içiyor. Yatak odasına döndüğünde uzaktan bir uçağın homurtusunu duyuyor, Heathrow Havaalanı'ndaki yoğun sabah trafiğinin öncüsü olduğunu tahmin ediyor ve sese kapılarak daha önce durduğu pencereye gidiyor, panjurları açıyor. Yatakta yatıp zorla uyumaya çalışmaktansa burada birkaç dakika durup dışarıya bakmayı yeğliyor. Sessizce camı kaldırıyor. Hava geçen seferkinden daha sıcak, yine de ürperiyor. Işık da daha yumuşak, meydanağı şekiller, özellikle bahçedeki çınar ağaçlarının dalları fazla belirgin değil, birbirlerinin içine girer gibiler. Düşük ısılar nesnelerin kenarlarını neden keskinleştirir acaba?

Banklar kimseyi beklemiyor gibiler, çöp kutuları boşaltılmış, kaldırımlar süpürülmüş. Sarı ceketli dinamik ekip gece

buradan geçmiş olmalı. Henry bu düzenlilikte ve meydanı en ideal haliyle hatırlamakta huzur bulmaya çalışıyor: hafta içi öğlenleri, sıcak havada, semtteki üretim, reklam ve tasarım şirketlerinin çalışanları sandviçleri ve salata kutularıyla geldiğinde, bahçelerin kapıları açıldığında. Çoğunlukla yirmili-otuzlu yaşlarda, değişik ırklardan kadınlar ve erkekler sessiz gruplar halinde çimenlerde yuvarlanırlar, özgüvenli, neşeli, bunalımsız, özel spor salonlarındaki çalışmalarından dolayı sağlıklıdırlar, kendilerini yaşadıkları kentte rahat hissederler. Banklarda kümelenen sefil kalabalıklardan onları ayıran o kadar çok şey var ki. İş, dıştan görünen alametlerden biri. Sadece sınıf ya da fırsatlar olamaz; bürolarda çalışanlar kadar sarhoşlar ve esrarkeşler de her türlü geçmişe sahip. En sefillerinden bazıları özel eğitim almış. Profesyonel indirgemeci Perowne, her şeyin, molekül seviyesinde, şifreli harflerle yazılmış olarak, kişinin karakterindeki görünmez kıvrımlara ve kusurlara bağlı olduğunu düşünmeden edemiyor. İnsanın hayatını kazanamaması ya da içkiye hayır diyememesi ya da dün yapmaya karar verdiği şeyi bugün hatırlayamaması umutsuz bir yazgı. Her kentin halka açık alanlarını dolduran bu güçsüz ordu, ne kadar toplumsal adalet sağlasanız da tedavi edilemez ya da dağıtılamaz. O zaman ne yapılacak? Henry ropdöşambrına daha sıkı sarınıyor. Gördüğünde tanıman gerek talihsizliği, bu insanlardan sakınman gerek. Bazılarını bağımlılıklarından vazgeçirebilirsiniz, kimilerini de... bütün yapabileceğiniz, onların bir şekilde rahatını sağlamak, acılarını azaltmaktır.

Bir şekilde! Henry sosyal kuramcı değil, ve elbette Baxter'ı düşünüyor, o çözülebilen acı düğümünü. Belki onu düşündüğü için belki de yorgunluğun bedensel etkileri yüzünden sallandığını hissediyor, ayakta durabilmek için pencerenin pervazına tutunuyor. Dev bir tekerleği çevirdiğini hissediyor, tıpkı Thames'in güney sahilindeki Göz gibi, en tepe noktaya varmak üzere, alçalmaya başlamadan önce bir algı menteşesinde asılı kalıyor, önünü sakince görebiliyor. Ya da dünyanın doğuya döndüğünü hayal ediyor, kendisini saatte bin millik görkemli bir hızla şafağa doğru götürüyor. Günleri bölenin saatler değil de uyku olduğunu düşünürse, o zaman hâlâ cumartesi günün-

de, bu cumartesi çok aşıya düşüyor, bir ömür kadar derine. Ve buradan, gününün en tepesinden, aşıya iniş başlamadan önce, çok ileriye görebiliyor. Pazar günü, bir önceki gün kadar vatakar değil, hareketli de değil. Aşıdaki ıssız ve sakin meydan, geleceğe ilişkin ipuçları vermiyor. Ama kendisinin durduğu bu noktada, olacağını bildiği şeyleri görebiliyor. Çok geçmeden annesinin zamanı gelecek, bakımevinden haber gönderilecek, ya da Henry'yi çağıracaklar, o da ailesiyle birlikte annesinin başucunda oturacak, biblolarının yanında, demli çay içecekler, annesinin, o eski yüzücüden kalan kabuğun yastıklara gömülüp erimesini seyredecekler. Bu düşünce şimdi ona hiçbir şey hissettirmiyor, ama kederin ansızın geleceğini biliyor, çünkü daha önce de bir kez oldu bu.

Annesinin rahatsızlığı sırasında bir gün gelmiş, en sonunda onu evinden, kendisinin de yetiştiği eski aile evinden alıp, bir bakımevine götürmesi gerekmişti. Annesinin hastalığı, bir zamanlar sıkı sıkıya bağlı olduğu ev işlerini yapmasını engelliyordu. Tereyağı kabını içine koyup fırını bütün gece açık unutuyordu, sokak kapısının anahtarını kendi kendinden saklamak için yer döşemesindeki aralıklardan içeri atıyordu, şampuanla çamaşır suyunu birbirine karıştırıyordu. Bütün bunlar; ve ayrıca kendini sokakta ya da bir dükkânda, ya da başkalarının evinde buluyor, nereden geldiğini, o insanların kim olduğunu, nerede oturduğunu, ne yapması gerektiğini bilmiyordu. Bir yıl sonra hem hayatını hem de eski evini unutmuştu. Ama evin satışını ayarlamak ihanet gibi gelmişti Henry'ye ve harekete geçmemişti. Çocukluğunun geçtiği evi Rosalind'le birlikte zaman zaman yoklamışlar, Henry de yazları çimleri biçmişti. Her şey yerinde kalmıştı, bekleyerek; ahşap kancadan sarkan sarı lastik eldivenler, ütülü tozbezlerinin ve peçetelerin durduğu çekmece, bir küfe kürdan taşıyan porselen eşek. Durgun bir bakımsızlık kokusu çökmeye başlamıştı eve, annesinin eşyaları köhneleşmişti ki bunun tozlanmayla ilgisi yoktu. Yoldan bakınca bile ev bozguna uğramış gibi görünüyordu, bir kasım günü, öğleden sonra çocuklar taş atıp salonun camını kırınca Henry harekete geçmesi gerektiğini anladı.

Bir hafta sonu Rosalind'le çocuklar evin toparlanmasına yardımcı olmak için onunla birlikte geldiler. Hepsi birer hatıra seçtiler, seçmemek saygısızlık olarak görünmüştü onlara. Daisy Mısırdan gelme bir pirinç tabağı aldı, Theo araba biçiminde bir masa saatini, Rosalind de porselen bir meyve kâsesini. Henry de bir ayakkabı kutusu dolu fotoğraf aldı. Yeğenlerine de bazı şeyler verdiler. Lily'nin yatağını, başucu panosunu, iki gardırobu, halıları ve şifoniyerleri bir ev boşaltma firması alıp götürecekti. Perowne'lar giysileri, mutfak eşyasını, istemedikleri süs eşyalarını yardım kuruluşlarına verilmek üzere paketlediler; Henry bu tür kuruluşların ölmüş insanların sırtından nasıl geçindiklerini daha önce hiç aklına getirmemişti. Geriye kalanları çöp torbalarına doldurdular, çöp kamyonlarının alması için dışarı çıkardılar. Yağmacılar gibi sessizce çalıştılar; radyoyu açmak uygun olmayacaktı. Lily'nin varlığını söküp parçalara ayırmak bir günlerini aldı.

Oyunculardan izin almadan bir oyunun, mütevazı, hantal bir ev tiyatrosunun sahnesini dağıtıyorlardı. Lily'nin dikiş odası dediği yerden başladılar, Henry'nin eski odasından. Lily asla geri dönmeyecekti, örgü örmenin ne demek olduğunu artık bilmiyordu, ama onun örgü şişlerini, binlerce örneğini, bir bebek için başlanmış ve yarım kalmış sarı örtüyü paketlemek, hepsini yabancılara vermek, Lily'yi yaşayanların arasından alıp sürgüne göndermeye benziyordu. Hızla, deli gibi çalıştılar. Annem ölmedi, diye düşünüyordu Henry durmadan. Bir ömrün bütün giyim kuşamının, bütün ince ayrıntılarının ne kadar kolayca, ne kadar çabuk paketlenip dağıtıldığını ya da çöpe atıldığını görünce annesinin hayatı, herkesin hayatı öyle temelsiz göründü ki Henry'nin gözüne. Sahiplerinden ve geçmişlerinden ayrılınca bütün nesneler çöpe dönüşüyordu, Lily olmadan üzerinde solmuş bir çiftlik motifi olan, soluk kahverengi lekelerle dolu, dolgusu acınası biçimde incelmış eski çaydanlık kılıfı itici görünüyordu. Raflarla çekmeceler boşalıp kutular ve torbalar doldukça aslında hiç kimsenin hiçbir şeyin sahibi olmadığını gördü. Her şey kiralık ya da ödünç alınmıştı. Sahip olduğumuz şeyler bizden uzun yaşayacak, sonunda **biz** onları bırakıp gideceğiz. Akşama kadar çalıştılar, çöpçülerin alması için tam yirmi üç torba hazırladılar.

Henry ropdöşambrının içinde kendini sıkı ve narin hissediyor, hâlâ ağarmayan, hâlâ dünün bir parçası olan günün karşısında. Evet bu olacak, o da hazırlıkları yapacak. Birgün Lily onu alıp evinin yakınındaki bir mezarlığa götürmüş, bir duvarın içine sıra sıra yerleştirilmiş, kilitli küçük metal kutuları göstermişti, kendi küllerinin de oraya konulmasını istiyordu. Bütün bunlar olacak, kendileri de başları önlerinde, durup ölümlerin arkasından okunan duayı dinleyecekler. Yoksa krematoryumda mı okunacak bu dua? Kadının rahminden doğan insanın kısa bir ömrü vardır.. Geçmiş yıllarda bu duayı pek çok kez dinlemişti, ama ancak yer yer hatırlıyor. Adeta bir gölge gibi kayar, bir çiçek gibi koparılır. Evet, sonra da John Grammaticus'un sırası gelecek, içkicilerin yakalandığı şu insanın şeklini değiştiren hastalıklardan biri, ya da öldürücü bir kalp krizi ya da beyin kanaması. Hepsi farklı tarzlarda zor katlanacaklar buna, ama Henry ötekilerden daha az etkilenecek. Yaşlı şair bu akşam pek cesurdu, burnunun acısını hissetmiyormuş gibi yapıyor, Daisy'yi yüreklendiriyordu. Sonu geldiğinde, eğer Teresa John'la evlenirse ve hakkını isterse şato krizi çıkacaktı, hukuk konusunda müthiş olan Rosalind annesinin kurduğu, Daisy'nin, Theo'nun ve kendisinin çocukluklarında yaz aylarını geçirdikleri yer için hakkını arayacaktı. Ya Henry'nin rolü? Bilgece ve acımasız bir sadakat.

Ölmek dışında başka ne var? Theo evden ilk kez uzaklaşacak, ne kart atacak ne de mektup, elektronik posta da gelmeyecek, sadece telefon edecek. Theo ile orkestrasının Amerikalılara blues'larını tanıtma çalışmalarını dinlemek –hoşlanmayabilirler– ve Bellevue Hastanesi günlerinden kalma arkadaşları görmek için New York'a gidilecek. Daisy şiirlerini yayınlatacak, bebek doğuracak ve Giulio'yu getirecek – Henry yanlış duyduğu şiirdeki koyu tenli, çıplak bağırlı sevgiliyi görüyor hâlâ. Bir bebek ve yığınla *matériel* evi dolduracak, gece kalkan bir başkası olacak, ne kendisi ne de Rosalind. Giulio da kalkmayacak, alışılmadık bir İtalyan değilse. Bütün bunlar harika. Ve sonra, o, yani Henry, elli yaşına basacak, squash'tan ve maratonlardan vazgeçecek, Daisy ile Giulio kendilerine bir yer bulunca ev boşalacak, Theo da bir eve çıkacak, Henry ile Rosalind bir başlarına

kalacaklar, birbirlerine tutunacaklar, çocuk yetiştirme ve onları birer genç insan yapma görevleri sona erecek. Başka türlü bir hayat sürmek için bir süredir beslediği huzursuzluk ve açlık silinecek. Ameliyatlarının sayısının azalacağı, idari görevlerinin artacağı bir gün gelecek –başka tarz bir hayat vardır– Rosalind kitabını yazmak için gazeteden ayrılacak, ve günün birinde, bütün o esrarkeşleriyle, trafik gürültüsüyle, tozuyla o meydana yaşamaya artık güçlerinin yetmeyeceğini farkedecekler. Belki de cihad uğruna atılacak bir bomba öteki korkaklarla birlikte onları da kent dışıma, hatta daha da uzağa, ya da şatoya taşınmaya zorlayacak, cumartesi günleri pazar günü olacak.

Arkasında Rosalind, düşüncelerinden heyecanlanmışçasına gözlerini kırptırıyor, inliyor, kımıldıyor, sonra sessizleşiyor, Henry da yine pencereye dönüyor. Londra, Londra'nun kendine ait küçük bölümü, önünde açılıyor, savunması olanaksız, bombasını bekliyor, yüzlerce başka kent gibi. İş çıkışı saati uygun bir zaman. Paddington'daki tren kazasına benzeyebilir; bükülmüş raylar, çarpılmış, havaya dikilmiş vagonlar, kırık pencerelerden uzatılan sedyeler, hastanenin uygulamaya konan acil durum planı. Berlin, Paris, Lizbon. Yetkililer aynı görüşte, saldırı kaçınılmaz. Henry değişik bir çağda yaşıyor, gazeteler öyle yazıyor diye doğru olması gerekmiyor. Ama yaşadığı günün tepe noktasından bakınca, bilinmesi daha da güç bir gelecek, olasılıkların belirsiz kıldığı bir ufuk var önünde. Yüz yıl önce, kışın, ipekli ropdöşambri içinde bu pencerenin önünde duran orta yaşlı bir doktor, şafağın sökmesine iki saatten az bir zaman kala, yeni yüzyılın nasıl bir geleceği olacağı üzerinde düşünmüş olabilir. Şubat 1903. Bilmediği onca şey için bu Edward Dönemi centilmenine gıpta edebilirsiniz. Delikanlı oğulları olsaydı, on-on beş yıl içinde onları Somme'da kaybedebilirdi. Peki Hitler'in, Stalin'in, Mao'nun öldürdükleri düşman sayısı kaçtı? Elli milyon mu, yüz milyon mu? Kendisini bekleyen cehennemi ona anlatsaydınız, onu uyarsaydınız, o iyi doktor –refahın ve onlarca yıl süren barışın nazik bir ürünü– size inanmazdı. İdeal toplum düzenine giden yolu bildiklerinden emin olan ütopyacılar, hevesli adamlardan sakının. İşte yine buradalar, değişik biçimlerde totaliter insanlar, hâlâ dağılmış ve

zayıflar, ama büyüyorlar, ve öfkeli, ve yeni bir kitlesel imha arzuluyorlar. Planlanacak yüz yıl. Ama bu bir eğlence olabilir, anlamsız, abartılı bir fantezi olabilir, zamanın ve zekânın düzeltilip yeniden düzenleyeceği geçici bir rahatsızlık hakkında bir gece düşüncesi.

Daha yakındaki zemini, en yakındaki çıkıntıyı okumak daha kolay; annesinin öleceği nasıl kesinse, Hoxton yakınındaki bir Irak lokantasında Profesör Talip ile yemek yiyeceği de o kadar kesin. Savaş gelecek ay başlayacak, tam tarih tespit edilmiş olmalı, sanki açıkavada yapılacak büyük bir spor etkinliğiymiş gibi. Mevsim ilerledikçe hava ısınır, öldürmek ya da özgürlük zorlaşır. Bağdat bombalarını bekliyor. Henry'nin bir diktatörü iktidardan devirme emellerine ne oldu? Bu günün, bu özel akşamın bitiminde Henry ürkek, savunmasız; ropdöşambrını çekip daha da sarıyor bedenine. Görüş açısında bir başka uçak soldan sağa geçiyor, basit rotasında Thames boyunca Heathrow'a doğru alçalıyor. Daisy ile giriştiği tartışmanın şiddetini şimdi hatırlamak ya da içinde barındırmak daha zor; emin olduğu şeyler şimdi çözülüp tartışma noktaları haline gelmiş; profesörün tanımlamış olduğu dünya katlanılır gibi değil, Amerikalıların nedenleri ne kadar anlaşılabilir olursa olsun, o dünyayı parçalara ayırmakla bazı kalıcı iyilikler ve daha az sayıda ölüm olması sağlanabilir belki. Belki, dediğini duyuyor Daisy'nin, yeterli değil, bir adamın anlattıklarının başını döndürmesine izin veriyorsun. Karnında bebek taşıyan bir kadın otorite sahibidir. Sabah olduğunda, Henry'nin harekete geçme konusundaki umutları yeniden canlanacak mı? Şu anda hissettiği tek şey, korku. Güçsüz ve cahil, harekete geçmenin beraberrinde getireceği sonuçların denetimden çıkınasından ve yeni olaylar, yeni sonuçlar doğurmasından, akla bile gelmeyen, asla seçilmeyecek bir yere -insanın boğazına bıçak dayanmasına-varılmasından korkuyor. Genç bir doktora duyduğu imkânsız aşka kapıldığını ve kendisinin de doktor olacağını hayal eden Andrea Chapman'ın bir kat altında Baxter yatıyor, kendi özel karanlığında, polis gözetiminde. Ama ikna olduğu bir küçük sabit nokta, Henry'yi ayakta tutuyor. Akşam yemeği sırasında, Jay telefon etmeden önce şekillenmeye başlayan bu nokta, yo-

gun bakımında oturup Baxter'ın nabzını sayarken kesinleşmişti. Önce Rosalind'i, sonra ailesinin diğer üyelerini, sonra da polisi, suç duyurusunda bulunulmaması için ikna etmeliydi. Bu konu kapatılmalıydı. Öteki adamın peşinden gitmelilerdi. Baxter'ın, karabasan dolu sanrılara düşmeden önce yaşayacağı, yaşamaya değer hayat dilimi küçülüyordu. Henry, konusunda uzman bir iki meslektaşından, Kraliyet Savcılık Bürosunu, dava açıldığında Baxter'ın duruşmalara dayanamayacağı konusunda ikna etmelerini isteyebilirdi. Bu doğru olabilirdi de olmayabilirdi de. Sonra sistem, yani doğru hastane, Baxter daha fazla zarar vermeden onu güvenlik içinde kabul etmeliydi. Henry bunları ayarlayabilirdi, hastayı rahat ettirmek için elinden geleni yapabiliirdi bir biçimde. Bağışlama mıdır bu? Herhalde değil, bilmiyor, hem bağışlayacak olan kişi de kendisi değil. Yoksa bağışlanmak isteyen kişi kendisi mi? Ne de olsa kendisi sorumlu; yirmi saat önce trafiğe resmen kapalı bir yola girmiş ve bir dizi olayı başlatmıştı. Zayıflık da olabilir; belli bir yaştan sonra, kalan yılların nasıl geçeceği belli olmaya başladığında ve kendiniz için ilk ürpertileri hissetmeye başladığınızda, ölmekte olan bir adama daha yakından, daha insanca bir ilgiyle bakarsınız. Ama Henry bunun gerçekçilik olduğuna inanmayı yeğliyor; cehenneme giden bir adamı kırbaçlarsa hepsi de küçük düşerler. Ameliyathanede hayatını kurtarmakla Henry, Baxter'ı da kendi işkencesine mahkûm etmişti. Yeterli intikam. Henry'nin otoritesini kullanarak olayları biçimlendirebileceği bir alan var. Sistemin nasıl işlediğini biliyor; iyi bakımla kötü bakım arasındaki fark, sonsuza yakın.

Daisy bir şiir okumuş ve bir adam büyülenmişti bundan. Belki hangi şiir olsa yapardı bunu ve düğmeye basıp ruh halini aniden değiştirebilirdi. Yine de Baxter büyülenmişti, ipnotize olmuştu ve yaşamayı ne kadar çok istediği getirilmişti aklına. Bıçak kullanması bağışlanamazdı. Ama Baxter, Henry'nin asla duymadığı ve Daisy'nin eğitmek için gösterdiği onca çabaya karşın muhtemelen asla da duymayacağı bir şeyi duymuştu. Bir ondokuzuncu yüzyıl şairi -Henry bu Arnold'un ünlü mü ünsüz mü olduğunu henüz bilmiyordu- Baxter'ın içinde, tanımlamaya ancak başlayabileceği bir arzu uyandırmıştı. Bu aç-

lık onun hayat üzerindeki, zihinsel varoluş üzerindeki talebiydi; ve bu ikisi çok uzun sürmeyeceği için, bilincinin kapısı kapanmaya başladığı için, saçma sapan davasının başlamasını bekleyerek talebini bir hücreden takip etmemeliydi. Bu onun umutsuz, sabit kaderiydi: varlığının şifrelerinde ve ruhun modern versiyonu olan kalıtımsal yapısında en ufak bir tekrarlama hatasında, küçücük bir kaymada, Baxter açığa çıkardı; Henry'nin önünde gördüğü ve kesin olan bir başka şey.

Sessizce pencereyi indiriyor. Ortalık hâlâ karanlık, günün en soğuk zamanı. Güneş saat yediden sonra doğacak. Meydandan üç hemşire geçiyor, sabah nöbetlerine başlamak üzere Henry'nin hastanesinin olduğu yöne yürürlerken neşeyle konuşuyorlar. Henry panjurları kapıyor, yatağa doğru gidiyor, yatmadan önce ropdöşambrını ayaklarının dibine bırakıyor. Rosalind dizlerini karnına çekip öbür tarafa dönmüş. Henry gözlerini kapıyor. Bu kez uykuya dalmakta zorlanmayacak, artık onu durduracak bir şey yok. Uyku artık bir kavram değil, somut bir şey, eski bir nakil aracı, yavaşça ilerleyen ve kendisini pazar gününe taşıyan bir yürüyen bant. Karısına sarılıyor, ipek pijamasına, kokusuna, sıcaklığına, sevgili bedenine, ve iyice yaklaşıyor ona. Karanlıkta ensesini bulup öpüyor. Son düşüncelerinden biri, bu hep var, oluyor. Ve sonra: yalnız bu var, diye düşünüyor. En sonunda, bitkinleşip uykunun kollarına düşerken de: Bu gün sona erdi, diyor.

Kitapta Kullanılan Tıbbi Terimlerin Açıklaması

Astrositoma (astrofitom): Beyin ve omurilikteki glia dokusundan kaynaklanan ve yavaş büyüyen kılı ve kistli bir tümör.

Ataksi: Düzensiz ve spazmodik hareketlere neden olan kas kontrolü ile ilgili bir kusur, sarsılma, sendeleme.

Atetoz: Kol ve bacakların istem dışı titremesi.

Bazal ganglia (bazal gangliyon): Beyinde hareketleri kontrol eden bölüm.

Bazal hücreli karsinom: Bir tür deri kanseri.

Beta endorfin: Vücudun ürettiği morfin.

Bipolar: İki kutuplu.

CAG: trinükleotid (sitosin-adenin-guanin) tekrarı.

Corpus striatum: Beyin yarımkürelerinin arabeyinle birleştiği bölgedeki büyükçe gri madde kitlesi.

Ekstradural: Beyin zarının dışında.

Frontal lop: Beyin yarımküresinin alın topu

GABA: (Gamma Aminobütirik asit) Engelleyici nörotransmitter olarak sinir sisteminde aktif rol oynayan kimyasal bir madde.

GCS: (Glasgow Coma Scale) Kafa travmalı vakalarda, görme, konuşma ve hareket tepkilerini ölçen ve değerleri tek tek ya da toplam olarak ele alan skala. En düşük ölçü olan 3, derin komaya işaret eder, en yüksek olan 15 ise bilinci tümüyle yerinde olan hastayı gösterir.

Girus: Beyin kıvrımı.

Gliyom: Beynin gliya hücrelerinden kaynaklanan tümörler.

Globus pallidus: Beynin mercimek biçimli nükleusunun içteki ve daha açık gri kısmı. Beyin yarımküresinin merkezi çekirdeğini meydana getiren geniş, koni biçimli gri madde.

Granülasyon: Dokuların içinde anormal olarak meydana gelmiş ufak, sert kitleler.

Hipoksi: Kanla dokulara dağılan oksijen miktarında azalma.

Klorheksadin: Bir antiseptik

Koklea: kulak salyangozu

Kore hastalığı: Kasların bazen yavaş bazen ani kasılmalarıyla kendini gösteren sinirsel bir hastalık.

Kraniyotom: Baş kesmede kullanılan alet.

Kranyotomi: Kafatasının açılması.

Laminektomi: Omurların spinal çıkıntıları ile enine çıkıntıları arasındaki kemik levhasının ameliyatla çıkarılması.

Narkolepsi: Birden ortaya çıkan derin uyku.

Nörodejeneratif: Nöron kaybına yol açan Alzheimer, demans, Huntington gibi hastalıklar.

Nörotransmitter: Sinir hücreleri arasındaki iletişimi sağlayan kimyasal madde.

Opioid antagonist: Kas hareketlerinde değişikliğe neden olan afyon, ero-in türü uyuşturucu.

Periyostal: Kemik dışı zarı.

Retraktör: Bir yaranın kenarlarını açık tutmaya yarayan alet.

Sakkadik hareket: Gözün bir cisimden diğerine kaydırılması sırasında ani hareketler yapması. Sinir sistemi tarafından denetlenir.

Schwannoma: Kulak zarından kaynaklanan bir tümör.

Septum: Bir organ ya da boşluğu kısımlara ayıran ince perde şeklinde bölme.

Sfenoid sinüs: Burnun arka ve üst tarafında bulunan ve orta hatta tek olan sinüs.

Sistol: Kalp ve kasıncıkların kasılması.

Striatal: Beyin yarımküresinin çizgili kısmında.

Subdural hematom: Beynin koruyucu tabakalarından birinin altında oluşan kan pıhtıları.

Supraserebelar: Beyincik üstü.

Talamus: Beyin kaidesinde bulunan ve üçüncü karıncığa doğru kendini gösteren gri maddeden yapılmış kitle.

Tentoryum: Kafatasında, anabeyin ile beyincik arasındaki zar gibi bölüm.

Thiopenton: Kısa etkili bazal narkotik olarak kullanılan bir barbitürat türevidir.

Transsifenooidal hipofizektomi: Sferoid kemikten geçerek yapılan ameliyatla hipofizin çıkartılması.